

Inventarisatie cultuurhistorische objecten

Inventarisatierapport

Waterschap Noorderzijvest

25 september 2019

Project Inventarisatie cultuurhistorische objecten
Opdrachtgever Waterschap Noorderzijlvest (Leendert Visser)

Document Inventarisatierapport
Status Definitief
Datum 25 september 2019
Referentie 114861/19-015.484

Projectcode 114861
Projectleider drs. M.J. Schilt
Projectdirecteur drs.ing. E.J.N. Rijsdijk

Auteur(s) dr. A.M. Conijn BSc
Gecontroleerd door dr.ir. E.C.M. Ruijgrok
Goedgekeurd door drs.ing. E.J.N. Rijsdijk

Paraaf

Adres Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V.
Leeuwenbrug 8
Postbus 233
7400 AE Deventer
+31 (0)570 69 79 11
www.witteveenbos.com
KvK 38020751

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Witteveen+Bos is gecertificeerd op basis van ISO 9001.

© Witteveen+Bos

Niets uit dit document mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt in enige vorm zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Witteveen+Bos noch mag het zonder dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd, behoudens schriftelijk anders overeengekomen. Witteveen+Bos aanvaardt geen aansprakelijkheid voor enigerlei schade die voortvloeit uit of verband houdt met het wijzigen van de inhoud van het door Witteveen+Bos geleverde document.

INHOUDSOPGAVE

1	INVENTARISATIE CULTUURHISTORISCH OBJECTEN	5
1.1	Inventarisatie	5
1.2	Leeswijzer	6
2	OVERZICHT VAN CULTUURHISTORISCHE OBJECTEN	7
2.1	Kaart met cultuurhistorische objecten	7
2.2	Tabel met cultuurhistorische objecten	8
3	BESCHRIJVING, WAARDERINGSKADER EN KOSTENRAMING	12
3.1	Beschrijving van de objecten	12
3.2	Waarderingskader	12
3.3	Raming instandhoudingskosten	14
4	BEVINDINGEN	16
4.1	Kernbevindingen	16
4.2	Aanvullende bevindingen	18
	Laatste pagina	19
	Bijlage(n)	Aantal pagina's
I	Database cultuurhistorische objecten waterschap Noorderzijlvest	268
II	Archeologische monumenten en groen erfgoed	12
III	Inventarisatie 2015 kunst en antiek Noorderzijlvest	85
IV	Inventarisatie 2015 museum Noordpolderzijl	47
V	Lijst met archieven Noorderzijlvest	14
VI	Kaart archeologische elementen dijkverbetering Eemshaven-Delfzijl	6
VII	Kaart dijkcoupures in beheergebied Noorderzijlvest	1
VIII	Waterlopen Middag-Humsterland	2

1

INVENTARISATIE CULTUURHISTORISCH OBJECTEN

In de zomer van 2019 heeft Witteveen en Bos een inventarisatie gemaakt van de cultuurhistorische objecten in beheer van waterschap Noorderzijlvest. De rapportage beschrijft hoe deze inventarisatie is uitgevoerd en wat de belangrijkste bevindingen zijn.

1.1 Inventarisatie

De inventarisatie bestond het samenstellen van een dataset met alle relevante cultuurhistorische objecten in eigendom van waterschap Noorderzijlvest. Hieraan lag een inventarisatie uit 2006¹ ten grondslag, waarin reeds 46 cultuurhistorische objecten beschreven en gewaardeerd waren. Onderdeel van de vraag was het aanvullen van deze lijst. Hiervoor is de input vanuit het waterschap zelf gebruikt, maar aanvullend zijn de archeologische monumentenkaart², de cultuurhistorische waardenkaarten Drenthe³ en Groningen⁴ en de database groen erfgoed⁵ geraadpleegd. Met behulp van GIS zijn de objecten hieruit die raakten met het kadastrale eigendom van waterschap Noorderzijlvest geselecteerd ter aanvulling. Op het zeer beperkte kadastrale eigendom in provincie Fryslân zijn op bovenstaande wijze geen cultuurhistorische objecten aangetroffen en is daarom buiten beschouwing gelaten in deze inventarisatie. Het aantal van meer dan 600 objecten vereiste een extra selectie stap in deze inventarisatie. Een groot aantal archeologische monumenten, cultuurhistorische waarden en groen erfgoed raakte slechts minimaal met het eigendom van het waterschap, of de relevantie van het waterschap was op voorhand uit te sluiten door kritisch bestuderen van de beschrijvingen van de objecten. Bij twijfel over de instandhoudingsrol van het waterschap zijn de objecten desondanks in het veld bezocht. De veldbezoeken liggen aan de basis voor de nummering van de objecten. De objecten die na dit veldbezoek alsnog niet relevant voor het waterschap bleken zijn vervolgens niet volledig beschreven en gewaardeerd. De volledige lijst voor archeologische monumenten en groen erfgoed zijn te vinden in tabel II.1 en II.2 in bijlage II, hierin staat ook welke na veldbezoek alsnog niet beschreven en gewaardeerd zijn. De in 2006 reeds geïnventariseerde objecten zijn uiteindelijk aangevuld tot 136 objecten die volledig beschreven, gewaardeerd en geraamd zijn.

Voor alle objecten waarover nog geen informatie beschikbaar was uit eerdere inventarisatie, is extra informatie verzameld tijdens veldopnamen. Voor deze objecten is de volgende informatie toegevoegd:

- de basisgegevens van het object;
- een beschrijving van het object;
- een cultuurhistorische waardering van het object;

¹ Inventarisatie en waardestelling cultuurhistorische objecten Waterschap Noorderzijlvest, Libau i.s.m. Drents Plateau, 2006.

² AMK en IKAW - <https://rce.webgispublisher.nl/Viewer.aspx?map=Archeologie%2Din%2DNederland> - RCE, 2014.

³ Beleidskaart Cultuurhistorie -

https://geotest.drenthe.nl/geoportaal/src/?lang=nl&topic=kernkwotaal&bgLayer=openbasiskaart.nl&catalogNodes=30,20&layers=GBI.FO_MASK_DR_NL,GBI.OGV_KK_DEELGEBIEDEN_V,GBI.AOV_K2F_CH_BELEID_V,GBI.AOV_K2F_CULTHISTHOOFDSTR_V,GBI.AOV_K2F_CULTHISTHOOFDSTR_L,GBI.AOV_K2F_CULTHISTHOOFDSTR_P&X=542487.50&Y=251225.00&zoom=3 - Provincie Drenthe.

⁴ Kwaliteitsgids Groningen - <https://www.kwaliteitsgidsgroningen.nl/gis-kaart> - Provincie Groningen en Groninger Gemeenten.

⁵ Kaart groen erfgoed - <https://www.landschapinnederland.nl/kaart-groen-erfgoed> - Atlas van het Landschappelijk groen erfgoed, Ecologisch Adviesbureau Maes.

- een raming van de instandhoudingskostenraming van het object op grond van haar staat van onderhoud anno 2019.

Alle informatie over de cultuurhistorische objecten is gebundeld in een database en in een GIS-bestand. Dit rapport is de toelichting bij deze dataset en GIS-kaart.

1.2 Leeswijzer

In dit rapport treft u de volgende informatie aan. In hoofdstuk 2 wordt het overzicht gepresenteerd van de 136 cultuurhistorische objecten waarbij het Waterschap een belangrijke rol speelt in het beheer. In hoofdstuk 3 wordt kort uiteengezet hoe de beschrijvingen van de objecten de basis vormen voor de waardering van het object, welke waarderingscriteria gehanteerd zijn en hoe de instandhoudingskosten zijn geraamd. In hoofdstuk 4 worden de belangrijkste kernbevindingen toegelicht en nog enkele aanvullende bevindingen en kansen uitgelicht. Alle informatie per individueel object is terug te vinden in de bijgeleverde database en GIS-kaart.

2

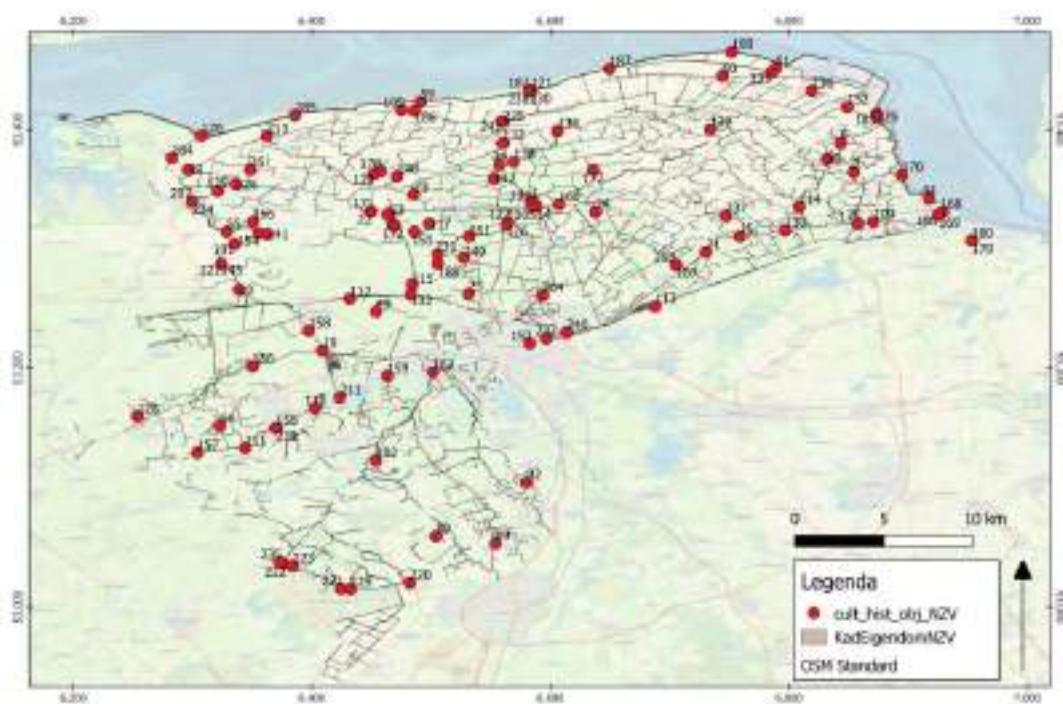
OVERZICHT VAN CULTUURHISTORISCHE OBJECTEN

In de hoofdstuk worden de cultuurhistorische object in beheer van waterschap Noorderzijvest in kaart- en tabelvorm gepresenteerd.

2.1 Kaart met cultuurhistorische objecten

Afbeelding 2.1 geeft een overzicht van de cultuurhistorische objecten in beheer van waterschap Noorderzijvest. Deze kaart is samengesteld op basis van objectenlijsten van het waterschap, de archeologische monumentenkaart¹, cultuurhistorische waardenkaarten Drenthe² en Groningen³ en de database groen erfgoed⁴.

Afbeelding 2.1 Cultuurhistorische objecten Noorderzijvest (Achtergrondkaart OpenStreetMaps EPSG 4326)

¹ AMK en IKAW - <https://rce.webgispublisher.nl/Viewer.aspx?map=Archeologie%2Din%2DNederland> - RCE, 2014.

² Beleidskaart Cultuurhistorie -

https://geotest.drenthe.nl/geoportaal/src/?lang=nl&topic=kernkwotaal&bgLayer=openbasiskaart.nl&catalogNodes=30,20&layers=GBI.FO_MASK_DR_NL,GBI.OGV_KK_DEELGEBIEDEN_V,GBI.AOV_K2F_CH_BELEID_V,GBI.AOV_K2F_CULTHISTHOOFDSTR_V,GBI.AOV_K2F_CULTHISTHOOFDSTR_L,GBI.AOV_K2F_CULTHISTHOOFDSTR_P&X=542487.50&Y=251225.00&zoom=3 - Provincie Drenthe.

³ Kwaliteitsgids Groningen - <https://www.kwaliteitsgidsgroningen.nl/gis-kaart> - Provincie Groningen en Groninger Gemeenten.

⁴ Kaart groen erfgoed - <https://www.landschapinnederland.nl/kaart-groen-erfgoed> - Atlas van het Landschappelijk groen erfgoed, Ecologisch Adviesbureau Maes.

2.2 Tabel met cultuurhistorische objecten

Tabel 2.1 toont de lijst met cultuurhistorische objecten die is samengesteld tijdens de inventarisatie. Voor elk object wordt aangegeven in welke categorie zij valt (archeologie, landschap of monumenten) en wat voor soort object het is (de zogenoemde bundel), bijvoorbeeld een relict, een weg, een kunstuiting of een waterloop.

Tabel 2.1 Objectenlijst

ID	Naam	Categorie	Bundel
1	Wiederresten en resten kapel bij Menkeweer	Archeologie	relict
2	Restanten klooster Feldwerd	Archeologie	relict
6	Borgterrein Spijk	Archeologie	relict
14	Overslagplaats Onderdendam	Archeologie	dorpsgezicht
15	Dijkdorp Garrelsweer	Archeologie	relict
18	Dorp Kommerzijl	Archeologie	dorpsgezicht
19	Dorp Enumatil	Archeologie	dorpsgezicht
20	Dorp Niezijl	Archeologie	dorpsgezicht
21	Dorp Ten Post	Archeologie	dorpsgezicht
22	Dorp Schouwerzijl	Archeologie	dorpsgezicht
23	Hunebed Schaphalstertocht	Archeologie	relict
24	Omslootte wierde Westerwijtwerd	Archeologie	waterloop
25	Grachten en singel borgterrein 'Huis Harsens'	Archeologie	waterloop
28	Deels afgegraven wierde en Boterdiep dwarsdoor gegraven, Kantens	Archeologie	wierde
30	Dorpswierde Losdorp	Archeologie	wierde
34	Omgrachtte huiswierde Rasquert	Archeologie	wierde
35	Omgrachte huiswierde op kwelderwal bij Ulrum	Archeologie	wierde
40	Inventarisatie voorwerpen kunst en antiek 2015	Collecties	voorwerpen
41	Inventarisatie object museum Noordpolderzijl 2015	Collecties	voorwerpen
43	Archieven	Collecties	archieff
44	Elementen dijkverzwareing Delfzijl-Eemshaven	Archeologie	dijk
49	Langeweesterweg bij Aduard	Landschap	dijk
53	Schaphalsterzijldijk	Landschap	dijk
55	Dijk langs Reitdiep Tussen overzijde Zoutkamp en Electra	Landschap	dijk
58	Middendijk van Zoutkamp tot Nieuwstad	Landschap	dijk
59	Ommelander Zeedijk	Landschap	dijk
60	Oostpolderbermkanaal/Binnenbermsloot	Landschap	water
61	Eemspolderdijk	Landschap	dijk
64	Nuis en Marum e.o.	Landschap	groen
80	Peest en Peestermaden	Landschap	groen
92	Het Rundeveen	Landschap	groen

ID	Naam	Categorie	Bundel
99	Brinkstuk, Zeijermaden	Landschap	groen
102	Broekland, Lieverseweg	Landschap	groen
105	Bomenrij ten noorden van Westernieland	Landschap	groen
107	Knotwilgen Ten Boer tot Oosterdijkshorn	Landschap	groen
108	Dijkcoupure Electraweg-Noord	Landschap	object
109	Trekpad Appingedam	Landschap	weg
110	Leekster Hoofddiep	Landschap	waterloop
111	Jonkstervaart	Landschap	waterloop
112	Van Starckenborghkanaal incl. bomen	Landschap	waterloop
113	Eemskanaal incl. windvangers/bomen	Landschap	waterloop
114	Oosterwiltwerdermaar	Landschap	waterloop
115	Aduarderdiep	Landschap	waterloop
117	Rietdiep/Oude diep getijderivier en inversie rug en oeverwal	Landschap	waterloop
120	Kwelders bij Hornhuizen	Landschap	groen
121	Kwelders bij Noordpolderzijl	Landschap	groen
124	Waterlopen Middag en Humsterland	Landschap	waterloop
125	Kolonievaart en kleinere vaart bij Veenhuizen	Landschap	waterloop
126	Trekvaart bij Ulrum	Landschap	waterloop
127	Oude Ae tussen Bedum en Winsum	Landschap	waterloop
128	Marumerlage	Landschap	waterloop
129	Maren ten Noord-Groningen	Landschap	waterloop
130	Damsterdiep richting Appingedam	Landschap	waterloop
131	Kommerzijlserijt	Landschap	waterloop
132	Steentil	Monumenten	brug
133	Hen Duurstil of Boykema's til	Monumenten	brug
134	Kruisstedeklap	Monumenten	brug
135	Zuidema's klap	Monumenten	brug
136	Menkeweerholtje	Monumenten	brug
138	Bieuwketil	Monumenten	brug
139	Vrouwetil	Monumenten	brug
140	Landhoofd oude spoorbrug bij Mensingeweer	Monumenten	brug
141	Kokerslulistil	Monumenten	brug
142	Nieuwetil	Monumenten	brug
143	Schaphalsterzijlbrug	Monumenten	brug
144	Waarhuistil	Monumenten	brug
145	Kommerzijlsterbrug	Monumenten	brug
149	Historische dam & duiker 1,2 en 3 Sauwerd	Monumenten	duiker
151	Gemetselde duiker Garnwerd bij Reitdiep oostzijde	Monumenten	duiker
152	Duiker uit circa 1900. Grote Tjarriet	Monumenten	duiker

ID	Naam	Categorie	Bundel
153	Hoofd rioolgemaal	Monumenten	gemaal
154	De Waterwolf, inclusief zolder en oude elektromotor	Monumenten	gemaal
155	Diepswal	Monumenten	gemaal
156	Tolberterpetten	Monumenten	gemaal
157	Jonkersvaart	Monumenten	gemaal
158	Fanerpolder	Monumenten	gemaal
159	Matsloot	Monumenten	gemaal
160	Gemaal Den Deel	Monumenten	kunstuiting
161	Gemaal Tilburg	Monumenten	kunstuiting
162	Peizermade gemaal	Monumenten	gemaal
165	Waterschap Hunsingo No.1	Monumenten	huisjes
166	Schotbalkhuisje Electraweg	Monumenten	huisjes
168	Waterpoort (Delfzijl)	Monumenten	huisjes
169	Atoomschuilkelder Drie Delfzijlen	Monumenten	huisjes
170	Bunkers WW II nabij Dijkweg 12	Monumenten	huisjes
171	Sluismeesterswoning Schouwerzijl	Monumenten	huisjes
172	Waarmanssluis Aduarderzijl	Monumenten	huisjes
173	Waarmanshuis bij Obergum	Monumenten	huisjes
174	Schouwerzijl	Monumenten	kade
175	Kades Damsterdiep Appingedam	Monumenten	kade
176	Loskades Onderwierum	Monumenten	kade
177	Kademuren voormalige sluis Kansterverlaat	Monumenten	kade
178	Historische havenkom Eenrum	Monumenten	kade
179	Kunstwerk Eeuwig Water	Monumenten	kunstuiting
180	Kunstwerk (kunstwerk op de RWZI Weiwerd	Monumenten	kunstuiting
181	Kunstwerk (op gemaal drie Delfzijlen)	Monumenten	kunstuiting
182	Kunstwerk (op de dijk Noordpolderzijl)	Monumenten	kunstuiting
183	Spijksterpompen glasmosaïek	Monumenten	kunstuiting
184	Kunstwerk Westpolder (plaats oud gemaal)	Monumenten	kunstuiting
185	Kunstwerk Negenboerenpolder (plaats oud stoomgemaal)	Monumenten	kunstuiting
186	Kunstwerken Linthorst Homanpolder 2x	Monumenten	kunstuiting
187	Gedenksteen in dijkmagazijn Lauwerpolder	Monumenten	kunstuiting
188	Windwatermolens	Monumenten	molen
204	Rolpalen Zuidwolde	Monumenten	palen
205	Rolpalen bij Onderdendam	Monumenten	palen
206	Rolpalen bij gemaal Oude Weer	Monumenten	palen
207	Speciale golfbrekers nabij Zoutkamp	Monumenten	dijk
208	Monument met het ornament van de Dorpsterzijl, Slochterzijl en Scharmerzijl (De drie Delfzijlen)	Monumenten	kunstuiting

ID	Naam	Categorie	Bundel
209	Op het gemaal De Drie Delfzijlen hangen meerdere planken aan de wand	Monumenten	schuiven/deuren
211	Leekstermeer inlaatstuwte (Knasse; westkant)	Monumenten	schuiven/deuren
213	Schuiven Hornhuizen	Monumenten	schuiven/deuren
217	Aduarderzijlen (Groot en Klein)	Monumenten	sluis
218	Winsummer- en Schaphalsterzijlen	Monumenten	sluis
219	Oosterdijkshornerverlaat	Monumenten	sluis
220	Koloniesluis	Monumenten	sluis
221	Sluis I (Sluis Hut)	Monumenten	sluis
222	Sluis II (Friese Schut)	Monumenten	sluis
223	Sluis Ve Wijk	Monumenten	sluis
224	Husingosluis	Monumenten	sluis
225	Warffumerverlaat	Monumenten	sluis
226	Schouwerzijlsterluis	Monumenten	sluis
227	Uitwateringsluis (Kommerzijl)	Monumenten	sluis
228	Wachter of Klief Warffumermaar	Monumenten	sluis
229	Vierboerenpolder	Monumenten	sluis
230	Noordpolderzijl	Monumenten	sluis
231	Wetsingerzijl	Monumenten	sluis
232	Driewegsluis Groningen	Monumenten	sluis
233	Goliath dichtlaatsluis	Monumenten	sluis
234	Grondzijl (Leeuwenborg)	Monumenten	huisjes
235	Sluis III Veenhuizen	Monumenten	sluis
236	Wachter met vloeddeurtjes	Monumenten	sluis
237	Zwaaiikom bij Loppersum	Monumenten	water
238	Kunstwerk gemaal Noordpolderzijl	Monumenten	kunstuiting
239	Sluis Derde Verlaat te Diepswal	Monumenten	sluis
240	Oliepomp Grondzijl	Collecties	object
241	Dijkcoupure en schotbalkhuisje Electraweg-Zuid	Landschap	object
242	Dijkcoupure weiland Warffum	Landschap	object

3

BESCHRIJVING, WAARDERINGSKADER EN KOSTENRAMING

In dit hoofdstuk wordt de werkwijze die gehanteerd is in deze inventarisatie beknopt toegelicht.

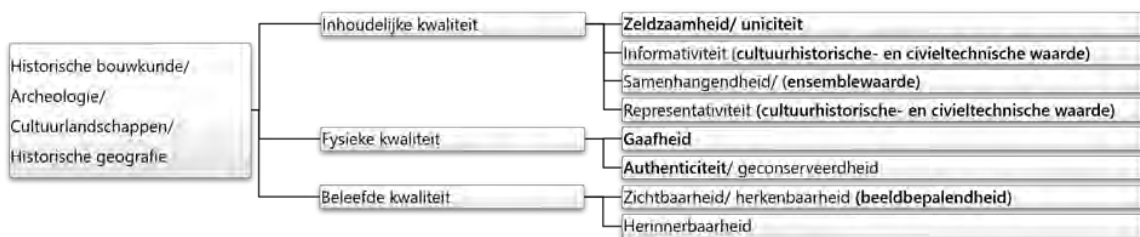
3.1 Beschrijving van de objecten

De beschrijving van elk object bevat relevante basisgegevens, zoals het type object, oorspronkelijke en huidige functie, status, bouwjaar, situering, ontwerper etc. Wij voegen daar meteen de afmetingen en het bouw materiaal aan toe en een indicatie van onderhoudsstaat (goed, matig, slecht) omdat dit basisinformatie is voor de globale raming van de instandhoudingskosten. Indien relevant, wordt geregistreerd of het object is opengesteld voor publiek: ook dit heeft invloed op instandhoudingskosten. Aan alle in het veld bezocht objecten worden ook foto's toegevoegd; deze foto's zijn deels met een drone gemaakt.

3.2 Waarderingskader

Voor de cultuurhistorische waardering van de objecten is een waarderingskader gebruikt dat afkomstig is uit 'Handreiking cultuurhistorie in m.e.r en MKBA' (Ruijgrok en Bel, 2008), dat geschikt is als basis voor zowel de raming van instandhoudingskosten als van instandhoudingsbaten van cultuurhistorie. Dit waarderingskader bevat waarderingscriteria voor de inhoudelijke-, fysieke- en beleefde kwaliteit van erfgoed (zie afbeelding 3.1).

Afbeelding 3.1 Waarderingskader en waarderingscriteria

Dit waarderingskader is zo opgebouwd dat de waarderingscriteria voor archeologie, landschap en gebouwde monumenten op gelijke leest geschoeid zijn. Omdat dit waarderingskader enkele extra criteria bevat, aanvullend op de criteria die in de inventarisatie van 2006 gebruikt zijn, toont tabel 3.1 de parallel met de waarderingscriteria uit de inventarisatie van 2006.

Tabel 3.1 Parallel waarderingscriteria 2019 en 2006

Waarderingscriteria 2019	Omschrijving	Komt overeen met criteria 2006
Inhoudelijke kwaliteit: zeldzaamheid?	Hierbij wordt gekeken naar het weinig voorkomen van het object per provincie.	d. Uniciteit/ zeldzaamheid
Inhoudelijke kwaliteit: Informatiewaarde	Hierbij wordt gekeken naar de betekenis van het object voor de geschiedenis van het waterschap. Als het object een gebouw betreft wordt aanvullend gekeken naar het belang van het gebouw voor de architectuurhistorie. Als het object een archeologische/landschappelijke waarde heeft, wordt dit als uitgangspunt genomen.	a. De civieltechnische waarde
Inhoudelijke kwaliteit: Ensemblewaarde?	Hierbij wordt gekeken naar de waarde van het object in samenhang met onderdelen, die bij het object behoren. Dit kan bijvoorbeeld een sluis- of brugwachterswoning, een brug, een loods of een kade zijn.	e. De stedenbouwkundige landschappelijke waarde; ensemble
Inhoudelijke kwaliteit: representatief?	Hierbij gaat het er om of een object een typisch voorbeeld / een echt symbool is van haar eigen groep en/of eigen periode?	is extra
Fysieke kwaliteit: Compleet	Hierbij wordt gekeken naar het belang van het object voor het landschap, de geschiedenis; als onderdeel van andere objecten; de herkenbaarheid van het onderdeel of het complex.	b. De cultuurhistorische waarde
Fysieke kwaliteit: Authentiek?	Hierbij wordt gekeken naar de oorspronkelijkheid/gaafheid van het object of onderdelen daarvan.	c. Gaafheid/authenticiteit
Fysieke kwaliteit: Staat van onderhoud (goed/matig/slecht)	Hierbij wordt gekeken naar de staat van onderhoud, hierbij is maatgevend hoeveel onderhoud nodig is om het object weer in goede staat te brengen, regulier onderhoud, groot onderhoud of renovatie. Dit waarderingscriteria is opgenomen bij de berekening van instandhoudingskosten.	c. Gaafheid/authenticiteit
Beleefde kwaliteit: Zichtbaarheid?	Hierbij wordt gekeken hoe beeldbepalend (een positieve bijdrage) het object in een landschappelijke of stedenbouwkundige setting ligt.	f. De stedenbouwkundige/ landschappelijke waarde: beeldbepalend
Beleefde kwaliteit: Herinnerbaarheid	Hierbij wordt gekeken of het object herinnert aan de gebeurtenissen genoemd bij informatiewaarde, of de groep/periode die het object representeert.	is extra

Door alle objecten te waarderen in termen van hun inhoudelijke-, fysieke- en beleefde kwaliteit ontstaan drie verschillende grondslagen voor drie verschillende doelen. De inhoudelijke kwaliteit van een object kan benut worden om te bepalen in hoeverre het in stand gehouden verdient te worden, de fysieke kwaliteit bepaalt de instandhoudingskosten en de beleefde kwaliteit vormt de basis voor de (belevings-)baten van instandhouding.

Door oog te hebben voor de baten van instandhouding kunnen investeringen instandhouding van objecten die geen economische functie (bijv. waterveiligheid) meer hebben, worden onderbouwd. Dit blijkt vaak nuttig bij subsidieaanvragen voor tegemoetkoming van hoge instandhoudingskosten. Dit rapport biedt een overzicht van de cultuurhistorische objecten in bezit van het waterschap en een gelijkwaardige cultuurhistorische waardering van deze objecten. Voor een meer gedetailleerde beschrijving van één van de aspecten zoals bijvoorbeeld staat van onderhoud wordt nader onderzoek aanbevolen.

3.3 Raming instandhoudingskosten

Bij de raming van instandhoudingskosten zijn ramingen van de afgelopen 4 jaar gebruikt uit rapportages van Libau¹ en Antea Group²³. De objecten die hierin nog niet geraamd waren, of langer geleden zijn in 2019 door Witteveen+Bos geraamd in het kader van deze inventarisatie.

Bij de raming van de instandhoudingskosten door Witteveen+Bos zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- het gaat om instandhoudingskosten die toekenbaar zijn aan cultuurhistorie. Dit betekent bijvoorbeeld dat de onderhoudskosten van een historisch dijktraject niet geraamd zijn wanneer de dijk nog haar kerende functie vervuld. Wanneer we deze kosten wel zouden ramen, zouden we immers reguliere waterbeheerkosten aan erfgoed toekennen. Dit zou een sterk vertekend beeld van de erfgoedkosten teweegbrengen;
- alle kosten zijn geraamd op grond van globale kostenkengetallen van de afdeling Kostenraming van Witteveen en Bos voor de verschillende typen objecten, de afmetingen van de objecten zoals ingeschat tijdens de veldopname én hun staat van onderhoud; Zie tabel 3.2 voor een nadere toelichting;
- er worden drie staten van onderhoud onderscheiden: goed (alleen regulier onderhoud of niets doen); matig (klein periodiek onderhoud) en slecht (restauratie);
- regulier onderhoud als de staat goed is, bestaat uit jaarlijkse kosten en klein onderhoud als de staat matig is en restauratie als de staat slecht is, hebben beide eenmalige kosten;
- de kosten zijn geraamd vanuit het principe dat het object van haar huidige staat naar een goede staat wordt gebracht. Dit betekent dat niet alle geraamde instandhoudingskosten ook per se gemaakt hoeven te worden: men kan er immers ook voor kiezen om een object niet naar een goede maar naar een matige staat te brengen of om de huidige staat te accepteren.

Aanvullend is aangegeven door welke invloeden kosten aan de objecten kan ontstaan of vergoten. Hierin is onderscheid gemaakt in graafwerkzaamheden, verandering in (grond)waterstanden (zowel natuurlijk als kunstmatig), baggerwerkzaamheden, slijtage, bodemdaling, ziekte van bomen en stormschade.

Tabel 3.2 Nadere toelichting op globale kostenraming cultuurhistorisch erfgoed waterschap Noorderzijlvest

Bundel	Wijze van berekening	Bron
brug	afmetingen, beweegbaar, gemotoriseerd verkeerd	Witteveen+Bos tarievenbestand
dijk	niet van toepassing	niet van toepassing
dorpsgezicht	afmetingen watergang	zie water
duiker	afmetingen	Witteveen+Bos tarievenbestand
gemaal	afmetingen + capaciteit	Witteveen+Bos tarievenbestand
groen	type + afmetingen	portaal Natuur en Landschap van BIJ12
huisjes	afmetingen	Bewerking van Monumentenwacht Gelderland, 2012
kade	afmetingen	Witteveen+Bos tarievenbestand
kunstuiting	variabel	expert judgement
object	variabel	expert judgement
palen	afmetingen	expert judgement
relict	niet van toepassing	niet van toepassing
schuiven/deuren	afmetingen	Witteveen+Bos tarievenbestand

¹ Kosten groot-onderhoud/vervanging Nulmeting cultuurhistorische objecten, Libau in samenwerking met Drents Plateau, 2016.

² 24 bruggen bij het waterschap Noorderzijlvest - Beoordeling constructieve veiligheid, Antea Group, maart 2016.

³ Bestuurlijke visie op bruggen - Waterschap Noorderzijlvest, Antea Group, juni 2018.

Bundel	Wijze van berekening	Bron
sluis	afmetingen deuren + afmetingen kades	Witteveen+Bos tarievenbestand
water/waterloop	afmetingen	CROW Publicatie 145
wierde	niet van toepassing	niet van toepassing

Tabel 3.3 Een totaal overzicht van de kosten. Let op, hieronder vallen zowel kosten van regulier onderhoud, als kosten voor groot onderhoud en renovatie indien objecten naar de gewenste staat worden gebracht

Categorie	Aantal objecten	Totaal kosten
archeologie	18	EUR 49.301,10
collecties	4	n.t.b.
landschap	35	EUR 1.084.808,00
monumenten	79	EUR 5.192.367,67
totaal	136	EUR 6.326.376,77

4

BEVINDINGEN

Deze inventarisatie levert een aantal kern- een aanvullende bevindingen op.

4.1 Kernbevindingen

In totaal zijn 136 objecten volledig beschreven, gewaardeerd, en geraamd. Dit zijn 18 archeologische monumenten, 35 objecten landschappelijk erfgoed, 79 gebouwde monumenten. Naast de drie categorieën zijn ook 4 cultuurhistorische collecties in de lijst opgenomen, maar worden- gezien hun aard- niet op eenzelfde wijze beschreven, gewaardeerd en van een instandhoudingskostenraming voorzien, als de archeologische, landschappelijke en monumentale objecten.

De objectenkaart (afbeelding 4.1) in hoofdstuk 2 laat zien dat de objecten verspreid liggen door het gehele beheergebied van waterschap Noorderzijlvest. Er liggen wel relatief veel objecten langs de historische waterwegen zoals het Damsterdiep, het Aduarderdiep en het Reitdiep. Ook zijn enkele ensembles van objecten zichtbaar rond sluizen en daaromheen ontwikkelde dorpen.

Afbeelding 4.1 Dronebeeld van een meander van het Oude Diep, het voormalige Reitdiep, bij Heksum. In de buitenbocht zijn de restanten van een oud dijklichaam nog te zien

De archeologische objecten bevinden zich enkel in provincie Groningen. Hieronder vallen onder andere, wierden en begraafplaats en enkele beschermde dorpsgezichten gerelateerd aan waterhistorie. Deze dorpsgezichten kennen vaak hoge beleefde waarde. De wierden vallen op vanwege de lage fysieke kwaliteit. De objecten met de hoogste inhoudelijke kwaliteit zijn de grachten rondom voormalig Huis Harsens, dorpsgezicht overslagplaats Onderdendam en de wierderesten en begraafplaats bij Menkeweer, waarbij Huis Harsens en overslagplaats Onderdendam ook een hoge beleefde kwaliteit hebben.

Het landschappelijk erfgoed in beheer van waterschap Noorderzijlvest bestaat voornamelijk uit dijken, waterlopen en groen erfgoed. Groen erfgoed is grotendeels gelokaliseerd in de gemeentes Noordenveld, Tynaarlo en Westerkwartier. Hoge inhoudelijke kwaliteit geldt voor de grote dijktrajecten, de kwelders en grote watergangen zoals de Kolonievvaart, Reitdiep en het ensemble van waterlopen in Middag Humsterland. De fysieke kwaliteit van kwelders scoort hoog, evenals waterlopen Middag Humsterland.

De beleefde kwaliteit is het hoogst voor enkele waterlopen, zoals de Kolonievvaart en Jonkersvaart die kilometerslang het beeld langs belangrijke lokale wegen bepalen. De waterlopen vergen relatief de hoogste onderhoudskosten, maar in hoeverre deze kosten als erfgoedkosten te bestempelen zijn vraagt om nader onderzoek. Bij landschappelijk erfgoed zijn ook de ensembles noemenswaardig zoals Middag Humsterland, het voormalig stroombed van het Reitdiep en de slaperdijken met dijkcoupures en schotbalkhuisjes.

De gebouwde monumenten zijn verschillende objecten zoals 13 bruggen, 7 gemalen en 20 sluizen. Ook opmerkelijk zijn de vele kunstuiting bij gemalen die vaak te jong zijn om als monument betiteld te worden, maar zeker cultuurhistorische waarden in zich dragen. Objecten met hoge inhoudelijk kwaliteit zijn bijvoorbeeld enkele monumentale bruggen, de gemalen Waterwolf en Peizermade. Opvallend hoge kwaliteit komt ook voor in de bundel 'huisjes' waar sluismeesterwoningen, schotbalkhuisjes en de atoomschuilkelder onder de Drie Delfzijlen onder vallen. De hoge fysieke kwaliteit is terug te zien bij kunstuitingen die nog relatief jong zijn en geen gebruiksfunctie hebben. Ook atoomschuilkelder en waarmanshuis Aduarderszijl scoren hoog. De beleefde kwaliteit is hoog bij bijvoorbeeld de Kommerzijlsterbrug en enkele andere monumentale bruggen, ook de waarmanshuizen zijn goed beleefbaar. Opmerkelijk is dat de fysiek goede kunstuitingen zijn vaak slecht beleefbaar zijn. Voorbeeld hiervan zijn de kunstuitingen in de verschillende gemalen of op het rwzi-terrein.

Afbeelding 4.2 De atoomschuilkelder onder gemaal de Drie Delfzijlen, inclusief de authentieke fiets aangedreven luchtverversing

De ruimtelijke verdeling van cultuurhistorische objecten laat zien dat verreweg de meeste objecten in de provincie Groningen liggen (zie tabel 4.1). Gemeente Het Hogeland heeft de meeste objecten gevolgd door Westerkwartier en Delfzijl.

Tabel 4.1 Ruimtelijke verdeling van cultuurhistorische objecten in beheer van waterschap Noorderzijlvest

Provincie	Archeologie	Collecties	Landschappelijk	Gebouwde monumenten	Totaal
Groningen	18	4	30	73	125
Drenthe	0	0	5	6	11
Fryslân	0	0	0	0	0
Gemeenten	Archeologie	Collecties	Landschappelijk	Gebouwde monumenten	Totaal
Appingedam	0	0	1	1	2
Delfzijl	4	0	0	11	15
Groningen	0	2	2	4	8
Hogeland	6	2	15	39	62
Loppersum	3	0	2	1	7
Westerkwartier	5	0	10	16	31
Noordenveld	0	0	3	7	9
Tynaarlo	0	0	2	0	2
Noardeast Fryslân	0	0	0	0	0
totaal	18	4	35	79	136

4.2 Aanvullende bevindingen

Naar aanleiding van de uitgevoerde inventarisatie zijn aanvullend enkele algemeenheden opgemerkt, die niet in de individuele objectdossiers opgenomen konden worden.

Het belangrijkste is de onduidelijkheid met betrekking tot de eigendomssituatie. Hierin zijn enkele dingen aan het licht gekomen:

- Archeologische monumenten raken veelal met watergangen of maaiwegen in eigendom van het waterschap. De watergangen of maaiwegen zelf maken slechts zelden deel uit van het cultuurhistorisch object. Er zijn 196 Archeologische objecten die overlappen eigendom van het waterschap. Deze zijn opgenomen in tabel II.2 in bijlage II, hierbij speelt het waterschap niet direct een rol in het beheer van het erfgoed, maar dient het waterschap wel de aanwezigheid van deze archeologische monumenten in acht te nemen.
- Groen erfgoed raakt veelal met watergangen of maaiwegen in eigendom van het waterschap. Ook hier geldt weer dat de watergangen of maaiwegen zelf niet altijd onderdeel zijn van het cultuurhistorisch object. De watergangen of het waterpeil kunnen echter wel van invloed zijn de cultuurhistorische waarde en in het bijzonder de fysieke kwaliteit c.q. de staat van het object (bijvoorbeeld bij beekdalen).
- Niet al het eigendom van het waterschap staat op de aangeleverde GIS-kaart (bijvoorbeeld rwi Weiwerd). Daarbij geeft de aangeleverde kadastrale kaart van het waterschap enkel inzicht in het eigendom in de vorm van ruimtebeslag. Hieruit wordt niet duidelijk of dit ruimtebeslag ook oevers of kades van watergangen bevat. Naast enkele onduidelijkheden op de kadastrale kaart ontbreekt ook een overzichtelijke lijst van gebouwen (bruggen, sluizen, gemalen) in eigendom van het waterschap. Ook was er binnen het waterschap niet altijd duidelijk welke objecten in eigendom van het waterschap waren als het ging om molens, rolpalen, coupures en schotbalkhuisjes en pingoruïnes. Het gevolg hiervan is dat er mogelijk objecten geïnventariseerd zijn die niet in eigendom van het waterschap zijn. Hierdoor zijn mogelijk ook kosten geraamd die niet voor het waterschap zijn. Hierdoor zouden de totale instandhoudingskosten dus hoger of lager uit kunnen vallen. Het verdient dan ook zeker een aanbeveling een duidelijk overzicht te hebben van het eigendom van het waterschap. Hierbij is het ook wenselijk dan de (monumentale) status op te nemen zodat de voorliggende inventarisatie geverifieerd kan worden.

Bij het onderhoud van dijken en watergangen door het waterschap wordt beperkt rekening gehouden met de erfgoedwaarden van deze objecten. Deze dijken en sloten maken een wezenlijk deel uit van de regionale geschiedenis en de ontwikkeling van het landschap in het beheergebied Noorderzijlvest. Het zou zinvol zijn om onderscheid te maken tussen regulier onderhoud van watergangen en dijken en eventuele erfgoedkosten. Dit was vanwege de grote omvang en globale schaal van deze opgave helaas niet in te passen in deze inventarisatie. Deze inventarisatie biedt wel aanknopingspunten per individueel beoordeeld object om in gericht nader onderzoek de erfgoedkosten van dijken en watergangen in beeld te brengen. Hierbij dient achterhaald te worden wat het onderscheid is tussen een dijk en een monumentale dijk, wat de verschillen zijn in onderhoud en of de instandhoudingskosten dus ook verschillen. Hetzelfde geldt voor watergangen en enkele andere objecten uit de voorliggende inventarisatie.

De nieuw verzamelde informatie uit deze inventarisatie is naast dit rapport, ook in de vorm van een database en een GIS-kaart uitgewerkt. Op deze wijze ontstaat een levend systeem, waarin de actuele stand van zaken, zoals bijvoorbeeld renovaties, onderhoud of verandering van monumentale status, op elke moment bijgewerkt kan worden. Hierdoor is de informatie in de database altijd up-to-date. De GIS-kaart zorgt er voor dat monumenten ook vanuit ruimtelijk perspectief snel gevonden kunnen worden. Wanneer het waterschap bijvoorbeeld een dijkversterking wil doorvoeren, kan eenvoudig op de kaart gevonden worden of er daarbij rekening gehouden moet worden met erfgoed. Het zou wenselijk zijn om de database en de GIS-kaart te integreren, zodat het geheel een levend object kan worden dat de niet alleen informatie synchroniseert, maar ook allerlei interessante uitsneden mogelijk maakt, zoals de instandhoudingskosten per deelgebied of een overzicht van alle objecten met hoge beleefde kwaliteit. Deze uitsneden zijn nu al mogelijk in de GIS-kaart, maar wanneer informatie aangevuld wordt in de Acces database of de Excel-file verandert dit niet automatisch mee in de andere bestanden. Een vervolgstap in het ontwikkelen van een levende database is een handig hulpmiddel bij beslissingen over investeren in instandhouding en/of bij subsidieaanvragen voor instandhouding.

Tot slot is een duidelijker onderscheid wenselijk tussen objecten met een monumentenstatus en objecten van cultuurhistorische waarde. Waar monumenten veelal verankerd zijn in wetgeving, volgen cultuurhistorisch waardevolle objecten vaak uit beleid. Een interessante overweging voor het waterschap is of zij dit verschil in status ook doortrekt in haar eigen erfgoedbeleid. Deze inventarisatie ontsluit relevante informatie voor het ontwikkelen van een eigen erfgoedbeleid. Vanuit de inhoudelijke kwaliteit kan worden nagegaan of en gaan waarom iets behouden dient te blijven. Op grond van de fysieke kwaliteit kunnen de instandhoudingskosten indicatief geraamd worden. Tenslotte kan de beleefde kwaliteit inzicht geven in de maatschappelijk baten van het waterschapserfgoed.

Bijlage(n)

BIJLAGE: DATABASE CULTUURHISTORISCHE OBJECTEN WATERSCHAP NOORDERZIJLVEST

Gegevens

Wierderesten en resten kapel bij Menkeweer

ID	1	Situering	Nabij de Warffumerweg bij Menkesweer
Naam	Wierderesten en resten kapel bij Menkeweer	Gemeente	Hogeland
Categorie	Archeologie	Provincie	Groningen
Bundel	relict	x-coördinaat	53,3406005344108
Oorspronkelijke functie	kapel en begraafplaats op wierde	y-coördinaat	6,58395051944509
Huidige functie	Historische begraafplaats op wierde	Google Maps link	https://www.google.com/maps/@?api=1&map_acti
Beleidsstatus	Archeologisch monument nr. 296	Afbeelding	Fotos\0001 (1).JPG - Foto
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	kapel: Late Middeleeuwen		
Verbouwingen	tot 2003 (restauratie kerkhof)		
Oprachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	Historisch bouwwerk en erf - L02 02 (vanwege groen onderhoud)	Lengte (m)	35
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	38
Materiaal	grond	Hoogte/Diepte (m)	1,5
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

RCE: Terrein met wierderesten en resten van een kapel uit de Romeinse tijd tot de Late Middeleeuwen. Aangenomen wordt dat de kerk uit de Late Middeleeuwen dateert. Het monument is gesitueerd in een voormalig kweldergebied. De bodemgesteldheid is zandige klei. De archeologische sporen liggen direct onder het maaiveld. De kerk van Menkeweer is in 1843 afgebroken. Het kerkhof werd het laatst gebruikt in 1903. De sloot aan de oostrand van de wierde is gedeeltelijk met puin en afval gedempt.

De inhoudelijke waarde van de wierde, kapel en begraafplaatsen rusten ligt bij de zeldzaamheid, omdat het monument het enige historische kerkhof is in het beheer van waterschap Noorderzijlvest. Daarnaast dragen de vondsten van skeletten, voorwerpen, grafzerken en eventuele kapelfundamenten bij aan de informatiewaarde over kerken en begraafplaatsen in Groningen. Onder andere voorzitter van het waterschap Hunsingo Adriaan Jan van Roijen (1800-1874), tevens eerste kamerlid, ligt er begraven. Het ensemble is niet compleet, omdat de kerk in 1843 is afgebroken, maar bestaat wel uit meerdere samenhangende onderdelen (onder andere kerkhof, wierderesten, wandelpad en brug naar het kerkhof). Hierdoor is het monument representatief voor historische begraafplaatsen in de regio. De fysieke kwaliteit van dit monument is hoog. De (deels) intacte wierde, mogelijke restanten of fundamenten van de kerk in de grond, de grafzerken en andere kerkhof resten wijzen op een hoge gaafheid. De conserveringswaarde ligt eveneens hoog, met aanvullingen en onderhoud van de omgeving (1962, 2006) en restauratie van de historische graven (1951, 1961, 1984, 2003). De beleefde kwaliteit van de kerk ontbreekt momenteel, de wierde en het historisch kerkhof zijn wel duidelijk zichtbaar in het landschap. Deze locatie is verbonden met meerdere historische gebeurtenissen en herinnert daarmee aan het verleden van de regio en zijn bewoners.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xxx
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	slecht	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	matig	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	groot	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 45.712,--	Oorzaak kosten	graafwerkzaamheden
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Restanten klooster Feldwerd

ID	2	Situering	Agrarisch gebruik in Oldenklooster
Naam	Restanten klooster Feldwerd	Gemeente	Delfzijl
Categorie	Archeologie	Provincie	Groningen
Bundel	relict	x-coördinaat	53,3643616591017
Oorspronkelijke functie	klooster	y-coördinaat	6,85402131520012
Huidige functie	agrarische landgebruik	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	rijksmonument nr. 45588 (Archeologisch monument nr. 364)	Afbeelding	Fotos\0002 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	circa 1183		
Verbouwingen	tot 1617		
Opdrachtgever	heilige Hatebrand van Feldwerd		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	relict	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	grond	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

RCE: terrein met een terp/wierde uit circa het begin van de jaartelling, met de resten van het in 1183 gestichte klooster Feldwerd/het Oldenklooster, gelegen in zandige klei op een kwelderrug in een voormalig kweldergebied. De wierde was oorspronkelijk ovaalvormig met een afmeting tot 200 bij 275 meter. Een rechthoekige structuur ontstond na de stichting van het klooster. Het klooster moet in ieder geval hebben bestaan uit een kerk, twee kloosters, een abtshuis, een poort, een muur, boerderijen en misschien een molen. In 1583 werd het geplunderd, en nadat al haar bezittingen ontnomen werden bij de reductie in 1594 moet het complex zijn afgebroken. In 1974 is een garage en is er een werkplaats op de wierde gebouwd. In 1976 is een gedeelte van het terrein met een bulldozer geëgaliseerd. Het westelijk deel van de wierde (waar het klooster moet hebben gelegen) is in 1976-1977 commercieel afgegraven. In 1985 is er een loods op de wierde gebouwd, met een fundering van 8 stiepen van 25 vierkante cm, ingegraven tot een diepte van circa 40 cm. De oostelijke helft van de wierde is nog wel intact. De dobben zijn gedempt. De contouren van de kloostergracht zijn nog herkenbaar, maar de restanten van de abdij zijn verdwenen. Aan het eind van de negentiende eeuw zouden hier tientallen skeletten en een lijkst met een skelet, enige gebruiksvoorwerpen en een soort sabel zijn aangetroffen. In 1939 zijn diverse menselijke skeletdelen en een fundering van oude kloosterstenen aangetroffen in een sloot. Bij graafwerkzaamheden in het kader van Projectplan 1997 werd een oude afvalput uit het begin van de jaartelling blootgelegd. Kartering en booronderzoek 1984; Miedema Projectplan met consolidatie/restauratie 1997 begeleid door ROB. De dobben zijn weer uitgegraven volgens het oude profiel. Een deel van de kloostergracht en de oude schipsloot zijn ook opnieuw uitgegraven. Natuurvriendelijke oevertaluds zijn aangelegd en het reliëf van de wierde is versterkt met uitgegraven grond. Overige bronnen: bij de afgravingen van eind 19e eeuw zouden enkele tientallen skeletten, een grafkist met een skelet erin, een sabel en een aantal gebruiksvoorwerpen zijn gevonden. In 1939 werden in een sloot nog meer menselijke botten, alsook een fundering met kloostermoppen gevonden. Het westelijk deel van de wierde werd in 1976 en 1977 met een bulldozer verder afgegraven en verkocht en vervolgens geëgaliseerd. Inmiddels is het reliëf van de wierde deels hersteld.

De inhoudelijke waarde van het klooster Feldwerd door de zeldzaamheid en de informatiewaarde. Klooster Feldwerd is één van de vijf Benedictijnenkloosters in de provincie Groningen en de vondsten van skeletten, gebruiksvoorwerpen en fundamentelementen dragen bij aan de informatie over kloosters in Groningen. Het ensemble met de wierde en voorwerpen is niet meer in tact. Geen van de kloosters bestaat nog. De fysieke kwaliteit van de wierde is vrijwel volledig verdwenen, restanten van het klooster, zoals fundamentelementen kunnen nog in de grond zitten. De grond wordt nu agrarisch gebruikt, en enkel de bovenste lagen zijn omgewoeld. Om deze reden is deze locatie aangeduid als zeer hoge archeologische verwachtingswaarde. De beleefde kwaliteit van het klooster ontbreekt op dit moment. Het klooster is niet zichtbaar in het landschap, hoewel een deel van de wierde hersteld is. Afgezien van de naam van het buurtschap 'Oldenklooster' herinnert niets aan het voormalige klooster op deze locatie.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xxx
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	x
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	n.t.b.	Eigendom waterschap	gedeeltelijk
Gewenst	matig	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud		Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	n.v.t.	Oorzaak kosten	graafwerkzaamheden
Geraamd door	n.v.t.		

Gegevens

Borgterrein Spijk

ID	6	Situering	ingesloten door nieuwbouw Spijk
Naam	Borgterrein Spijk	Gemeente	Delfzijl
Categorie	Archeologie	Provincie	Groningen
Bundel	relict	x-coördinaat	53,389138
Oorspronkelijke functie	grachten borg	y-coördinaat	6,843186
Huidige functie	water	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	Archeologisch monument nr. 5761	Afbeelding	Fotos\0006 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	16e eeuw		
Verbouwingen	tot 1723		
Opdrachtgever	mogelijk de families Alberda en Ubbena		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	waterloop - 1	Lengte (m)	150,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	6,0
Materiaal	grond	Hoogte/Diepte (m)	1,0
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

RCE: terrein met sporen van een borg met een omsingelde en omgrachte boerderij, die recentelijk is vergroot. De zuidgracht is gedempt, evenals de grachten rondom de hof. De zuidsingel is verdwenen, de overige zijn intact. Situatie 2000: terrein is aan de oostzijde door de aanleg van een nieuwe sloot in karakter aangetast. Fraaie omgrachting en beplanting.

De inhoudelijke waarde van het voormalig borgterrein beperkt zich tot de informativiteit. Er zijn veel meer omgrachtte borgen in de (naaste) omgeving. De ensemblewaarde van dit voormalig borgterrein blijkt vooral uit de behouden grachten, en de huidige boerderijfunctie. De fysieke kwaliteit van het borgterrein staat nu een boerderij met de naam Borghstee. De grachten zijn, afgezien van de zuidelijke gracht behouden gebleven, en behoren tot het geheel. Doordat de gracht aan de zuidkant gedempt, valt het voormalige borgterrein niet op in de omgeving. De nog bestaande grachten zijn vanaf de weg niet zichtbaar en dragen dus niet bij aan de beleefde kwaliteit van de borg. Voornamelijk de naam van de huidige boerderij zorgt voor de herinnerbaarheid van de voormalige borg.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	x
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	gedeeltelijk
Gewenst	matig	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	EUR 230,--	Oorzaak kosten	graafwerkzaamheden
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Overslagplaats Onderdendam

ID	14	Situering	Op de kruising van Waterwegen in het centrum van Onderdendam
Naam	Overslagplaats Onderdendam	Gemeente	Hogeland
Categorie	Archeologie	Provincie	Groningen
Bundel	dorpsgezicht	x-coördinaat	53,3356760571528
Oorspronkelijke functie	bebouwing, dorpskern	y-coördinaat	6,58846766075188
Huidige functie	bebouwing, dorpskern	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidstatus	Archeologisch monument nr. 15208	Afbeelding	Fotos\0014 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	onbekend		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	kade	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	3,0
Materiaal	beton	Hoogte/Diepte (m)	2,0
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

RCE: terrein met sporen van bewoning. Het betreft het dorp Onderdendam, zoals weergegeven op de topografische militaire kaart van 1853. Onderdendam is gelegen op een kruispunt van land- en waterwegen en ontwikkelde zich tot een belangrijke haven- en overslagplaats in de 17de eeuw. Gelegen in het hart van de provincie en aan het Zijldiep (Boterdiep) dat vanuit Groningen komt, werd hier veel vee en koren (meest haver) ingescheept en naar Holland (en Engeland) vervoerd. Ook was Onderdendam een belangrijk centrum van bestuur. Reeds vroeg werden er de zogenaamde warfdagen van Rechters en Zijlrechters gehouden.

De inhoudelijke kwaliteit van het dorp Onderdendam volgt uit de informatiewaarde en de representativiteit daarvan. Onderdendam is een overslagplaats tussen het Winsumerdiep, Boterdiep en de Warffumermaar. Het dorp en haar oriëntatie op het water representeert daarmee de handel en transport over water. In Onderdendam is het ensemble van deze verschillende waterlopen, de aanlegplaatsen en bruggen is nog altijd zichtbaar in het dorp. Hoewel een overslagplaats niet zeldzaam, is dit in Onderdendam nog goed herleidbaar. De fysieke kwaliteit van Onderdendam als overslagplaats is goed. Het is echter niet authentiek, en veelvuldig met haar tijd meegegroeid, daardoor niet compleet. De beleefde kwaliteit van de overslagplaats Onderdendam is goed, in het dorp is het belang van het water beeldbepalend en herinnert het aan de belangrijke rol die het dorp had in transport.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xx
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xxx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	x
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	xxx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	matig	Eigendom waterschap	gedeeltelijk
Gewenst	matig	Waterbeheerfunctie	?
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	kosten onderhoud waterloop	Oorzaak kosten	graafwerkzaamheden
Geraamd door	n.v.t.		

Gegevens

Dijkdorp Garrelsweer

ID	15	Situering	Tussen de Rijksweg en de Stadsweg te Garrelsweer
Naam	Dijkdorp Garrelsweer	Gemeente	Loppersum
Categorie	Archeologie	Provincie	Groningen
Bundel	relict	x-coördinaat	53,3106498552211
Oorspronkelijke functie	Damsterdiep en bebouwing	y-coördinaat	6,75886419584082
Huidige functie	Damsterdiep en bebouwing	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	Archeologisch monument nr. 15239	Afbeelding	Fotos\0015 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	11e eeuw		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	dorpsgezicht	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	n.v.t.	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

RCE: terrein met sporen van bewoning. Het betreft het dorp Garrelsweer, zoals weergegeven op de topografische militaire kaart van 1853. Garrelsweer is een dijkdorp, ontstaan aan de Delf, de voorloper van het Damsterdiep. Het dorp kreeg in 1057 markt-, munt- en tolrecht. In de Middeleeuwen kwam het dorp in de schaduw van Loppersum te liggen. Zie ook CMA nummer 7E-36. Zie CAA-nummers 07EZ-28 en 07EZ-38.

De inhoudelijke waarde van het dijkdorp ligt bij de samenhangendheid ervan, omdat het dorp een erg compleet ensemble vormt, bestaande uit woonhuizen, wegen, een kerk met begraafplaats en de watergang Damsterdiep met loopburg. Al deze elementen van bewoning en eventuele resten van voorgaande menselijke activiteit in de bodem dragen bij aan de informatiewaarde over dorpen en watergangen in Groningen. Aangezien meerdere vergelijkbare dorpen in Groningen aanwezig zijn, is de zeldzaamheid laag. Daarentegen is het dijkdorp Garrelsweer wel representatief voor (historische) dorpen in de regio. De fysieke kwaliteit van dit monument is hoog. Het intacte dijkdorp is doorlopend bewoond en hierbij vond bijbehorend onderhoud plaats, wat voor een hoge gaafheid zorgt. Langdurige bebouwing en vernieuwing hiervan kan daarentegen wel voor verstoring van de bodemlagen zorgen. Momenteel is niet bekend of de bodemlagen eventueel zijn verstoord. De conserveringswaarde ligt middelhoog, door de doorlopende bewoning en het bijbehorend onderhoud van het dorp. Afhankelijk van de mensen en de mogelijkheden tot onderhoud door de loop der jaren, wisselt de conserveringswaarde van alle boven- en ondergrondse resten samen. De beleefde kwaliteit van het dijkdorp is zeer hoog en het monument is duidelijk zichtbaar in het landschap. Door zijn lange historie en bewoning is het dijkdorp Garrelsweer verbonden met vele historische gebeurtenissen en herinnert daarmee aan het verleden van de regio en zijn bewoners.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xxx
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	n.v.t.	Eigendom waterschap	gedeeltelijk
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud		Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	n.v.t.	Oorzaak kosten	graafwerkzaamheden
Geraamd door	n.v.t.		

Gegevens

Dorp Kommerzijl

ID	18	Situering	Nabij Pamaweg en Dorpsstraat te Kommerzijl
Naam	Dorp Kommerzijl	Gemeente	Westerkwartier
Categorie	Archeologie	Provincie	Groningen
Bundel	dorpsgezicht	x-coördinaat	53,2873666128989
Oorspronkelijke functie	Kommerzijlsterriet en bebouwing	y-coördinaat	6,32388799700339
Huidige functie	Kommerzijlsterriet en bebouwing	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	Archeologisch monument nr. 15204	Afbeelding	Fotos\0018 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	eind 16de eeuw		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	dorpsgezicht	Lengte (m)	230,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	water	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

RCE: terrein met sporen van bewoning. Het betreft Kommerzijl, zoals weergegeven op de topografische militaire kaart van 1853. Kommerzijl is ontstaan bij een 16de -eeuwse zeesluis in de Hogedijk. CAA: 06FZ-1.

De inhoudelijke waarde van Kommerzij ligt bij de samenhangendheid ervan, omdat het dorp een erg compleet ensemble vormt, bestaande uit woonhuizen, wegen, een kerk en de watergang Kommerzijsterriet met zeesluis. Al deze elementen van bewoning en eventuele resten van voorgaande menselijke activiteit in de bodem dragen bij aan de informatiewaarde over dorpen en watergangen in Groningen. Het dorp is gekenmerkt als dijkdorp. Aangezien meerdere vergelijkbare dijkdorpen in Groningen aanwezig zijn, is de zeldzaamheid laag. De historie van het dorp rijkt niet tot ver in het verleden en daarom is Kommerzij alleen representatief voor Groningse dorpsgezichten uit de Nieuwe al dan Moderne Tijd. De fysieke kwaliteit van dit monument is middelhoog. De kern van het intacte dijkdorp is doorlopend bewoond en hierbij vond bijbehorend onderhoud plaats, wat voor een hoge gaafheid zorgt. De bebouwing van het dorp gaat slechts enkele eeuwen terug en de versterking van bodemlagen zal hierdoor beperkt zijn. De conserveringswaarde ligt middelhoog, door de doorlopende bewoning en de bijbehorende instandhouding van het dorp. De beleefde kwaliteit van het dorpsgezicht Kommerzij is hoog en het monument is duidelijk zichtbaar in het landschap. Door zijn historie en bewoning van enkele eeuwen is het dijkdorp verbonden met historische gebeurtenissen uit de Nieuwe en Moderne tijd en herinnert daarmee aan het meer recente verleden van de regio en zijn bewoners.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	gedeeltelijk
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	kosten onderhoud waterloop	Oorzaak kosten	verandering waterstand
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Dorp Enumatil

ID	19	Situering	Langs de Dorpsstraat en Westerdijk te Enumatil
Naam	Dorp Enumatil	Gemeente	Westerkwartier
Categorie	Archeologie	Provincie	Groningen
Bundel	dorpsgezicht	x-coördinaat	53,2149825023434
Oorspronkelijke functie	Hoendiep en bebouwing	y-coördinaat	6,40892286115791
Huidige functie	Hoendiep en bebouwing	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	Archeologisch monument nr. 15217	Afbeelding	Fotos\0019 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	rond de 15de/16de eeuw		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	dorpsgezicht	Lengte (m)	150,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	water	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

RCE: terrein met sporen van bewoning. Het betreft Enumatil, zoals weergegeven op de topografische militaire kaart van 1853. De naam ontleent zich deels aan de brug over het in de in de 17e eeuw gegraven Hoendiep. Over mogelijk eerdere bewoning van de plaats is weinig bekend. CAA-nummer: 07CN-3.

De inhoudelijke waarde van het dorp Enumatil ligt bij de samenhangendheid ervan, omdat het een compleet ensemble vormt, bestaande uit woonhuizen, wegen, een kerk, een molen en de watergang Hoendiep met de brug Enumatil (gelijk aan de dorpsnaam). Al deze elementen van bewoning en eventuele resten van voorgaande menselijke activiteit in de bodem dragen bij aan de informatiewaarde over dorpen en watergangen in Groningen. In de bodem zijn mogelijk resten aanwezig van een 16e eeuwse verdedigingsschans die door de Spanjaarden rond het dorp is aangelegd. Aangezien meerdere vergelijkbare dorpen in Groningen aanwezig zijn, is de zeldzaamheid laag. De historie van het dorp rijkt niet tot heel diep in het verleden en daarom is het monument alleen representatief voor Groningse dorpsgezichten uit de Nieuwe al dan Moderne Tijd. De fysieke kwaliteit van dit monument is middelmatig. De kern van het intacte dorp is doorlopend bewoond en hierbij vond bijbehorend onderhoud plaats, wat voor een middelhoge gaafheid zorgt. De bebouwing van het dorp gaat slechts enkele eeuwen terug en de versterking van bodemlagen zal hierdoor beperkt zijn. De conserveringswaarde van het dorpsgezicht is middelhoog, door de doorlopende bewoning en de bijbehorende instandhouding van het dorp. De conserveringswaarde van de eventuele resten van de 16e eeuwse verdedigingsschans is laag, aangezien hier nauwelijks gegevens over bekend zijn. De beleefde kwaliteit van het dorpsgezicht Enumatil is middelhoog en het monument is duidelijk zichtbaar in het landschap. Door zijn historie en bewoning van enkele eeuwen is het dorp verbonden met historische gebeurtenissen uit de Nieuwe en Moderne tijd en herinnert daarmee aan het meer recente verleden van de regio en zijn bewoners.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	gedeeltelijk
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	kosten onderhoud waterloop	Oorzaak kosten	verandering waterstand
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Dorp Niezijl

ID	20	Situering	Langs Hoofdstraat te Niezijl, nabij de N355
Naam	Dorp Niezijl	Gemeente	Westerkwartier
Categorie	Archeologie	Provincie	Groningen
Bundel	dorpsgezicht	x-coördinaat	53,2657287606754
Oorspronkelijke functie	bebouwing, dorpskern	y-coördinaat	6,33872105984968
Huidige functie	bebouwing, dorpskern	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	Archeologisch monument nr. 15228	Afbeelding	Fotos\0020 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	rond de 15de/16de eeuw		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	dorpsgezicht	Lengte (m)	330,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	water	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

RCE: terrein met sporen van bewoning. Het betreft Niezijl, zoals weergegeven op de topografische militaire kaart van 1853. Het dorp is ontstaan bij een zeesluis, toen in de 16e eeuw het Niezijlsterdiep werd gegraven voor de afwatering van het gebied. Vanwege de ligging aan de Hoofdstraat van Groningen naar Friesland, werd hier in de Tachtigjarige Oorlog een schans aangelegd (later weer opgeruimd).

De inhoudelijke waarde van Niezijl is laag. De samenhangendheid ervan is laag, omdat de dorpskern geen compleet ensemble vormt. Het bestaat uit woonhuizen, wegen en een kerk. Niet behorend tot het monument, maar wel tot de directe omgeving ervan zijn de twee watergangen Hoerediep en Niezijlsterdiep en een zeesluis. Al deze elementen van bewoning en eventuele resten van voorgaande menselijke activiteit in de bodem dragen bij aan de informatiewaarde over dorpen en watergangen in Groningen. In de bodem zijn mogelijk resten aanwezig van de 16e eeuwse Bomsterschans die door de Staatse rond het dorp is aangelegd. Aangezien meerdere vergelijkbare dorpen in Groningen aanwezig zijn, is de zeldzaamheid laag. De historie van het dorp rijkt niet tot heel diep in het verleden en daarom is de dorpskern van Niezijl alleen representatief voor Groningse dorpsgezichten uit de Nieuwe al dan Moderne Tijd. De fysieke kwaliteit van dit monument is middelmatig. De kern van het intacte dorp is doorlopend bewoond en hierbij vond bijbehorend onderhoud plaats, wat voor een middelhoge gaafheid zorgt. De bebouwing van het dorp gaat slechts enkele eeuwen terug en de versterking van bodemlagen zal hierdoor beperkt zijn. De conserveringswaarde van het dorpsgezicht is middelhoog, door de doorlopende bewoning en de bijbehorende instandhouding van het dorp. De conserveringswaarde van de eventuele resten van de 16e eeuwse Bomsterschans is laag, aangezien de schans later is weggehaald en hiervan vermoedelijk nauwelijks meer sporen in de bodem aanwezig zijn. De beleefde kwaliteit van het dorpsgezicht Niezijl is hoog en het monument is duidelijk zichtbaar in het landschap. Door zijn historie in de Tachtigjarige oorlog en bewoning van enkele eeuwen is het dorp verbonden met historische gebeurtenissen uit de Nieuwe en Moderne tijd en herinnert daarmee aan het verleden van de regio en zijn bewoners.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	x
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	kosten onderhoud waterloop	Oorzaak kosten	verandering waterstand
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Dorp Ten Post

ID	21	Situering	Langs de B. Kuipersweg, Rijksweg en Jaagpad te Ten Post
Naam	Dorp Ten Post	Gemeente	Loppersum
Categorie	Archeologie	Provincie	Groningen
Bundel	dorpsgezicht	x-coördinaat	53,2971937169725
Oorspronkelijke functie	Damsterdiep en bebouwing	y-coördinaat	6,73053651875544
Huidige functie	Damsterdiep en bebouwing	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	Archeologisch monument nr. 15311	Afbeelding	Fotos\0021 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	Rond de 14e eeuw		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	dorpsgezicht	Lengte (m)	140,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	water	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

RCE: terrein met sporen van bewoning. Het betreft het dorp Ten Post, zoals weergegeven op de topografische militaire kaart van 1853. Ten Post ligt langs het in de 15e eeuw gegraven Damsterdiep. Het dorp ontstaan langs de (oude) weg van Stedum naar Wittewierum. CAA 12E-23N.

De inhoudelijke waarde van het dorp ligt bij de samenhangendheid ervan, omdat het monument een deel van de dorpskern en de watergang Damsterdiep en de brug hier overheen omvat en hiermee een vrij compleet ensemble vormt. Al deze elementen van bewoning en eventuele resten van voorgaande menselijke activiteit in de bodem dragen bij aan de informatiewaarde over dorpen en watergangen in Groningen. Het dorp is gekenmerkt als kanaaldorp. Aangezien meerdere vergelijkbare dorpen in Groningen aanwezig zijn, is de zeldzaamheid laag. Het dorp Ten Post is voornamelijk representatief voor Groningse dorpsgezichten uit de Nieuwe al dan Moderne Tijd. De fysieke kwaliteit van dit monument is middelhoog. De kern van het intacte dijkdorp is doorlopend bewoond en hierbij vond bijbehorend onderhoud plaats, wat voor een hoge gaafheid zorgt. De bewoning van het dorp gaat meerdere eeuwen terug en versterking van bodemlagen kan hierdoor mogelijk zijn. Nabij het monument zijn archeologische resten (skeletten) aangetroffen die vermoedelijk zijn te koppelen aan de Tachtigjarige oorlog. De conserveringswaarde ligt middelhoog, door de doorlopende bewoning, bijbehorende instandhouding van het dorp en mogelijke kans op archeologische resten. De beleefde kwaliteit van het dorpsgezicht Ten Post is hoog en het monument is duidelijk zichtbaar in het landschap. Door zijn historie in de Tachtigjarige oorlog en bewoning van enkele eeuwen is het dorp verbonden met historische gebeurtenissen uit de Nieuwe en Moderne tijd en herinnert daarmee aan het verleden van de regio en zijn bewoners.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	kosten onderhoud waterloop	Oorzaak kosten	verandering waterstand
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Dorp Schouwerzijl

ID	22	Situering	Langs de Zijlvestweg te Schouwerzijl
Naam	Dorp Schouwerzijl	Gemeente	Hogeland
Categorie	Archeologie	Provincie	Groningen
Bundel	dorpsgezicht	x-coördinaat	53,3315273592224
Oorspronkelijke functie	Kromme Raken en bebouwing	y-coördinaat	6,44876298027063
Huidige functie	Kromme Raken en bebouwing	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	Archeologisch monument nr. 15314	Afbeelding	Fotos\0022 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	onbekend		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	dorpsgezicht	Lengte (m)	130,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	water	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

RCE: terrein met sporen van bewoning. Het betreft het dorp Schouwerzijl, zoals weergegeven op de topografische militaire kaart van 1853.

De inhoudelijke waarde van Schouwerzijl ligt bij de samenhangendheid ervan, omdat het monument bijna het gehele dorp omvat en hiermee een erg compleet ensemble vormt, bestaande uit woonhuizen, wegen, de watergang Kromme Raken en een brug/sluis. Al deze elementen van bewoning en eventuele resten van voorgaande menselijke activiteit in de bodem dragen bij aan de informatiewaarde over dorpen en watergangen in Groningen. Aangezien meerdere vergelijkbare dorpen in Groningen aanwezig zijn, is de zeldzaamheid laag. Er is niet veel bekend over wanneer het dorp is ontstaan (mogelijk 14e eeuw). Daarom is Schouwerzijl sowieso representatief voor Groningse dorpsgezichten uit de Nieuwe en Moderne Tijd en mogelijk ook tot verder terug in de tijd. De fysieke kwaliteit van dit monument is middelhoog. Het intacte dorp is vermoedelijk doorlopend bewoond en hierbij vond bijbehorend onderhoud plaats, wat voor een hoge gaafheid zorgt. De conserveringswaarde is middelmatig, door de doorlopende bewoning en de bijbehorende instandhouding van het dorp.

De beleefde kwaliteit van het dorpsgezicht Schouwerzijl is hoog en het monument is duidelijk zichtbaar in het landschap. Door zijn historie en bewoning is het dorp zeker verbonden met historische gebeurtenissen uit de Nieuwe en Moderne tijd en herinnert daarmee aan het meer recente verleden van de regio en zijn bewoners.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xxx
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	kosten onderhoud waterloop	Oorzaak kosten	verandering waterstand
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Hunebed Schaphalstertocht

ID	23	Situering	Bij oprit Maarhuizen 6 parallel aan Winsumerstraatweg
Naam	Hunebed Schaphalstertocht	Gemeente	Westerkwartier
Categorie	Archeologie	Provincie	Groningen
Bundel	relict	x-coördinaat	53,345686
Oorspronkelijke functie	gedenksteen	y-coördinaat	6,485421
Huidige functie	Decoratief object in het landschap	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0023 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	onbekend		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	keien	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	steen	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	2

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Niet beschikbaar.

De inhoudelijke kwaliteit van dit object is laag, het object betreft een grote kei (steen) die in het verleden mogelijk onderdeel heeft uitgemaakt van een hunebed. Het is niet zeldzaam in de provincie en heeft nauwelijks informatiewaarde. De enkele steen ligt niet in-situ, mist context en heeft hierdoor een lage ensemblewaarde. De steen is eveneens niet representatief. Omdat de ene steen geen beeld van een compleet hunebed geeft en daarnaast vaker losse keien in de provincie voorkomen. De fysieke kwaliteit van het object is middelmatig. Een steen vergaat niet snel en het materiaal zelf heeft daarom een hoge conserveringswaarde. De gaafheid ligt echter laag, omdat de steen is beschilderd en hierdoor niet meer in dezelfde conditie verkeerd als ten tijde van het mogelijke hunebed. De beleefde kwaliteit is eveneens laag. De grote kei is zichtbaar in het landschap als je weet waar hij ligt of als je zeer oplettend naar de omgeving kijkt. In andere gevallen zal het object niet opvallen. De steen herinnert nauwelijks aan het verleden, omdat veel verbeelding nodig is om de steen in zijn huidige conditie als onderdeel van een voormalig hunebed te beschouwen.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	x
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	x
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	x
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	gedeeltelijk
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 0,--	Oorzaak kosten	n.v.t.
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Omslootte wierde Westerwijtwerd

ID	24	Situering	Langs de Halteweg te Westerwijtwerd
Naam	Omslootte wierde Westerwijtwerd	Gemeente	Loppersum
Categorie	Archeologie	Provincie	Groningen
Bundel	waterloop	x-coördinaat	53,3311292129108
Oorspronkelijke functie	wierde	y-coördinaat	6,63780301225375
Huidige functie	agrarisch landgebruik	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	Archeologisch monument nr. 886	Afbeelding	Fotos\0024 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	Late ijzertijd		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	waterloop -4a	Lengte (m)	235
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	grond	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

RCE: terrein met een deels omslootte wierde uit de Late IJzertijd (1e-2e/3e eeuw). De bodem bestaat uit zandige klei en de wierde is gelegen op een kwelderwal in een voormalig kweldergebied. De wierde is aan de noordzijde plaatselijk afgegraven. De sloten zijn gedempt en andere sloten zijn gegraven. In 1990 werd de sloot langs de Halteweg verlegd en verbreed, het monument werd hierdoor aanzienlijk beschadigd gezien de vele vondsten in de vrijgekomen grond. In de sloottaluds werd in 1992 terpenaardewerk en botmateriaal aangetroffen.

De inhoudelijke waarde van de deels omslootte wierde is laag. Aangezien meerdere wierde voorkomen in de regio is deze niet zeldzaam. Vondsten en de opbouw van de wierde zelf dragen bij aan de informatiewaarde over bewoning en aanleg van wierde in het verleden. Afgravingen aan de noordzijde en demping en aanleg van sloten hebben het monument beschadigd en verlagen de informatiewaarde en ensemblewaarde aanzienlijk. Door de incompleetheid is dit monument matig representatief voor wierde in de regio. De fysieke kwaliteit van dit monument is matig. De deels afgegraven wierde en het aantreffen van vele archeologische vondsten (onder andere aardewerk en botmateriaal) tijdens slootverlegging en in sloottaluds wijzen op een lage gaafheid door beschadiging van het monument. De conserveringswaarde van de nog intacte wierde en in-situ archeologische resten in de grond zijn vermoedelijk goed, getuige de al eerder aangetroffen archeologische resten. Aangezien de wierde en archeologische waarden deels zijn beschadigd, is de totale conservering van het monument matig. De beleefde kwaliteit van de wierde is matig en niet beeldbepalend zichtbaar in het landschap. De archeologische resten getuige ervan dat het monument is verbonden met historische gebeurtenissen. Door beschadiging van deze waarden en de wierde zelf herinnert het monument slechts matig aan het verleden van de regio en zijn bewoners.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	x
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	x
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	gedeeltelijk
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	kosten onderhoud waterloop	Oorzaak kosten	graafwerkzaamheden
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Grachten en singel borgterrein 'Huis Harsens'

ID	25	Situering	Langs naamloze weg, nabij de Winsumerweg te Adorp
Naam	Grachten en singel borgterrein 'Huis Harsens'	Gemeente	Westerkwartier
Categorie	Archeologie	Provincie	Groningen
Bundel	waterloop	x-coördinaat	53,2624775695483
Oorspronkelijke functie	Borgterreinen	y-coördinaat	6,53111224882121
Huidige functie	cultuurlandschap gecombineerd met agrarisch landgebruik	Google Maps link	https://www.google.com/maps/@?api=1&map_acti
Beleidsstatus	Archeologisch monument nr. 1194 en 1195	Afbeelding	Fotos\0025 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	ijzertijd tot Nieuwe Tijd		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	Het Gronings Landschap (herinrichting)		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	waterloop - 1	Lengte (m)	440
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	grond	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

RCE 1194: het betreft een borgterrein uit de Late Middeleeuwen-Nieuwe tijd met grachten en singel, waarbinnen een wierde uit de IJzertijd-Late Middeleeuwen. De bodem bestaat uit klei en het monument is gesitueerd op of tegen een oeverwal. De wierde is, behalve aan de zuidzijde, van een aparte omgrachting voorzien. Op de wierde heeft een kerk gestaan. De eerste vermelding van de pastorie stamt uit 1365. Toen was de wierde vermoedelijk al geheel verlaten en werd de borg gebouwd, waarbij de kapel gehandhaafd is. In 1540 zou een nieuwe borg gebouwd zijn, niet op de plaats van het oude steenhuis (Harsens I) maar verder westelijk. Er is dan sprake van het principale huis of de borg met zijn grachten, van het bouwhuis, de schuur en de weg van het oude hof met zijn singel en grachten en van het nieuwe hof. Op de Coenderskaart staan afbeeldingen van de borg rond 1680: een groot huis van twee bouwlagen onder een zadeldak. Op één afbeelding betreft het een duidelijk beschadigd huis. Er is een kerk afgebeeld met een vrijstaande toren. In 1714 worden er voor het eerst schathuizen en een schuur genoemd. De schathuizen zullen aan de zuidzijde van de borg hebben gestaan. De borg werd afgebroken in 1742, de kerk omstreeks 1800. Hierna is het terrein in gebruik genomen als boerderijplaats. Door vergraving en grondverzet tijdens de borgperiode heeft de terp een verbrokkeld aanzien gekregen met diverse toppen en depressies. De grootste breedte van het borgterrein is 125 meter, de grootste lengte 175 meter. De hoogte is 2,9 meter. De borganleg lijkt gaaf. Overal op het terrein, en met name op de wallen, werden veel scherven terpen- en kogelpotaardewerk aangetroffen. Het terrein is heringericht in opdracht van eigenaar Het Gronings Landschap. Delen van het terrein, met name het eilandje waarop de borg heeft gestaan, zijn in 2005 circa 0,3 à 0,5 meter opgehoogd. Het bouwvallige boerderijtje en andere opstallen op het terrein zijn gesloopt, waarbij wat opgaand muurwerk is blijven staan. Het terrein is tot circa 0,15 meter omgeploegd. Op het buitenste noord talud van de opnieuw uitgegraven gracht rondom het borgeiland is veel middeleeuws baksteenpuin zichtbaar. In de nabijheid van het terrein bevinden zich de resten van (vermoedelijke) middeleeuwse steenovens, het terrein van een vroegere middeleeuwse borg en middeleeuwse huiswierde. RCE 1195: terrein met de overblijfselen van de Middeleeuwse borg 'Huis Harssens', gelegen in klei op een oeverwalachtige vlakte. Het terrein is omgracht en omsingeld en rechthoekig van vorm en meet 100 bij 75 meter. In de zuidoosthoek was de vierkante omgrachte borgstede aanwezig. Alle grachten zijn gedempt. De borg zou zijn gesticht in 1540, en werd gesloopt in 1732. De

naam Harsens valt terug te herleiden tot 1371. Een directe verwijzing naar de borg valt te lezen in een erfenis 1457. Het daarin genoemde steenhuis bevond zich aan de rand van een dorpswierde, waarop later Hasens II werd gebouwd. In 1598 stond de borg bekend als 'vervallen steen'. Op kaarten uit de 18e eeuw en latere topografische kaarten tot het midden van de 20e eeuw, is van het gesloopte Harsens I, de borgklip, grachten en singels vrijwel niets herkenbaar. Pas na 1950 wordt het borgterrein met hoogtelijnen aangegeven op topografische kaarten. Aan de noordzijde van de borgheuvel loopt van het noordoosten naar het zuidwesten een oude verbindingroute die is te herkennen als een lineaire verhoging met aan weerszijden greppels. Ter plaatse van de borgheuvel is tussen heuvel en weg de oorspronkelijke borggracht als een halfronde depressie te herkennen evenals een aan de buitenzijde van de gracht gelegen walletje dat de loop van de gracht volgt en is geïntegreerd in het wegtracé. Het walletje is iets hoger dan het omliggende grondlichaam van de weg en sluit aan, onderbroken door de zuidelijke greppel die parallel langs de weg loopt, op de aan de westzijde van de borggracht gelegen wal. De Stichting tot Behoud van Particuliere Historische Buitenplaatsen,

Het gaat om twee aaneengesloten borgterreinen die hieronder samen zijn beschreven. Beide dateren in de Middeleeuwen-Nieuwe Tijd, maar het westelijk gelegen borgcomplex omvat ook een wierde uit de ijzertijd. De inhoudelijke waarde van de borgterreinen ligt hoog. Zo zijn dergelijke terreinen zeldzaam en hebben een hoge informatiewaarde door de vele verschillende elementen en vondsten die deel uit maken van het terrein. Ondanks dat enige verstoring en vergraving heeft plaatsgevonden in de loop der tijd, resteren er genoeg elementen van de complexen om in informatie over het verleden te voorzien. Het ensemble bestaat uit veel elementen (onder andere borg met grachten, mogelijke resten van borgstede en bijgebouwen, mogelijke resten van een kapel, resten van een wierde), maar is niet geheel compleet vanwege historische aanpassingen aan de borgterreinen. Zo is het westelijke borghuis in 1742 afgebroken en de kerk rond 1800. De monumenten zijn door de hoge mate van informatiewaarde en samenhangendheid representatief voor historische borgterreinen in de regio en Nederland. De fysieke kwaliteit van deze monumenten is middelhoog. De (deels) intacte wierde, mogelijke restanten of fundamenten van borgstede, bijgebouwen en kerk in de grond, watergangen, wallen en vondsten wijzen op een hoge gaafheid. Daarentegen hebben meerdere verstoringen en vergravingen op het terrein plaatsgevonden die de gaafheid aantasten, zoals het afbreken van bebouwing, dempen van grachten en vergraven van de wierde. De conserveringswaarde ligt middelhoog, vanwege de relatief goede conditie van de totale borgterreinen en de eerder gedane vondsten. De beleefde kwaliteit van de monumenten ligt hoog en de borgterreinen liggen zeer beeldbepalend (zichtbaar) in het landschap. De twee terreinen zijn verbonden aan eeuwen van historische gebeurtenissen en herinneren daarmee aan het verleden van de regio en zijn bewoners.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xxx
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xxx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	xxx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	gedeeltelijk
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	kosten onderhoud waterloop	Oorzaak kosten	baggerwerkzaamheden
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Deels afgegraven wierde en Boterdiep dwarsdoor gegraven in Kantens

ID	28	Situering	Langs de Langestraat in het dorpscentrum van Kantens
Naam	Deels afgegraven wierde en Boterdiep dwarsdoor gegraven, Kantens	Gemeente	Hogeland
Categorie	Archeologie	Provincie	Groningen
Bundel	wierde	x-coördinaat	53,3661412766656
Oorspronkelijke functie	Dorpswierde	y-coördinaat	6,63586073452361
Huidige functie	Boterdiep en bebouwing	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	Archeologisch monument nr. 5264	Afbeelding	Fotos\0028 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	onbekend		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	wierde	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	grond	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

RCE: terrein met de dorpswierde Kantens met verhoogd kerkhof, een ringweg en radiaire indeling. Plaatselijk aan de noordwestzijde afgegraven. Enkele onbebouwde, aaneengesloten percelen zijn beschermd. Het Boterdiep is dwars door de wierde heen gegraven. Het terrein grenst in het noorden aan een ander monument.

De inhoudelijke waarde van de dorpswierde Kantens ligt bij de samenhangendheid ervan, omdat het monument een groot deel van de dorpskern (onder andere woningen, kerk, kerkhof, molen) en de watergang Boterdiep en de brug hier overheen omvat en hiermee een vrij compleet ensemble vormt. Al deze elementen van bewoning en eventuele resten van voorgaande menselijke activiteit in de bodem dragen bij aan de informatiewaarde van wierde en de bewoning hiervan in Groningen. Aangezien de wierde deels is afgegraven vallen de informatiewaarde en ensemblewaarde middelhoog uit. Er zijn meerdere vergelijkbare wierde in de regio, waardoor het monument niet zeldzaam is. Omdat meerdere vergelijkbare wierde in de regio bekend zijn en de dorpswierde van Kantens deels is afgegraven is deze niet representatief voor historische dorpswierde in de regio. De fysieke kwaliteit van dit monument is laag. De (deels) intacte wierde met (mogelijke restanten van) bebouwing op en onder de grond wijzen op een middelhoge gaafheid. Echter, de gaafheid van het afgegraven deel is laag. De conserveringswaarde ligt eveneens laag door de verstoring van het monument. De beleefde kwaliteit is middelhoog, de wierde is duidelijk zichtbaar in het landschap. Daarnaast is het monument verbonden met meerdere historische gebeurtenissen en herinnert daarmee aan het verleden van de regio en zijn bewoners.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	x
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	n.v.t.	Eigendom waterschap	gedeeltelijk
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud		Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	n.v.t.	Oorzaak kosten	graafwerkzaamheden
Geraamd door	nee		

Gegevens

Dorpswierde Losdorp

ID	30	Situering	Langs de Fraeilemaweg en Westendorpweg te Losdorp
Naam	Dorpswierde Losdorp	Gemeente	Delfzijl
Categorie	Archeologie	Provincie	Groningen
Bundel	wierde	x-coördinaat	53,3753167154833
Oorspronkelijke functie	Dorpswierde	y-coördinaat	6,83168853797437
Huidige functie	Bebouwing en agrarisch landgebruik	Google Maps link	https://www.google.com/maps/@?api=1&map_acti
Beleidsstatus	Archeologisch monument nr. 5616	Afbeelding	Fotos\0030 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	onbekend		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	wierde	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	grond	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

RCE: terrein met sporen van bewoning. Het betreft een gedeelte van de dorpswierde van Losdorp. Het terrein omvat een omgracht kerkterrein met kerk. Hoogte 3,60 meter boven NAP. Het noordwestelijke kwadrant wordt omgeven door een ringsloot. Op het zuidelijk deel van de wierde het voormalig borgterrein 'Fraylema'. Noordwestelijke deel is gaaf rest gedeeltelijk afgegraven.

De inhoudelijke kwaliteit van de dorpswierde ligt bij de samenhangendheid ervan, omdat het monument een groot deel van de dorpswierde van Losdorp omvat. Het vrij complete ensemble bestaat hoofdzakelijk uit de wierde met hierop woningen, wegen en een omgracht kerkterrein. Al deze elementen van bewoning en eventuele resten van voorgaande menselijke activiteit in de bodem dragen bij aan de informatiewaarde van wierde en de bewoning hiervan in Groningen. Aangezien de wierde deels is afgegraven vallen de informatiewaarde en ensemblewaarde middelhoog uit. Er zijn meerdere vergelijkbare wierde in de regio, waardoor het monument niet zeldzaam is. Vanwege laatstgenoemde reden en omdat de dorpswierde van Losdorp deels is afgegraven, is deze niet representatief voor historische dorpswierde in de regio. De fysieke kwaliteit van dit monument is middenlaag. De (deels) intacte wierde met (mogelijke restanten van) bebouwing op en onder de grond wijzen op een middelhoge gaafheid. Echter, de gaafheid van het afgegraven deel is laag. De conserveringswaarde is matig, doordat afgravingen tot verstoring in het monument hebben geleid. De beleefde kwaliteit is middelhoog, de wierde is duidelijk zichtbaar in het landschap. Daarnaast is het monument verbonden met meerdere historische gebeurtenissen en herinnert daarmee aan het verleden van de regio en zijn bewoners.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	x
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	n.v.t.	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud		Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	n.v.t.	Oorzaak kosten	graafwerkzaamheden
Geraamd door	nee		

Gegevens

Omgrachtte huiswierde Rasquert

ID	34	Situering	Langs de Oude Weersterweg en de Oude weer te Warffum
Naam	Omgrachtte huiswierde Rasquert	Gemeente	Hogeland
Categorie	Archeologie	Provincie	Groningen
Bundel	wierde	x-coördinaat	53,3707390394442
Oorspronkelijke functie	Huiswierde	y-coördinaat	6,55751833948522
Huidige functie	Klein natuurreservaat	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	Archeologisch monument nr. 6741	Afbeelding	Fotos\0034 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	onbekend		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	wierde	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	grond	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

RCE: terrein met sporen van een huiswierde. Omgracht. Recent verlaten. Thans begroeid en opgenomen in een 'natuurreservaatje'. Licht verhoogd.

De inhoudelijke kwaliteit van de huiswierde is middelmatig. De informatiewaarde is middelhoog, omdat het monument resten van een omgrachte huiswierde omvat, welke kunnen bijdragen aan informatie over huiswierde en de bewoning hiervan in Groningen. Het is niet bekend of er afgravingen of vergravingen zijn geweest in de wierde. Het ensemble is niet compleet, bestaande uit resten van de huiswierde, omgrachting en mogelijke resten van menselijke activiteit in de bodem. Er zijn meerdere vergelijkbare huiswierde in de regio, waardoor het monument niet zeldzaam is. Vanwege laatstgenoemde reden en omdat het monument momenteel overgroeid is met verwilderde natuur en als gevolg daarvan niet duidelijk herkenbaar is als wierde, is deze niet representatief voor historische huiswierde in de regio. De fysieke kwaliteit van dit monument is laag. Over de (deels) intacte wierde (met mogelijke restanten van bewoning onder de grond) is nauwelijks informatie beschikbaar, over onder andere de historie, mogelijke afgravingen, de huidige conditie, onderhoud van het terrein, etc. Daarom zijn zowel de gaafheid als conserveringswaarde laag ingeschat. De beleefde kwaliteit is middelmatig, de huiswierde ligt licht verhoogd in het landschap en is zichtbaar. Gezien de huidige functie, zal het monument niet altijd als wierde worden herkend door voorbijgangers. Het monument is verbonden met beperkte, voornamelijk huiselijke, historische gebeurtenissen en herinnert daarmee in kleine mate aan het verleden van de regio en zijn bewoners.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	x
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	x
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	n.v.t.	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud		Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	n.v.t.	Oorzaak kosten	verandering waterstand
Geraamd door	nee		

Gegevens

Omgrachte huiswierde op kwelderwal bij Ulrum

ID	35	Situering	Langs de Ingenieur A.J. van de Brielweg te Ulrum
Naam	Omgrachte huiswierde op kwelderwal bij Ulrum	Gemeente	Hogeland
Categorie	Archeologie	Provincie	Groningen
Bundel	wierde	x-coördinaat	53,3664172379748
Oorspronkelijke functie	huiswierde	y-coördinaat	6,34856324546235
Huidige functie	bewoonde huiswierde	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	Archeologisch monument nr. 7240	Afbeelding	Fotos\0035 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	onbekend		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	waterloop - 1	Lengte (m)	60
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	grond	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

RCE: terrein met sporen van een huiswierde op kwelderwal. Situatie 2000: Terrein verhoogd, omgracht en omsingeld. Halbertsma 1963: 'aanvulling'. Veldcontrole april 1972 ROB (R. Klok). Veldcontrole maart 2000 RAAP (J. Molema).

De inhoudelijke kwaliteit van de huiswierde is middelmatig. De informatiewaarde is middelhoog, omdat het monument een (deels) omgrachte huiswierde omvat, welke kan bijdragen aan informatie over huiswierde en de bewoning hiervan in Groningen. Het is niet bekend of er afgravingen of vergravingen zijn geweest in de wierde. Het ensemble is gedeeltelijk compleet, bestaande uit de huiswierde, woningen op de wierde, gedeeltelijke omgrachting en mogelijke resten van menselijke activiteit in de bodem. Er zijn meerdere vergelijkbare huiswierde in de regio, waardoor het monument niet zeldzaam is. Het monument is herkenbaar als wierde en is deels representatief voor historische huiswierde in de regio. De fysieke kwaliteit van dit monument is laag. Over de (deels) intacte wierde (met mogelijke restanten van bewoning onder de grond) is nauwelijks informatie beschikbaar, over onder andere de historie, mogelijke afgravingen, de huidige conditie, onderhoud van het terrein, etc. Daarom zijn zowel de gaafheid als conserveringswaarde laag ingeschat. De beleefde kwaliteit is middelmatig, de huiswierde ligt verhoogd in het landschap, is zichtbaar en herkenbaar als wierde. Het monument is verbonden met beperkte, voornamelijk huiselijke, historische gebeurtenissen en herinnert daarmee in kleine mate aan het verleden van de regio en zijn bewoners.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	x
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	x
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	EUR 323,--	Oorzaak kosten	verandering waterstand
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Inventarisatie voorwerpen kunst en antiek 2015

ID	40	Situering	-
Naam	Inventarisatie voorwerpen kunst en antiek 2015	Gemeente	n.v.t.
Categorie	Collecties	Provincie	-
Bundel	voorwerpen	x-coördinaat	
Oorspronkelijke functie	-	y-coördinaat	
Huidige functie	-	Google Maps link	=
Beleidstatus	-	Afbeelding	Fotos\0040 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	-		
Bouwjaar	-		
Verbouwingen	-		
Opdrachtgever	-		
Ontwerper	-		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	verzameling	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	mix	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

In 2015 heeft Henk de Boer in opdracht van voormalig procesmanager bedrijfsvoering Feiko Hielkema namens het bestuur objecten en voorwerpen van Noorderzijvest verzameld en geïnventariseerd. Daarbij is ook de verzameling van Jan Schoonveld meegenomen. Deze wordt ook wel het 'Museum Noordpolderzijl' genoemd.

Deze verzameling is te gevarieerd om in deze globale inventarisatie een eenduidige waardering te geven. Zie rapport in de bijlage.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	
	Informatiewaarde	
	Ensemblewaarde	
	Representativiteit	
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	
	Authenticiteit	
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	
	Herinnerbaarheid	

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	n.v.t.	Eigendom waterschap	gedeeltelijk
Gewenst	?	Waterbeheerfunctie	gedeeltelijk
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	Tegevarieerd om in deze globale raming op te nemen	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Inventarisatie object museum Noordpolderzijl 2015

ID	41	Situering	-
Naam	Inventarisatie object museum Noordpolderzijl 2015	Gemeente	n.v.t.
Categorie	Collecties	Provincie	-
Bundel	voorwerpen	x-coördinaat	
Oorspronkelijke functie	-	y-coördinaat	
Huidige functie	-	Google Maps link	=
Beleidsstatus	-	Afbeelding	Fotos\0041 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	-		
Bouwjaar	-		
Verbouwingen	-		
Opdrachtgever	-		
Ontwerper	-		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	verzameling	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	mix	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

In 2015 heeft Henk de Boer in opdracht van procesmanager bedrijfsvoering Feiko Hielkema namens het bestuur objecten en voorwerpen van Noorderzijlvest verzameld en geïnventariseerd. Daarbij is ook de verzameling van Jan Schoonveld meegenomen. Deze wordt ook wel het 'Museum Noordpolderzijl' genoemd.

Deze verzameling is te gevarieerd om in deze globale inventarisatie een eenduidige waardering te geven. Zie rapport in de bijlage.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	
	Informatiewaarde	
	Ensemblewaarde	
	Representativiteit	
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	
	Authenticiteit	
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	
	Herinnerbaarheid	

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	n.v.t.	Eigendom waterschap	gedeeltelijk
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	Tegevarieerd om in deze globale raming op te nemen	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Archieven

ID	43	Situering	-
Naam	Archieven	Gemeente	n.v.t.
Categorie	Collecties	Provincie	-
Bundel	archieff	x-coördinaat	
Oorspronkelijke functie	-	y-coördinaat	
Huidige functie	-	Google Maps link	=
Beleidsstatus	-	Afbeelding	Fotos\0043 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	-		
Bouwjaar	-		
Verbouwingen	-		
Opdrachtgever	-		
Ontwerper	-		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	archieff	Lengte (m)	422
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	papier	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

n.v.t.

Deze verzameling is te gevarieerd om in deze globale inventarisatie een eenduidige waardering te geven. Zie rapport in de bijlage.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	
	Informatiewaarde	
	Ensemblewaarde	
	Representativiteit	
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	
	Authenticiteit	
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	
	Herinnerbaarheid	

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	n.v.t.	Eigendom waterschap	gedeeltelijk
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	Kentallen staan in de contractovereenkomst voor het onderhoud. Hieronder vallen opslag, en uitlening, inventarisatie en scannen wordt aanvullend gerekend. (contact gehad met Henk van de Meer 7-8-2019)	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Elementen dijkverzwaring Delfzijl-Eemshaven

ID	44	Situering	In of onder het dijklichaam
Naam	Elementen dijkverzwaring Delfzijl-Eemshaven	Gemeente	Delfzijl
Categorie	Archeologie	Provincie	Groningen
Bundel	dijk	x-coördinaat	53,3424363001168
Oorspronkelijke functie	verschillende	y-coördinaat	6,91734761318175
Huidige functie	dijk	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	gemeentelijke beleidskaart	Afbeelding	Fotos\0044 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	verschillend		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	dijk	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	grond	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

zie bijlage Archeologisch onderzoek dijkverbetering Eemshaven-DelfzijlIn opdracht van het Waterschap Noorderzijlvest heeft Grontmij een aanvullend archeologischbureauonderzoek uitgevoerd voor het plangebied Dijkverbetering Eemshaven-Delfzijl.Er zijn 18 archeologische vindplaatsen in het plangebied aanwezig. Deze liggen verspreid overhet hele plangebied. Deze vindplaatsen bestaan uit: verdedigingswerken: Holwerder bastion (vesting Delfzijl), Noordbatterij, kustbatterij Hooghalle,kustbatterij Hoogwatum, tankgracht WOII, kustbatterij WOII Nansum;- huis- of boerderijplaatsen: Naterij, Lutjeburen, Laagwatum, Hoogwatum en vier andere zondertoponiem;- dijken en daaraan gerelateerde constructies: Slaperdijk, Groote Pomp/Nieuwstand, Zeedijk- wierde: Hoogwatum. Uit het bureauonderzoek is verder gebleken dat archeologische resten verwacht kunnen wordendie dateren uit/vanaf de late middeleeuwen tot de nieuwe tijd, waarbij hoofdzakelijk restenworden verwacht uit de periode 18e-vroeg 20e eeu. In het plangebied zijn gebieden aanwezig met een lage dan wel met een hoge archeologische verwachting. De gemeentelijke archeologische beleidsadvieskaarten voor de gemeenten Delfzijlen Eemsmond geven aan dat in gebieden met een lage archeologische verwachting geen vooronderzoeknoodzakelijk bij bodemingrepen. Dat ligt anders ter plaatse van aanwezige archeologischevindplaatsen en gebieden met een hoge archeologische verwachting. Hier dient voorafgaandaan de voorgenomen bodemingrepen die dieper reiken dan de vrijgestelde zone van 40 cm een archeologisch vooronderzoek te worden uitgevoerd. In de onderstaande paragraaf is dit nader uitgewerkt.

De verschillende archeologische vindplaatsen in het dijklichaam van de dijkverbetering Eemshaven-Delfzijl variëren in inhoudelijke kwaliteit. Het onderzoek van Grontmij beschrijft de vindplaatsen uitgebreid, maar samengevat zijn er meerdere huisplaatsen, fundamentresten en een visvijver, maar ook verschillende verdedigingswerken. Deze verdedigingswerken bevatten grachten (waaronder een tankgracht), aarde wallen en een kustbaterij. Zeldzamer zijn de sluis bij Grootte Pomp en de resten van constructies in de dijk. Deze laatste representeren ook hogere ensemblewaarde in lijn met de huidige dijkverbeteringen. De fysieke kwaliteit van de objecten vraagt nader onderzoek. De beleefde kwaliteit van de meeste objecten is beperkt omdat het om objecten in de grond gaat. Dit beperkt ook de herinnerbaarheid van de objecten.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xx
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	n.t.b
	Authenticiteit	n.t.b.
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	x
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	n.v.t.	Eigendom waterschap	gedeeltelijk
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud		Erfgoedkosten	n.t.b
Te verwachten kosten	n.v.t.	Oorzaak kosten	slijtage/ bodemdaling
Geraamd door	n.v.t.		

Gegevens

Langeweesterweg bij Aduard

ID	49	Situering	weg tussen Den Horn en Aduard
Naam	Langeweesterweg bij Aduard	Gemeente	Westerkwartier
Categorie	Landschap	Provincie	Groningen
Bundel	dijk	x-coördinaat	53,2472937200918
Oorspronkelijke functie	dijk	y-coördinaat	6,4536884283019
Huidige functie	weg	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	cultuurhistorische waarde	Afbeelding	Fotos\0049 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	onbekend		
Verbouwingen	begin jaren '80		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	dijk	Lengte (m)	2.300,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	8,0
Materiaal	asfalt	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

De langeweesterweg is een verhoogde (verharde) weg Den Horn en Nieuwebrug naar Aduard. Het ligt tussen de waterschappen Kriegsman en de Klein Eendracht. De verhoogde weg is niet als dijk zichtbaar in het landschap, maar heeft in het verleden zeker polders gecompartmenteerd.

De inhoudelijke waarde van de Langeweesterweg is beperkt. De verhoogde weg/dijk laat als één van vele dijken de waterbeheersingsgeschiedenis van het huidige waterschap Noorderzijlvest zien. Er is echter weinig informatie over de historie van de dijk te vinden en het ensemble met watergangen is nauwelijks zichtbaar. De fysieke kwaliteit van de dijk is goed. Omdat de dijk nauwelijks opgehoogd lijkt, is deze mogelijk nog authentiek, maar hiervoor is meer onderzoek nodig.

De beleefde waarde van de dijk is beperk, ondanks dat de dijk continu verhoogd in het landschap ligt. Door technische ontwikkeling en ophoging van primaire dijken, is deze weg niet of nauwelijks als dijk herkenbaar. Door de afstand met de zee en rivieren is de herinnerbaarheid van de dijk ook zeer beperkt.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	x
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	x
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	gedeeltelijk
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	kosten wegonderhoud	Oorzaak kosten	slijtage/ bodemdaling
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Schaphalsterzijldijk

ID	53	Situering	Dijk langs Reitdiep bij Schaphalsterzijl
Naam	Schaphalsterzijldijk	Gemeente	Hogeland
Categorie	Landschap	Provincie	Groningen
Bundel	dijk	x-coördinaat	53,3279848051509
Oorspronkelijke functie	dijk	y-coördinaat	6,46515646142997
Huidige functie	dijk	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	cultuurhistorische waarde	Afbeelding	Fotos\0053 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	onbekend		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	dijk	Lengte (m)	170,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	8,0
Materiaal	grond	Hoogte/Diepte (m)	2,5
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Niet beschikbaar.

De inhoudelijke waarde van de dijk bij Schaphalsterzijl wordt vooral bepaald door zijn plek in het ensemble rondom de sluis Schaphalsterzijl die sinds 1459 op deze locatie ligt. De dijk is al te zien op kaarten uit de 19e eeuw en benadrukt dat de risico's op overstromen vroeger voor de aanleg van sluizen bij Zoutkamp in 1877, groter was door de aanwezig eb en vloed dynamiek. De fysieke kwaliteit van de dijk is goed en de aarde wal geeft een authentieke uitstraling. Waar de weg door de dijk steekt, ontbreekt aan een zijde de coupure. De beleefde waarde van de dijk is beperkt, omdat de weg die erlangs loopt geen doorgaande weg is. Doordat het Reitdiep op enige afstand ligt en beperkt hoogwaterrisico met zich meebrengt, is ook de herinnerbaarheid beperkt.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	gedeeltelijk
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	kosten dijkonderhoud	Oorzaak kosten	slijtage/ bodemdaling
Geraamd door	kosten dijkonderhoud		

Gegevens

Dijk langs Reitdiep Tussen overzijde Zoutkamp en Electr

ID	55	Situering	Dijk langs Reitdiep Tussen overzijde Zoutkamp en Electra
Naam	Dijk langs Reitdiep Tussen overzijde Zoutkamp en Electra	Gemeente	Westerkwartier
Categorie	Landschap	Provincie	Groningen
Bundel	dijk	x-coördinaat	53,3144935701245
Oorspronkelijke functie	dijk	y-coördinaat	6,32864881437406
Huidige functie	dijk	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	cultuurhistorische waarde	Afbeelding	Fotos\0055 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	begin 20e eeuw		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	dijk	Lengte (m)	5.000,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	20,0
Materiaal	grond	Hoogte/Diepte (m)	1,0
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	2

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

n.v.t.

De dijken bij de monding van het Reitdiep zijn niet zeldzaam gezien de vele dijken in dit gebied. Deze dijken waren tot de afsluiting van de Lauwerszee, in 1969, primaire zeedijken. De kwelders heten sinds de inpoldering in 1795 het Ruigezand. Begin 20e eeuw zijn de polders vergroot en is er een nieuwe dijklijn direct langs het Reitdiep gelegd. Deze dijken zijn nog in eigendom van het waterschap. Omdat de oude dijklijn niet meer zichtbaar is in het landschap is de ensemblewaarde van de Reitdijpedijken beperkt. Wel representeren ze duidelijk de inpoldering van Ruigezand en de beheersing van het Reitdiep.

De fysieke kwaliteit van de dijken is goed, aangezien ze als secundaire dijken nog functioneel zijn. De dijken zijn zoals gebruikelijk enkel aarde wallen zonder versterkingen. De dijken zijn goed zichtbaar vanaf het Reitdiep, en in de open polders, hoewel ze vrijwel overal ver van de weg liggen. Ze dragen wel bij aan de zichtbaarheid van de relatie met het nabijgelegen water.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	gedeeltelijk
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	kosten dijkonderhoud	Oorzaak kosten	slijtage/ bodemdaling
Geraamd door	kosten dijkonderhoud		

Gegevens

Middendijk van Zoutkamp tot Nieuwstad

ID	58	Situering	De Middendijk van Zoutkamp tot Nieuwstad
Naam	Middendijk van Zoutkamp tot Nieuwstad	Gemeente	Hogeland
Categorie	Landschap	Provincie	Groningen
Bundel	dijk	x-coördinaat	53,3662574121085
Oorspronkelijke functie	dijk	y-coördinaat	6,29631011436086
Huidige functie	slaperdijk	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	cultuurhistorische waarde	Afbeelding	Fotos\0058 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	1718		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	T. van Seeratt (prov. Groningen)		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	dijk	Lengte (m)	45.000,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	27,0
Materiaal	grond	Hoogte/Diepte (m)	4,0
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Niet beschikbaar.

De inhoudelijke kwaliteit van de Middendijk van Zoutkamp tot Nieuwstad. De slaperdijk is in 1717 en 1718 vernieuwd door Thomas van Seeratt en heeft sinds het op deltahogte brengen van de Ommelander Zeedijk geen waterkerende functie meer. De ensemblewaarde van de dijk is groot, met de vele coupures en een kolk bij Westerhorn. De dijk is zeldzaam vanwege zijn omvang, dat deze dijk in zijn volledige lengte in één jaar is opgehoogd (1718) bewijst het grote belang van de dijk. Het representeert tevens de voormalige kustlijn van Groningen, en daarmee ook de latere landaanwinningen. De fysieke kwaliteit is voor de resterende stukken goed, er ontbreken wel enige stukken van het tracé, bijvoorbeeld bij de Uithuizerpolder. De beleefde waarde van de Middendijk wordt gekenmerkt door de zichtbaarheid. Deze dijk is beeldbepalend, hoewel de hoogte in het niet valt bij de huidige Ommelander Zeedijk. Desalniettemin herinnert de dijk aan de voormalige kustlijn en de latere landaanwinningen.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xxx
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xxx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	kosten dijkonderhoud	Oorzaak kosten	slijtage/ bodemdaling
Geraamd door	kosten dijkonderhoud		

Gegevens

Ommelander Zeedijk

ID	59	Situering	Ten noorden van Westernieland over de breedte van Klutenplas tot nabij Deikum
Naam	Ommelander Zeedijk	Gemeente	Hogeland
Categorie	Landschap	Provincie	Groningen
Bundel	dijk	x-coördinaat	53,4233875666973
Oorspronkelijke functie	dijk	y-coördinaat	6,4908514189245
Huidige functie	dijk	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	cultuurhistorische waarde	Afbeelding	Fotos\0059 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	19e en 20e eeuw		
Verbouwingen	jaren '80		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	dijk	Lengte (m)	64000
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	32
Materiaal	grond	Hoogte/Diepte (m)	5
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

n.v.t.

De inhoudelijke kwaliteit van de Ommelandse Zeedijk in Noord-Groningen volgt uit de informatie- en representatiewaarde. De dijk staat symbool voor de interactie tussen mens en water en representeert de bescherming tegen overstromen van het achterland. Een dijk is niet zeldzaam in Nederland, de omvang van dit dijktraject maakt het wel bijzonder. Ook is het ensemble van deze dijk zeer sterk, door de landaanwinning in de vorm van kwelders buitendijks, de sluizen, door de dijk vanwege de afwatering en de drie-eenheid waker-, slaper- en dromer- dijken in Groningen. Waarbij de Ommelander Zeedijk de zeeerende wakerdijk is. De Ommelander Zeedijk is fysiek van goede kwaliteit, omdat deze nog altijd een zeeerende functie heeft. De die is in de jaren '80 op deltaxhoogte gebracht en niet meer authentiek. Een hoeverre de oorspronkelijke dijk nog aanwijzing is onder de huidige vraagt om nader onderzoek en zal per deeltraject verschillen. De beleefde kwaliteit van de Ommelander Zeedijk is groot. De dijk is beeldbepalend en herinnert duidelijk aan de strijd tegen het water.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xxx
	Representativiteit	xxx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	gedeeltelijk
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	kosten dijkonderhoud	Oorzaak kosten	slijtage/ bodemdaling
Geraamd door	kosten dijkonderhoud		

Gegevens

Oostpolderbermkanaal/Binnenbermsloot

ID	60	Situering	Dijk aan de zuidzijde van de Eemshaven tot aan Uithuizerbermsloot
Naam	Oostpolderbermkanaal/Binnenbermsloot	Gemeente	Hogeland
Categorie	Landschap	Provincie	Groningen
Bundel	water	x-coördinaat	53,4448723579462
Oorspronkelijke functie	water	y-coördinaat	6,74418591574683
Huidige functie	water	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	cultuurhistorische waarde	Afbeelding	Fotos\0060 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	halverwege 19e eeuw		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	waterloop - 4a	Lengte (m)	15000
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	4
Materiaal	grond	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

n.v.t.

De inhoudelijke kwaliteit van het Oostpolderbermkanaal volgt uit zijn ensemblewaarde met de grotendeels in tact dijk om de Uithuizerpolder en de Oostpolder erlangs. De informatiewaarde beperkt zich tot de afwatering van de Emmapolder. Het kanaal representeert de complexe waterhuishouding van de polders in het beheergebied. Het Oosterbermkanaal is niet zeldzaam. Het ensemble met de dijk, is beperkt, omdat de dijk regelmatig doorsneden wordt door wegen. De afwater functie is ook nauwelijks zichtbaar. De fysieke staat van het kanaal is prima, het kanaal zelf is haast ononderbroken, en vrij authentiek. De beleefde kwaliteit van het Oostpolderbermkanaal is goed, de loop van het kanaal wordt versterkt door de ligging langs de dijk. De herinnering aan afwatering wordt echter niet direct duidelijk.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	gedeeltelijk
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	kosten dijkonderhoud	Oorzaak kosten	slijtage/ bodemdaling
Geraamd door	kosten dijkonderhoud		

Gegevens

Eemspolderdijk

ID	61
Naam	Eemspolderdijk
Categorie	Landschap
Bundel	dijk
Oorspronkelijke functie	dijk
Huidige functie	slaperdijk
Beleidsstatus	cultuurhistorische waarde
Opengesteld voor publiek	nee
Bouwjaar	1876
Verbouwingen	onbekend
Opdrachtgever	onbekend
Ontwerper	onbekend

Situering	Dijk om de Eems polder
Gemeente	Hogeland
Provincie	Groningen
x-coördinaat	53,4514061398961
y-coördinaat	6,78883108235207
Google Maps link	https://www.google.com/
Afbeelding	Fotos\0061 (1).jpg

Eigenschappen en afmetingen

Type object	dijk	Lengte (m)	9.300,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	3,5
Materiaal	grond	Hoogte/Diepte (m)	3,5
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Niet beschikbaar.

De Eemspolderdijk is in 1876 aangelegd voor het droogmalen van de Eemspolder door molen Goliath. De dijk is na het inpolderen van de Emmapolder in 1944 niet meer langs de Waddenzee en verloor daarmee zijn waterkerende functie. Deze informatie waarde is vergelijkbaar met enkele andere polderdijken in Noord-Groningen. Wel is het ensemble met de molen Goliath en de achterliggende polder nog compleet. Omdat het nu niet meer aan zee ligt, is de representativiteit van deze landaanwinning beperkt. De fysieke kwaliteit van de dijk is goed. De beleefde kwaliteit van de dijk is zichtbaar, ondanks dat het niet toegankelijk is voor publiek. De herinnerbaarheid van de dijk is beperkt, omdat het niet meer aan de Waddenzee grenst, en de dijk geen waterkerende functie meer heeft.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	xxx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	gedeeltelijk
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	kosten dijkonderhoud	Oorzaak kosten	slijtage/ bodemdaling
Geraamd door	kosten dijkonderhoud		

Gegevens

Nuis en Marum e.o.

ID	64	Situering	omgeving Nuis en Marum
Naam	Nuis en Marum e.o.	Gemeente	Westerkwartier
Categorie	Landschap	Provincie	Groningen
Bundel	groen	x-coördinaat	53,151353882625
Oorspronkelijke functie	agrarisch	y-coördinaat	6,32267926092748
Huidige functie	agrarisch	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	kansrijk groen erfgoed	Afbeelding	Fotos\0064 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	onbekend		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	n.v.t.		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	sloten	Lengte (m)	24.000,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	1,5
Materiaal	levend	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	circa 20 sloten

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Niet beschikbaar.

De inhoudelijke waarde van de groene omgeving van Nuis en Marum is niet zeldzaam. Het geeft een beeld van de veenontginningen in deze regio, zoals meerdere dorpen in de regio. De sloten in eigendom van het waterschap maken wezenlijk deel uit van de ontginningsgeschiedenis van de dorpen. In combinatie met de graslanden en de smalle verkaveling is een deel van het ensemble nog zichtbaar, maar de A7 doorsnijdt de oorspronkelijk relatie met het Oude Diep. Het slotenpatroon rond Nuis en Marum is representatief voor het ontginningslandschap. De fysieke waarde van de sloten is goed, onderhouden, en dankzij de smalle verkaveling is het landschapspatroon deels behouden. De beleefde waarde is goed, omdat in het buitengebied overal zichtbaar is. De relatie met de informatieve kwaliteit en de herinnerbaarheid is zeer beperkt voor onwetenden.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	gedeeltelijk
Gewenst	matig	Waterbeheerfunctie	?
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	EUR 80.197,--	Oorzaak kosten	verandering waterstand
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Peest en Peestermaden

ID	80	Situering	Ten oosten van Peest
Naam	Peest en Peestermaden	Gemeente	Noordenveld
Categorie	Landschap	Provincie	Drenthe
Bundel	groen	x-coördinaat	53,0594061339246
Oorspronkelijke functie	agrarisch	y-coördinaat	6,50387689866289
Huidige functie	agrarisch	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	kansrijk groen erfgoed	Afbeelding	Fotos\0080 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	onbekend		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	n.v.t.		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	houtwal en houtsingel - L01 02	Lengte (m)	3.500,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	4,0
Materiaal	levend	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Niet beschikbaar.

De inhoudelijke kwaliteit van het beekdal van het Oostervoortsche Diep beslaat het groene erfgoed van zowel Peest als Peestermade. Een beekdal is in Drenthe niet zeldzaam, en de informatiewaarde van dit beekdal bij Peest vertelt niet eenduidig iets over het cultuurhistorische gebruik van het beekdal. In het beekdal zijn echter wel veel houtwallen behouden en is het ensemble van beek, agrarische graslanden en een coulissen landschap met houtwallen compleet. Zeer representatief voor een beekdal, waarbij landbouw nog altijd de voornaamste functie is. De fysieke kwaliteit van het beekdal is daardoor gemoderniseerd en niet overal even authentiek. Wel is het beekdal compleet, hoewel er vroeger mogelijk meer houtwallen gestaan hebben. De beleefde kwaliteit van het beekdal rondom Peest is goed, hoewel de houtwallen het zicht op het beekdal regelmatig afschermen. Omdat de beek op het laagste punt in het beekdal ligt is deze ook niet zichtbaar zonder de landten te betreden. De herinnerbaarheid van een beekdal is meestal voor leken relatief beperkt.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	xxx
	Representativiteit	xxx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	gedeeltelijk
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	?
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	EUR 11.695,--	Oorzaak kosten	verandering waterstand
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Het Rundeveen

ID	92	Situering	beekdal rond de Runslot
Naam	Het Rundeveen	Gemeente	Tynaarlo
Categorie	Landschap	Provincie	Drenthe
Bundel	groen	x-coördinaat	53,1042072116522
Oorspronkelijke functie	hooiland/grasland	y-coördinaat	6,58005104171533
Huidige functie	natuur/hooiland/grasland	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	kansrijk groen erfgoed	Afbeelding	Fotos\0092 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	onbekend		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	n.v.t.		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	vochtig hooiland - N10 02	Lengte (m)	1.500,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	100,0
Materiaal	levend	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Het beekdal van de Runslot is in de Hondstong tussen Vries en Yde amper honderd meter breed. Als door een wonder werd aan het eind van de jaren zestig bij de ruilverkaveling Vries zo'n anderhalve kilometer van de oude Runslot gespaard en kreeg Het Drentse Landschap de kans om zich erover te ontfermen. Begin jaren negentig werd aan de noordwestkant van het terrein een natuurontwikkelingsproject gestart om de hoge zandgronden langs de beek hun oude functie terug te geven. De snelheid waarmee de natuur haar plek hier weer inneemt, verbaasde zelfs de grootste optimist Hondstong is een Drentse benaming voor Paardenbloem. Aan Paardenbloemen is dan ook geen gebrek in de hooilandjes langs het beekje de Runslot (Oosterloop). Het reservaat Hondstong ligt aan weerszijden van het kronkelende deel van de beek. De besloten hooilandjes tussen de laddervormige houtwallenstructuur geven het reservaat een bijzondere charme.

De inhoudelijke waarde van het Rundeveen beperkt zich voornamelijk tot natuurlijke waarden. Het cultuurhistorische gebruik van het beekdal wordt nauwelijks belicht, hoewel de gebruiksfunctie als gras-/hooiland ongewijzigd is. Een beekdal is niet zeldzaam in Drenthe, maar de kwaliteit is bijzonder. Het beekdal is representatief voor Drenthe, voornamelijk voor recente stromingen van natuurherstel. Het ensemble van beek, graslanden, houtwallen is nagenoeg compleet. De fysieke kwaliteit van het beekdal blijkt uit de goede mate waarin landschapselementen en -patronen in tact zijn. Dit is echter niet authentiek. Het beekdal is beperkt zichtbaar vanaf omliggende wegen, als gevolg van aaneengesloten houtwallen als onderdeel van het beekdal.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xx
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	xxx
	Representativiteit	xxx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	gedeeltelijk
Gewenst	matig	Waterbeheerfunctie	?
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	EUR 5.012,--	Oorzaak kosten	verandering waterstand
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Brinkstuk, Zeijermaden

ID	99	Situering	Grote Matsloot in Brinkstuk
Naam	Brinkstuk, Zeijermaden	Gemeente	Tynaarlo
Categorie	Landschap	Provincie	Drenthe
Bundel	groen	x-coördinaat	53,052971
Oorspronkelijke functie	agrarisch	y-coördinaat	6,553883
Huidige functie	agrarisch	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	groen erfgoed	Afbeelding	Fotos\0099 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	onbekend		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	n.v.t.		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	houtwal en houtsingel - L01 02	Lengte (m)	1.500,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	3,0
Materiaal	levend	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Niet beschikbaar.

Het beekdal rond de grote Matsloot is een van meerdere beekdalen in Drenthe en niet heel zeldzaam. Het ensemble beek, houtwallen en grasland is nagenoeg compleet, maar niet representatief vanwege de rechtgetrokken beek en enkel ontbrekende houtwallen schetsen geen authentieke ruimte/beslotenheid verhouding. De fysieke kwaliteit van het beekdal en de Matsloot in eigendom van het waterschap is matig. Het beekdal oogt authentiek, afgezien van de rechtgetrokken beek. De houtwallen zijn deels behouden. De beleefde kwaliteit wordt bepaald door de ligging van het beekdal net buiten het dorp Zeijen, het beekdal is deels wel voor publiek toegankelijk. Onder andere vanwege het kerkpad, dat aanvullende informatie geeft over de vroegere kerkgang in het naburige dorp Vries. Dit draagt bij aan de herinnerbaarheid van het agrarische buitengebied, maar niet direct aan de cultuurhistorische waarde van het beekdal.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	gedeeltelijk
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	EUR 5.012,--	Oorzaak kosten	verandering waterstand
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Broekland, Lieverseweg

ID	102	Situering	Ten zuiden van Lieveren
Naam	Broekland, Lieverseweg	Gemeente	Noordenveld
Categorie	Landschap	Provincie	Drenthe
Bundel	groen	x-coördinaat	53,1224478891108
Oorspronkelijke functie	agrarisch	y-coördinaat	6,45354375569589
Huidige functie	agrarisch	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	groen erfgoed	Afbeelding	Fotos\0102 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	onbekend		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	n.v.t.		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	houtwal en houtsingel - L01 02	Lengte (m)	910,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	3,5
Materiaal	levend	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Historisch: akker, bos, graslandlandschap: bos, houtwal.

De inhoudelijke waarde van het Broekland ten zuiden van Lieveren is beperkt. De wei- en hooilanden waren begin 19e eeuw georiënteerd op het Oostervoortsche Diep en het Grootte Diep. Het Oostervoortsche Diep is gekanaliseerd, hoewel het ten tijde van de veldinspectie (juli 2019) droog lag. De voormalige stroom van het Oostervoortsche Diep was wel water dragend. De landschappelijke patronen zijn echter niet nadrukkelijk zichtbaar in de uitgestrekte graslanden. Wat betreft soorten is het Broekland wel representatief en zeer volledig. De fysieke kwaliteit van het Broekland is goed, volledig in soorten. Niet authentiek, gezien het rechttrekken van het Oostervoortsche Diep. De beleefde kwaliteit van het Broekland is goed zichtbaar, hoewel, nauwelijks voor publiek toegankelijk, afgezien van de doorgaande weg door het gebied. Het herinnert aan de beekdalgraslanden, inclusief de regelmatig begrazing en het maaien.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	gedeeltelijk
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	EUR 4.902,--	Oorzaak kosten	verandering waterstand
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Bomenrij ten noorden van Westernieland

ID	105	Situering	Langs de Allard Kwastweg
Naam	Bomenrij ten noorden van Westernieland	Gemeente	Hogeland
Categorie	Landschap	Provincie	Groningen
Bundel	groen	x-coördinaat	53,4163780363517
Oorspronkelijke functie	onbekend	y-coördinaat	6,47513430032627
Huidige functie	beschutting	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0105 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	onbekend		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	n.v.t.		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	laan - L01 07	Lengte (m)	5.550,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	levend	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Niet beschikbaar.

De inhoudelijke kwaliteit van de bomerij volgt enkel uit haar ensemblewaarde en de zeldzaamheid. Het is de enige bomerij in dit open landschap. Omdat het een bomerij van 5 kilometer is en parallel loopt aan een weg en een slaperdijk (met coupures en schotbalkhuisjes) lijkt het een ensemble. Waarom deze bomerij hier staat moet nader onderzoek uitwijzen. Enige informatiewaarde of representativiteit ontbreekt dus bij dit object. De fysieke kwaliteit is matig. Veel bomen zijn ziek en enkele zijn al gekapt waardoor de bomerij niet compleet is. De aanplant van nieuwe bomen zorgt ervoor dat de bomerij ook niet meer authentiek is. De beleefde kwaliteit van de bomerij is hoog vanwege de beeldbepalende zichtbaarheid. Herinnerbaarheid heeft het (nog) niet.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xxx
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	xxx
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	gedeeltelijk
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 888.000,--	Oorzaak kosten	stormschade/ziekte
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Knotwilgen Ten Boer tot Oosterdijkshorn

ID	107	Situering	Langs Westerwijtwerdermaar
Naam	Knotwilgen Ten Boer tot Oosterdijkshorn	Gemeente	Groningen
Categorie	Landschap	Provincie	Groningen
Bundel	groen	x-coördinaat	53,2864897887145
Oorspronkelijke functie	beschoeiing en wilgentakproductie	y-coördinaat	6,70548974639446
Huidige functie	beschoeiing	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0107 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	mogelijk 1962		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	knotboom - L01 08	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	levend	Hoogte/Diepte (m)	4,0
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	25

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Omdat wilgen een enorm wortelgestel hebben zijn ze ideaal om er voor te zorgen dat slootkanten en dijkes niet erodeerden (Tuin & Landschap 5 (1994, pp. 36-39)).

De inhoudelijke kwaliteit van de knotwilgen langs de Westerwijtwerdermaar is beperkt. Knotwilgen langs en water komen regelmatig voor om erosie van de oever te voorkomen. Daarnaast zijn de wilgentakken een waardevolle grondstof voor boeren, bijvoorbeeld voor het vlechtwerk. Het is niet direct duidelijk dat dit ook voor deze knotwilgen geldt, de representatieve waarde is dus beperkt. Je zou kunnen spreken van ensemblewaarde in relatie tot de watergang, maar ook dit is beperkt. De knotwilgen zijn fysiek in goede staat, ze ogen authentiek en er lijkt er geen te ontbreken. De beleefde waarde van de knotwilgen is zeker aanwezig om ze beeldbepalend zijn en de verder open omgeving. Ze herinneren niet aan hun cultuurhistorische functie.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	gedeeltelijk
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 290,--	Oorzaak kosten	stormschade/ ziekte/ verandering grondwaterstand
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Dijkcoupure Electraweg-Noord

ID	108	Situering	zie GIS-laag
Naam	Dijkcoupure Electraweg-Noord	Gemeente	Hogeland
Categorie	Landschap	Provincie	Groningen
Bundel	object	x-coördinaat	53,4651210422815
Oorspronkelijke functie	waterkering/wegdoorgang	y-coördinaat	6,75184355662382
Huidige functie	geen	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	enkele rijksmonumenten	Afbeelding	Fotos\0108 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	verschillend		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	kade	Lengte (m)	8,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	3,0
Materiaal	beton, hout	Hoogte/Diepte (m)	2,5
Functionerend mechaniek	ja	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Een coupure bestaat uit twee betonnen of gemetselde wanden met in het midden twee schotbalkspanningen. Bij de meeste coupures staat een schotbalkhuisje. Een Dijkcoupure is van algemeen belang vanwege cultuurhistorische waarde - vanwege de historische betekenis - vanwege de ruimtelijke en functionele relatie met de overige onderdelen van het complex - vanwege de markante ligging in het open landschap. Bijlage VII bevat een GIS-kaart met overzicht van de dijkcoupures in Noorderzijlvest, waarvan er drie in bezit zijn van Waterschap Noorderzijlvest.

De inhoudelijke waarde van de dijkcoupure bij de electraweg is significant. Coupures vertellen duidelijk het verhaal van de strijd tegen water. Hoewel, veel slaperdijken zijn tegenwoordig niet functioneel zolang de zeewering functioneert. Wanneer dit niet het geval is kunnen de schotten vanuit het nabijgelegen schotbalkhuisje in de coupures geplaatst worden. In dit geval is het ensemble van dijk, dijkdoorgang, coupure en schotbalkhuisje dan ook nog compleet en representeert het voortdurende bewustzijn van de kans op overstromingen.

De fysieke kwaliteit van de coupure is goed en de coupure bij de Electraweg is compleet met schotbalkhuisje en authentiek.

De beleefde waarde van coupure hoog vanwege de goede zichtbaarheid langs de weg. Het herinnert aan de overstromingskans en de strijd tegen water in het gebied.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	xxx
	Ensemblewaarde	xxx
	Representativiteit	xxx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xxx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	xxx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	matig	Eigendom waterschap	nee
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	groot	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	EUR 625,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Treepad Appingedam

ID	109	Situering	Treepad langs het Damsterdiep
Naam	Treepad Appingedam	Gemeente	Appingedam
Categorie	Landschap	Provincie	Groningen
Bundel	weg	x-coördinaat	53,3228353526407
Oorspronkelijke functie	weg	y-coördinaat	6,87084351170529
Huidige functie	weg	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0109 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	14e eeuw		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	weg	Lengte (m)	570,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	3,0
Materiaal	asfalt	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Niet beschikbaar.

De inhoudelijke waarde van het trekpad in Appingedam komt voort uit de representatie van het vroegere pad langs het Damsterdiep. Trekpaden, waren normaal langs de vaarten in tijden dat boten of trekschuiten nog voortgetrokken werden door lastdieren. Deze dieren liepen over het trekpad en trokken middels een touw de boten op het Damsterdiep voort. Het Trekpad in Appingedam ligt nog altijd langs het Damsterdiep. Op meerdere plaatsen is de directe relatie tussen beiden wel doorbroken door bomen of struiken. Dit kan bij het oorspronkelijke trekpad niet het geval geweest zijn, omdat dit het trekken verhindert. Ondanks dit verstoorde ensemble, representeert de naam trekpad wel de geschiedenis van de het huidige fietspad. De fysieke kwaliteit van het trekpad is goed, omdat het tegenwoordig geasfalteerd is. Dit doet wel afbreuk aan de authenticiteit, maar vergroot de gebruikswaarde.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	x
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	x
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	x
	Herinnerbaarheid	xxx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	nee
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	EUR 661,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Leekster Hoofddiep

ID	110	Situering	Waterloop tussen Zevenhuizen en het Leekstermeer
Naam	Leekster Hoofddiep	Gemeente	Westerkwartier
Categorie	Landschap	Provincie	Groningen
Bundel	waterloop	x-coördinaat	53,1668223089075
Oorspronkelijke functie	water	y-coördinaat	6,40291117110256
Huidige functie	water	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0110 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	circa 1560		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	Wigbold van Ewsum jr.		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	waterloop - 4b	Lengte (m)	2.200,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	15,0
Materiaal	water	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Het Leekster Hoofddiep (ook: Leeksterhoofddiep) is een kanaal in de provincie Groningen, lopend van Zevenhuizen naar de monding in het Leekstermeer. Het kanaal werd rond 1560 gegraven in opdracht van Wigbold van Ewsum jr., voor de afwatering en als vaarweg voor turfschepen. Nadat hij in 1525 Nienoord had gesticht wilde hij beginnen met grootschalige turfwinning. Het Hoofddiep was nodig om de veenderij te verbinden met de turfmarkten, voornamelijk de stad Groningen. Het Leekster Hoofddiep werd het eerste veenkoloniale kanaal in de provincie Groningen. Langs het kanaal liggen de plaatsen Leek, Tolbert, Nietap en Zevenhuizen, de buurtschappen Diepswal, Oost-Indië en Terheijl, de wijk Oost-Indië en het landgoed Nienoord. In het centrum van Leek is het kanaal beduikerd.

De inhoudelijke kwaliteit van het Leekster Hoofddiep volgt uit de representiviteit en de informatiewaarde. Het Leekster Hoofddiep is een van de eerste waterwegen ten behoeve van de veenwinning. Om de turf te kunnen verkopen in Groningen. Dit diep representeert dus ook zowel de veenontginning als de handel in de regio en de centrumfunctie van Groningen. De veenontginning is zeldzaam vanwege zijn ouderdom, andere vaarten zoals de Kolonievvaart en de Jonkersvaart worden pas in de 19e eeuw aangelegd. Het ensemble rondom het Leekster Hoofddiep is door wel meer aangetast dan bij de modernere rationeel ingerichte veenontginningen. Desalniettemin zijn de aansluitende vaarten en het natte veenontginningslandschap nog wel herkenbaar. De fysieke kwaliteit van het Leekster Hoofddiep is goed, het is niet meer authentiek en regelmatig gemoderniseerd, hierdoor is het niet herkenbaar als voormalige veenvaart. De beleefde kwaliteit van het Leekster Hoofddiep is goed vanwege de zichtbaarheid, maar de herinnerbaarheid is zeer beperkt, door modern veranderingen in het landschap

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	x
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	kosten onderhoud waterloop	Oorzaak kosten	verandering waterstand
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Jonkersvaart

ID	111	Situering	Jonkersvaart van Leek tot De Wilp
Naam	Jonkersvaart	Gemeente	Westerkwartier
Categorie	Landschap	Provincie	Groningen
Bundel	waterloop	x-coördinaat	53,1332131864087
Oorspronkelijke functie	trekvaart	y-coördinaat	6,34396858396741
Huidige functie	vaart	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\01111 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	eind 18e eeuw - begin 19e eeuw		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	waterloop - onbevaard	Lengte (m)	12.800,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	12,0
Materiaal	n.v.t.	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Niet beschikbaar.

De inhoudelijke kwaliteit van de Jonkersvaart volgt voornamelijk uit de ensemblewaarde en de representativiteit. Het ensemble van vaart, met parallelwegen erlangs, lintbebouwing en dwarse wijken is erg compleet. Dit landschap representeert de 19e eeuwse veenontginningen in het gebied. De ontwikkeling van het landschap volgt duidelijk uit de vaart. Er zijn meerdere vaarten in de regio. De fysieke kwaliteit van het object is zeer goed. De landschapspatronen rondom de vaart zijn nog in tact. De vaart is wel gemoderniseerd, bijvoorbeeld de kades rondom Leek. De beleefde kwaliteit van de Jonkersvaart is hoog, omdat deze vanaf de parallelwegen 12 kilometer lang beeldbepalend is. De omliggende lintbebouwing en aansluitende dwarssloten/wijken herinnert aan de veenontginningen langs de Jonkersvaart.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xx
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	xxx
	Representativiteit	xxx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	xxx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	kosten onderhoud waterloop	Oorzaak kosten	verandering waterstand
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Van Starckenborghkanaal incl. bomen

ID	112	Situering	Damsterdiep tot Hoendiep
Naam	Van Starckenborghkanaal incl. bomen	Gemeente	Westerkwartier
Categorie	Landschap	Provincie	Groningen
Bundel	waterloop	x-coördinaat	53,2581013162731
Oorspronkelijke functie	kanaal	y-coördinaat	6,43150713422131
Huidige functie	kanaal	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0112 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	1938		
Verbouwingen	1966		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	waterloop - beroepsvaart	Lengte (m)	14.750,0
Capaciteit van het object	Va - groot Rijnschip	Breedte (m)	65,0
Materiaal	n.v.t.	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Niet beschikbaar.

De inhoudelijke kwaliteit van het Van Starckenborghkanaal volgt uit de representatieve ensemblewaarde. Een kanaal is geen zeldzaamheid, maar het Van Starckenborghkanaal is een duidelijke weerspiegeling van de waterbeheersingskwaliteiten gedurende de eerste van de 20e eeuw. Het kanaal diende ter bevordering van de handel tussen Friesland en Groningen, en verbeterde de vaarweg tussen Lemmer en Delfzijl. Het ensemble van kanaal, met parallelwegen en windvangende bomen is nog grotendeels in tact. De fysieke waarde van het Van Starckenborghkanaal is goed, hoewel gemoderniseerd en dus niet meer authentiek. De beleefde waarde van het Van Starckenborghkanaal is hoog door de beeldbepalendheid van het kanaal door de provincie Groningen. Het herinnert aan de handel per schip in de 20e eeuw.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xxx
	Representativiteit	xxx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	enkel de oevers
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	kosten onderhoud waterloop	Oorzaak kosten	verandering waterstand
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Eemskanaal incl. windvangers

ID	113	Situering	kanaal tussen Groningen en Delfzijl
Naam	Eemskanaal incl. windvangers	Gemeente	Groningen
Categorie	Landschap	Provincie	Groningen
Bundel	waterloop	x-coördinaat	53,2519229
Oorspronkelijke functie	kanaal	y-coördinaat	6,6878171
Huidige functie	kanaal	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0113 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	1876		
Verbouwingen	1953		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	waterloop - beroepsvaart	Lengte (m)	26.500,0
Capaciteit van het object	Va - groot Rijnschip	Breedte (m)	60,0
Materiaal	n.v.t.	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Niet beschikbaar.

De inhoudelijke kwaliteit van het Eemskanaal is beperkt. Er zijn meerdere kanalen in Groningen die ten behoeve van de afwatering aangelegd zijn en daarmee tevens de transport verbeterde. In dit geval van Groningen naar de Eemsmond bij Delfzijl. Het ensemble Eemskanaal is beperkt behouden, de parallelwegen langs het kanaal zijn nog aanwezig. Het kanaal representeert voornamelijk haar nuttige functie als afwatering en transportkanaal. De fysieke kwaliteit van het Eemskanaal is goed, weliswaar verbreed in 1953 en goed onderhouden, waardoor weinig authentiek. De beleefde kwaliteit van het Eemskanaal wordt grotendeels bepaald door de beeldbepalende rol die het kanaal heeft vanaf de parallelwegen. Het herinnert daarbij enigszins aan het belang van de transportverbinding tussen Groningen en Delfzijl. N.B. Het kanaal zelf is niet in eigendom van waterschap Noorderzijvest.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	matig	Eigendom waterschap	enkel de oever
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	groot	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	kosten onderhoud waterloop	Oorzaak kosten	verandering waterstand
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Oosterwiltwerdermaar

ID	114	Situering	Oosterwiltwerd tot Damsterdiep
Naam	Oosterwiltwerdermaar	Gemeente	Loppersum
Categorie	Landschap	Provincie	Groningen
Bundel	waterloop	x-coördinaat	53,3352865660253
Oorspronkelijke functie	waterloop	y-coördinaat	6,80871175998664
Huidige functie	waterloop	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0114 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	onbekend		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	waterloop - 4b	Lengte (m)	2.250,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	15,0
Materiaal	water	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Niet beschikbaar.

De inhoudelijke kwaliteit van de Oostwiltwerdermaar is lastig te nuanceren, omdat er vele maren in Groningen zijn. Dit zijn de oude wateren waarop gevaren werd. Een maar is dus niet zeldzaam, wel is de Oosterwiltwerder maar vrij breed, en recht wat de indruk wekt dat het een gegraven watergang is ter verbinding van de maren bij Oosterwiltwerd en het Damsterdiep. Het representeert daarmee de vroege functie van watergangen als voornaamste transportroutes. Het fietspad langs de Oosterwiltwerdermaar herinnert aan het vroegere trekpad. De fysieke kwaliteit van de Oosterwiltwerd is goed. De maar is goed onderhouden, maar is niet gemoderniseerd in beschoeiingen. Enkel het parallelle pad is verhard door de jaren heen.

De beleefde kwaliteit is beperkt. De maar is nagenoeg alleen zichtbaar voor fietsers die de maar kunnen volgen over het verharde pad. De transportfunctie is ook niet in een oogopslag duidelijk.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	kosten onderhoud waterloop	Oorzaak kosten	verandering waterstand
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Aduarderdiep

ID	115	Situering	Verbinding tussen Hoendiep en Reitdiep
Naam	Aduarderdiep	Gemeente	Westerkwartier
Categorie	Landschap	Provincie	Groningen
Bundel	waterloop	x-coördinaat	53,2703218731538
Oorspronkelijke functie	waterloop	y-coördinaat	6,48398215464456
Huidige functie	waterloop	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0115 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	1313		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	waterloop - 4b	Lengte (m)	12.500,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	25,0
Materiaal	water	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Niet beschikbaar.

De inhoudelijke kwaliteit van het Aduarderdiep is groot, omdat het een van de oudst bekende gegraven watergangen van Groningen is. Niet zeldzaam, maar de ouderdom maakt het wel uniek. Het diep laat de technische mogelijkheden met betrekking tot watermanagement van de late middeleeuwen zien. Op veel plaatsen is het ensemble van natuurlijke oevers en te herleiden trekpaden (bijvoorbeeld als moderne weg) nog herkenbaar. Het diep mond uit bij het meermaals vergrootte Aduarderzijk. De fysieke kwaliteit van het Aduarderdiep is goed, het diep is goed onderhouden en heeft nog veel relatie met de landschapspatronen, bijvoorbeeld de gehucht als Steentil en Nieuweklap die vernoemd zijn naar verbindingen over het Aduarderdiep. Het diep is door de eeuwen heen wel met de tijd meegegroeid, dus niet meer authentiek, het heeft echter ook geen moderne uitstraling. De beleefde kwaliteit van het Aduarderdiep is goed. Het diep ligt beeldbepalend in het landschap vanwege de parallelweg. Het herinnert een het belang van de waterlopen in de regio als verbindingroutes.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xx
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xxx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	kosten onderhoud waterloop	Oorzaak kosten	verandering waterstand
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Rietdiep/Oude diep getijderivier en inversie rug en oeverwal

ID	117	Situering	Ten westen van Heksum tot aan het huidige Reitdiep
Naam	Rietdiep/Oude diep getijderivier en inversie rug en oeverwal	Gemeente	Hogeland
Categorie	Landschap	Provincie	Groningen
Bundel	waterloop	x-coördinaat	53,3212747300265
Oorspronkelijke functie	water	y-coördinaat	6,49844038120197
Huidige functie	water	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0117 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	onbekend		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	waterloop - 4a	Lengte (m)	6.800,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	grond	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Niet beschikbaar.

De inhoudelijke kwaliteit van de het Reitdiep en de meanderrelicten van zijn voorganger volgt uit de informatiewaarde. Het Reitdiep was een zeearm, die tot in de 19e eeuw tot aan de Groningse haven reikte, en daarmee zeer belangrijk was voor de internationale handelspositie van Groningen. De hierbij komende getijdenbeweging hebben daarbij veel invloed gehad op de inrichting van het landschappen noorden van de stad Groningen. Na afsluiting van het Reitdiep in 1877 verdween de getijdebeweging in dit gebied. Het Reitdiep was voor die tijd al regelmatig rechtgetrokken om handelsroutes te versnellen. De meanders van het Oude Diepje dateren daardoor van de 17e eeuw. Bijvoorbeeld in de bocht van Heksum is nog een oude dijk te zien uit de tijd dat het Reitdiep nog met de zee verbonden was. De ensemble waarde van het Reitdiep is dankzij deze aanwezige oude meanders, maar ook de vele sluizen zeer groot. Hoewel het Reitdiep de handel zou moeten representeren, representeert het vooral het belang van de waterloop voor haar omgeving en de stad Groningen. Dit belang is zeldzaam groot in Noord-Nederland. De fysieke kwaliteit van het Reitdiep is goed. Ondanks nieuw bebouwing, zijn veel oude elementen bewaard gebleven. Hoewel het Reitdiep niet volledig is, zijn authentieke kenmerken zichtbaar zoals het Oude Diepje. De beleefde kwaliteit van het Reitdiep is mede dankzij zijn beeldbepalendheid groot. Het herinnert aan de invloedrijke getijdenbeweging in het landschap.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xx
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xxx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	kosten onderhoud waterloop	Oorzaak kosten	verandering waterstand
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Kwelders bij Hornhuizen

ID	120	Situering	Buitendijks bij Hornhuizen
Naam	Kwelders bij Hornhuizen	Gemeente	Hogeland
Categorie	Landschap	Provincie	Groningen
Bundel	groen	x-coördinaat	53,394653
Oorspronkelijke functie	landaanwinning	y-coördinaat	6,30728
Huidige functie	natuur	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	Natura 2000	Afbeelding	Fotos\0120 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	sinds 1811		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	N01 02	Lengte (m)	400,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	580,0
Materiaal	levend	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Tijdens vloed overstroomt een deel van het land en neemt de zee klei- en zanddeeltjes mee. Door de constante sedimentatie van zeeklei ontstaan kwelders: uitgestrekte zeekleivlakten die bij eb droog liggen en alleen bij vloed overstroomd. Op de kwelders groeien zoutminnende planten die met hun stengels en bladeren slibdeeltjes invangen en zo de sedimentatie bevorderen. Zo slibt de kwelder op. (Geologie van Nederland)

De inhoudelijke kwaliteit van de kwelders bij Hornhuizen ontstaat voornamelijk door de representativiteit en de ensemblewaarde. De kwelders representeren de landaanwinningen in de Waddenzee compleet in ensemble buitendijks met kwelderwerken en nieuwe natuur. Deze kwelders zijn niet zeldzaam. De fysieke kwaliteit van de kwelders is goed. De kwelders ontwikkelen (met behulp van de kwelderwerken) op natuurlijke wijze. De kwelders zijn daardoor, en de beschermde Natura 2000-status nog in het oorspronkelijke authentieke patroon te herkennen. De beleefde kwaliteit van de kwelders is zeker aanwezig. De kwelders zijn beeldbepalend vanaf de dijk en herinneren duidelijk aan zowel de historische als actuele landaanwinningen.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xxx
	Representativiteit	xxx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	xxx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 1.358,--	Oorzaak kosten	verandering waterstand
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Kwelders bij Noordpolderzijl

ID	121	Situering	Buitendijks bij Noordpolderzijl
Naam	Kwelders bij Noordpolderzijl	Gemeente	Hogeland
Categorie	Landschap	Provincie	Groningen
Bundel	groen	x-coördinaat	53,4329684106465
Oorspronkelijke functie	landaanwinning	y-coördinaat	6,58377003582147
Huidige functie	natuur	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	Natura 2000	Afbeelding	Fotos\0121 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	sinds 1811		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	N01 02	Lengte (m)	256,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	53,0
Materiaal	levend	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Tijdens vloed overstroomt een deel van het land en neemt de zee klei- en zanddeeltjes mee. Door de constante sedimentatie van zeeklei ontstaan kwelders: uitgestrekte zeekleivlakten die bij eb droog liggen en alleen bij vloed overstroomd. Op de kwelders groeien zoutminnende planten die met hun stengels en bladeren slibdeeltjes invangen en zo de sedimentatie bevorderen. Zo slibt de kwelder op (Geologie van Nederland).

De inhoudelijke kwaliteit van de kwelders bij Noordpolderzijl ontstaat voornamelijk door de representativiteit en de ensemblewaarde. De kwelders representeren de landaanwinningen in de Waddenzee compleet in ensemble buitendijks met kwelderwerken en nieuwe natuur. Deze kwelders zijn niet zeldzaam, hoewel de kwelders bij Noordpolderzijl in het eigendom van het waterschap niet het gebruikelijke patroon hebben. De fysieke kwaliteit van de kwelders is goed. De kwelders ontwikkelen (met behulp van de kwelderwerken) op natuurlijke wijze. De kwelders en de beschermde Natura 2000-status zijn daardoor nog in het oorspronkelijke authentieke patroon te herkennen. De beleefde kwaliteit van de kwelders is zeker aanwezig. De kwelders zijn beeldbepalend vanaf de dijk en herinneren duidelijk aan zowel de historische als actuele landaanwinningen.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xxx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	xxx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 79,--	Oorzaak kosten	verandering waterstand
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Waterlopen Middag en Humsterland

ID	124	Situering	zie kaart Uitvoeringsprogramma Middag-Humsterland
Naam	Waterlopen Middag en Humsterland	Gemeente	Hogeland
Categorie	Landschap	Provincie	Groningen
Bundel	waterloop	x-coördinaat	53,3212747300265
Oorspronkelijke functie	afwatering	y-coördinaat	6,49844038120197
Huidige functie	afwatering	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	cultuurhistorische waarde	Afbeelding	Fotos\0124 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	onbekend		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	N05 02	Lengte (m)	16.500,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	2,0
Materiaal	water met rietkraag	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	zie bijlage

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

De fysieke dragers van het landschap zijn: - het kronkelige patroon van wegen en waterlopen gebaseerd op de geomorfologie van devoormalige kwelders, prieden en geulen; - de laagte met meanders van de bedding van het voormalig riviertje van het OudeAduarderdiep.

De inhoudelijke kwaliteit van de waterlopen in Middag-Humsterland kenmerkt zich door de zichtbaarheid van het historische landschap. De natuurlijke laagten waarin de van oorsprong natuurlijke waterlopen liggen zijn nog goed zichtbaar en veel waterlopen volgen deze oude patronen in het landschap en vertellen daarmee over het leven in een periodiek overstroomd kustlandschap. De ensemble waarde samen met de vele wierden en goed behouden historische dijken is erg hoog, waardoor het cultuurlandschap zeer representatief is voor de relatie tussen mens en water in gedurende de late Middeleeuwen. De fysieke kwaliteit is goed. Veel waterlopen volgen de historische landschapspatronen en hebben natuurlijk beheerde oevers. Dit geeft een authentieke indruk. De beleefde kwaliteit van Middag-Humsterland is goed, de waterlopen zijn iets minder zichtbaar dan de wierde en dijken, maar zorgt wel voor afwisseling. De herinnerbaarheid van de waterlopen draagt bij aan het gehele beeld van Middag-Humsterland, maar hebben individueel beperkte waarde.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xx
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xxx
	Representativiteit	xxx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	xxx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	kosten onderhoud waterloop	Oorzaak kosten	verandering waterstand
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Kolonievaart en kleinere vaart bij Veenhuizen

ID	125	Situering	Veenhuizen tot de Norgervaart
Naam	Kolonievaart en kleinere vaart bij Veenhuizen	Gemeente	Noordenveld
Categorie	Landschap	Provincie	Drenthe
Bundel	waterloop	x-coördinaat	53,0147329459715
Oorspronkelijke functie	vaart	y-coördinaat	6,43225997161712
Huidige functie	waterloop	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0125 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	1816-1823		
Verbouwingen	1884		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	waterloop - 4b	Lengte (m)	9.000,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	16,0
Materiaal	water	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Niet beschikbaar.

De inhoudelijke waarde van de Kolonievaart komt voornamelijk voort uit de informatieve waarde en de ensemblewaarde. Er zijn meerdere vaarten in Drenthe, maar de Kolonievaart is als ensemble met meerdere beweegbare bruggen en vier schutsluizen goed behouden. Ook de relatie met de nabij gelegen inrichting bij Veenhuizen draagt bij aan dit ensemble, waarbij rechte lijnen en haakse aansluiting karakteristieke landschapspatronen zijn. De Kolonievaart representant het landschappen van de turfwinning en dwangarbeid. De fysieke kwaliteit van de Kolonievaart is goed. De oevers zijn natuurlijk en de vaart is nauwelijks gemoderniseerd wat een authentieke uitstraling geeft. Gevolg hiervan is wel dat enkele van de sluizen in minder goede staat zijn. De beleefde waarde van de Kolonievaart is groot, omdat de vaart beeldbepalend is vanaf de parallelweg. De herinnerbaarheid van het object is ook groot vanwege de goed behouden landschapspatronen en de aandacht die er lokaal is voor de historie door middel van bijvoorbeeld het gevangenis museum in Veenhuizen.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	xxx
	Ensemblewaarde	xxx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	xxx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	kosten onderhoud waterloop	Oorzaak kosten	verandering waterstand
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Trekvaart bij Ulrum

ID	126	Situering	ten oosten van Ulrum
Naam	Trekvaart bij Ulrum	Gemeente	Hogeland
Categorie	Landschap	Provincie	Groningen
Bundel	waterloop	x-coördinaat	53,354419017078
Oorspronkelijke functie	trekvaart	y-coördinaat	6,33641543651479
Huidige functie	waterloop	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0126 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	onbekend		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	waterloop - 4b	Lengte (m)	655,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	10,0
Materiaal	water	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Het jaagpad langs het Ulrummerdiep was eerst alleen bedoeld voor de scheepsjager en het paard dat de veerschuit trok. Later mochten ook voetgangers, ruiters en beesten van de trekpaden gebruik maken. Wel moest voor het gebruik van deze wegen tol worden betaald. De trekvaart zelf maakte deel uit van een netwerk van trekvaarten dat vanaf het midden van de 17e eeuw op initiatief van de stad werd gerealiseerd. Ulrum was vanuit Groningen te bereiken via het knooppunt Onderdendam. Delen van het diep tussen Mensingeweer en Ulrum werden in 1614 gegraven. Het jaar daarop werden er tillen, schotdeuren en overtochten aangelegd. De vaart werd in 1660 verbreed tot trekvaart. Langs de vaart werd het trekpad aangelegd, alles op kosten van de provincie. Dit pad was in ieder geval al vóór 1850 tot aan de haven bij Snakkeburen verhard. Voor zeven stuivers en 4 penningen kon je vanaf daar van maart tot oktober tweemaal daags van naar Groningen met de trekveer. Kinderen beneden de twaalf jaar mochten mee voor de helft van de prijs. Door de verzanding van het Reitdiep in de 18e eeuw werd er steeds meer gebruikt gemaakt van de Ulrummer trekvaart. Halverwege de jaren '50 werd het deel van de Trekvaart dat tot aan Snakkeburen liep gedempt. In de jaren '70 werd het diep ter hoogte van de Louten dichtgesmeten.

De inhoudelijke kwaliteit van de trekvaart bij Ulrum volgt uit de informatiewaarde. De vaart was historisch gezien een belangrijke verbinding met de stad Groningen. Langs de overgebleven delen van de trekvaart legt nog deels de trekweg. Dit vormt samen het ensemble, het landschapspatroon van water als belangrijkste verkeersroute. Trekvaart zijn niet zeldzaam in deze regio. Het geheel representeert de verbondenheid met de stad in de tijd waarin het belangrijkste vervoer over water ging. De fysieke kwaliteit van de trekvaart bij Ulrum is goed, hoewel delen gedicht zijn en de trekweg niet overal aanwezig is. De oevers worden goed onderhouden en de geasfalteerde trekweg vermindert de authenticiteit van de trekvaart. De beleefde kwaliteit van de trekvaart is goed, de trekvaart is goed zichtbaar en legt goed de relatie tussen het water en het dorp via de trekweg.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	kosten onderhoud waterloop	Oorzaak kosten	verandering waterstand
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Oude Ae tussen Bedum en Winsum

ID	127	Situering	Waterloop van Harsens tot Winsummerdiep gelegen tussen de dorpen Bedum, Onderdendam en Sauwerd, Winsum
Naam	Oude Ae tussen Bedum en Winsum	Gemeente	Hogeland
Categorie	Landschap	Provincie	Groningen
Bundel	waterloop	x-coördinaat	53,3226256077393
Oorspronkelijke functie	waterloop	y-coördinaat	6,56421074395802
Huidige functie	waterloop	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0127 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	onbekend		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	waterloop - 4b	Lengte (m)	8.000,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	grond	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

De grens tussen de voormalige gemeenten Bedum en Winsum. Het water was oorspronkelijk van grote betekenis voor de afwatering, maar dat is in de loop van de tweede helft van de 20e eeuw steeds minder geworden.

De inhoudelijke kwaliteit van de Oude Ae komt vooral voort uit de ouderdom. De waterloop is niet zeldzaam in de regio. De rechtgetrokken watergang herinnert nauwelijks aan de oude watergang en het ensemble ontbreekt op veel plaatsen. Op enkele stukken is nog wel een parallelweg. De fysieke kwaliteit van de Oude Ae is goed, het is niet authentiek, maar wel goed ingepast in het rechte verkaveling patroon. De beleefde waarde van het oude diep is beperkt, hoewel de Ae op enkele plaatsen wel beeldbepalend is. Het herinnert nauwelijks aan de afwatering en ontginningsgeschiedenis van het gebied.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	kosten onderhoud waterloop	Oorzaak kosten	verandering waterstand
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Marumerlage

ID	128	Situering	Tussen Marum en Balktil
Naam	Marumerlage	Gemeente	Westerkwartier
Categorie	Landschap	Provincie	Groningen
Bundel	waterloop	x-coördinaat	53,1596649890824
Oorspronkelijke functie	water	y-coördinaat	6,25348569833503
Huidige functie	natuur	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	Nederlands Natuur Netwerk	Afbeelding	Fotos\0128 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	2014		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	N13 01	Lengte (m)	1.600,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	500,0
Materiaal	water	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Door het opnieuw aanleggen van de beekdal en het verplaatsen van grond was er gelegenheid voor het aanleggen van stuwen en vispassages. Hierdoor wordt het gebied natter en ontstaat er een moeras. Door het dempen van sloten vult het gebied zich met kwel- en regenwater. In de winter staat het gebied onder water en in de zomer komt het voor een groot deel droog te liggen. Er is in het gebied een wandelroute en uitkijkheuvel aangelegd. Vogelaars kunnen hun hart ophalen. In de winter is het een foerageer- en slaapplek voor talloze ganzen. In de zomer is het voor weidevogels een broedplaats.

De inhoudelijke waarde van de Marumerlage heeft voornamelijk betrekking op natuurlijke waarde, aangezien het recent is aangelegd is de cultuurhistorische waarde beperkt. Het wijkt af van het omliggende landschap, maar biedt een broedplaats voor veel bijzondere soorten. De Marumerlage is een representatief voorbeeld van natuurherstel in de 21e eeuw. De fysieke waarde van de Marumerlage is goed. Het is echter niet authentiek, maar volledig nieuw ontwikkelde natuur. De beleefde kwaliteit is zeer goed, middels wandelroutes en een uitzichtpunt is de Marumerlage beleefbaar gemaakt. Het herinnert in niets meer een de beek die voorheen op deze locatie lag.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xx
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	x
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	kosten onderhoud waterloop	Oorzaak kosten	verandering waterstand
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Maren ten Noorden van Eenrum, ten noorden van Appin sedem en rond uithuizen

ID	129	Situering	verspreid door het beheergebied
Naam	Maren ten Noorden van Eenrum, ten noorden van Appingedam en rond uithuizen	Gemeente	Hogeland
Categorie	Landschap	Provincie	Groningen
Bundel	waterloop	x-coördinaat	53,3631281781143
Oorspronkelijke functie	water	y-coördinaat	6,45208107537798
Huidige functie	water	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0129 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	onbekend		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	waterloop - 4a	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	water	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

De ontstaansgeschiedenis van het landschap van Noord-Groningen wordt bij uitstek zichtbaar in de maren: de krekens en prielen van dit voormalige waddegebied. Hun naam is afgeleid van het oud-Friese mare, een waterloop die als scheiding van twee gebieden functioneerde. Aan hun loop is vaak de ontwikkelingsgeschiedenis van het landschap af te lezen; langs hun slingerende lijnen vinden we veelal de wierdenreeksen en de borgen en boerderijen.

De inhoudelijke waarde van de maren komt voort uit de veelvuldigheid waarmee ze voorkomen. Maren laten de ontstaansgeschiedenis van het Noord-Groningse landschap zien en benadrukken de intensieve relatie met het water. De maren maken dus onderdeel uit van een ensemble van wierdedorpen, dijken en trekpaden. De fysieke kwaliteit van de maren is heel wisselend, in sommige gevallen volgen de maren de originele loop, maar veel maren zijn ook later recht getrokken of gegraven. De naam maar wordt ook tegenwoordig nog aan nieuwe waterlopen gegeven. De beleefde kwaliteit van de maren is beperkt, omdat ze niet allemaal zichtbaar zijn, maar voornamelijk omdat niet iedere watergang direct de rijke wisselwerking van de lokale bevolking met het water ter verbeelding roept.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	kosten onderhoud waterloop	Oorzaak kosten	verandering waterstand
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Damsterdiep richting Appingedam

ID	130	Situering	Van Groningen tot Delfzijl
Naam	Damsterdiep richting Appingedam	Gemeente	Loppersum
Categorie	Landschap	Provincie	Groningen
Bundel	waterloop	x-coördinaat	53,3154698446405
Oorspronkelijke functie	trekvaart	y-coördinaat	6,79663829077196
Huidige functie	water	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0130 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	circa 1370		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	waterloop - 4b	Lengte (m)	27.000,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	18,0
Materiaal	water	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Niet beschikbaar.

De inhoudelijke kwaliteit volgt uit de ouderdom van het Damsterdiep. Het Damsterdiep is in de 14e eeuw aangelegd ten behoeve van afwatering. Het ensemble met naastgelegen trek-/jaagpad is nog te herkennen. Vanwege zijn ouderdom representeert het Damsterdiep de vroege waterbouwkunst in Groningen en landschaps patronen zoals de lintbebouwingsdorpen zijn deels op dit Damsterdiep aangepast. De fysieke kwaliteit van het Damsterdiep is goed. Hoewel het diep goed onderhouden wordt en gekanaliseerd is, heeft het en verschillende plaatsen (zoals bijvoorbeeld in Appingedam) nog een kronkelig voorkomen. Het Damsterdiep is beeldbepalend voor de regio, de verbodenheid met het historische aanleggen van waterbouwwerken is aanwezig, maar overheerst niet.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	kosten onderhoud waterloop	Oorzaak kosten	verandering waterstand
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Kommerzijlserijt

ID	131	Situering	Waterloop tussen dorp Kommerzijl en gemaal de Waterwolf in Electra
Naam	Kommerzijlserijt	Gemeente	Westerkwartier
Categorie	Landschap	Provincie	Groningen
Bundel	waterloop	x-coördinaat	53,3043429026985
Oorspronkelijke functie	waterloop	y-coördinaat	6,33508774251151
Huidige functie	waterloop	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0131 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	onbekend		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	waterloop - 4b	Lengte (m)	6.600,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	grond	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

De Kommerzijlserijt/Kommerzijlsterriet was oorspronkelijk een kwelderpriel, die de benedenloop vormde van de Oude Riet. Als zodanig vormde zij ook de afwatering van onder andere Oost-Langewold en Oost- en West-Vredewold. Tussen de 14e en 16e eeuw werden vanwege wateroverlast en het dichtslibben van bestaande waterlopen een groot aantal waterstaatkundige ingrepen gedaan in het gebied ten zuiden en zuidoosten van Niezijl, die er uiteindelijk toe leidden dat het Kommerzijlsterdiep in haar huidige vorm ontstond.

De inhoudelijke kwaliteit van het Kommerzijlserijt volgt uit haar ensemblewaarde met de open agrarisch velden eromheen en het onverharde trekpad langs de waterloop. De Kommerzijlserijt is niet zeldzaam, en geeft inzicht in het vroege belang van onderhoud van de waterlopen tegen het dichtslibben ervan. Het representeert hiermee de lange geschiedenis van de interactie tussen de lokale bevolking en enerzijds het waterafvoer van het Drents plateau en anderzijds de getijdewerking van de Waddenzee. De fysieke kwaliteit van de Kommerzijlserijt is goed. De watergang is goed onderhouden en de oevers zijn netjes beheerd. Door het onverharde pad langs de watergang ontstaat een authentiek en compleet beeld. De beleefde kwaliteit is goed, doordat de Kommerzijlserijt goed zichtbaar is in het landschap. De verbondenheid met de historische afwatering is niet direct duidelijk.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xxx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xxx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	nee
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	kosten onderhoud waterloop	Oorzaak kosten	verandering waterstand
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Steentil

ID	132	Situering	E.H. Woltersweg bij nr. 17
Naam	Steentil	Gemeente	Westerkwartier
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	brug	x-coördinaat	53,2618666953739
Oorspronkelijke functie	brug	y-coördinaat	6,48291308359845
Huidige functie	functioneel object met mon.status	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	rijksmonument nr. 7076	Afbeelding	Fotos\0132 (1).jpg
Opengesteld voor publiek			
Bouwjaar	onbekend; aanbruggen 1867		
Verbouwingen	2009 gerestaureerd		
Opdrachtgever	Provincie Groningen		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	vaste brug	Lengte (m)	37
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	6,6
Materiaal	baksteen, natuursteen, ijzer	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Gemetselde boogbrug met aansluitende keermuren over het Aduarder Diep. Langs de boog natuursteen, als sluitsteen wapensteen met provinciewapen. Balies in 18e eeuwse vorm.

De inhoudelijke kwaliteit van de Steentil over het Aduarderdiep wordt gevormd door haar betekenis voor de verbinding tussen de stad Groningen en het dorp Aduard. Daarnaast vormt de Steentil nog een typisch voorbeeld van een gemetselde boogbrug in de provincie Groningen waarvan hedendaags niet meer dan deze zijn binnen het eigendom van het waterschap Noorderzijvest. De brug is tegenwoordig de enige resterende steentil uit de verbinding van Aduard naar Groningen, enkel de resten van de nabijgelegen steentil over het Reitdiep resteren nog, waardoor de waarde van het ensemble laag uitvalt. De fysieke kwaliteit is van redelijke mate. Doordat de brug aangepast is aan moderne standaarden is het wegdek en reling niet meer authentiek. Het typische wegdek van de Steentil ontbreekt dus. De beleefde kwaliteit van de Steentil is voornamelijk vanaf het water van hoge waarde. Vanaf deze positie is de brug herkenbaar als historische object. Vanaf de straatzijde is de brug weliswaar beeldbepalend maar is het niet direct herkenbaar als historisch object door het gemoderniseerde wegwerk en de railing.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xxx
	Informatiewaarde	xxx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 1.000,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Libau		

Gegevens

Hen Duurstil of Boykema's til

ID	133	Situering	Over warffumermaar in Warffum
Naam	Hen Duurstil of Boykema's til	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	brug	x-coördinaat	53,3888188542664
Oorspronkelijke functie	brug	y-coördinaat	6,56026502164763
Huidige functie	brug	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidstatus	rijksmonument nr. 515347	Afbeelding	Fotos\0133 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	1901		
Verbouwingen	1923		
Opdrachtgever	Waterschap Noordpolder		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	vaste brug - gemotoriseerd	Lengte (m)	7,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	3,5
Materiaal	beton, baksteen, ijzer	Hoogte/Diepte (m)	2,0
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Vaste BRUG over de Warffumermaar gelegen op het punt waar de maar vertakt in de haven van Warffum. De brug, die eigendom is van het waterschap Noorderzijlvest (voorheen Noordpolder) kwam in 1901 in de plaats van een oude brug uit 1825. In 1923 vond er een vernieuwing plaats waarbij de brug werd voorzien van ijzeren liggers en van een dek van gewapend beton afgedekt met asfalt. De breedte van de brug tussen de leuningens bedroeg 3,5 meter. De oorspronkelijke landhoofden met bakstenen troggewelven, zo karakteristiek voor de provincie Groningen, bleven ongewijzigd. De brug die aan het eind van de Havenstraat ligt vormt een markante entree tot het dorp Warffum. Vaste brug over de Warffumermaar bestaande uit twee in roodbruine baksteen opgemetselde landhoofden, verbonden door een brugdek met brugleuningens. De landhoofden zijn uitgevoerd als bakstenen troggewelven tussen staande ijzeren balken. Het brugdek is van gewapend beton dat met asfalt is afgedekt en rust op twee ijzeren dwarsliggers de beide leuningens zijn van ijzer en bestaan uit staanders, twee dwarsregels en een handlijst

De inhoudelijke kwaliteit van Boykema's Til volgt uit zijn representatie van de voor Groningen karakteristieke troggelwelfconstructie. Hiermee is het een karakteristieke klein vaste brug uit de vroege 19e eeuw. De ensemblewaarde is beperkt, hoewel de brug de entree naar de haven van Warffum vormt. De vaste brug is niet bijzonder zeldzaam. De fysieke kwaliteit van Boykema's til is matig. De brug is nog wel authentiek en gaaf. De beleefde kwaliteit van de brug volgt uit de beeldbepalende ligging bij de ingang van het dorp Warffum en als entree naar de haven.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xx
	Informatiewaarde	xxx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xxx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	matig	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	
Onderhoud	groot	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 87.845,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Libau (Antea EUR 328.931)		

Gegevens

Kruisstedeklap

ID	134	Situering	Westerhorseweg nabij nr. 13 over Usquerdermaar
Naam	Kruisstedeklap	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	brug	x-coördinaat	53,3988156605167
Oorspronkelijke functie	brug	y-coördinaat	6,60592791737661
Huidige functie	functioneel object met mon.status	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	rijksmonument nr. 515335	Afbeelding	Fotos\0134 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	tweede helft 19e eeuw (voor 1866)		
Verbouwingen	1877, 1957		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	ophaalbrug	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	ijzer, hout, beton	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	ja	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Ophaalbrug uit de tweede helft van de 19e eeuw over de Usquerdermaar. De brug heeft heel vroeger waarschijnlijk bij boerderij 'Grote Kruisstee' behoord en is aangelegd om het bij de boerderij behorende land aan de andere zijde van het water te kunnen bereiken. In 1877 zijn de hameigebinten van de brug hersteld door het Waterschap Hunsingo, dat hem toen al in zijn bezit had. Uit archiefgegevens van het Waterschap blijkt dat de brug er in 1866 ook al lag. De brug die vlakbij het haventje van Usquert ligt, vormt een markeringspunt aan de Westerhornseweg. Ophaalbrug met houten hameipoort en een ijzeren opengewerkte balans, die wordt gekoppeld door diagonaalstaven en een ijzeren dwarsbalk. De hameistijlen worden ondersteund door vier ijzeren langsschoren. Het val, bestaande uit houten planken op twee ijzeren I-balken hangt met twee hangstangen aan de balans en wordt met een slinger via een katrol omhooggehaald. De brug heeft twee houten planken als brugleuning en landhoofden van beton.

De inhoudelijke kwaliteit van de Kruisstedeklap kent een aanzienlijke waarde door haar zeldzaamheid. Dergelijke ophaalbruggen met een houten hameipoort specifiek bestemd voor landbouwverkeer komen weinig voor in de regio. Nabijgelegen ligt de boerderij Grote Kruistee waarmee de brug haar functie deelt. De bouw van de brug houdt verband met de verlenging van de Usquerdermaar ter bevordering van de bereikbaarheid van het omliggende land. De fysieke kwaliteit is nog in een redelijke staat behouden gebleven. Onderhoud is regelmatig door verschillende verantwoordelijken uitgevoerd, waardoor de authenticiteit en gaafheid is aangetast. De beleefde kwaliteit wordt gevormd door het beeldbepalende karakter van de brug in het open landschap. Het feit dat het om een ophaalbrug gaat verwijst nog naar het belang van de Usquerdermaar voor de scheepvaart.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xxx
	Informatiewaarde	xxx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	renovatie	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	wordt op dit moment gerenoveerd	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Antea (Libau EUR 49.345,78)		

Gegevens

Zuidema's klap

ID	135	Situering	De brug ligt over het Husingokanaal in de Kanaalstraat tussen Niekerk en Panser
Naam	Zuidema's klap	Gemeente	Westerkwartier
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	brug	x-coördinaat	53,3486299228535
Oorspronkelijke functie	brug	y-coördinaat	6,32064036977438
Huidige functie	functioneel object met mon.status	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	rijksmonument nr. 509496	Afbeelding	Fotos\0135 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	1879		
Verbouwingen	na WO II zijn brugdek, landhoofden en pijlers vervangen		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	ophaalbrug - gemotoriseerd	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	ijzer, hout, beton	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	ja	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Ophaalbrug over het Husingokanaal, genaamd Zuidema's klap, die getuige het jaartal in de hameipoort in 1879 is geconstrueerd. Enkele onderdelen van de brug zijn na de Tweede Wereldoorlog vernieuwd. Deze betreffen het brugdek, de landhoofden en de pijlers van de vaste brugdelen. De naam van de brug verwijst naar de familie die tot 1966 op de ernaast gelegen boerderij woonde; klap is het Groningse woord voor ophaalbrug. De Zuidema's klap is gelegen in de Kanaalweg die vroeger het gehucht Panser met het dorp Niekerk verbond. Het Husingokanaal, waarvan het gedeelte tussen Ulrum en Zoutkamp in 1858 is aangelegd, zorgde voor een binnenlandse scheepvaartverbinding van Winsum naar Zoutkamp. De ophaalbrug bestaat uit een beweegbaar deel met hameipoort en twee vaste delen. Hameipoort bestaat uit twee gietijzeren hameistijlen die door een ijzeren balk met I-profiel met elkaar worden verbonden; hameistijlen zijn versierd met cannelures en acanthusbladeren; in hoeken van hameipoort versieringen van smeedijzer; schoren van ijzer. Balans van ijzer met in midden in versierde gietijzeren plaat jaartal 1879; ballast eveneens van ijzer. Leuningstijlen van beweegbaar brugdeel zijn van hout en van vaste brugdelen van ijzer. Vernieuwd brugdek bestaat uit houten planken die gelegen zijn op ijzeren balken. Landhoofden en pijlers van vaste brugdelen zijn vernieuwd. Aan zuidwestzijde van brug staat lierinstallatie voor ophalen van de brug.

De inhoudelijke kwaliteit is hoog door het zeldzame materiaalgebruik en zeldzaamheid van het type ophaalbrug uit de betreffende bouwperiode. De ensemblewaarde is redelijk door het Hunsingokanaal dat kort voor de aanleg van de brug in gebruik is genomen. De fysieke kwaliteit is redelijk door de mate van zeldzaamheid van het type brug en in redelijke mate gebruik van authentieke materialen. De beleefde kwaliteit is hoog doordat de brug een beeldbepalend object vormt in de open omgeving zowel van het land als het water.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xxx
	Informatiewaarde	xxx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xxx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	gedeeltelijk
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	
Onderhoud	renovatie	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	wordt op dit moment gerenoveerd	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Antea (Libau EUR 34.694,92)		

Gegevens

Menkeweesterholtje

ID	136	Situering	brug over Warffumermaar
Naam	Menkeweesterholtje	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	brug	x-coördinaat	53,3385046529976
Oorspronkelijke functie	brug	y-coördinaat	6,58326170408611
Huidige functie	brug	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	rijksmonument nr. 18220	Afbeelding	Fotos\0136 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	1863		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	vaste brug - ongemotoriseerd	Lengte (m)	15,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	0,3
Materiaal	hout palen en metalen trap	Hoogte/Diepte (m)	3,0
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Trapjesbrug met gietijzeren leuning.

De inhoudelijke kwaliteit van het hoogholtje bij Menkeweer volgt uit zijn zeldzaamheid. Er zijn maar enkele monumentale voetbruggetjes in Groningen. Deze vaste brug is hoog genoeg om onderdoor te varen en is in de vroege 20e eeuw aangelegd. Het is de enige toegangsweg naar de aan de overzijde gelegen bed&breakfast, afgezien van het water. Het Menkeweesterholtje representeert dat vervoer over water voorrang kreeg boven verkeer over land.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xxx
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xxx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 500,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Witteveen+Bos (Antea EUR 1.500,-)		

Gegevens

Bieuwketil

ID	138	Situering	brug over Warffumermaar
Naam	Bieuwketil	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	brug	x-coördinaat	53,373166
Oorspronkelijke functie	brug	y-coördinaat	6,569155
Huidige functie	brug	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidstatus	rijksmonument nr. 515346	Afbeelding	Fotos\0138 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	tweede helft 19e eeuw		
Verbouwingen	1871, begin 20e eeuw		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	vaste brug	Lengte (m)	6,4
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	3,9
Materiaal	staal met houten wegdek	Hoogte/Diepte (m)	3,0
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Vaste brug, 'Bieuwketil' genaamd, over de Warffumermaar, waarschijnlijk uit de tweede helft van de 19de eeuw. De brug verleent toegang tot de weg naar een tweetal boerderijen die ten noordoosten ervan liggen. De brug die eigendom is van het waterschap Noorderzijlvest (voorheen Hunsingo) heeft in 1871 enkele vernieuwingen ondergaan: het westelijke landhoofd is opnieuw opgemetseld, het oostelijk landhoofd hersteld, de oude bovenregels zijn vervangen door nieuwe houten en onder de leggers zijn hardstenen draagstukken geplaatst. De leuninggen zijn waarschijnlijk begin 1900 nog eens vernieuwd, want de brug heeft nu ijzeren regels in plaats van houten. Samen met de verderop gelegen Boykema's til maakt de brug deel uit van een aantal rustiek gelegen vaste bruggen over de Warffumermaar. Vaste brug over de Warffumermaar bestaande uit twee in roodbruine baksteen opgemetselde landhoofden afgezet met een rollaag, verbonden door een brugdek met brugleuninggen. Het brugdek heeft houten planken op ijzeren leggers (I-profiel), die op hardstenen draagstukken rusten. De beide leuninggen zijn van ijzer en bestaan uit staanders, een dwarsregel en een handlijst.

De inhoudelijke kwaliteit van de Bieuwketil volgt uit de ouderdom. Een brug is niet zeldzaam, deze brug heeft zeer beperkte informatiewaarde, maar representeert wel een kleine vaste brug vuit de tweede helft van de 19e eeuw. De samenhang met de verderop gelegen Boykema's til geeft enige ensemblewaarde.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	slecht	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	renovatie	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 123.825,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Vrouwetil

ID	139	Situering	Brug over Uithuizermeerdstermaar ten zuiden van Uithuizen
Naam	Vrouwetil	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	brug	x-coördinaat	53,400073
Oorspronkelijke functie	brug	y-coördinaat	6,733762
Huidige functie	brug	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0139 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	1930		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	vaste brug - ongemotoriseerd	Lengte (m)	10,20
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	3,15
Materiaal	beton	Hoogte/Diepte (m)	3,2
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Niet beschikbaar.

De inhoudelijke kwaliteit van de Vrouwetil, de fietsbrug over de Uithuizermeerdstermaar is beperkt. De brug is niet zeldzaam en de informatiewaarde is beperkt. Naar verluid diende de brug voor het overladen van schuiten, dit is echter niet herkenbaar. De ensemblewaarde van de brug beperkt zich ook enkel tot de Uithuizermeerdstermaar waar de brug overheen gaat. De fysieke kwaliteit van de brug is slecht, hoewel de brug compleet is. De beleefde kwaliteit van de brug beperkt zich tot zichtbaar voor ongemotoriseerd verkeer en weinig herinneringswaarde.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	x
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	x
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	slecht	Eigendom waterschap
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie
Onderhoud	renovatie	Erfgoedkosten ja
Te verwachten kosten	EUR 155.000,--	Oorzaak kosten slijtage
Geraamd door	Antea	

Gegevens

Landhoofd oude spoorbrug bij Mensingeweer

ID	140	Situering	2 in het verlengde van de spoorlijn (Eenrum), en 2 richting de Mernaweg
Naam	Landhoofd oude spoorbrug bij Mensingeweer	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	brug	x-coördinaat	53,3607752828435
Oorspronkelijke functie	brug	y-coördinaat	6,47103976445348
Huidige functie	geen	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0140 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	1922		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	kade	Lengte (m)	6,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	5,0
Materiaal	metselwerk	Hoogte/Diepte (m)	4,0
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	4

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

In het landschap zijn nog enkele gemetselde bruggenhoofden (delen van de drie vaste spoorbruggen) zichtbaar en de stationsgebouwen te Leens en Ulrum zijn nog aanwezig.

De inhoudelijke kwaliteit van de landhoofden volgt, omdat tot de weinige restanten van de Marnelijn behoort, een spoorverbinding tussen Winsum en Zoutkamp die in 1922 voor het eerst reed. Gedurende de oorlog in 1942 is het traject afgebroken. De ensemblewaarde van de landhoofden is dus zeer beperkt. Hoewel er veel informatie schuil gaat achter deze landhoofden, representeren ze dit niet direct, omdat de bruggen zelf niet in tact zijn. De fysieke kwaliteit van de landhoofden is matig. Vanwege het afbreken van de spoorlijn worden de landhoofden niet meer onderhouden. Ze zijn authentiek, maar verre van compleet. De beleefde kwaliteit van de landhoofden is beperkt. Enkel de samenhang met de spoorweg in Eenrum zorgt voor beleving van één van de landhoofden, de overigens liggen achter op agrarische grond en niet bereikbaar voor publiek. Wel zichtbaar vanaf de weg en het water. Het herinnert aan de vroegere spoorverbinding.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xxx
	Informatiewaarde	xxx
	Ensemblewaarde	x
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	x
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	matig	Eigendom waterschap	
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	n.v.t.
Onderhoud	groot	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 10.000,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Kokersluis

ID	141	Situering	Brug voor Kokersluis
Naam	Kokersluis	Gemeente	Westerkwartier
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	brug	x-coördinaat	53,319882
Oorspronkelijke functie	brug	y-coördinaat	6,469584
Huidige functie	brug	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidstatus	rijksmonument nr. 398903	Afbeelding	Fotos\0141 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	onbekend		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	vaste brug - gemotoriseerd	Lengte (m)	19,1
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	4,7
Materiaal	staal, houten brugdek	Hoogte/Diepte (m)	1,3
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Aduarderzijen. Markant in het landschap en de tot 1877 zeekerende Reitdiepdijk gelegen SLUIZENCOMPLEX, gesitueerd daar waar het Aduarderdiep uitmondt in het Reitdiep en bestaande uit de oude of westelijke sluis uit 1706 en de nieuwe of oostelijke sluis uit 1867. Sedert de afsluiting van het Reitdiep bij Zoutkamp in 1877 hebben de sluizen hun zeekerende functie verloren en is de Reitdiepdijk tot slaperdijk geworden, welke laatste functie is komen te vervallen door de afsluiting van de Lauwerszee in 1969. Tot het complex behoort het eveneens beschermde zijlwachtershuis uit 1706. Oude of westelijke sluis. Eenvoudige enkele uitwateringssluis, gebouwd in 1706 op last van de bestuurders van het Aduarderzjilvest en overwegend opgetrokken uit harde rode handvormsteen met hoekstenen en dekstukken; ijzeren klampen, ankers, doken e.d. De ijzeren ogen van de houten eb- en vloeddeuren die sedert 1969 ontbreken, zijn nog aanwezig. Op elk der sluishoofden staat nog een ijzeren lier, vermoedelijk afkomstig van de nieuwe of oostelijke sluis uit 1867. De oorspronkelijke bakstenen boogbrug met ijzeren leuning is in 1914 door de huidige opengewerkte betonnen brug vervangen. Nieuwe of oostelijke sluis zogenoemde Kokersluis, gebouwd in 1867 op last van het bestuur van het Waterschap Westerkwartier ter ontlasting van de oude of westelijke sluis uit 1706. Uit grauwe handvormsteen opgetrokken dubbele uitwateringssluis met doorgetrokken binnen- en buitenvleugelmuren; hardstenen hoekstukken en dekstenen en ijzeren klampen, ankers en doken e.d. De sluis is aan landzijde verlevendigd door de toepassing van nissen en in gele baksteen uitgevoerd siermetselwerk. Tegen de oostzijde van de sluismuur is een zandstenen peilschaal aangebracht; op het middenhoofd aan landzijde ligt een steen met de volgende inscriptie: WATERSCHAP WESTERKWARTIER, JONKH. E. de WENDT ALBERDA van EKENSTEIN, voorzitter van het hoofdbestuur, heeft op den 29 juny 1867 aan deze sluis den eersten steen gelegd in tegenwoordigheid van de heeren: L.H. van Hemmen, J.T. Wieringa, K.J. Sikkens, P.J. Schuiringa, J. van Weerden, D. Beukema, L.J. Auwema, J.W. Akkerman, voorzitter van de onderdeels besturen en leden van het hoofdbestuur De brug aan landzijde heeft ijzeren leuning die, evenals de betonnen brug van de oude of westelijke sluis, uit 1914 zouden kunnen dateren. In 1895 zijn uitvoerige herstel- en vernieuwingswerkzaamheden uitgevoerd. Vermoedelijk zijn bij die gelegenheid de ijzeren lieren verwijderd, respectievelijk naar de nieuwe of oostelijke sluis verplaatst. Evenals bij de westelijke sluis, zullen in 1969 de eb- en vloeddeuren zijn verwijderd. Sluizencomplex bestaande uit de oude of westelijke sluis (1706) en de nieuwe of oostelijke sluis (1867) van algemeen belang wegens -ouderdom -de betekenis voor de waterstaatkundige geschiedenis van de provincie Groningen, in het bijzonder voor die van het tot 1864 actieve Aduarderzjil-vest en zijn opvolger het Waterschap Westerkwartier -de architectonische vormgeving van met name de nieuwe of oostelijke sluis -de markante ligging in het landschap en in de eertijds zeeverende Reitdiepdijk -de historisch-functionele relatie met het eveneens beschermde zijlhuis uit 1706.

De inhoudelijke kwaliteit van de Kokersluistil volgt voornamelijk uit de ensemble waarde als onderdeel van het aduarderzijl sluiscomplex. De kokersluistil representeert hierin het groeiende belang van wegverkeer. De informatiewaarde van de brug is zeer beperkt, het ensemble van sluisen en authentieke bruggen is zeldzaam.

De fysieke kwaliteit van de brug is matig. De brug is wel gaaf en relatief authentiek.

De beleefde kwaliteit van de brug is hoog door de grote zichtbaarheid ervan. Vanaf de brug is ook het sluiscomplex goed zichtbaar en dus komt de ensemblewaarde van de brug goed tot zijn recht. De herinnerbaarheid van de brug is gering.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xx
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	xxx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	matig	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	groot	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 40.248,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Antea		

Gegevens

Nieuwetil

ID	142	Situering	brug over Rasquerdermaar
Naam	Nieuwetil	Gemeente	Westerkwartier
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	brug	x-coördinaat	53,359013
Oorspronkelijke functie	brug	y-coördinaat	6,552426
Huidige functie	brug	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	rijksmonument nr. 515355	Afbeelding	Fotos\0142 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	1901		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	waterschap Hunsingo		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	vaste brug - ongemotoriseerd	Lengte (m)	15,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	5,0
Materiaal	ijzer, met houten voetdek	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Veebrug (paardentil), van het balkbrugtype, genaamd 'Nieuwe til' gelegen op de kruising van de waterwegen Usquerdermaar en de Oude Weer in het Noord-Groningse wierdengebied. De brug is aangelegd in 1901 in opdracht van het toenmalig waterschap Hunsingo op de plek van een oudere brug uit 1864. Toen de waterwegen in de 19e eeuw in gebruik werden genomen voor goederen- en personenvervoer, werden op kruispunten van vaarwegen smalle, hoge bruggetjes gebouwd. Door de aanleg van deze brug kon het trekpaard van de ene zijde naar de andere zijde overgezet worden, waardoor trekvaart in dit gebied mogelijk werd gemaakt. Door de hoge ligging is de brug een dominerend ruimtelijk element in het omringende landschap. Tegenwoordig heeft de brug haar functie verloren en wordt zij gebruikt als fiets- en voetgangersbrug. Veebrug (paardentil) bestaande uit drie gebogen ijzeren I-balken, onderling verbonden door dwarsdragers waarover een niet-origineel (houten) wegdek is gelegd. Aan weerszijden van de brug bevindt zich een brugleuning van geklonken ijzeren stijlen en regels. De brug rust op landhoofden van wulfmuren en kubbestijlen (wanden van ijzeren stijlen waartussen verticale troggewelven van baksteen) en twee ijzeren jukken bestaande uit stijlen gekoppeld door regels en voorzien van gekruiste diagonalen (T-profiel) die rusten op een betonnen voet. Voor de jukken bevinden zich houten meerpalen.

De Nieuwetil is een veebrug uit 1901 en dankt zijn inhoudelijke kwaliteit aan deze typerende informatie. Het representeert een kruising van vaarwegen waarbij een trekvaart de lastdieren moesten oversteken. Dit is typerend voor het Groningse zeeleigebied en deze brug is een zeldzaamheid. De brug heeft naast cultuurhistorische en landschappelijke waarde, ook architectonische waarde vanwege het balkbrugtype. De fysieke kwaliteit van de brug is goed. De brug is goed onderhouden, niet geheel authentiek, maar wel relatief compleet. De beleefde kwaliteit is hoog gewaardeerd, omdat de hoge brug beeldbepalend in het landschap ligt. Het herinnert aan de trekvaart in Groningen en het belang van de waterverbindingen in de regio.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xxx
	Informatiewaarde	xxx
	Ensemblewaarde	x
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 146,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Schaphalsterzijlbrug

ID	143	Situering	Brug over Schaphalsterzijl
Naam	Schaphalsterzijlbrug	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	brug	x-coördinaat	53,328818
Oorspronkelijke functie	brug	y-coördinaat	6,463306
Huidige functie	brug	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	rijksmonument nr. 506241	Afbeelding	Fotos\0143 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	onbekend		
Verbouwingen	2004		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	vaste brug - gemotoriseerd	Lengte (m)	10
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	5.35
Materiaal	asfalt, smeedijzeren reling, twee betonnen pijlers	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Maakt onderdeel uit van het sluisen complex winsummer- en schaphalsterzijlen en is in 2004 vernieuwd.

De inhoudelijke waarde van de Schaphalsterzijlbrug is niet los te zien van Schaphalsterzijl. En heeft dus grote ensemblewaarde en informatiewaarde. De fysieke kwaliteit van de Schaphalsterzijlbrug is goed vanwege de renovatie in 2004. Hierdoor is de brug niet authentiek. De beleefde kwaliteit van de brug is hoog door de beeldbepalende ligging zowel vanaf het water als vanaf de weg.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xxx
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	x
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	?
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 613,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Waarhuistil

ID	144	Situering	Brug bij Aduarderzijk
Naam	Waarhuistil	Gemeente	Westerkwartier
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	brug	x-coördinaat	53,319346
Oorspronkelijke functie	brug	y-coördinaat	6,468599
Huidige functie	brug	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	rijksmonument nr. 398903	Afbeelding	Fotos\0144 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	onbekend		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	vaste brug - gemotoriseerd	Lengte (m)	11,6
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	5,5
Materiaal	beton	Hoogte/Diepte (m)	3,4
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Aduarderzijk. Markant in het landschap en de tot 1877 zeekerende Reitdiepdijk gelegen SLUIZENCOMPLEX, gesitueerd daar waar het Aduarderdiep uitmondt in het Reitdiep en bestaande uit de oude of westelijke sluis uit 1706 en de nieuwe of oostelijke sluis uit 1867. Sedert de afsluiting van het Reitdiep bij Zoutkamp in 1877 hebben de sluisen hun zeekerende functie verloren en is de Reitdiepdijk tot slaperdijk geworden, welke laatste functie is komen te vervallen door de afsluiting van de Lauwerszee in 1969. Tot het complex behoort het eveneens beschermde zijlwachtershuis uit 1706. Oude of westelijke sluis. Eenvoudige enkele uitwateringssluis, gebouwd in 1706 op last van de bestuurders van het Aduarderzijkvest en overwegend opgetrokken uit harde rode handvormsteen met hoekstenen en dekstukken; ijzeren klampen, ankers, doken e.d. De ijzeren ogen van de houten eb- en vloeddeuren die sedert 1969 ontbreken, zijn nog aanwezig. Op elk der sluishoofden staat nog een ijzeren lier, vermoedelijk afkomstig van de nieuwe of oostelijke sluis uit 1867. De oorspronkelijke bakstenen boogbrug met ijzeren leuning is in 1914 door de huidige opengewerkte betonnen brug vervangen. Nieuwe of oostelijke sluis zogenoemde Kokersluis, gebouwd in 1867 op last van het bestuur van het Waterschap Westerkwartier ter ontlasting van de oude of westelijke sluis uit 1706. Uit grauwe handvormsteen opgetrokken dubbele uitwateringssluis met doorgetrokken binnen- en buitenvleugelmuren; hardstenen hoekstukken en dekstenen en ijzeren klampen, ankers en doken e.d. De sluis is aan landzijde verlevendigd door de toepassing van nissen en in gele baksteen uitgevoerd siermetselwerk. Tegen de oostzijde van de sluismuur is een zandstenen peilschaal aangebracht; op het middenhoofd aan landzijde ligt een steen met de volgende inscriptie: WATERSCHAP WESTERKWARTIER, JONKH. E. de WENDT ALBERDA van EKENSTEIN, voorzitter van het hoofdbestuur, heeft op den 29 juny 1867 aan deze sluis den eersten steen gelegd in tegenwoordigheid van de heeren: L.H. van Hemmen, J.T. Wieringa, K.J. Sikkens, P.J. Schuiringa, J. van Weerden, D. Beukema, L.J. Auwema, J.W. Akkerman, voorzitter van de onderdeels besturen en leden van het hoofdbestuur De brug aan landzijde heeft ijzeren leuning die, evenals de betonnen brug van de oude of westelijke sluis, uit 1914 zouden kunnen dateren. In 1895 zijn uitvoerige herstel- en vernieuwingswerkzaamheden uitgevoerd. Vermoedelijk zijn bij die gelegenheid de ijzeren lieren verwijderd, respectievelijk naar de nieuwe of oostelijke sluis verplaatst. Evenals bij de westelijke sluis, zullen in 1969 de eb- en vloeddeuren zijn verwijderd. Sluisencomplex bestaande uit de oude of westelijke sluis (1706) en de nieuwe of oostelijke sluis (1867) van algemeen belang wegens -ouderdom -de betekenis voor de waterstaatkundige geschiedenis van de provincie Groningen, in het bijzonder voor die van het tot 1864 actieve Aduarderzijk-vest en zijn opvolger het Waterschap Westerkwartier -de architectonische vormgeving van met name de nieuwe of oostelijke sluis -de markante ligging in het

landschap en in de eertijds zeeverende Reitdiepdijk -de historisch-functionele relatie met het eveneens beschermde zijlhuis uit 1706.

De inhoudelijke kwaliteit van de Waarhuistil volgt voornamelijk uit de ensemble waarde als onderdeel van het Aduarderzijl sluiscomplex. De Waarhuistil representeert hierin het groeiende belang van wegverkeer. De informatiewaarde van de brug is zeer beperkt, het ensemble van sluisen en authentieke bruggen is zeldzaam.

De fysieke kwaliteit van de brug is matig. De brug is wel gaaf en relatief authentiek.

De beleefde kwaliteit van de brug is hoog door de grote zichtbaarheid ervan. Vanaf de brug is ook het sluiscomplex goed zichtbaar en dus komt de ensemblewaarde van de brug goed tot zijn recht. De herinnerbaarheid van de brug is gering.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xx
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	xxx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	matig	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	groot	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 21.559,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Antea		

Gegevens

Kommerzijlsterbrug

ID	145	Situering	Brug over Kommerzijlserijt
Naam	Kommerzijlsterbrug	Gemeente	Westerkwartier
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	brug	x-coördinaat	53,287374
Oorspronkelijke functie	brug	y-coördinaat	6,32392
Huidige functie	brug	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	gemeentelijk monument	Afbeelding	Fotos\0145 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	17e eeuw		
Verbouwingen	1883, 2018		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	vaste brug - gemotoriseerd	Lengte (m)	20,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	5,5
Materiaal	asfalt, ijzeren reling, gemetselde kades	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Niet beschikbaar.

De inhoudelijke kwaliteit van de Kommerzijsterbrug volgt uit de ensemble waarde in relatie met het historische dorpscentrum en de gerenoveerde kades. De brug is niet zeldzaam. Het rerepresenteert het steeds belangrijker wordende wegverkeer in de 19e eeuw. De fysieke kwaliteit van de Kommerzijsterbrug is goed, de brug is in 2015 gerenoveerd.

De beleefde kwaliteit van de brug is hoog vanwege de beeldbepalende ligging in het dorp Kommerzijl en de herinnering aan de oorsprong van het dorp rond deze waterovergang.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xxx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	xxx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 435,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Historische dam & duiker 1,2 en 3 Sauwerd

ID	149	Situering	In de velden bij Sauwerd
Naam	Historische dam & duiker 1,2 en 3 Sauwerd	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	duiker	x-coördinaat	53,2928948921498
Oorspronkelijke functie	duiker	y-coördinaat	6,52741958354946
Huidige functie	duiker	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0149 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	onbekend		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	groot	Lengte (m)	5,8
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	4,1
Materiaal	metselwerk	Hoogte/Diepte (m)	1,5
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	3

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Niet beschikbaar.

De inhoudelijke waarde van de duikers bij Sauwerd volgt uit de ensemblewaarde en de representativiteit. Omdat er meerdere duikers bij elkaar liggen representeren ze de interactie tussen mens en water. Duikers zijn niet zeldzaam, maar de meeste zijn eenvoudiger uitgewerkt dan de gemetselde duikers bij Sauwerd. De informatiewaarde van de duikers is beperkt.

De fysieke kwaliteit van de duikers is matig, ze zijn niet allemaal authentiek, maar wel compleet. De beleefde kwaliteit van de duikers is zeer beperkt. Ze zijn nauwelijks zichtbaar en niet publiek toegankelijk.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xx
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	x
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	matig	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	groot	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 10.000,--	Oorzaak kosten	slijtage/ verandering waterstand/ bodemdaling
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Gemetselde duiker Garnwerd bij Reitdiep oostzijde

ID	151	Situering	Oostzijde Reitdiep nabij Schilligeham
Naam	Gemetselde duiker Garnwerd bij Reitdiep oostzijde	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	duiker	x-coördinaat	53,314387
Oorspronkelijke functie	inlaat	y-coördinaat	6,485928
Huidige functie	inlaat	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0151 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	onbekend		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	klein met klep	Lengte (m)	18,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	0,7
Materiaal	steen	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	ja	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Niet beschikbaar.

De inhoudelijke waarde van de Oude Noorderpomp is niet te danken aan haar zeldzaamheid, hoewel er bij waterschap Noorderzijlvest slechts enkel in beheer zijn. De informatieve waarde is wel relevant, want het laat de verbinding zien tussen het Reitdiep en het oude Diepje. Deze samenhang is ook meteen het ensemble, de verbinding tussen beide diepen. Het representeert niet specifiek dit gebied of een bepaalde periode. De fysieke kwaliteit is beperkt, hoewel het Reitdiep, de Reitdiepdijk en het Oude Diepje haar oorspronkelijke lijnen volgen. De duiker is niet authentiek, hoewel het nog functioneel is. De beleefde kwaliteit van de duiker is beperkt, omdat het niet of nauwelijks zichtbaar is vanaf publieke locaties. Het herinnert wel aan de afsnijding van het Oude Diepje.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xx
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	x
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	slecht	Eigendom waterschap	
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	renovatie	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 12.500,--	Oorzaak kosten	slijtage/ verandering waterstand/ bodemdaling
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Duiker uit circa 1900. Grote Tjariet

ID	152	Situering	Oostpolderweg bij nr. 19
Naam	Duiker uit circa 1900. Grote Tjariet	Gemeente	Delfzijl
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	duiker	x-coördinaat	53,419049557413
Oorspronkelijke functie	duiker	y-coördinaat	6,84908877924442
Huidige functie	duiker	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0152 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	1903 (vernieuwd)		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	klein	Lengte (m)	13,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	0,3
Materiaal	metselwerk	Hoogte/Diepte (m)	2,2
Functionerend mechaniek	nee	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Niet beschikbaar.

De inhoudelijke waarde van de Grote Tjariet volgt uit zijn representativiteit. De gemetselde uitvoering en de omvang van de duiker maken hem uniek. Deze uitlaat via de Grote Tjariet verzorgde de afwatering van het water van de voormalige Fivel. Het ensemble is bij deze duiker beperkt, hoewel de relatie met de dijk over de duiker wel benadrukt dat het water hier vroeger uitgelaten werd richting de zee. De duiker representeert het belang van deze uitwatering en de bijbehorende beheersmaatregel. De fysieke kwaliteit van de duiker is matig, het nauwelijks beheerd riet onttrekt de duiker uit het zicht. De duiker is wel compleet en gaaf, met gedenkstee van de vernieuwing begin 20e eeuw en authentiek naar die vernieuwing.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xx
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	xxx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	x
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	matig	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	groot	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 2.500,--	Oorzaak kosten	slijtage/ verandering waterstand/ bodemdaling
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Hoofd rioolgemaal

ID	153	Situering	Aan het Damsterdiep te Groningen
Naam	Hoofd rioolgemaal	Gemeente	Groningen
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	gemaal	x-coördinaat	53,2206227681841
Oorspronkelijke functie	rioolgemaal	y-coördinaat	6,58240900893852
Huidige functie	functioneel object met mon.status	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	rijksmonument nr.483459	Afbeelding	Fotos\0153 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	Nee		
Bouwjaar	1928		
Verbouwingen	Diverse technische aanpassingen aan de installaties		
Opdrachtgever	Gemeente Groningen		
Ontwerper	dhr.SJ. Bouma (gemeentewerken stad Groningen) bouwsculpturen van W.J. Valk		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	gemaal	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	beton, steen, ijzer, hout, tegels etc.	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	ja	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Vrijstaand rioolgemaal, gesitueerd met rondom beplantingen en een hoog ijzeren hek ten noorden van het Damsterdiep, gebouwd in 1928 om de nieuwe stadsuitbreiding Plan Oost (Ooster-parkwijk) te bemalen in opdracht van de gemeente Groningen naar ontwerp van Gemeentewerken (S.J. Bouma) in de stijl van het kubistisch expressionisme. De bouwsculptuur links van de ingang is ontworpen door de Groninger beeldhouwer W. Valk. Het gebouw is thans nog steeds in gebruik als rioolgemaal en is opgetrokken op een in hoofdvorm rechthoekig plattegrond en samengesteld uit kubische bouwvolumes van verschillend formaat, die elk zijn afgedekt met een plat dak met zinkafdekking. De gevels zijn opgetrokken uit een paarsbruine mondsteen en worden geleed door reeksen van drie, respectievelijk vijf rechthoekige vensters met roedeverdeling en ijzeren sponning. De ingang aan de zuidzijde is in een ondiep portiek in een bouwdeel van één bouwlaag geplaatst en bestaat uit een blankhouten deur, die met ijzeren platen is bekleed. Het portiek is versierd met een karakteristieke bouwsculptuur in graniet naar ontwerp van de hand van de beeldhouwer W. Valk, waarin het jaartal 1928 is verwerkt. Aan de noord- en oostgevel een ommuring van paarsbruine mondsteen met ijzeren hek en dubbelesmeedijzeren deur. Inwendig ondermeer van belang vanwege de originele turkooizen, geglazuurdewandbetegeling in oranje-geel en zwart met geometrische patronen in het midden en langs de randen en de reeks langgerekte glas-in-lood ramen in de noordgevel met geometrische motieven in oranje, rood en paars.

Inhoudelijke kwaliteit vanwege de zeldzame kubistische/expressionistische vormgeving van het Hoofdrioolgemaal. Deze vormgeving hangt nauw samen met de functie van het gemaal. Fysieke kwaliteit van het hoofdrioolgemaal is goed. Het exterieur is redelijk gaaf en authentiek. Beleefde kwaliteit vanwege de zichtbaarheid van het exterieur van het object.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xxx
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xxx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 131.435,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Libau		

Gegevens

De Waterwolf, inclusief zolder en oude elektromotor

ID	154	Situering	Teenstraweg 2 bij de kruising met Electraweg
Naam	De Waterwolf, inclusief zolder en oude elektromotor	Gemeente	Westerkwartier
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	gemaal	x-coördinaat	53,3133296976596
Oorspronkelijke functie	gemaal	y-coördinaat	6,35525631934941
Huidige functie	functioneel object met mon.status	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	rijksmonument nr.516319	Afbeelding	Fotos\0154 (1).jpg
Opengesteld voor publiek			
Bouwjaar	1918-1920		
Verbouwingen	1946		
Opdrachtgever	Waterschap Electra		
Ontwerper	de hoofdingenieur van de provinciale waterstaat van Groningen		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	gemaal	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	1000 m3/min per pomp (totaal 450)	Breedte (m)	-
Materiaal	fundering(hout), steen, beton, ijzer, hout etc.	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	ja	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Geheel onderkelderd boezemgemaal bestaande uit een pompenhal met dwars erop geplaatst ketelhuis en een later aangebouwd portiekgebouw (1946). Het complex is opgetrokken uit rode baksteen op een raam van rode klinkers. De pompenhal heeft een zadeldak, gedekt met een zwart verbeterde Hollandse pan, een goot op klossen en zowel aan de voor- en achterzijde vijf platte houten dakkapellen met een goot op klossen en een dubbel zesruits venster. De gevels worden geleed door gemetselde lisenen en grote, samengestelde rondboogvensters met roedenverdeling en hardstenen onderdorpels. De beide kopgevels (noordoost en zuidwest) hebben een klimmend fries en strakke windveren met een houten makelaar. In de noordoostgevel een hoge dubbele, rondbogige houten deur met ijzeren gehengen onder een rond-boog bestaande uit vier halfsteens rollagen; een dubbele houten paneeldeur onder een half rond bovenlicht met roedenverdeling onder een rondboog bestaande uit drie halfsteens rollagen; een dubbelzesruits venster onder een tweedelig half rond bovenlicht met roedenverdeling onder een rondboog bestaande uit drie halfsteens rollagen; een driedelig zesruits venster onder een driedelig half rond bovenlicht met roedenverdeling onder een rondboog bestaande uit vier halfsteens rollagen; twee gevelstenen, met op de linker gevelsteen de wapens van de waterschappen Electra en Hunsingo en de tekst: 'De Waterwolf, verlaging van den waterstand brengt meerder koren in het land' en op de rechterdeur de wapens van de waterschappen Westerkwartier en Reitdiep en de tekst: 'In de jaren 1918-1919 met rijkssteun gesticht door het waterschap Electra onder het bestuur van R.P. Dojes voorz., A.K. Schuringa, A. Toppinga, J.M. Hopma, J. Bolt Jzn., L. Koster secr.' In de zuidoostgevel vijf driedelige vensters met roedenverdeling onder een driedelig half rond bovenlicht met roedenverdeling, onder een rondboog bestaande uit halfsteens rollagen. In de noordwestgevel vijf driedelige, halfronde vensters met roedenverdeling onder een rondboog bestaande uit vier halfsteens rollagen; vijf dichtgemetselde bogen onder een rondboog bestaande uit drie halfsteens rollagen (uit vier van de dichtgemetselde bogen steekt een pompmond van geklonken ijzer; vijf in het water doorlopende openingen (van de doorstroomkokers) onder een segmentboog bestaande uit vier halfsteens rollagen. In elke stroomkoker dubbele houten puntdeuren (niet zichtbaar van buitenaf). Tussen de openingen zijn aan de muur vier natuurstenen plateaus bevestigd, bereikbaar vanaf een loopbrug via vier ijzeren trappen met aan een zijde een ijzeren leuning. De loopbrug is aan beide einden middels een ijzeren trap verbonden. Aan de zuidgevel is dwars erop het in 1946 en sindsdien nogmaals verbouwde ketelhuis vast gebouwd onder een zadeldak gedekt met een zwarte

verbeterde Hollandse pan, houten goot op klossen en twee gemetselde schoorstenen (niet origineel). De beide topgevels hebben strakke windveren met een houten makelaar. In de zuidoost gevel vier achtruits rondboogvensters (oorspronkelijk twee samengestelde rondboogvensters); een opgeklampte dubbele houten rondbogige deur (oorspronkelijk een rondboogvenster) ; twee dubbele vierruits keldervensters onder een strek. In de zuidwestgevel driezesruits boogvensters (oorspronkelijk een samengesteld rondboogvenster). In de noordwest gevel een zesruits rondboogvenster (niet origineel). Aan de zuidwestgevel van het ketelhuis is in 1946 een portiekgebouw toegevoegd. Het is opgetrokken uit in een rode baksteen onder een aangekapt zadeldak met goot op klossen, gedekt met een rode romaanse pan. In de topgevel strakke windveren en een houten makelaar. In de zuidoost gevel een klein, licht getoogd venster en een plat deel met dubbele deur met vierruits deurlichten naar de kelder. In de zuidwestgevel vier zesruits rondboogvensters. In de noordwestgevel een ijzeren deur met vierruits deurlicht onder een betonlatei. In het interieur zijn ond ermeer van belang: in de pompenhal de ijzeren dubbele polonceau-spanten; de in rode baksteen gemetselde lambrizing met een decoratieve rand van rode en gele baksteen; de segmentboognissen met een segmentboog van rode en kalkzandsteen; de deels oorspronkelijke vloer van geel-creme gebakken tegels; de vier schroefpompen (drie uit 1920 en één uit 1928) vervaardigd bij machinefabriek Stork; de bonzen plaquette naar ontwerp van W.Valk (zie ook object nr.01), waarop afgebeeld "R.P.Dojes, eerste voorzitter 1915-1930". In het ketelhuis de ijzeren enkelvoudige polonceau-spanten.

De inhoudelijke waarde van het gemaal de Waterwolf is voor de verschillende waardebeoordelingen hoog. Het type gemaal is zeer zeldzaam en uitgevoerd in een ambachtelijke-traditionele stijl. Het gemaal heeft eveneens een hoge informatiewaarde door haar betekenis voor de waterhouding van de provincie Groningen, voornamelijk voor het deel van het Kommerzijlsterriet en Reitdiep. De waarde van het ensemble is hoog door de nabijgelegen schutsluis, ophaalbrug, loods en voormalige dienstwoningen en bovendien het authentieke hekwerk. De fysieke kwaliteit is redelijk tot hoog. Het betreft een nog volledig werkzaam gemaal waardoor onderdelen niet meer authentiek zijn uitgevoerd. De beleefde kwaliteit van de Waterwolf is eveneens hoog. Het beeld in de omgeving wordt bepaald door de markante ligging van het object tussen het Reitdiep en Kommerzijlsterriet.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xxx
	Informatiewaarde	xxx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	xxx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	matig	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	groot	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 365.281,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Libau		

Gegevens

Diepswal

ID	155	Situering	aan het Leekster Hoofdiep aan de Roomsterweg bij nr. 9
Naam	Diepswal	Gemeente	Westerkwartier
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	gemaal	x-coördinaat	53,1499064144046
Oorspronkelijke functie	opvoergemaal	y-coördinaat	6,36992802323521
Huidige functie	functioneel object met mon.status	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	gemeentelijk monument	Afbeelding	Fotos\0155 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	1927		
Verbouwingen	diverse reparaties		
Opdrachtgever	Waterschap Westerkwartier		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	opvoergemaal	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	beton, steen, hout, ijzer	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	ja	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Blokvormig gebouw van één bouwlaag op een nagenoeg rechthoekig grondplan met een plat dak. Het gebouw huisvest een pompinstallatie en daarvan afgesloten een elektriciteits/ transformator-hokje (EGD). Metselversieringen rond deur- en raamopeningen en tegen de dakrand: hard gebak-ken donkerbruine baksteen, verticaal gemetseld tegen een achtergrond van lichte(re) donkerbruine baksteen. Gevelopeningen met deuren, kleine vensters en ondoorzichtige glazen bouwstenen.

Het pompgedeelte heeft een originele gesloten schroefpomp (fabrikant: HEEMAF= Hollands Eerste Electriche Meetapparaten Fabriek: elektrische deel; de pomp is van het Duitse merkKöster; het geheel is aangebracht in 1965. In het bovenhoofd van de voormalige schutsluis is een stuw aangebracht.

De inhoudelijke kwaliteit van het gemaal Diepswal volgt uit de representativiteit voor de 20e eeuwse waterhuishouding in Groningen, en de daartoe behorende sobere bouwstijl met minimale versieringen rond deur- en raamopeningen. De ensemblewaarde beperkt zich tot de bijgelegen brug en sluiskom. De zeldzaamheid en informatiewaarde is zeer beperkt.

De fysieke kwaliteit is laag. Het gemaal heeft een elektrisch deel gekregen in 1965 van een andere fabrikant dan de oorspronkelijke installatie. Er is hierdoor geen sprake meer van een authentiek object. De beleefde kwaliteit is beperkt. Alhoewel het object goed zichtbaar is, is het weinig herkenbaar en herinnert daarom ook nauwelijks aan historische gebeurtenissen.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	x
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	x
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 33.234,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Libau		

Gegevens

Tolberterpetten

ID	156	Situering	Mensumaweg 41 nabij brug over Matsloot
Naam	Tolberterpetten	Gemeente	Westerkwartier
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	gemaal	x-coördinaat	53,2015937562698
Oorspronkelijke functie	poldergemaal	y-coördinaat	6,35018019582085
Huidige functie	functioneel object met CH waarde	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	gemeentelijk monument	Afbeelding	Fotos\0156 (1).jpg
Opengesteld voor publiek			
Bouwjaar	1931 (op stichtingssteen)		
Verbouwingen	onbekend (diverse aanpassingen)		
Opdrachtgever	Ontginningsmaatschappij van de 'Vereenigde Groninger Gemeenten'		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	poldergemaal	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	beton, steen, hout, ijzer	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	ja	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Gemetseld rechthoekig gebouw van één bouwlaag onder een overstekend tentdak, gedekt door bruin geglazuurde verbeterde Hollandse dakpannen. Het gemaal wordt (gescheiden) gecombineerd met een electriciteits-/transformatorhuisje van de EGD. De gevelopeningen bestaan uit 2 deuren en een aantal kleine vensters. Het gemaal wordt elektrisch aangedreven het Duitse merk Schorch, de pomp is geleverd door de fabrikant Landustrie te Sneek. De voorzijde is aan de bovenkant tot de dakgoot bekleed met witgekleurde net -originele- kunststof tresaplaten. Lichte versieringen met verticaal gemetselde donkerbruine stenen en op de hoek uitkragende beton-plaatjes en enkele glazen bouwstenen. De originele stalen deuren zijn later vervangen door houten exemplaren. Het interieur is vanaf de vloer tot aan de onderzijde van de kozijnen bekleed met originele gele wandtegeltjes. Bij de inlaat aan de polderzijde zijn de west- en noordwand opgetrokken uit beton en de aangrenzende sloot afgesloten met een betonnen wand met doorlaat. Op het dak ontbreken de beide pironnen (deze liggen in opslagruimte van het waterschap).

De inhoudelijke kwaliteit van Tolberterpetten is redelijk door de historische betekenis voor de waterhuishouding in de provincie Groningen, specifiek de functie van gemalen in het begin van de 20e eeuw. De uitvoering van het gemaal is in enige mate zeldzaam te noemen door de kenmerkende decoraties en overstekend tentdak. De landschappelijke waarde is matig door het ontbreken van samenhangende objecten. De fysieke kwaliteit van het gemaal is redelijk. Het object kent nog steeds de originele (schroef)pompinstallatie. Echter de oorspronkelijke stalen deuren zijn vervangen door houten exemplaren. De beleefde kwaliteit is eveneens redelijk vanwege de zichtbaarheid van het object, maar niet direct als gemaal. Het object herinnert dan ook weinig aan de bijbehorende historie.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xx
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	x
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 21.809,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Libau		

Gegevens

Jonkersvaart

ID	157	Situering	Jonkersvaart bij nr. 75 ten zuiden van Nuis
Naam	Jonkersvaart	Gemeente	Westerkwartier
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	gemaal	x-coördinaat	53,1293021826514
Oorspronkelijke functie	opvoergemaal	y-coördinaat	6,30399059960158
Huidige functie	functioneel object met CH waarde	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0157 (1).jpg
Opengesteld voor publiek			
Bouwjaar	1927		
Verbouwingen	diverse reparaties		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	opvoergemaal	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	baksteen, beton, hout	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	ja	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Blokvormig met donkerbruine steen gemetseld gebouw van één bouwlaag met een overstekend plat dak op een rechthoekig grondplan. Het gemaal wordt gecombineerd met een elektriciteit-/transformatorhuisje van de EGD, gescheiden in het interieur en alleen van buiten toegankelijk. Het gebouw heeft geen metselversieringen, de onder- zijden hebben een stuc laag. In de voormalige schutsluis is in het benedenhoofd een stuw aangebracht. Het bovenhoofd met brug- en sluisresten zijn eigendom van de gemeente Marum. De kademuur bij het gemaal is opgebouwd uit troggewelven en kubbestijlen. Het is niet bekend of het gemaal nog een originele pompinstallatie heeft. De gietijzeren ramen zijn vervangen door houten luiken. Er zijn betonreparaties uitgevoerd in een afwijkende kleur.

De inhoudelijke kwaliteit van het opvoergemaal bij de Jonkersvaart komt tot uiting door haar historische betekenis voor de waterhuishouding in de provincie Groningen, voornamelijk de functie van gemalen in het begin van de 20e eeuw. In het ensemble kent het object weinig waarde door het ontbreken van bijbehorende deelobjecten uit dezelfde tijdperiode. De fysieke kwaliteit wordt als laag beschouwd als gevolg van de diverse reparaties waarbij onderdelen zijn vervangen voor niet authentieke onderdelen. De gaafheid is aangetast doordat de brug en sluis hedendaags geen deel meer uitmaken van het complex en in eigendom zijn gekomen bij de gemeente. De beleefde kwaliteit is van het object is laag. Het gebouw is sober vormgegeven en articuleert daarmee geen beeldbepalend kenmerk in het landschap. Daarnaast herinnert de sobere vormgeving nauwelijks aan de historische betekenis van het object.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xx
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	x
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	x
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	x
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	matig	Eigendom waterschap	
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	groot	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 15,699,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Libau		

Gegevens

Fanerpolder

ID	158	Situering	Hoendiep Briltil
Naam	Fanerpolder	Gemeente	Westerkwartier
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	gemaal	x-coördinaat	53,2315966601805
Oorspronkelijke functie	poldergemaal	y-coördinaat	6,3973946333413
Huidige functie	functioneel object met CH waarde	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0158 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	1926 (op stichtingssteen)		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	waterschap Fanerpolder		
Ontwerper	NV Algemene machinehandel Het Landbouwhuis te Sneek		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	poldergemaal	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	steen, beton, ijzer, hout, dakpannen	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	ja	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Met donkerbruine baksteen gemetseld gebouwtje op een rechthoekig grondplan en gedekt door een zadeldak met bruin geglazuurde verbeterde Hollandse dakpannen van één bouw-laag. Het gebouwtje biedt onderdak aan een gemaal en een elektriciteits-/transformatorhuisje van de EGD, gescheiden in het interieur. Het gemaal wordt door 2 elektrisch - onder water - propellerpompen aangedreven en is niet meer origineel. Het gebouwtje heeft metselversieringen en enkele glazen bouwstenen. Alle hoeken aan de onder-zijde zijn waaivormig uitgemetsel. De achterzijde heeft niet originele kunststof hemelwaterafvoeren, de voor- en achterzijde hebben aan de gevel niet originele tl-armaturen, de betonfundering ligt in het zicht.

Het gemaal van de Fanerpolder heeft een beperkte inhoudelijke kwaliteit. Gemalen van dergelijke kleine omvang zijn niet zeldzaam in de provincie Groningen. De karakteristieke uitvoering van het gemaal bij de Fanerpolder met zadeldak komt wel weinig voor in de regio. Specifiek voor het begin van de 20e eeuw heeft het object een historische betekenis voor de waterhuishouding in de provincie Groningen. De fysieke kwaliteit van het gemaal is redelijk door de redelijke mate van gaafheid van het object. Echter door aanpassing van de hemelwaterafvoer, armaturen en het pompsysteem is het niet meer authentiek. De beleefde kwaliteit is matig doordat het object weliswaar zichtbaar is, maar niet eenduidig als gemaal en de historie van het object en de rol in de waterhuishouding weergeeft.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xx
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 29.011,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Libau		

Gegevens

Matsloot

ID	159	Situering	Hooiweg nabij nr. 5 te Roderwolde
Naam	Matsloot	Gemeente	Noordenveld
Categorie	Monumenten	Provincie	Drenthe
Bundel	gemaal	x-coördinaat	53,1935431732101
Oorspronkelijke functie	gemaal	y-coördinaat	6,46318139836104
Huidige functie	functioneel object met CH waarde	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	provinciaal monument	Afbeelding	Fotos\0159 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	1933		
Verbouwingen	diverse reparaties		
Opdrachtgever	waterschap Noordenveld		
Ontwerper	NV Algemene machinehandel Het Landbouwhuis te Sneek (tegenwoordig Landustrie)		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	poldergemaal	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	steen, beton, ijzer, hout, dakpannen	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	ja	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Gebouwtje van één bouwlaag, opgemetseld uit rode (onderzijde=trasraam) en gele (bovenzijde) baksteen onder een uitstekend schilddak, bedekt met verbeterde rode Hollandse dakpannen. Het gebouwtje is een combinatie van gemaal en elektriciteits-/transformatorhuisje en gescheiden in het interieur. Het gemaal heeft nog een originele installatie met 2 elektrisch (=EMF DORDT) aangedreven schroefpompen van het merk Landustrie Gevelopeningen bestaan uit 2x12 ruitervensters (weerszijden) en 2x6 ruitervensters(voorzijde). Aan de achterzijde zijn boven de 2 toegangsdeuren glazen bouwstenen ingemetseld.Het voegwerk bestaat uit zogenaamd afgeschuind voegwerk voor het verbeteren van de afwater-

ring van het hemelwater ring: het zogenaamde afbiljoenen. Het interieur heeft nog originele wand- en vloertegels. De gietijzeren vensters zijn in de loop der tijd vervangen door houten exemplaren. In de houten bakgoot zijn kunststof goten gelegd.

De inhoudelijke kwaliteit van het gemaal Matsloot wordt net als diverse andere kleinschalige gemalen in de omgeving gekenmerkt door de historische betekenis voor de waterhuishouding in de provincie Drenthe, met name de functie van gemalen in het begin van de 20e eeuw. De enige mate van zeldzaamheid komt voort uit de karakteristieke vormgeving van het exterieur. De positie aangelegen aan het water van Matsloot weergeeft de functie van het gemaal. De fysieke kwaliteit is nog in redelijke staat door mate van gaafheid en authenticiteit. Enkel de vensters en dakgoten zijn niet meer in authentieke vorm. De beleefde kwaliteit komt voort uit het beeldbepalende karakter van het gemaal in de open omgeving.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xx
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 36.067,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Libau		

Gegevens

Gemaal Den Deel

ID	160	Situering	Bij het gemaal Den Deel aan Onderdamsterweg bij nr. 19a
Naam	Gemaal Den Deel	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	kunstuiting	x-coördinaat	53,3373837267313
Oorspronkelijke functie	kunstuiting	y-coördinaat	6,60717696043468
Huidige functie	kunstuiting	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0160 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	1990		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	Waterschap Noorderzijlvest		
Ontwerper	Willem Bouter		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	kunstwerk	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	natuursteen en rvs	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Kunstobject van Willem Bouter bestaande uit een kolom van zwart graniet omlijst door twee rechthoeken gevormd door roestvrijstalen buizen. De massieve granieten kolom heeft een ruwe zijde. De overige zijden zijn gepolijst. Facetranden tonen de afmetingen van de afzonderlijke blokken waaruit de kolom is opgebouwd. De twee hoekige roestvrijstalen buizen steken boven de natuurstenen kolom uit. Deze buizen zijn enigszins gedraaid ten opzichte van de natuurstenen kolom.

Het kunstwerk bij gemaal den Deel is zeldzaam, de informatiewaarde ervan is onduidelijk. Het representeert het toevoegen van kunst aan gemalen eind 20e eeuw. De fysieke kwaliteit van het kunstwerk is goed, maar het is modern. De beleefde waarde van het kunstwerk is hoog vanwege de beeldbepalendheid. De herinnert niet aan een specifieke gebeurtenis.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xxx
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	x
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 1.593,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Libau		

Gegevens

Gemaal Tilburg

ID	161	Situering	Provincialeweg bij nr. 38 te Wetsinge
Naam	Gemaal Tilburg	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	kunstuiting	x-coördinaat	53,3106023033391
Oorspronkelijke functie	kunstuiting	y-coördinaat	6,53163891776409
Huidige functie	kunstuiting	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0161 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	2001		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	Waterschap Noorderzijlvest		
Ontwerper	Olga Architecten		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	kunstwerk	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	geglazuurde bakstenen	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Abstract kunstwerk van de hand van de architect van het gemaal. Het kunstwerk vormt onderdeel van de architectuur van het gemaal en bestaat uit een wand opgemetseld uit geglazuurde stenen. De geglazuurde stenen zijn zowel aan de binnenzijde (bedieningspaneel) als aan de buitenzijde zichtbaar. Het patroon is (ogenschijnlijk) willekeurig en opgebouwd uit gelijkvormige, rechthoekige stenen die in steens verband en met grijze voeg zijn aangebracht. Er is gebruik gemaakt van stenen voorzien van donkerblauw, lichtblauw, grijs en wit glazuur

Het kunstwerk bij gemaal Tilburg is uniek, de informatiewaarde ervan is onduidelijk. Het representeert het toevoegen van kunst aan gemalen. De fysieke kwaliteit van het kunstwerk is goed, maar het is modern. De beleefde waarde van het kunstwerk is beperkt. De herinnert niet aan een specifieke gebeurtenis.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xx
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	x
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	x
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	x
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 1.530,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Libau		

Gegevens

Peizermade gemaal

ID	162	Situering	gemaal over de Gouwe
Naam	Peizermade gemaal	Gemeente	Noordenveld
Categorie	Monumenten	Provincie	Drenthe
Bundel	gemaal	x-coördinaat	53,196835161659
Oorspronkelijke functie	gemaal	y-coördinaat	6,50124277920074
Huidige functie	geen	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0162 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	1935		
Verbouwingen	onder andere tijdens WW II, en recenter de nieuwe motor, dak is gerenoveerd.		
Opdrachtgever			
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	poldergemaal Diesel	Lengte (m)	12,0
Capaciteit van het object	200 m3/min	Breedte (m)	5,0
Materiaal	steen	Hoogte/Diepte (m)	2,5
Functionerend mechaniek	ja, dieselmotor Kelvin	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Diesलगemaal Peizermade (Hamersweg bij nr. 3) is gebouwd in 1935 in eenvoudige Amsterdamse School-stijl. Het gemaal hield het water van de polder de Peizer- en Eeldermeden (circa 1.800 hectare) op het gewenste niveau. Tot het gemaal in gebruik werd gesteld traden het Peizer- en Eelderdiep vaak buiten hun oevers en vormde zich in het gebied soms een onafzienbare watervlakte. Dit tot verdriet van de bewoners en de boeren. Veel woningen op de Peizermade zijn daarom toen verhoogd gebouwd, wat nu nog te zien is aan de stoepen. Maar menige hooioogst ging verloren. Bij de aanleg van de polder zijn dijken langs het Peizer- en Eelderdiep opgeworpen en poldersloten gegraven of verbeterd. Ook zijn zandwegen aangelegd. Deze zijn later verhard. Het werk is uitgevoerd door grote aantallen werklozen die in de crisis van de jaren dertig hun baan hadden verloren. Het gemaal was tot medio 2015 nog dagelijks in gebruik en was daarmee een van de nog zeer weinige professionele diesलगemalen in ons land. In 2015 heeft het nieuwe Gemaal Transferium de functie van het oude gemaal overgenomen.

De inhoudelijke waarde van het gemaal Peizermade volgt uit de zeldzaamheid, niet als poldergemaal, maar de diesel aandrijving van dit gemaal is uniek. Het is het enige nog werkende Kelvin dieselgemaal in Nederland. Het gemaal ligt afgelegen, maar vormt met de naastgelegen woonboerderij van de beheerder, en mooi ensemble. Hiermee is dit gemaal representatief voor de waterbeheersing van de vroege 20e eeuw. De fysieke waarde van het gemaal is goed. De Kelvin Dieselmotor werkt nog en de behuizing van het gemaal, inclusief uniek kelder, is goed onderhouden. Het gemaal is door de jaren heen meermaals verbouwd en aangepast, waardoor het geheel niet meer in oorspronkelijke staat is. Wel zijn er nog kenmerken van de oorspronkelijke bouwstijl terug te vinden. De beleefde waarde van het gemaal Peizermades beperkt vanwege de afgelegen ligging. Maar het gemaal is goed zichtbaar in zijn directe omgeving en is een goed behouden toonbeeld van waterbeheersing in de eerste helft van de 20e eeuw.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xxx
	Informatiewaarde	xxx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xxx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 2.500,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Waterschap Hunsingo No.1

ID	165	Situering	Aan de straat Schaphalsterzijl naast het oude waarmanshuis bij de sluis
Naam	Waterschap Hunsingo No.1	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	huisjes	x-coördinaat	53,3294321826755
Oorspronkelijke functie	loods	y-coördinaat	6,46408191181809
Huidige functie	opslag	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	rijksmonument nr. 511176	Afbeelding	Fotos\0165 (1).jpg
Opengesteld voor publiek			
Bouwjaar	1917		
Verbouwingen	na WO II		
Opdrachtgever	waterschap Hunsingo		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	houten loods	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	hout, baksteen	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Houten loods op rechthoekige plattegrond met aanbouw, opgetrokken op roodbakstenen fundament en gedekt door een zadeldak van golfplaten met aan de noordzijde een aankapping. De wanden zijn verticaal betimmerd met over de naad een afdeklat; bakgoot op houten klossen; in de geveltoppen een houten makelaar. In de westgevel een dubbele opgeklampte schuurdeur en een klein verticaal venster in de zuidgevel vier rondboogvensters met ijzeren roedenverdeling. De betimmering van de top van de oostgevel kraagt iets uit; in de geveltop twee zesruitsvensters met daarboven het opschrift 'Waterschap Hunsingo No. 1'. Aan de noordgevel deels halfopen houten aanbouw uit 1970. Het maakt onderdeel uit van het sluisencomplex winsummer- en Schaphalsterzijl.

De inhoudelijke kwaliteit van de loods van waterschap Hunsingo volgt uit de ensemblewaarde in het sluiscomplex winsummer- en schaphalsterzijlen. De zeldzaamheid van de houten loods, en de representativiteit van een 20e eeuwse houten loods worden ook hoog gewaardeerd. De informatiewaarde van de loods is beperkt, ondanks het aanwezige geveltekst 'Hunsingo No 1'. De fysieke kwaliteit van de loods is goed, de loods is in gave incomplete toestand en authentiek, enige aanvulling is de jaren '70 aanbouw aan de noordgevel. De beleefde kwaliteit van de loods is goed vanwege de beeldbepalende ligging.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xxx
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	xxx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 26.181,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Libau		

Gegevens

Schotbalkhuisje Electraweg

ID	166	Situering	krusing dijk bij Reitdiep en Electraweg
Naam	Schotbalkhuisje Electraweg	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	huisjes	x-coördinaat	53,3230098763426
Oorspronkelijke functie	opslag	y-coördinaat	6,35047616776292
Huidige functie	opslag	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0166 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	onbekend		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	sober	Lengte (m)	6,7
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	2,4
Materiaal	hout	Hoogte/Diepte (m)	1,8
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Niet beschikbaar.

De goede inhoudelijke kwaliteit van het schotbalkhuisje en de coupure bij de Electraweg is omdat het gehele ensemble in eigendom van het waterschap is. Schotbalkhuisjes en coupures zijn niet zeldzaam, maar laten duidelijk de waterbeheersmaatregelen in Noord-Groningen zien. Het houten schotbalkhuisje is representatief en in overeenstemming met de andere schotbalkhuisjes. De fysieke kwaliteit van het schotbalkhuisje is matig, vooral de westwand benodigd een reparatie. Het schotbalkhuisje is authentiek en compleet. De beleefde kwaliteit van het schotbalkhuisje aan de Electraweg is hoog. Het huisje staat beeldbepalen op de dijk en is dus goed zichtbaar. Het is niet overduidelijk dat het om een schotbalkhuisje gaat.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	xxx
	Ensemblewaarde	xxx
	Representativiteit	xxx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xxx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	matig	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	
Onderhoud	groot	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 249,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Waterpoort (Delfzijl)

ID	168	Situering	in de bestaande zeedijk op de kruising van de Water-, Haven- en Marktstraat
Naam	Waterpoort (Delfzijl)	Gemeente	Delfzijl
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	huisjes	x-coördinaat	53,3312037891719
Oorspronkelijke functie	poort	y-coördinaat	6,92924358694892
Huidige functie	poort	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	rijksmonument nr. 12311	Afbeelding	Fotos\0168 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	19e eeuw?		
Verbouwingen	diverse reparaties		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	uitbundig	Lengte (m)	12,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	2,0
Materiaal	steen, natuursteen, ijzer	Hoogte/Diepte (m)	2,5
Functionerend mechaniek	ja	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Poort opgemetseld van rode baksteen. Bij de aanzet van de rondboog zijn weerszijden hardstenen elementen uitgemetseld, alsmede op de platte uiteinden van de zijstukken voor de functie van deksteen. De zijwanden zijn gemetseld met vlechtingen. De bovenzijde afgedekt met een hardstenen kroonlijst. In de rondboog een sluitsteen met een gekroonde W.

Binnenin de boog 3 schotbalkspanningen, waarvan één met een inwendige ijzeren schuif kan worden dichtgeschoven.

Gedenksteen met het opschrift: 'Stormvloed 16 febr.1962' en door middel van een streep: het waterniveau uitdat jaar. Schotbalkenhuisje op de poort is verdwenen vanwege vandalisme.

De Waterpoort van Delfzijl heeft een redelijke inhoudelijke kwaliteit door haar zeldzaamheid in de provincie Groningen. Als onderdeel van de dijk wordt de functie goed weergegeven en de historische betekenis voor de waterhuishouding in de provincie Groningen middels een gedenksteen. De Waterpoort kent nog typisch metselwerk terwijl de dijk is gemoderniseerd met damwanden, waardoor de representativiteit is beperkt. De fysieke kwaliteit is in redelijke staat, alhoewel de gaafheid is aangetast door het ontbreken van het oorspronkelijke schotbalkhuisje. De authenticiteit is eveneens in redelijke staat en in beperkte mate aangetast door de toepassing van de moderne waterkerende deur. De beleefde kwaliteit is goed zichtbaar door de positie en omvang van de Waterpoort in de verbinding tussen de stad en de haven. De gedenksteen verwijst nog overstromingen uit het verleden waarmee de functie van de Waterpoort in de waterhuishouding sterk tot uiting komt.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xxx
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 2.427,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Libau		

Gegevens

Atoomschuilkelder Drie Delfzijen

ID	169	Situering	In de kelder van gemaal Drie Delfzijen
Naam	Atoomschuilkelder Drie Delfzijen	Gemeente	Delfzijl
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	huisjes	x-coördinaat	53,328695
Oorspronkelijke functie	bunker	y-coördinaat	6,925505
Huidige functie	bunker	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0169 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	1974		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	bunker	Lengte (m)	4,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	4,0
Materiaal	beton	Hoogte/Diepte (m)	2,0
Functionerend mechaniek	n.t.b.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Niet beschikbaar.

De inhoudelijke kwaliteit van de atoomschuilkelder in gemaal de Drie Delfzijlen komt van de informatiewaarde. De kelder duidt de koude oorlog, en daarbij ook het belang van de aanwezigheid van mensen bij het gemaal. Deze atoomschuilkelder is uniek voor het waterschap, en zeer zeldzaam. Er is nog een atoomschuilkelder in Delfzijl, maar de samenhang hiermee vraagt om nader onderzoek. De kelder is representatief voor de Koude Oorlog, de jaren '70 en de betonnen en robuuste inrichting van schuilkelders. De fysieke staat van de atoomkelder is goed. De kelder is compleet uitgerust met stapelbedden, mobiel toilet en een jaren '70 fiets om doorluchting van de schuilkelder te borgen. De atoomschuilkelder is dus authentiek behouden.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xxx
	Informatiewaarde	xxx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xxx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	xxx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	x
	Herinnerbaarheid	xxx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 64,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Bunkers WW II nabij Dijkweg 12

ID	170	Situering	Tegen de dijk nabij Nansum
Naam	Bunkers WW II nabij Dijkweg 12	Gemeente	Delfzijl
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	huisjes	x-coördinaat	53,362209
Oorspronkelijke functie	bunker	y-coördinaat	6,894347
Huidige functie	geen	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	kenmerkend bouwwerk	Afbeelding	Fotos\0170 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	1943		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	Duitse Wehrmacht		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	bunker	Lengte (m)	8
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	8
Materiaal	beton	Hoogte/Diepte (m)	2,5
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	2

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

niet beschikbaar

De inhoudelijke kwaliteit van de twee WO II bunkers tegen de dijk bij Nansum volgt uit de informatiewaarde. De zeldzaamheid van de twee bunkers bieden een unieke kans het verhaal van WO II te vertellen in de regio. De twee bunkers samen vormen een klein ensemble waarin ze de verdedigings investeren van het Duitse leger in de tweede wereld oorlog representeren.

De fysieke kwaliteit van de bunkers is matig. De bunkers zijn authentiek, maar niet volledig gaaf, omdat enkel de buitenmuren nog aanwezig zijn.

De beleefde waarde van de bunkers is goed. Hoewel afgelegen zijn ze goed zichtbaar in het landschap en het zien van de bunkers herinnert onmiddellijk aan de tweede wereldoorlog.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xx
	Informatiewaarde	xxx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	xxx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	matig	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	matig	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 640,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Sluismeesterswoning Schouwerzijl

ID	171	Situering	Aan de Zijlvestweg naast de sluis in Schouwerzijl
Naam	Sluismeesterswoning Schouwerzijl	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	huisjes	x-coördinaat	53,3316705394356
Oorspronkelijke functie	woonhuis met schuur	y-coördinaat	6,4498473059423
Huidige functie	woonhuis met schuur	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	rijksmonument nr. 24009	Afbeelding	Fotos\0171 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	1851 (schuur 1888)		
Verbouwingen	Interieur omstreeks 1960		
Opdrachtgever	Waterschap		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	decoratief	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	baksteen, hout, dakpannen	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Het huidige pand is in 1851 gebouwd. De aangebouwde schuur stamt uit 1888. De buitenzijde van zowel het waarhuis als de schuur is redelijk gaaf bewaard gebleven. Wel is het waarhuis onlangs aan de buitenzijde geïsoleerd en afgewerkt met grijswit geschilderd sierpleister. Het waarhuis is aan drie zijden voorzien van persiennes. In het interieur zijn diverse onderdelen gewijzigd. Een markant element vormt de schoorsteen die is voorzien van een gek of gekko met daarop een windwijzer in de vorm van een paling. Dit ornament herinnert aan het feit dat de waarman als enige het recht had om paling te vangen rond de sluis. Het pand was de woning van de waarman, maar kende ook een herbergfunctie. De gelagkamer (jachtweide) deed tevens dienst als bevrachtingkantoor. In het interieur bevindt zich rechts van de centrale gang de voormalige gelagkamer (nu woonvertrek). Dit vertrek is aan drie zijden voorzien van telkens twee vensters om de schepen goed te kunnen waarnemen. Uit het interieur zijn de schouw en de tapkast verdwenen. Restanten van de oorspronkelijke glazenkast zijn mogelijk nog aanwezig achter een kastinterieur uit omstreeks 1960. De ene bedstee is omgebouwd tot kast, de andere verbouwd tot wc-douche combinatie. Vele van de oorspronkelijke deuren zijn niet meer als zodanig herkenbaar omdat de panelen zijn weggewerkt met plaatmateriaal. In het voorhuis zijn in de kamers aan weerszijden van de centrale gang balkenplafonds aanwezig. In het tussenlid tussen woonhuis en schuur bevinden zich authentieke plankendeuren. De kelder is voorzien van een tegelvloer.

De inhoudelijke waarde van het waarmanshuis in Schouwerzijl kenmerkt zich door de zeldzaamheid en ensemblewaarde. Het huis met bijbehorende schuur staat nog naast de sluis, brug en kademuur van Schouwerzijl. De fysieke kwaliteit is nog redelijk door redelijke mate van authenticiteit en volledigheid. Het exterieur van het huis en schuur zijn nog nagenoeg authentiek vormgegeven. In het interieur zijn diverse aanpassingen uitgevoerd. De beleefde kwaliteit is hoog door het beeldbepalende karakter van het waarmanshuis bij de sluis. Het waarmanshuis herinnert nog sterk aan de functie bij sluis in de dijk van Schouwerzijl.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xxx
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xxx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 27.963,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Libau		

Gegevens

Waarmanssluis Aduarderzijl

ID	172	Situering	Zijlvesteweg 10 Aduarderzijl
Naam	Waarmanssluis Aduarderzijl	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	huisjes	x-coördinaat	53,3194600194439
Oorspronkelijke functie	waarmanshuis met schuur	y-coördinaat	6,46783954419726
Huidige functie	horeca	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	rijksmonument nr. 15550	Afbeelding	Fotos\0172 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	1706		
Verbouwingen	1961		
Opdrachtgever	Waterschap		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	decoratief	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	baksteen, hout, dakpannen	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Zijlhuis; bestaande uit twee bouwlichamen onder evenwijdige zadeldaken, waarachter een schuur is opgetrokken; het voorste heeft in de zijtopgevel een waterlijst en in de vensters zes ruiten; het achterste heeft hoge smalle vensters door een tussendorpel gedeeld en van acht maal drie ruiten voorzien. Het zijlhuis is in 1706 gebouwd, evenals de nabijgelegen Oude of Westelijke Sluis.

De inhoudelijke kwaliteit van het waarmanshuis in Aduarderzijl is tamelijk hoog. Het waarmanshuis heeft een duidelijke ruimtelijke en functionele relatie met de overige onderdelen van het sluiscomplex. De waarde van het ensemble waarmanshuis met schuur nabij het sluiscomplex is dan ook hoog. Naast de relatie met de sluisen, zijn de objecten in dezelfde periode gebouwd waardoor de representativiteit van het object hoog is. Ook zijn zulke waarmanshuizen in dergelijke staat zeldzaam in de provincie Groningen. Het waarmanshuis kent nog een hoge fysieke kwaliteit door de geringe verbouwingen waardoor de oorspronkelijke delen nog aanwezig zijn. Daarnaast is het object tussen 1993 en 1996 gerestaureerd en nog authentiek vormgegeven. De beleefde kwaliteit wordt duidelijk in het beeldbepalende karakter van het waarmanshuis bij het sluiscomplex in de omgeving. De ruimtelijke relatie van het object met sluis verwijst naar de functie van sluiscomplex.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xxx
	Informatiewaarde	xxx
	Ensemblewaarde	xxx
	Representativiteit	xxx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	xxx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	xxx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 199.613,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Libau		

Gegevens

Waarmanshuis Schaphalsterzijl

ID	173	Situering	Schaphalsterzijl 4
Naam	Waarmanshuis Schaphalsterzijl	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	huisjes	x-coördinaat	53,3292128265874
Oorspronkelijke functie	waarmanshuis	y-coördinaat	6,46349102902717
Huidige functie	woonhuis met schuur	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidstatus	rijksmonument nr. 39044	Afbeelding	Fotos\0173 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	1843		
Verbouwingen	1882, 1993 (restauratie.)		
Opdrachtgever	Waterschap		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	decoratief	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	baksteen, hout, dakpannen	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Gepleisterd Zijlhuis met lage verdieping onder flauw hellend schilddak. Zesruitsvensters met zonneblinden. Haaks erop dienstgebouw, waarin woning en opslagruimte. Toegang in halfronde boog; zesruitsvensters bestaande uit twee bouwlichamen onder evenwijdige zadeldaken, waarachter een schuur is opgetrokken; het voorste heeft in de zijtopgevel een waterlijst en in de vensters zes ruiten; het achterste heeft hoge smalle vensters door een tussendorpel gedeeld en van acht maal drie ruiten voorzien. Omschrijving complex volgens de RDMZ: sluizencomplex, Winsummer- en Schaphalsterzijlen genaamd, bestaande uit de Schaphalsterzijl oorspronkelijk daterend uit 1459, de Winsummerzijl oorspronkelijk daterend uit 1636, de tussen beide sluizen gelegen middenkeersluis daterend uit 1890 met schotbalkkering daterend uit 1956 en de houten loods van het Waterschap Hunsingo daterend uit omstreeks 1917. Het complex vormt een geheel met het Waarmanshuis uit 1843 dat al rijksmonument is (monumentnummer 39044). De Winsummer- en Schaphalsterzijlen liggen aan de monding van het Winsummerdiep in het Reitdiep, in een dijk die langs de oostzijde van het Reitdiep van Schouwerzijl via Schilligeham naar Garnwerd loopt. Op deze plek werd in 1459 de Schaphalsterzijl aangelegd. In 1636 werd de Winsummerzijl hiernaartoe verplaatst. Tussen de beide zijlen lag een aarden wal die in 1890 werd vervangen door een wachtsluis. In 1917 werd het sluizencomplex door het waterschap Hunsingo hersteld en vernieuwd, waardoor het voornamelijk zijn huidige aanzien kreeg. In dat jaar werd vermoedelijk ook de houten loods (werkplaats) gebouwd. Het sluizencomplex wordt sinds 1917 gevormd door van west naar oost een keersluis met schuifdeur, de Schaphalsterzijl genaamd, een middenkeersluis, Nieuwe Sluis genaamd, een tweede keersluis met schuifdeur, de Winsummerzijl genaamd, het ten noorden van de sluizen gelegen Waarmanshuis (monumentnummer 39044) en de ten oosten hiervan gelegen loods. In 1956 werd aan de middenkeersluis een schotbalkkering toegevoegd. Keersluizen zijn sluizen met een enkel paar deuren; zij moeten voorkomen dat de waterstand achter de sluis te hoog wordt, waardoor er overstromingen zouden kunnen ontstaan. Het enkele stel sluisdeuren, of in dit geval een schuifdeur, wordt alleen bij extreem hoge waterstanden gesloten. Een schotbalkkering heeft in principe dezelfde functie als een keersluis, maar heeft in plaats van sluisdeuren balken die in een schotbalkspanning worden neergelaten. De Winsummer- en Schaphalsterzijlen maken onderdeel uit van het waterhuishoudingssysteem van het Reitdiepdal. Ze liggen ver achter de huidige uitwateringssluis, de uitwateringssluizen te Lauwersoog. Het complex heeft, zoals alle civieltechnische kunstwerken in het Reitdiepdal, ten gevolgen van de extreme openheid van het landschap een grote beeldbepalende functie.

De inhoudelijke kwaliteit komt tot uiting door de zeldzaamheid van het waarmanshuis met schuur. Binnen het waterschapsgebied is dit het enige bewaarde waarmanshuis bij een historische sluis uit het midden van de 19e eeuw. In combinatie met de naastgelegen sluis Schaphalsterzijl, de monding van het Winsummerdiep op het Reitdiep heeft het object een hoge ensemblewaarde. De naastgelegen delen maken een duidelijke weergave van de oorspronkelijke functie van het totale ensemble. Het object is een typisch voorbeeld van een waarmanshuis met herbergfunctie uit het midden van de 19e eeuw. De fysieke kwaliteit van het waarmanshuis is redelijk doordat het nog in redelijke mate authentiek en gaaf is door de verbouwingen die hebben plaatsgevonden aan het exterieur. De beleefde kwaliteit wordt gekenmerkt door de beeldbepalende ligging bij het sluizencomplex Schaphalsterzijl. Het object vertaalt nog een redelijke mate de functie van het geheel met de naastgelegen sluizen.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xxx
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	nee
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 58.269,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Libau		

Gegevens

Schouwerzijl

ID	174	Situering	Zijlvesterweg nabij nr. 26 naast de sluis
Naam	Schouwerzijl	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	kade	x-coördinaat	53,3315368417074
Oorspronkelijke functie	kades	y-coördinaat	6,44972391974722
Huidige functie	sluis	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0174 (1).jpg
Opengesteld voor publiek			
Bouwjaar	voor 1856 (als schutsluis)		
Verbouwingen	diverse reparaties (o.a. 2019)		
Opdrachtgever	waterschap Schouwerzijl		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	kade	Lengte (m)	33,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	ijzeren kubbestijlen, stenen wulfmuren	Hoogte/Diepte (m)	3,0
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	2

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Kademuren opgebouwd uit ijzeren kubbestijlen met wulfmuren, de bovenzijde afgezet met beton en een hoekijzer met haalringen.

De inhoudelijke kwaliteit van de kademuur wordt versterkt door de naastgelegen sluis die tegelijkertijd is gebouwd met de kademuur. Hierdoor kent het een hoge ensemblewaarde doordat de te onderscheiden deelobjecten; sluis, brug, waarmanshuis, dijk en kades een oorspronkelijk functionele relatie kenden en deze nog steeds toonbaar maken. Net als de sluis, heeft de kademuur een belangrijke rol gespeeld in de historie van de Groningse scheepvaart en waterhuishouding.

De fysieke kwaliteit heeft onlangs veranderingen doorstaan. De kademuren zijn in 2019 hersteld en zijn niet meer volledig authentiek. De totale kademuren en haven zijn wel behouden gebleven waarmee het object nog wel haar gaafheid heeft behouden. De beleefde kwaliteit wordt zichtbaar door de combinatie met de objecten sluis, brug en waarmanshuis waarmee het een beeldbepalend karakter heeft. De positionering van de kademuren en de haven ten opzichte van de sluis geven nog een duidelijke weerspiegeling van de vroegere functie en het ontstaan van het dorp Schouwerzijl.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xx
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	x
	Representativiteit	xxx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	x
	Herinnerbaarheid	xxx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	nee
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 800,--	Oorzaak kosten	verandering waterstand
Geraamd door	Libau		

Gegevens

Kades Damsterdiep Appingedam

ID	175	Situering	Langs Damsterdiep in Appingedam
Naam	Kades Damsterdiep Appingedam	Gemeente	Appingedam
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	kade	x-coördinaat	53,3210081716903
Oorspronkelijke functie	kade	y-coördinaat	6,85791836361332
Huidige functie	kade	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen (oude stadskern heeft hoge archeologische waarde)	Afbeelding	Fotos\0175 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	onbekend		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	kade - pleziervaart	Lengte (m)	650,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	0,3
Materiaal	metselwerk	Hoogte/Diepte (m)	1,5
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	2

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Niet beschikbaar.

De inhoudelijke kwaliteit van de kades in Appingedam komt voornamelijk voort uit de ensemblewaarde. Langs het Damsterdiep door de oude stadskern van Appingedam liggen de gemetselde kades continu naast elkaar. De kades laten de overduidelijk relatie zien van de stad met het Damsterdiep. Zo'n stad is relatief zeldzaam in Groningen, hoewel er in veel dorpen ook enkele (kortere) kades liggen. De fysieke kwaliteit van de kades is matig. De kades zijn wel compleet. Om de authenticiteit te bepalen is nader onderzoek nodig. De beleefde kwaliteit van de kades is vanaf het water goed, vanaf de weg, enkel bij de bruggen beeldbepalend zichtbaar.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xx
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	xxx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	n.t.b.
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	matig	Eigendom waterschap	nee
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	groot	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 130.000,--	Oorzaak kosten	verandering waterstand
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Loskades Onderwierum

ID	176	Situering	Langs de Oude Ae nabij Onderwierum
Naam	Loskades Onderwierum	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	kade	x-coördinaat	53,319767
Oorspronkelijke functie	kade	y-coördinaat	6,562919
Huidige functie	kade	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0176 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	onbekend		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	kade - onbevaard	Lengte (m)	46,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	4,0
Materiaal	beton	Hoogte/Diepte (m)	2,0
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Een betonnen aanlegsteiger met smalspoor in de Oude Ae. De steiger is gebruikt door een steenfabriek (De Griffioen, Allershof of A.E./Westerdijkshorn) om klei van een veldspoorrein in schepen te verladen voor transport naar de steenfabriek. Het nog aanwezige veldspoor heeft een spoorwijdte van 700 mm.

De inhoudelijke kwaliteit van de loskade of steiger langs de Oude Ae volgt uit de zeldzaamheid en de informatiewaarde. Het is nagenoeg de enige loskade en herinnert aan de steenfabriek langs de Oude Ae. De betonnen loskade representeert de industriële betekenis van dit gebied. Het ensemble met de steenfabrieken is nagenoeg volledig verdwenen na de sluiting begin jaren '80. De fysieke kwaliteit van de loskade is slecht, hoewel de kade zelf nog in tact is, staat het als een solitair element in het landschap en is het niet compleet.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xxx
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	x
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	x
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	matig	Eigendom waterschap	
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	groot	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 2.875,--	Oorzaak kosten	verandering waterstand
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Kademuren voormalige sluis Kansterverlaat

ID	177	Situering	Langs het Boterdiep in Kantens
Naam	Kademuren voormalige sluis Kansterverlaat	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	kade	x-coördinaat	53,3661412766656
Oorspronkelijke functie	sluis	y-coördinaat	6,63586073452361
Huidige functie	kade	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0177 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	17e eeuw		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	kade - pleziervaart	Lengte (m)	23,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	4,0
Materiaal	metselwerk	Hoogte/Diepte (m)	4,0
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Niet beschikbaar.

De kademuren van de voormalige sluis in Kantens zijn representatief voor sluisen in de regio. Sluisen zijn niet zeldzaam, maar uit de informatiewaarde die de aanwezigheid van de sluis laat zien blijkt het belang van transport over het water, tot ruim in de 20e eeuw. De ensemblewaarde is enigszins aanwezig door de aanwezigheid van het boterdiep en de burg hier overheen. Vroeger was ook de relatie met het waarmanshuis sterk. De fysieke kwaliteit van de kademuren bij Kantens zijn matig, de kademuren zijn de voornaamste overblijfselen van de vroegere sluis, maar niet authentiek, gezien de grote ouderdom van de sluis. De beleefde waarde van de kademuren volgt uit de zichtbaarheid vanaf de brug, en de herinnering aan de sluis en het vroegere belang van het water voor het dorp.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	x
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	xxx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	matig	Eigendom waterschap	nee
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	groot	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 8.625,--	Oorzaak kosten	verandering waterstand
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Historische havenkom Eenrum

ID	178	Situering	Havenkom in Eenrum
Naam	Historische havenkom Eenrum	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	kade	x-coördinaat	53,3651891119986
Oorspronkelijke functie	kade	y-coördinaat	6,45779565798287
Huidige functie	kade	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	rijksmonument nr. 14552	Afbeelding	Fotos\0178 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	19e eeuw		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	kade - pleziervaart	Lengte (m)	145,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	1,5
Materiaal	metselwerk	Hoogte/Diepte (m)	1,5
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Historische havenkom met gemetselde walkanten, 19e eeuw.

De inhoudelijke kwaliteit van de gemetselde havenkom van Eenrum komt voort uit de informatiewaarde. Het belang van de aanlegplaatsen van het dorp Eenrum was groot genoeg om te investeren in een gemetselde kade. Een gemetselde haven is niet zeldzaam, maar voor een dorp zeker bijzonder. Het ensemble met aanlegsteigers, de gebruiksfunctie, het gietijzeren hek en de met klinkers bestrachte weg geven een complete en authentieke indruk. De muur is representatief sober voor een kademuur. De fysieke kwaliteit van de havenkom is goed. De havenkom wekt enigszins een authentieke historische indruk en de verschillende elementen van een kleine aanlegplaats in een dorp zijn aanwezig. De havenkom is beeldbepalend dankzij de wegen erlangs en vanwege de open uitzichten in de achtergrond. Het herinnert aan de grote bedrijvigheid die vroeger samenhang met transport over water.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xx
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 800,--	Oorzaak kosten	verandering waterstand
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Kunstwerk Eeuwig Water

ID	179	Situering	op het terrein van RWZI Weiwerd
Naam	Kunstwerk Eeuwig Water	Gemeente	Delfzijl
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	kunstuiting	x-coördinaat	53,3068886791102
Oorspronkelijke functie	kunstuiting	y-coördinaat	6,95334002029673
Huidige functie	kunstuiting	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0179 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	1993/1994		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	Waterschap		
Ontwerper	Maree Blok en Bas Lugthart		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	kunstwerk	Lengte (m)	2,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	0,5
Materiaal	verzinkt staal, glas	Hoogte/Diepte (m)	4,0
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Kunstwerk geplaatst bij de ingebruikname van de installatie in 1993. Uit verzinkt staal opgetrokken mensfiguur met transparante bol (voorzien van lichtsnoer). Geen hedera aanwezig. In 1993 is de rwzi in gebruik genomen. Vanaf dat moment vindt de lozing van rioolwater op de Eems niet meer plaats. In het kader van deze mijlpaal zijn een tweetal kunstwerken gerealiseerd:-Een sculptuur, getiteld 'Eeuwig Water' van Maree Blok en Bas Lugthart. Deze laat de mens zien als onderdeel van de natuur (klimop), die de verantwoordelijkheid draagt in het proces van vuil naar (kristal) helder water.-Een muurschildering van Allie van Altena. De zwarte en witte vlakken op de wand van de tank geven de kringloop van vuil naar schoon water weer. De Delfts blauwe taferelen verwijzen naar een schoon milieu

Het kunstwerk Eeuwig Water heeft een inhoudelijke kwaliteit door haar directe verwijzing naar de ingebruikname van de rioolwaterzuivering. Het complex van rwzi Weiwerd en nabijgelegen Eemskanaal past binnen het ensemble van het kunstwerk. De fysieke kwaliteit is in een goede staat, weliswaar dateert het object slechts uit 1993. De beleefde kwaliteit van het kunstwerk is zeer beperkt. Ondanks het om een omvangrijk en lichtgevend object gaat is de locatie niet toegankelijk en ligt het aan een doorlopende weg zonder voetpad. De interpretatie van het kunstwerk vereist een uitleg. Als gevolg van de beperkte zichtbaarheid en benodigde uitleg van het object is de herinnerbaarheid echter laag.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xxx
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	xxx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 797,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Libau		

Gegevens

Kunstwerk (kunstwerk op de RWZI Weiwerd)

ID	180	Situering	Op het terrein van RWZI Weiwerd
Naam	Kunstwerk (kunstwerk op de RWZI Weiwerd)	Gemeente	Delfzijl
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	kunstuiting	x-coördinaat	53,3070189296055
Oorspronkelijke functie	kunstuiting	y-coördinaat	6,95299966363635
Huidige functie	kunstuiting	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0180 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	1993/1994		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	Waterschap		
Ontwerper	Allie van Altena		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	kunstwerk	Lengte (m)	36,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	schildering op bepleisterd beton	Hoogte/Diepte (m)	2,0
Functionerend mechaniek	ja	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Kunstwerk aangebracht bij de ingebruikname van de installatie in 1993. Op het beton van de slibindikker is een vrij ruwe sierpleisterlaag aangebracht. Dit vormt de ondergrond voor de wandschildering. De wandschildering is opgebouwd uit zwarte en witte vlakken en 5 vlakken uitgevoerd in blauw-wit. Drie van deze vijf vlakken zijn rechthoekig en tonen een nostalgisch Nederlands landschapje. De overige vlakken zijn rond en versierd in de trant van Delfts Blauw aardewerk. In 1993 is de rwzi in gebruik genomen. Vanaf dat moment vindt de lozing van rioolwater op de Eems niet meer plaats. In het kader van deze mijlpaal zijn een tweetal kunstwerken gerealiseerd: - Een sculptuur, getiteld 'Eeuwig Water' van Maree Blok en Bas Lugthart. Deze laat de mens zien als onderdeel van de natuur (klimop), die de verantwoordelijkheid draagt in het proces van vuil naar (kristal) helder water. - Een muurschildering van Allie van Altena. De zwarte en witte vlakken op de wand van de tank geven de kringloop van vuil naar schoon water weer. De Delfts blauwe taferelen verwijzen naar een schoon milieu.

Het kunstwerk bij rwzi is inhoudelijk van een matige kwaliteit. Het kunstwerk articuleert de cyclus van de waterzuivering. Daarmee heeft het een relatie met de locatie op de rioolwaterzuiveringsinstallatie die gelijktijdig is aangelegd. Binnen het eigendom van het waterschap Noorderzijlvest zijn dergelijke muurschilderingen in de trant van Delfts Blauw aardewerk zeldzaam. Alhoewel het kunstwerk uit slechts 1993 dateert zijn alle deelschilderingen nog aanwezig en in authentieke staat. De fysieke kwaliteit is redelijk. De beleefde kwaliteit van het kunstwerk is van slechte kwaliteit. Rondom de installatie zijn de diverse deelprocessen van de waterzuivering weergegeven. Door de afstand tot het object en de afsluiting van het terrein aan een doorlopende weg zonder voetpad, is het object niet zichtbaar. Het object kan niet op zichzelf gelezen worden en vereist een nadere uitleg voor haar verwijzing naar de historie.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xx
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	x
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	matig	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	groot	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	EUR 18.315,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Libau		

Gegevens

Kunstwerk (op gemaal drie Delfzijlen)

ID	181	Situering	boven de ingangdeur van het gemaal de Drie Delfzijlen aan de Nieuweweg
Naam	Kunstwerk (op gemaal drie Delfzijlen)	Gemeente	Delfzijl
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	kunstuiting	x-coördinaat	53,328653247163
Oorspronkelijke functie	kunstuiting	y-coördinaat	6,92490409326822
Huidige functie	kunstuiting	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0181 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	1974		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	Waterschap		
Ontwerper	dhr. Piek		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	kunstwerk	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	1,0
Materiaal	gesneden eikenhouten panelen	Hoogte/Diepte (m)	1,0
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	3

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Kunstwerk van de hand van de heer Piek uit 1974 bestaande uit verschillende gesneden eikenhouten panelen. Twee langwerpige panelen zijn aangebracht op de dubbele toegangsdeuren en op de enkele toegangsdeur naar de machinehal. Een laatste paneel is aangebracht op de gevel naast beide deurpartijen. De panelen zijn niet-dekkend gelakt. Een inscriptie met naam van de kunstenaar en datum bevindt zich op het paneel geheel rechts. De panelen hebben diverse voorstellingen: het wapen van het waterschap (los paneel op de muur), een inscriptie ter gelegenheid van de opening van het nieuwe boezemgemaal (kleine toegangsdeur), de wapens van de aan het waterschap deelnemende gemeenten, en een langwerpig paneel voorzien van een voorstelling met golven en andere motieven (beide aangebracht op de dubbele toegangsdeuren).

Het kunstwerk aan het gemaal de Drie Delfzijlen kent weinig inhoudelijke kwaliteit en heeft een sterker decoratiever karakter. Het gaat om drie uitgesneden objecten met onder andere het wapen van het waterschap en hebben een relatie met de locatie. De kunstwerken dateren uit 1974 en zijn nog in originele staat. De fysieke kwaliteit is daarmee nog intact.

De beleefde kwaliteit van de kunstwerken is matig. De kunstwerken hangen bij de toegangsdeur van het gemaal en zijn vanaf de straat niet zichtbaar.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xx
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	xxx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	x
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 3.880,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Libau		

Gegevens

Kunstwerk (op de dijk Noordpolderzijl)

ID	182	Situering	Op de dijk in Noordpolderzijl
Naam	Kunstwerk (op de dijk Noordpolderzijl)	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	kunstuiting	x-coördinaat	53,4328135617379
Oorspronkelijke functie	kunstwerk	y-coördinaat	6,58217076899074
Huidige functie	kunstuiting	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0182 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	1986		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	Waterschap Ommelanderzeedijk		
Ontwerper	J. van Loon		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	kunstwerk	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	klinkers, basaltblokken	Hoogte/Diepte (m)	20,0
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Kunstwerk aangebracht op en deel uitmakende van de dijk. Monument van golvend aangelegde blauwe klinkers. Volgens bijschrift aangebracht ter herinnering van de versterking van de Ommelanderzeedijk. Materiaalgebruik: basaltblokken, brokken ruwe natuursteen, rode klinkers, blauwe steen.

Het kunstwerk in Noordpolderzijk heeft een redelijke inhoudelijke kwaliteit doordat binnen het eigendom van het waterschap Noorderzijlvest niet meer van dergelijke omvangrijke kunstwerken op de dijk voorkomen. Het kunstwerk is bovendien onlosmakelijk verbonden aan de dijk door haar betekenis. Gelijktijdig met de afsluiting van de Deltawerken in Noord Groningen is het kunstwerk opgeleverd. De fysieke kwaliteit is nog volledig intact. Echter dateert het object pas uit 1986. De positionering en dimensionering van het kunstwerk op de dijk geven het een beeldbepalende articulatie in het landschap. Onderaan het kunstwerk staat een bord met herinneringen aan typerende gebeurtenissen in de omgeving. Interpretatie van het werk is echter nauwelijks mogelijk zonder deze uitleg.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xxx
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	xxx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 11.079,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Libau		

Gegevens

Spijksterpompen glasmozaïek

ID	183	Situering	In de machinehal van Spijksterpompen
Naam	Spijksterpompen glasmozaïek	Gemeente	Delfzijl
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	kunstuiting	x-coördinaat	53,4134258254274
Oorspronkelijke functie	kunstwerk	y-coördinaat	6,87317314474843
Huidige functie	kunstuiting	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0183 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	1978		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	Waterschap Hunsingo		
Ontwerper	Piet Snel		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	kunstwerk - glasmozaïek	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	2,0
Materiaal	geschilderde scherven glas op panelen	Hoogte/Diepte (m)	1,0
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	3

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Kunstwerk bestaande uit drie panelen met glasmozaïek. De figuratieve panelen hangen boven elkaar en stellen van boven naar beneden voor: een zeemeeuw, het gebied in Noordoost Groningen dat door het poldergemaal wordt bemalen, een gezicht op Spijk

De inhoudelijke kwaliteit van het kunstwerk in het gemaal Spijksterpompen wordt als laag beschouwd. Dergelijke kunstwerken komen ook op andere locaties binnen het eigendom van het waterschap Noorderzijlvest voor waarmee het niet zeldzaam is. Bovendien staat de uiting van het kunstwerk los van de functie van het gemaal en biedt het geen duidelijke verwijzing naar de historie van omgeving. De fysieke kwaliteit is nog in goede staat, echter dateert het object uit slechts 1978. De beleefde kwaliteit van het kunstwerk is bovendien ook laag. Dit is een direct gevolg van de positionering van het kunstwerk in de machinehal van het gemaal, waardoor het niet zichtbaar is in de omgeving.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	x
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	xxx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	x
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	onderdeel reguliere schoonmaakkosten	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Kunstwerk Westpolder (plaats oud gemaal)

ID	184	Situering	op de dijk nabij Menneweersterweg
Naam	Kunstwerk Westpolder (plaats oud gemaal)	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	kunstuiting	x-coördinaat	53,3761828815756
Oorspronkelijke functie	kunstuiting	y-coördinaat	6,28241017535415
Huidige functie	kunstuiting	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0184 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	1994		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	waterschap		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	gedenksteen	Lengte (m)	4,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	metselwerk	Hoogte/Diepte (m)	1,0
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	2

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Niet beschikbaar.

De inhoudelijke kwaliteit van het kunstwerk Westpolder is van lage waarde. Dergelijke kunstwerken zijn niet zeldzaam in de omgeving. Het object bevat verschillende gedenkstenen met namen en verwijst naar de locatie van het oude gemaal Westpolder. Aan vorm van de waterloop valt de exacte locatie van het gemaal nog af te leiden. De fysieke kwaliteit van het kunstwerk is nog in goede staat, alhoewel het object met een datering uit 1994 relatief jong is. De beleefde kwaliteit wordt hoofdzakelijk gevormd door haar positie op de route over de dijk. Op de dijk is het object direct zichtbaar.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	xxx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	n.v.t.
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	onderdeel reguliere schoonmaakkosten	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Kunstwerk Negenboerenpolder (plaats oud stoomgemaal)

ID	185	Situering	Langs de weg aan de binnenzijde van de dijk
Naam	Kunstwerk Negenboerenpolder (plaats oud stoomgemaal)	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	kunstuiting	x-coördinaat	53,4122284617621
Oorspronkelijke functie	kunstuiting	y-coördinaat	6,3857567821586
Huidige functie	kunstuiting	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0185 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	1979		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	waterschap		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	gedenkteen	Lengte (m)	4,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	0,3
Materiaal	metselwerk	Hoogte/Diepte (m)	1,5
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Niet beschikbaar.

De inhoudelijke kwaliteit van het kunstwerk Negenboerenpolder wordt als laag beschouwd. De plaatsing van een gedenksteen is niet zeldzaam binnen de regio. Deze gedenksteen verwijst naar de locatie van het oude gemaal en het toenmalige bestuur van het waterschap. De fysieke kwaliteit van het kunstwerk is nog in goede staat, weliswaar betreft het een object uit 1979. De beleefde kwaliteit is van matige kwaliteit. Het object is zichtbaar langs de dijk en maakt de verwijzing naar de locatie van het oude gemaal. Verdere sporen van dit gemaal ontbreken op locatie.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	x
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	xxx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	matig	Eigendom waterschap	
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	n.v.t.
Onderhoud	groot	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	onderdeel reguliere schoonmaakkosten	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Kunstwerken Linthorst Homanpolder 2x

ID	186	Situering	Op de kruising van de Allard Kwastweg met de Schaapweg en Noordpolderweg
Naam	Kunstwerken Linthorst Homanpolder 2x	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	kunstuiting	x-coördinaat	53,4157402836355
Oorspronkelijke functie	gedenksteen	y-coördinaat	6,48599243537045
Huidige functie	gedenksteen	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0186 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	1979		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	gedenksteen	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	4,5
Materiaal	metselwerk	Hoogte/Diepte (m)	2,0
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	2

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Niet beschikbaar.

De inhoudelijke kwaliteit van de twee monumenten varieert. Het betreffen twee gedenksteden dat als object niet zeldzaam is. De monumenten verwijzen naar de gebeurtenissen voor onder andere het stichten en behouden van de Linthorst Homanpolder waarmee het een enige informatiewaarde bezit. De ensemblewaarde wordt gevormd door de ligging bij de dijk aan de Linthorst Homanpolder en de straatnamen die zijn vernoemd naar de stichters van de polder en eveneens zijn genoemd op de gedenksteen. De fysieke kwaliteit is hoog.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	xxx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	xxx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	matig	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	n.v.t.
Onderhoud	groot	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	onderdeel reguliere schoonmaakkosten	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Gedenksteen in dijkmagazijn Lauwerpolder

ID	187	Situering	op dijkmagazijn Lauwerpolder
Naam	Gedenksteen in dijkmagazijn Lauwerpolder	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	kunstuiting	x-coördinaat	53,4510230304665
Oorspronkelijke functie	gedenksteen	y-coördinaat	6,64957404835409
Huidige functie	gedenksteen	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0187 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	1892, (replica)		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	gedenksteen	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	0,8
Materiaal	natuursteen	Hoogte/Diepte (m)	0,6
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Niet beschikbaar.

De inhoudelijke kwaliteit van de gedenksteen is beperkt. De steen voorziet in informatie over het bestuur van het waterschap Lauwerpolder in 1892. De natuursteen is representatief voor de periode eind 19e en begin 20e eeuw, hiervan zijn meerdere gedenkstenen bekend, en deze is dus ook niet zeldzaam. De samenhang met het dijkmagazijn of de polder is niet duidelijk. De fysieke kwaliteit van de steen is goed, authentiek en compleet. De beleefde kwaliteit van de gedenksteen is beperkt want hij is niet publiek toegankelijk en niet leesbaar vanaf de weg.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	x
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	x
	Herinnerbaarheid	xxx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	onderdeel reguliere schoonmaakkosten	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Windwatermolens

ID	188	Situering	zie beschrijving
Naam	Windwatermolens	Gemeente	Westerkwartier
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	molen	x-coördinaat	53,287433
Oorspronkelijke functie	windwatermolen	y-coördinaat	6,505615
Huidige functie	windwatermolen	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0188 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	2014-2015		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	windwatermolen - Type Bosman B4	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	hout, metaal	Hoogte/Diepte (m)	3,2
Functionerend mechaniek	ja	Aantal	4

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Molen Grutto 1 (Bosman windwatermolen type B4, bouwjaar: 2015) Locatie: 53.287433, 6.505615
Molen Grutto 2 (Bosman windwatermolen type B4, bouwjaar: 2015) Locatie: 53.287205, 6.506838
Molen Rakenmolen (Bosman windwatermolen type B4, bouwjaar: 2014) Locatie: 53.298072, 6.517172
Molen Groot Waal (onbekend, bouwjaar: onbekend) Locatie: 53.175383, 6.486780

Deze objecten zijn te jong voor een cultuurhistorische beoordeling.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	
	Informatiewaarde	
	Ensemblewaarde	
	Representativiteit	
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	
	Authenticiteit	
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	
	Herinnerbaarheid	

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 250,--	Oorzaak kosten	slijtage/ stormschade
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Rolpalen Zuidwolde

ID	204	Situering	Zuidwolde langs het Boterdiep
Naam	Rolpalen Zuidwolde	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	palen	x-coördinaat	53,2611502572152
Oorspronkelijke functie	rolpaal	y-coördinaat	6,59328733007375
Huidige functie	geen	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	rijksmonument nr. 510674 (enkel de rolpaal achterzijde kerk)	Afbeelding	Fotos\0204 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	2e helft 19e eeuw		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	provincie Groningen		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	rolpaal	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	ijzer, hout(rol), betonnen voet	Hoogte/Diepte (m)	2,4
Functionerend mechaniek	nee	Aantal	3

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Rolpaal uit de 2e helft van de 19e eeuw bestaande uit twee houten rolelementen die door middel van een plaat aan de onder- en bovenkant aan een staand gedeelte zijn bevestigd. Het staand gedeelte is van ijzer en heeft een I-vormig profiel. De rolpaal staat evenwijdig aan het water van het Boterdiep.

De inhoudelijke kwaliteit van de rolpaal volgt uit de informatiewaarde en de ensemble waarde. Er staan meerdere rolpalen langs het Boterdiep in Zuidwolde die dateren uit de 19e eeuw. Deze palen hielpen de schipper van trekboten een bocht te maken zonder de kant te raken. Rolpalen zijn steeds zeldzamer in Nederland en enige zijn daarom ook aangewezen als Rijksmonument, zoals de rolpaal in Zuidwolde tegenover de achterzijde van de kerk. De rolpalen zijn zeer representatief voor de trekvaart in Nederland en een toonbeeld van 19e -eeuws ontwerp. De fysieke kwaliteit van de rolpalen is slecht. Hoewel ze gaaf en authentiek zijn, zijn de rollen kapot (er ontbreekt er zelfs één), het ijzerwerk is verroest en verf is afgebladerd. De beleefde kwaliteit van de rolpalen is groot, omdat de rolpalen in het zicht staan langs de weg langs het Boterdiep. Dit herinnert aan het vroegere intensieve gebruik van het Boterdiep.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xxx
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	xxx
	Representativiteit	xxx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xxx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	slecht	Eigendom waterschap	
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	renovatie	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 5.259,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Libau		

Gegevens

Rolpalen bij Onderdendam

ID	205	Situering	Onderdendam bij ingang en jachthaven langs Warffumermaar
Naam	Rolpalen bij Onderdendam	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	palen	x-coördinaat	53,335517
Oorspronkelijke functie	rolpaal	y-coördinaat	6,585296
Huidige functie	decoratie	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0205 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	2e helft 19e eeuw		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	rolpaal	Lengte (m)	0,3
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	0,2
Materiaal	hout, metaal en beton	Hoogte/Diepte (m)	2,5
Functionerend mechaniek	nee	Aantal	2

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Niet beschikbaar.

De inhoudelijke kwaliteit van de rolpaal volgt uit de informatiewaarde en de ensemble waarde. Er staan meerdere rolpalen langs het Warffumermaar in Onderdendam die dateren uit de 19e eeuw. Daarnaast zijn er recentelijk nog twee moderne rolpalen gemaakt in opdracht van de gemeente. Deze palen hielpen de schipper van trekboten een bocht te maken zonder de kant te raken. Rolpalen zijn steeds zeldzamer in Nederland. De rolpalen zijn zeer representatief voor de trekvaart in Nederland en een toonbeeld van 19e eeuws ontwerp. De fysieke kwaliteit van de rolpalen is slecht. Hoewel ze gaaf en authentiek zijn, zijn de rollen verweerd, het ijzerwerk is verroest en verf is afgebladerd. De beleefde kwaliteit van de rolpalen is goed, omdat de rolpalen zichtbaar zijn vanaf de weg. Het herinnert aan het belang van trekvaart in deze regio.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xx
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	slecht	Eigendom waterschap	
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	renovatie	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 3.506,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Speciale golfbrekers nabij Zoutkamp

ID	207	Situering	Tegen de dijk bij Zoutkamp
Naam	Speciale golfbrekers nabij Zoutkamp	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	dijk	x-coördinaat	53,3402670471165
Oorspronkelijke functie	dijkbekleding	y-coördinaat	6,29919958886174
Huidige functie	geen	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0207 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	jaren '30 20e eeuw		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	ir. De Muralt		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	beton	Lengte (m)	300,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	beton	Hoogte/Diepte (m)	9,0
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Een muraltglooiing of trapjesglooiing is een dijkbekleding die bestaat uit betonnen trapvormige platen op betonnen liggers. Dit type dijkbekleding wordt sinds de Tweede Wereldoorlog niet meer toegepast. In Zoutkamp is ten noorden van de Hunsingosluis over een lengte van circa 300 meter een muraltglooiing aanwezig (locatie). Bij Scharendijke is ter hoogte van Baken 10 (locatie) en nabij Baken 26 aan de landzijde nog een muraltglooiing aanwezig. Deze glooiing is hier als museumglooiing aangebracht. Deze trapjesglooiing is een idee van ir. De Muralt, en wordt in zijn publicatie van 1931 uitgebreid beschreven [1]. Het systeem was vooral bedoeld voor zwaar aangevallen dijksecties. De bedoeling van de trapvorm was dat deze de golfloop zou verminderen. Uit later onderzoek is gebleken dat deze oplooppremmende werking verwaarloosbaar was. Muraltglooiing Zoutkamp Muraltglooiing nabij Hunsingosluis in Zoutkamp, deels schoongemaakt Het systeem bestaat uit met metaalgaas gewapende platen, die tussen gewapende langs- en dwarsbalken zijn opgesloten. De platen zijn van onderen vlak en rusten op een krammat, terwijl ze aan de bovenzijde een trapvorm hebben. Deze constructie kan de zetting van de ondergrond niet volgen, waardoor er holtes onder kunnen ontstaan. Deze holtes kunnen niet worden waargenomen, en leiden bij storm tot zware schade aan de bekleding. Bovendien gaf de wapening vaak aanleiding tot corrosie, omdat vaak de betondekking en/of de betonkwaliteit niet voldoende was.

De inhoudelijke waarde van de golfbrekers, ook bekend als de Muraltglooiing, bij Zoutkamp volgt uit de zeldzaamheid. De techniek om golven te breken is maar zelden toegepast, omdat het beperkt werkte. De beton golfbrekers liggen in ensemble met de dijk bij Zoutkamp en representeren de zoektocht naar optimale hoogwaterbescherming in Nederland.

De fysieke kwaliteit van de betonplaten is slecht. Ze zijn overwoekerd brokkelen af. Het geheel is nog wel aanwezig op de dijk in Zoutkamp in haar Authentieke staat. De beleefde waarde van de golfbrekers is beperkt. Het is zichtbaar en herinnert aan de strijd tegen de zee.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xxx
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	slecht	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	renovatie	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 1.000.000,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Monument met het ornament van de Dorpsterzijl, Slochterzijl en Scharmerzijl (De drie Delfzijen)

ID	208	Situering	Tegenover het bestaande gemaal de Drie Delfzijen aan de Nieuweweg te Delfzijl zijn de twee monumenten opgenomen in de dijk.
Naam	Monument met het ornament van de Dorpsterzijl, Slochterzijl en Scharmerzijl (De drie Delfzijen)	Gemeente	Delfzijl
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	kunstuiting	x-coördinaat	53,3286532
Oorspronkelijke functie	Spuisluis	y-coördinaat	6,9249041
Huidige functie	Bankjes	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0208 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	Dorpsterzijl 1716. Herplaatst in 1980		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	Waterschap		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	gedenksteen	Lengte (m)	3,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	1,5
Materiaal	Metselwerk, beton	Hoogte/Diepte (m)	2,5
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	2

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Tegen de zeedijk staan bij het boezemgemaal de Drie Delfzijen twee ornamenten/dekstenen van de oude spuisluizen. De ornamenten waren resp. van de Dorpsterzijl en van het Slochter- en Garmerzijl. De authentieke onderdelen van de ornamenten zijn uitgevoerd in zandsteen. De ornamenten zijn in 1980 herplaatst en gevat in twee bouwwerken opgebouwd uit een basement en twee schuin geplaatste muurtjes. Het metselwerk uit 1980 is uitgevoerd in baksteen met natuurstenen afdekplaten op de hoeken. Het Dorpsterzijl vormt een afzonderlijk ornament en wordt gekenmerkt door een onderbouw en opbouw uit zandsteen. De opbouw kent een rondboogvormige afsluiting aan de bovenzijde voorzien van roccaille-motieven en festoenen met bloemen. De steen is voorzien van de datum anno 1716 en de inscriptie: Herplaatst 1980. Het Slochter- en Garmerzijl vormen samen een ornament en wordt eveneens gekenmerkt door een onderbouw en opbouw uit zandsteen. De opbouw heeft de vorm van een fronton voorzien van een ovaal met een afbeelding van een sluis. Ook zijn bladmotieven aangebracht. De onderbouw is voorzien van inscripties uit 1980: 'Slochterzijl' en 'Scharmerzijl'.

De inhoudelijke kwaliteit is redelijk. Het betreffen twee monumenten gevormd uit de restanten van de oude sluizen. De verwijzing naar de sluizen is goed zichtbaar. De monumenten passen goed in het ensemble doordat het om de samenkomst van verschillende sluizen in de dijk gaat, waarbij de dijk nog steeds aanwezig is. De fysieke kwaliteit van de monumenten bestaat uit delen van de oude spuisluisen en kent nog steeds de originele materialen en vormen. De beleefde kwaliteit is zichtbaar door omvang van het object in de bestaande dijk langs het trottoir. De contouren van het monument en bijgeplaatst kunstwerk maken de vroegere positie van de oude spuisluisen duidelijk.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xx
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	x
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xxx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	matig	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	groot	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 7.377,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Libau		

Gegevens

Op het gemaal De Drie Delfzijlen hangen meerdere planken aan de wand (evt. 086)

ID	209	Situering	Op het gemaal en in het deuren
Naam	Op het gemaal De Drie Delfzijlen hangen meerdere planken aan de wand. (evt. 086)	Gemeente	Delfzijl
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	schuiven/deuren	x-coördinaat	53,3286167411062
Oorspronkelijke functie	mal voor sluisdeur	y-coördinaat	6,92494782409962
Huidige functie	relict	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0209 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	1793		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	G. Bonesma		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	houten plank	Lengte (m)	4,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	0,3
Materiaal	Hout	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	4

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Niet beschikbaar.

De inhoudelijke kwaliteit van de modellen voor de sluisdeuren worden hoofdzakelijk gevormd door de zeldzaamheid van de diverse exemplaren. De planken werden gebruikt als mal voor het uitmeten van sluisdeuren. 4 modellen zijn op de locatie aanwezig. Binnen het eigendom van het waterschap Noorderzijlvest zijn niet meer van dergelijke voorwerpen. De fysieke kwaliteit is van hoge waarde. De mallen zijn nog origineel en onbewerkt. De beleefde kwaliteit van de voorwerpen is lager doordat de planken niet zichtbaar zijn en hangen in het gemaal Drie Delfzijen. De modellen verwijzen naar de bouw van diverse sluisen in de provincie Groningen.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xxx
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	xxx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	x
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 100,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Leekstermeer inlaatstuwkje (Knasse; westkant)

ID	211	Situering	Meerweg bij de camping
Naam	Leekstermeer inlaatstuwkje (Knasse; westkant)	Gemeente	Westerkwartier
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	schuiven/deuren	x-coördinaat	53,175623
Oorspronkelijke functie	stuw	y-coördinaat	6,42323
Huidige functie	geen	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0211 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	onbekend		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	schuif verticaal	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	metaal	Hoogte/Diepte (m)	1,5
Functionerend mechaniek	nee	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Niet beschikbaar.

De inhoudelijke kwaliteit van het stuwte bij het Leekstermeer is beperkt. Hoewel een zeldzaam object is, staat het niet in ensemble, hooguit met het moderne gemaaltje bij de Molensloot. Informatie over het inlaat stuwte is onbekend, evenals het bouwjaar, waardoor lastig is te schatten of het stuwte representatief is. Nader onderzoek is wenselijk. De fysieke kwaliteit van het stuwte is slecht en er ontbreken onderdelen. Wel is het authentiek. De beleefde waarde van het stuwte is slecht, omdat het verstopt zit in struikgewas en riet, en er nauwelijks informatie over bekend is waar het aan herinnert.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xxx
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	x
	Representativiteit	n.t.b.
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	x
	Authenticiteit	xxx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	x
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	slecht	Eigendom waterschap	
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	renovatie	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 10.000,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Libau		

Gegevens

Schuiven Hornhuizen

ID	213	Situering	Op de dijk en in het veld bij Hornhuizen
Naam	Schuiven Hornhuizen	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	schuiven/deuren	x-coördinaat	53,3946129509879
Oorspronkelijke functie	schuiven	y-coördinaat	6,36210682101368
Huidige functie	duiker	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0213 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	onbekend		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	schuif verticaal	Lengte (m)	1,5
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	ijzer	Hoogte/Diepte (m)	5,0
Functionerend mechaniek	ja	Aantal	2

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Niet beschikbaar.

De inhoudelijke kwaliteit van de schuiven bij Hornhuizen volgt uit de informatiewaarde. De schuiven dragen bij aan het begrip dat er water afgevoerd wordt vanuit het binnenland, maar dat bij hoogwater, er geen zoutwater naar binnen mag stromen. Omdat niet duidelijk is hoe oud de schuiven zijn, is niet te zeggen of de schuiven representatief zijn. Hier is aanvullend onderzoek voor nodig. De fysieke kwaliteit van de schuiven is slecht. Omdat het ijzer verroest ontstaat het risico dat de verticale schuiven afbreken en de duiker afsluit. De schuiven zijn wel compleet sinds ze in 1995 buiten werking zijn gesteld en lijken authentiek. De beleefde kwaliteit van de schuiven is zeer beperkt omdat ze niet publiek zichtbaar zijn. Ze herinneren aan de waterbeheersing in dit gebied.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xx
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	n.t.b.
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	slecht	Eigendom waterschap	
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	renovatie	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 10.000,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Libau		

Gegevens

Aduarderzijen (Groot en Klein)

ID	217	Situering	Bij de Antumerweg over het Aduarderdiep ten noorden van Aduarderzijl
Naam	Aduarderzijen (Groot en Klein)	Gemeente	Westerkwartier
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	sluis	x-coördinaat	53,3192640700397
Oorspronkelijke functie	schut- en afwateringsluizen	y-coördinaat	6,46864499760714
Huidige functie	functioneel object met mon.status	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidstatus	rijksmonument nr.398903	Afbeelding	Fotos\0217 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	1706 (kleine sluis); 1867 (grote sluis)		
Verbouwingen	1991 (gerestaureerd)		
Opdrachtgever	waterschap Westerkwartier vanaf 1863 daarvoor waterschap Aduarderzijlvest		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	schut- & stroomsluis(2x)	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	fundering(hout), steen, natuursteen, ijzer, hout.	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	ja	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Markant in het landschap en de tot 1877 zeekerende Reitdiepdijk gelegen sluizencomplex, gesitueerd daar waar het Aduarderdiep uitmondt in het Reitdiep en bestaande uit de oude of westelijke sluis uit 1706 en de nieuwe of oostelijke sluis uit 1867. Sedert de afsluiting van het Reitdiep bij Zoutkamp in 1877 hebben de sluizen hun zeeverende functie verloren en is de Reitdiepdijk tot slaperdijk geworden, welke laatste functie is vervallen door de afsluiting van de Lauwerszee in 1969.

Tot het complex behoort het eveneens beschermde zijwachtershuis uit 1706. Oude of westelijke sluis: eenvoudig enkele uitwateringssluis, gebouwd in 1706 op last van de besturen van het Aduarderzijlvest en overwegend opgetrokken uit harde rode handvormsteen met hoekstenen en dekstukken; ijzeren klampen, ankers en doken, etc. De ijzeren ogen van de houten eb- en vloeddeuren, die sedert 1969 ontbreken zijn nog aanwezig, maar intussen hersteld. Op elk der sluishoofden staat nog een ijzeren lier. De oorspronkelijke bakstenen boogbrug met ijzeren leuning is in 1914 door de huidige opengewerkte betonnen brug vervangen. Nieuwe of oostelijke sluis de zogenaamde kokersluis is in 1867 gebouwd op last van het bestuur Westerkwartier ter ontlasting van de oude of westelijke sluis uit 1706. Uit grauwe handvormsteen opgetrokken dubbele uitwateringssluis met doorgetrokken binnen- en buiten vleugelmuren; hard-stenen hoekstukken en dekstenen en ijzeren klampen, ankers en doken en dergelijke. De sluis is aan de landzijde verlevendigd door de toepassing van nissen en in gele baksteen uitgevoerd metselwerk. Tegen de oostzijde van de sluismuur is een zandstenen peilschaal aangebracht; op het middenhoofd aan landzijde ligt een steen met de volgende inscriptie: 'Waterschap Westerkwartier, Jonkh. E. de Wendt Alberda van Ekenstein, voorzitter van het hoofdbestuur, heeft op den 29 juny 1867 aan deze sluis den eersten steen gelegd in tegenwoordigheid: L.H. van Hemmen, J.T. Wieringa, K.J. Sikkens, P.J. Schuringa, J. van Weerden, D. Beukema, L.J. Auwema, J.W. Akkerman, voorzitter van de onderdelen besturen en leden van het hoofdbestuur'. De brug aan landzijde heeft ijzeren leuning die, evenals de betonnen brug van de oude of westelijke sluis uit 1914 zouden kunne dateren. In 1895 zijn uitvoerige herstel- en vernieuwingswerkzaamheden uitgevoerd.

Vermoedelijk zijn bij die gelegenheid de ijzeren lieren verwijderd, respectievelijk naar de nieuwe of oostelijke sluis verplaatst. Evenals bij de westelijke sluis, zijn in 1969 de eb- en vloeddeuren verwijderd.

De Aduarderzijen kennen een hoge inhoudelijke kwaliteit door de zeldzaamheid van het volledige sluisencomplex en betekenis voor de geschiedenis van de waterschappen. Het complex heeft bovendien een historische betekenis voor de waterhuishouding en voormalige scheepvaart de provincie Groningen. In bijzondere de scheepvaart voor het in de 14e eeuw gegraven Aduarderdiep. In het totale ensemble ligt; de Reitdiepdijk, de westelijke sluis, de oostelijke sluis, het zijlwachtershuis uit 1706 en de bruggen. De fysieke kwaliteit is nog in redelijke staat. De oude sluis kende oorspronkelijk 3 paar sluisdeuren. Over de bruggen ligt een modern asfaltdek die de authentieke staat van het complex aantast. De beleefde kwaliteit is komt sterk naar voren door het beeldbepalende karakter van het volledige sluisencomplex. De locatie in de dijk verwijst naar de vroegere kerende werking van de sluisen.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xxx
	Informatiewaarde	xxx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 4.500,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Libau		

Gegevens

Winsummer- en Schaphalsterzijlen

ID	218	Situering	Winsummerdiep nabij het Reitdiep
Naam	Winsummer- en Schaphalsterzijlen	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	sluis	x-coördinaat	53,3289155515467
Oorspronkelijke functie	schut- & uitwateringssluizen	y-coördinaat	6,46357366337135
Huidige functie	sluis	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	rijksmonument nr.506241	Afbeelding	Fotos\0218 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	1459, 1636,		
Verbouwingen	1790, 1890, 1917, 2005		
Opdrachtgever	waterschap Hunsingo (vanaf 1856-1995)		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	schut- & stroomsluis	Lengte (m)	54,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	28,0
Materiaal	fundering(hout), steen, natuursteen, ijzer, hout	Hoogte/Diepte (m)	2,5
Functionerend mechaniek	ja	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Voormalig sluizencomplex, de Winsummer- en Schaphalsterzijlen genaamd, bestaande uit de Schaphalsterzijl, oorspronkelijk daterend uit 1459, de Winsummerzijl oorspronkelijk daterend uit 1636, de tussen beide sluizen gelegen Middenkeersluis daterend uit 1890 met schotbalk-kering uit omstreeks 1917. Het complex vormt een geheel met het Waarmanshuis uit 1843, dat al rijksmonument is (Monumentnummer 39044). De Winsummer- en Schaphalsterzijlen liggen aan de monding van het Winsummerdiep in het Reitdiep, in een dijk, die langs de oostzijde van het Reitdiep van Schouwerzijl via Schilligeham naar Garnwerd loopt. Op deze plek werd in 1459 de Schaphalsterzijl aangelegd. In 1636 werd de Winsummerzijl hiernaartoe verplaatst. Tussen de beide sluizen lag een aarden wal, die in 1890 werd vervangen door een wachtsluis. In 1917 werd het sluizencomplex door het waterschap Hunsingo hersteld en vernieuwd, waardoor het voornamelijk zijn huidige aanzien kreeg. In dat jaar werd vermoedelijk ook de houten loods (werkplaats) gebouwd. Het sluizencomplex wordt sinds 1917 gevormd door van west naar oost een keersluis met schuifdeur, de Schaphalsterzijl genaamd, een middenkeersluis, Nieuwe Sluis genaamd, eentweede keersluis met schuifdeur, de Winsummerzijl genaamd, het ten noorden van de sluzengelegen Waarmanshuis en de ten oosten hiervan gelegen loods. In 1956 werd aan de middenkeersluis een schotbalkkering toegevoegd. Keersluizen zijn sluizen met een enkel paar deuren; zij moeten voorkomen, dat de waterstand achter de sluis te hoog wordt, waardoor er overstromingen zouden kunnen ontstaan. Het enkel stel sluisdeuren of in dit geval een schuifdeur, wordt alleen bij extreem hoge waterstanden gesloten. De Winsummer- en Schaphalsterzijlen maken momenteel deel uit van het waterhuishoudingssysteem van het Reitdiepdal.

De inhoudelijke kwaliteit van de Winsummer- en Schaphalsterzijen volgt uit de informatiewaarde en de ensemblewaarde. De geschiedenis van de sluizen gaat lang terug en hangt samen met belangrijke veranderingen in de regio zoals het afsnijden van het Reitdiep, de aanleg van sluizen bij Zoutkamp en het afsluiten van Lauwersmeer. De sluis is niet zeldzaam, hoewel de compleetheid van het ensemble met waarhuis, gemaal en dijk wel bijzonder is. Het ensemble representeert de waterhuishouding in Groningen. De fysieke kwaliteit van het Schaphalsterzijk is goed. Het ensemble is zeer compleet en die sluis is authentiek naar de situatie in 1917. De beleefde waarde van het Schaphalsterzijk is groot vanwege de beeldbepalendheid. De sluis herinnert aan de historische waterhuishouding in de regio.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xx
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	xxx
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 4.500,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Libau		

Gegevens

Oosterdijkshornerverlaat

ID	219	Situering	Westerwijtwerder-maar
Naam	Oosterdijkshornerverlaat	Gemeente	Groningen
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	sluis	x-coördinaat	53,2870007531583
Oorspronkelijke functie	schutsluis	y-coördinaat	6,70478554637008
Huidige functie	sluis	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidstatus	rijksmonument nr. 508670	Afbeelding	Fotos\0219 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	in oorsprong 1665		
Verbouwingen	1703 (hout); 1839 (huidige schutsluis), 1928 (hefinstallatie en beton)		
Opdrachtgever	Winsumer- en Schaphalsterzijlvest		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	schutsluis	Lengte (m)	22,8
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	8,0
Materiaal	beton, ijzer	Hoogte/Diepte (m)	5,0
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Schutsluis bestaande uit een schutkolk met aan de noord- en zuidzijde een beweegbare schuif. De muren van de schutkolk zijn bekleed met bruine baksteen, de sluishoofden zijn opgemetseld in roodbruine baksteen. Op de sluishoofden twee opengewerkte ijzeren pylonen verbonden dooreen verbindingsbrug met een buisstalen leuning. Onder de verbindingsbruggen hangen aankettingen de ijzeren schuiven, die na neerlaten precies in de sluishoofden passen. Aan de buitenzijde van de westelijke pylonen staat een afgesloten bewegingsinrichting met Electro-motor (niet origineel). De walbeschoeiing ten zuiden van de schutsluis is aan de westkant uitgevoerd in beton ter lengte van 22.75 m (1884) en aan de oostkant in gewapend beton ter lengte van 21.50 m (1928, de fundering is van 1884).

De inhoudelijke kwaliteit van het Oosterdijkshornerverlaat volgt met name vanuit civieltechnische kwaliteiten, zoals, vanuit civieltechnisch oogpunt, de twee zeldzame ijzeren heftorens van de stoneyschuiven. Het ensemble is beperkt, hoewel het bij de Dijkshornsterklap ligt. De fysieke kwaliteit van het Oosterdijkshornerverlaat is goed na de renovatie van 2012. Het object is zeer gaaf, met uitzondering van de moderne electromotor. Verder is het verlaat zeer authentiek naar begin 20e eeuw. De beleefde kwaliteit is groot vanwege de beeldbepalende ligging in de Westervijtwerdermaar. Het herinnert aan de civieltechnische technieken in de waterhuishouding.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xxx
	Informatiewaarde	xxx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 3.000,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Libau		

Gegevens

Koloniesluis

ID	220	Situering	In de kolonievaart bij Huis ter Heide
Naam	Koloniesluis	Gemeente	Noordenveld
Categorie	Monumenten	Provincie	Drenthe
Bundel	sluis	x-coördinaat	53,0202474944076
Oorspronkelijke functie	schutsluis	y-coördinaat	6,48185716839332
Huidige functie	doorlaat met automatische inlaat	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	rijksmonument nr.469373	Afbeelding	Fotos\0220 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	1878		
Verbouwingen	Geconserveerd in 2002		
Opdrachtgever	Rijksoverheid		
Ontwerper	Rijkswaterstaat: dhr.J.Strootman, Hoofdingenieur. (ontwerper totale plan Kolonie-vaart naar Veenhuizen		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	schutsluis	Lengte (m)	40,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	8,0
Materiaal	hout, steen, natuursteen, basaltblokken, ijzer	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	nee	Aantal	4

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Sober en functioneel uitgevoerde schutsluis met ovale kolk. De sluiswanden en de aanhechting met dewal zijn opgetrokken uit basaltblokken en evenals de sluishoofden, afgezet met natuurstenen dekplaten. De bakstenen sluishoofden met schotbalkspinningen bieden plaats aan de giet- en smeedijzeren bewegingswerken en de plaatijzeren sluisdeuren. Op de sluisdeuren staan bewegingswerken voor de schuiven. Aan weerskanten van de sluis zijn remmingswerken gebracht.

De inhoudelijke kwaliteit van de Koloniesluis varieert van redelijk tot hoog. In het ensemble heeft de sluis een redelijke waarde door relatie met de nabijgelegen overige schutsluizen in de Kolonivaart. De informatiewaarde is hoog door de betekenis van de sluisen voor de voormalige scheepvaart in Drenthe en de betekenis voor de inrichting van het dorp Veenhuizen. Daarentegen is redelijk zeldzaam. Sluisen zijn niet zeldzaam in Veenhuizen, de uitvoering van de Koloniesluis daarentegen met een ovale schutkolk en opbouw met basaltblokken, plaatijzeren deuren en het bedieningsmechanisme is wel uniek. De fysieke kwaliteit is echter lager door beperkte mate van authenticiteit door de voetgangersbrug en automatische inlaat. De gaafheid is wel hoog door dat alle kenmerkende onderdelen nog aanwezig zijn. De beleefde kwaliteit is redelijk doordat het object duidelijk zichtbaar is in het landschap en haar oorspronkelijke functie af te leiden is aan de ligging met de veenvaart.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xx
	Informatiewaarde	xxx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	slecht	Eigendom waterschap	
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	renovatie	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 555.000,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Libau		

Gegevens

Sluis I (Sluis Hut)

ID	221	Situering	Langs de Hoofdweg in Veenhuizen in de Kolonievaart
Naam	Sluis I (Sluis Hut)	Gemeente	Noordenveld
Categorie	Monumenten	Provincie	Drenthe
Bundel	sluis	x-coördinaat	53,0151355541968
Oorspronkelijke functie	schutsluis	y-coördinaat	6,42420784059402
Huidige functie	stuw	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	rijksmonument nr.478503	Afbeelding	Fotos\0221 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	1900		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	Rijksoverheid		
Ontwerper	Rijkswaterstaat: dhr.J.Strootman, Hoofd-Ingenieur.		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	schutsluis	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	beton, ijzer, hout (verbouwd begin 20e eeuw)	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	nee	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Sober en functioneel vormgegeven schutsluis. Sluishoofden in baksteen opgetrokken waarinschotbalkspinningen; afgezet met natuurstenen dekplaten. De kolk is verbouwd tot een rechtekolk met betonnen wanden vevat in ijzeren I- profielen, datum onbekend, waarschijnlijk in het begin van de 20e eeuw. Giet- en smeedijzeren bewegingswerken en de bijbehorende dienstwoning zijn verdwenen.

De inhoudelijke kwaliteit van de Sluis I in Veenhuizen is redelijk door zeldzaamheid van het oorspronkelijke materiaalgebruik, zoals basaltblokken voor de schutkolk, giet- en smeedijzeren bewegingswerken en bakstenen sluishoofden waarin schotbalkspanningen zijn afgezet met natuurstenen dekplaten. De materiaalkeuze komt eveneens terug in andere sluisen in Veenhuizen waarmee het een hoge representativiteit heeft met haar bouwperiode. De waarde van het ensemble is redelijk door de relatie met de overige schutsluisen in de kolonievvaart. Echter, de vroegere dienstwoning ontbreekt. De informatiewaarde is redelijk door in het verlengde van de vaart gelegen sluisen met een historische betekenis voor de voormalige scheepvaart van Drenthe kennen. De fysieke kwaliteit is laag vanwege het gebruik van niet authentieke materialen zoals de betonnen voetgangersbrug met ijzeren leuning en V-vormige stuw. Ook de sluisdeuren en bewegingswerken ontbreken waardoor de sluis niet compleet is. De beleefde waarde is matig doordat de sluis nauwelijks zichtbaar is door de locatie buiten de gebruikelijke wegen en paden. Sluis I herinnert in beperkte mate nog aan historische betekenis van Veenhuizen.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xxx
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	x
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	x
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 3.000,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Libau		

Gegevens

Sluis II (Friese Schut)

ID	222	Situering	Langs de Hoofdweg in Veenhuizen in de vaart.
Naam	Sluis II (Friese Schut)	Gemeente	Noordenveld
Categorie	Monumenten	Provincie	Drenthe
Bundel	sluis	x-coördinaat	53,0360774584765
Oorspronkelijke functie	schutsluis	y-coördinaat	6,37611968822167
Huidige functie	stuw	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	rijksmonument nr.469402	Afbeelding	Fotos\0222 (1).jpg
Opengesteld voor publiek			
Bouwjaar	1900		
Verbouwingen	verbouwd tot stuw: onbekend		
Opdrachtgever	Rijksoverheid		
Ontwerper	Rijkswaterstaat: dhr.J.Strootman, Hoofdingenieur.		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	schutsluis	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	hout, steen, natuursteen, basaltblokken, ijzer	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	nee	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Sober en functioneel uitgevoerde schutsluis met ovale kolk. De sluiswanden en de aanhechting met de wal zijn opgetrokken uit basaltblokken en evenals de sluishoofden afgezet met natuurstenen dekplaten. De bakstenen sluishoofden met schotbalkspanningen bieden plaats aan de giet- en smeedijzeren bewegingswerken en de plaatijzeren sluisdeuren. Op de oostelijke sluisdeuren staan bewegingswerken voor de nivelleer schuiven. Aan weerskanten van de sluis zijn remmingswerken aangebracht.

De inhoudelijke kwaliteit varieert per kenmerk. Door de nog steeds aanwezige wanden van basaltblokken en nog aanwezige plaatijzeren deuren in het bovenhoofd met bedieningsmechanisme voor nivelleerschuiф betreft een zeldzame sluis in zijn soort. Informatief kent Sluis II een redelijke waarde door haar betekenis voor de voormalige scheepvaart in Drenthe en betekenis voor de inrichting van Veenhuizen. In het ensemble kent Sluis II een lage ensemblewaarde door de relatie met de overige sluizen in de kolonievvaart, maar ook de verder zuidwaarts gelegen draaikom naar sluis de Vijfde wijk van Veenhuizen. Met betrekking tot de representativiteit komt de materiaalkeuze en sobere en functionele contouren van de sluis overeen met de overige sluizen in Veenhuizen. De fysieke kwaliteit van de sluis is laag. Door de plaatsing van de betonnenstuw in de sluis is authenticiteit aangetast. Hiervoor zijn onder andere de oude sluis deuren gebruikt waardoor de voormalige schutsluis niet meer compleet is. De beleefde kwaliteit is laag door de beperkte zichtbaarheid van de sluis in het landschap.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xxx
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	x
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	x
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	x
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 3.000,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Libau		

Gegevens

Sluis Ve Wijk

ID	223	Situering	Nabij de kruising van de Hoofdweg en Generaal v.d. Boschweg
Naam	Sluis Ve Wijk	Gemeente	Noordenveld
Categorie	Monumenten	Provincie	Drenthe
Bundel	sluis	x-coördinaat	53,034225374531
Oorspronkelijke functie	schutsluis	y-coördinaat	6,38379995580742
Huidige functie	stuw	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	rijksmonument nr.478432	Afbeelding	Fotos\0223 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	1897 (op stichtingssteen)		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	Rijksoverheid		
Ontwerper	Rijkswaterstaat: dhr.J.Strootman, Hoofdingenieur		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	schutsluis	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	hout, steen, natuursteen, ijzer, graszoden	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	nee	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

In eenvoudige en functionele stijl uitgevoerde schutsluis met groene kolk. De gemetselde en met natuurstenen dekzerken afgezette sluishoofden zijn uitgerust met gietijzeren haalkommen enbolders. In de sluishoofden respectievelijk de opschriften 1897, NAP + 8.83 en NAP + 8.23 (boven- en benedensluishoofd).

De inhoudelijke kwaliteit van sluis Ve Wijk varieert. Ten opzichte van de andere sluisen in Veenhuizen kent het object een sterk afwijkend materiaalgebruik zoals gemetselde sluiswanden bedekt met graszoden, de met natuurstenen dekzerken afgezette sluishoofden, de groene kolk en de gietijzeren haalkommen en bolders. Informatief is waarde laag door het ontbreken van bijbehorende objecten en doodlopende kanaal, waardoor de sluis de historische betekenis voor de Drentse scheepvaart weinig uit. Ten aanzien van het ensemblewaarde is deze lager door het ontbreken van bijbehorende objecten als diensthuis en kades. De fysieke kwaliteit van Sluis Ve Wijk is beperkt. Door het ontbreken van onder andere de sluisdeuren is de gaafheid van het object laag. Ook is het object niet meer authentiek doordat het noordelijk sluishoofd een betonnen afsluiting heeft gekregen. De beleefde kwaliteit is redelijk. Het object is goed zichtbaar in het landschap. De sluis kruist met het Veenhuizerkanaal en ligt in het verlengde van het Tweede gesticht waar het een verbinding mee vormde. Deze zijn nog steeds zichtbaar.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xxx
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	x
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	x
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 3.000,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Libau		

Gegevens

Hunsingosluis

ID	224	Situering	In het dorp Zoutkamp aan de Panserweg in het Hunsingokanaal
Naam	Hunsingosluis	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	sluis	x-coördinaat	53,3397422029798
Oorspronkelijke functie	schut- en stroomsluis	y-coördinaat	6,29968392319646
Huidige functie	niet functioneel object met mon.status	Google Maps link	https://www.google.com/maps/@?api=1&map_acti
Beleidsstatus	rijksmonument nr.35874	Afbeelding	Fotos\0224 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	1858 (op stichtingssteen)		
Verbouwingen	1969 (sluisdeuren)		
Opdrachtgever	Waterschap Hunsingo		
Ontwerper	Ingenieurs van het waterschap HunsingoAannemer: Marinus Vermaes te Hellevoetsluis voor de somma van 127.000 gulden		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	schut- & stroomsluis	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	hout, steen, natuursteen, ijzer	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	nee	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Kleine sluis aan de Hunsingoweg. Blijkens een stichtingssteen gebouwd in 1858. Sluishoofden, bestaande uit metselwerk met hardstenen hoekbekledingen. Houten sluiswachtershuisje met zadeldak, windveer en vensters met zesruitsschuiframen.

IJzeren draaibrug.

De inhoudelijke kwaliteit van de Hunsingosluis is hoog. De bijzondere vormgeving van de sluis, dat zowel een schut- als stroomsluis vormt maakt het object zeldzaam in zijn soort. Ten aanzien van de informatieve waarde weergeeft de Hunsingosluis in de dijk met speciale golfbrekers aangelegd duidelijk haar voormalige betekenis in de waterregulering van de voormalige Lauwerzee. Het geheel van de sluis met sluiswachtershuisje, draaibrug, hellingbaan en nabijgelegen houtenloods maakt de ensemblewaarde van de Hunsingosluis hoog. Het geheel van objecten articuleert duidelijk de functie van de sluis. De fysieke kwaliteit is redelijk. Het sluisencomplex is nog zo goed als compleet. Enkele deelobjecten zoals veiligheidshekken en het sluiswachtershuisje zijn niet meer authentiek. De beleefde kwaliteit van het object is zeer hoog. Door de omvang van het sluisencomplex en aangelegde brug is het een beeldbepalend object in de omgeving. Het herinnert eveneens aan de voormalige hoogwaterbescherming, waarin de Hunsingosluis in de dijk onderdeel was de primaire kering.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xx
	Informatiewaarde	xxx
	Ensemblewaarde	xxx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	slecht	Eigendom waterschap	Ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	renovatie	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	wordt op dit moment gerenoveerd	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Warffumerverlaat

ID	225	Situering	De oude schutsluis ligt in de Warffumermaar langs de Oudedijk te Warffum.
Naam	Warffumerverlaat	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	sluis	x-coördinaat	53,4068182581755
Oorspronkelijke functie	schutsluis	y-coördinaat	6,56018481560533
Huidige functie	schutsluis (beperkt) en doorlaat	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0225 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	1898		
Verbouwingen	2005 (restauratie)		
Opdrachtgever	Waterschap Noordpolder		
Ontwerper	Ingenieurs van het waterschap		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	keersluis	Lengte (m)	5,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	8,0
Materiaal	metselwerk, hout	Hoogte/Diepte (m)	2,5
Functionerend mechaniek	nee	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Gemetselde rechte sluis met hardstenen afdekplaten, in het beneden- en bovenhoofd zijn schot-balkspinningen aangebracht. Het noordelijk sluishoofd met voegbrug is nog origineel. De sluis aan de oostzijde is nog origineel met wulfmuren en kubbestijlen, de westzijde heeft later (na 1900) een betonnen wand gekregen. De voormalige schutsluis is gerestaureerd en technisch aangepast aan de nieuwe functie: kanovaarten stuw. De schutsluis kan geheel zelfstandig worden bediend.

De inhoudelijke kwaliteit vanwege de zeldzaamheid en ensemblewaarde van de sluis en sluiskom met de bijbehorende brug. Het naastgelegen huis is representatief met de bouwperiode. De fysieke kwaliteit vanwege de volledigheid en functionaliteit van het sluiscomplex. Echter zijn niet alle onderdelen in authentieke staat. De beleefde kwaliteit vanwege de zichtbaarheid vanaf het water en over de voetgangersbrug gelegen voetpad.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xx
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	xxx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	matig	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	Ja
Onderhoud	groot	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 100.000,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Schouwerzijlstersluis

ID	226	Situering	In het dorp Schouwerzijl bij de kruising van de Niesternweg en Zijjvestweg
Naam	Schouwerzijlstersluis	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	sluis	x-coördinaat	53,3315368417074
Oorspronkelijke functie	schut en uitwateringsluis	y-coördinaat	6,44972391974722
Huidige functie	doorlaat (waterpeil)	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0226 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	voor 1856; (stichtingssteen-onleesbaar)		
Verbouwingen	1967 (sluisdeuren)		
Opdrachtgever	waterschap Schouwerzijlvest		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	schut- & stroomsluis	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	hout, steen, natuursteen, ijzer	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	nee	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Schutsluis met rechte naar de brug (Reitdiepdijk) oplopende sluiscolk, opgemetseld met donkerbruine baksteen en natuursteen op de schampplekken, achter de draaipunten van de andere - voormalige - 2 paar sluisdeuren en op enkele plekken als deksteen. In de schutsluis bevindt zich een steen met stichtingsdatum (onzichtbaar geworden) en (water) peil-

schaal. In de sluis kom bevindt zich (nog) één paar sluisdeuren om het water van het Reitdiep te keren staat in geopende toestand. In de sluis kom diverse ingemetselde haalpennen, gevat in hardsteen. Het is niet duidelijk of er meer deuren in de sluis hebben gezeten, bevestigingsmateriaal in 4 hardstenen afgeronde hoeken wijzen daar wel degelijk op. Het zou dan gaan om 2 paar vloed- en één paar ebdeuren. De bestaande houten stijlen, de zogenaamde achterharren van de sluisdeuren worden door middel van een scharnierende ijzeren plaat aan de bovenzijde tegen inwateren beschermd.

De inhoudelijke kwaliteit komt sterk tot uiting door de ensemblewaarde van het object. Een duidelijke samenhang wordt gevormd tussen de sluis, het waarmanshuis met schuur, de brug, de kademuuren en dijk waarop het dorp en sluis in gelegen zijn. De combinatie van deze deelobjecten weerspiegelen de oorspronkelijke functie van de sluis en deelobjecten en het ontstaan van het dorp Schouwerzijl. Specifiek voor de scheepvaart in de provincie Groningen heeft de sluis een historische betekenis met ebtrekking tot de waterbeheersing van de waterloop de Kromme Raken. De sluis bij Schouwerzijl heeft daarmee een hoge inhoudelijke kwaliteit, alhoewel het als sluis vanuit individueel opzicht geen zeldzaam type object is in de provincie Groningen. De fysieke kwaliteit van de Schouwerzijl loopt uiteen tussen de gaafheid en authenticiteit. Het betreft nog een gaaf object doordat de verschillende deelcomponenten als sluisdeuren en brug nog aanwezig zijn. Echter is het onbekend of de sluis oorspronkelijk meer deuren heeft gekend. De authenticiteit van de sluis is daarentegen deels aangetast door moderne asfaltlaag en hekwerk op de bijbehorende brug over de sluis. De beleefde kwaliteit komt sterk tot uiting door de zeewerende werking van de Reitdiepdijk en de daarin gelegen Schouwerzijl. Het vormt eveneens de enige verbinding in het dorp Schouwerzijl waardoor het sluisencomplex altijd het beeld van het totale dorp beheerst. Een directe verwijzing naar het ontstaan van het dorp Schouwerzijl wordt dan ook gevormd door de sluis.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	xxx
	Ensemblewaarde	xxx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	x
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	matig	Eigendom waterschap	
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	groot	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 299.812,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Uitwateringsluis (Kommerzijl)

ID	227	Situering	Dorpstraat Kommerzijl
Naam	Uitwateringsluis (Kommerzijl)	Gemeente	Westerkwartier
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	sluis	x-coördinaat	53,2873666128989
Oorspronkelijke functie	uitwateringsluis	y-coördinaat	6,32388799700339
Huidige functie	doorlaat (waterpeil)	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	gemeentelijk monument	Afbeelding	Fotos\0227 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	1883		
Verbouwingen	diverse reparatie.		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	stroomsluis	Lengte (m)	17,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	12,0
Materiaal	steen, natuursteen, ijzer	Hoogte/Diepte (m)	3,0
Functionerend mechaniek	nee	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Uitwateringssluis bestaande uit 2 landhoofden en één aan beide zijden spitstoelopende pijler (zogenaamde tongmuren) in het Kommerzijlsterdiep, opgebouwd uit rode baksteen, de schamp-plekken zijn voorzien van gebosseleerde natuurstenen blokken. De aansluitingen op de kades zijn opgevuld met rode baksteen. De bovenzijde afgedekt met natuurstenen platen en achter de draaipunten van de sluisdeuren (deze 2 paar sluisdeuren zijn weggehaald), delen van het ijzeren bevestigingsmateriaal zijn nog zichtbaar. Haalpennen gevat in natuursteen zijn nog aanwezig in de sluiskom en een onleesbare peilschaal. Schotbalkspanningen ontbreken - vreemd genoeg - in de sluis. De 4 sluisdeuren zijn 4 jaar geleden (2001) opgeslagen op een terrein bij gemaal Electra.

De inhoudelijke kwaliteit van de voormalige uitwateringsluis van Kommerzijl komt naar voren door de historische betekenis voor de waterhuishouding van voornamelijk het Kommerzijlsterdiep en voormalige scheepvaart in de provincie Groningen. Een sluis van dergelijke omvang en tussenliggende pijler is binnen de provincie Groningen een zeldzame sluis binnen zijn soort. Naastgelegen ligt het waarmanshuis met voormalige schipperskroeg voor het ensemble. De fysieke kwaliteit is in een matige staat. Tegenwoordig is het object niet meer compleet door het ontbreken van de sluisdeuren. Daarnaast is een modern wegdek en hekwerk geplaatst die niet meer in het authentieke beeld van de sluis passen. De beleefde kwaliteit is aanwezig door het beeldbepalende karakter van de omvangrijke sluis. Echter is het niet direct herkenbaar als sluis door het ontbreken van de deuren en de overgelegen brug, waardoor het een beperkte verwijzing heeft naar de historie.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 2.500,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Libau		

Gegevens

Wachter of Klief Warffumermaar

ID	228	Situering	in de slaperdijk nabij de kruising van Noordpolder en de Noordpolderweg
Naam	Wachter of Klief Warffumermaar	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	sluis	x-coördinaat	53,4068182581755
Oorspronkelijke functie	wachter of klief (keersluis)	y-coördinaat	6,56018481560533
Huidige functie	doorlaat (waterpeil)	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0228 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	1826 (op stichtingssteen-onleesbaar)		
Verbouwingen	diverse reparaties		
Opdrachtgever	waterschap de Oostpolder		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	stroomsluis	Lengte (m)	16,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	4,0
Materiaal	steen, natuursteen, hout, ijzer	Hoogte/Diepte (m)	4,0
Functionerend mechaniek	nee	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

De sluis is met donkerbruine baksteen met een rondboog overkluisd. De zijwanden zowel aan de binnendijk als de buitendijk hebben gemetselde vlechtingen en hardstenen eindstukken. Over de sluis ligt een grasweg, weerszijden beschermd door hekwerk en een toegangshek. In de westelijke sluiswand binnendijks is een niet meer leesbare stichtingssteen ingemetseld, de oostzijde van de sluiswand binnendijks: ook een stichtingssteen en een peilschaal. (slecht leesbaar) De wachter heeft één paar houten vloeddeuren en zijn vastgezet in geopende toestand en werden handmatig bediend, aangezien er geen steun- tijveren of wakers te zien zijn. (afhouden van de deur van de muur bijvoorbeeld met een stalen kruk). De bovenzijde van het sluishoofd is naar het zich laat aanzien meerdere keren verbouwd, met name de gemetselde bovenbouw op de rondboog laat een herstelling/toevoeging zien van een andere kleur steen

De inhoudelijke kwaliteit is van hoge mate. Keersluizen zoals deze met één paar vloeddeuren zijn zeldzaam binnen het bezit van het waterschap Noorderzylvest. De sluis in de Warffumermaar heeft een vooraanstaande rol gespeeld in de waterhuishouding in de provincie Groningen en daarenboven voor de functie van wachter als uitwaterings- en keersluis. Ten aanzien van de representativiteit past de sluis binnen de omgeving van de slaperdijk, Warffumermaar en dijkcoupures. De fysieke kwaliteit is deels aangetast door het gebruik van niet authentieke materialen voor onder andere het hek. De beleefde kwaliteit komt sterk tot uiting door het beeldbepalende karakter van de sluis in de slaperdijk. Het is een directe verwijzing naar de vroegere ligging van de zee.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xxx
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xxx
	Representativiteit	xxx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 2.500,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Libau		

Gegevens

Vierboerenpolder

ID	229	Situering	bij gemaal Spijksterpompen
Naam	Vierboerenpolder	Gemeente	Delfzijl
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	sluis	x-coördinaat	53,4108441457997
Oorspronkelijke functie	geen	y-coördinaat	6,87338467064287
Huidige functie	afgebroken tot relicten	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0229 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	midden 19e eeuw		
Verbouwingen	bij Deltadijk		
Opdrachtgever	waterschap/dijkrecht De Vier Buren		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	stroomsluis	Lengte (m)	25,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	1,2
Materiaal	steen, natuursteen, hout, ijzer	Hoogte/Diepte (m)	0,1
Functionerend mechaniek	nee	Aantal	2

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Met donkerbruine steen gemetselde spuisluis, waarvan het binnenhoofd nog bewaard is gebleven met één paar houten ebdeuren. De bovenzijde van de wanden deels afgezet met natuurstenen blokken.

De sluis Vierboerenpolder is recent afgebroken tijdens de dijkverbetering Eemshaven-Delfzijl. De sluisdeuren en materialen worden bewaard op het terrein van de Spijksterpompen. Bij het schrijven van deze rapportage is het voornemen om deze wordt hersteld terug te brengen op het land naast Spijksterpompen. Een waardering van de losse elementen op dit moment geeft een vertekend beeld en is om die reden niet opgenomen in deze rapportage. De oorspronkelijke sluis 'Vierboerenpolder' was een unieke spuisluis in Groningen vanwege de aanwezige ebdeuren. Het representeerde de relatie met de zee. Deze relatie werd benadrukt door haar beeldbepalende ligging in de zeedijk.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	
	Informatiewaarde	
	Ensemblewaarde	
	Representativiteit	
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	
	Authenticiteit	
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	
	Herinnerbaarheid	

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	slecht	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	renovatie	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 70.000,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Libau		

Gegevens

Noordpolderzijl

ID	230	Situering	In de dijk bij Noordpolderzijl
Naam	Noordpolderzijl	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	sluis	x-coördinaat	53,4327837754556
Oorspronkelijke functie	schut- en uitwateringsluis	y-coördinaat	6,58245582768797
Huidige functie	niet functioneel object met CH waarde	Google Maps link	https://www.google.com/maps/@?api=1&map_acti
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0230 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	1811 (op stichtingssteen)		
Verbouwingen	bij Deltadijk		
Opdrachtgever	waterschap Noordpolder		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	schutsluis	Lengte (m)	65,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	2,0
Materiaal	steen, natuursteen, hout, ijzer	Hoogte/Diepte (m)	2,0
Functionerend mechaniek	ja	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Schut- en uitwateringsluis opgemetseld met donkerbruine baksteen, de hoeken afgezet met natuurstenen blokken. Dubbele schotbalkspinningen in het benedenhoofd. Eén paar eb- en één paar vloeddeuren van hoogstwaarschijnlijk twee paar vloeddeuren. Stichtingsstenen en peilschaal ingemetseld, maar niet meer leesbaar. Diverse muurankers. De schutsluis werd aanvankelijk alleen gebruikt door de landvoogd van Rottum. Volgens het archief heeft de Noordpolderzijl één paar storm-, één paar vloed- en één paar ebdeuren gehad.

De inhoudelijke kwaliteit wordt gekenmerkt door de historische betekenis voor de waterhuishouding en voormalige scheepvaart in de provincie Groningen. Voornamelijk voor uitwateringsluizen voor binnendijks gebied in Groningen heeft de sluis bij Noordpolderzijl een historische betekenis. Passend in het ensemble ligt naastgelegen het oude Zielhoes uit 1812.

De fysieke kwaliteit is in redelijke staat. Als gevolg van de dijkverzwarening is de authenticiteit in enige mate aangetast. Met name het binnenhoofd kent nog redelijke gaafheid. De beleefde kwaliteit is redelijk. De sluis is een goed zichtbaar object in Noordpolderzijl aan weerszijden van de dijk. In combinatie met het water aan weerszijden van de dijk verwijst het nog naar de rol van de sluis.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xx
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 1.600,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Wetsingerzijl

ID	231	Situering	Sauwerdermaar in de Reitdiepdijk
Naam	Wetsingerzijl	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	sluis	x-coördinaat	53,2956704812051
Oorspronkelijke functie	doorlaat (waterpeil)	y-coördinaat	6,50554987560446
Huidige functie	geen	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0231 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	1878 (op stichtingssteen-onleesbaar)		
Verbouwingen	diverse reparaties		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	schutsluis	Lengte (m)	34,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	10,0
Materiaal	hout, ijzer: kubbestijlen, bak- en natuursteen	Hoogte/Diepte (m)	3,0
Functionerend mechaniek	nee	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Schutsluis met rechte kolk, opgemetseld uit donkerbruine baksteen met wulfmuren en kubbestijlen, schuin op- en aflopend met de Reitdiepdijk. De bovenzijde van de kolk is afgezet met rollagen. De zijwanden (wulfmuren en kubbestijlen) afgezet met ijzeren platen en bolderhouders. In de schutsluis bevindt zich nog één paar houten deuren van de oorspronkelijke 3 paar. Volgens het boek van Geertsema*) zou het zelfs om 5 paar deuren gaan, 3 paar deuren naar het Reit-diep en 2 paar deuren naar binnen, naar het Sauwerdermaar (p.209). De sluiswanden worden door middel van ijzeren H en I balken (een latere toevoeging) op hun plek gehouden. Interessant in dit geval is, dat onder het aangrijppunt van de balken op de kubbestijlen een puistof uitstulping is te zien, mogelijk heeft men met de vervaardiging van de gietijzeren kubbestijlen rekening gehouden met een eventuele versteviging van balken tussen de sluiswanden. Over de sluis ligt een vaste betonnen brug iets westelijker ligt op een ijzeren V-vormige plaat, waar de sluisdeuren tegenaan draaien een gele stenen stapeling in driehoekige vorm gemetseld, een zogenaamde ezelsrug, waarvan de functie onduidelijk is. (mogelijk een eerdere verzwaring). Volgens de aanbesteding door het waterschap Hunsingo werd er zowel gesmeed, getrokken als gegoten ijzer gebruikt. (zie archief Noorderzijlvest). Verder vermeldt het archief dat de naast gelegen sluiswachterswoning gebouwd in 1875, in 1947 is gesloopt, alsmede een kleiner onderkomen voor de sluisknecht gebouwd in 1813. De schutsluis heeft ooit een draaibrug gehad, die aan de westzijde werd bediend door de sluisknecht.

De inhoudelijke kwaliteit van de Wetsingezijl volgt met name uit haar zeldzaamheid. Dit type uitwateringssluiss komt zelden voor. De informatiewaarde heeft betrekking op de historische betekenis van deze sluis voor de waterhuishouding in Groningen. Ook de wulfmuren, kubbestijlen en de vleugelmuren zijn waardevol. De sluis ligt in de Reitdiepdijk tussen het Reitdiep en de Sauwerdermaar, dit is een beperkt ensemble. De sluis representeert de waterhuishouding in Groningen. De fysieke kwaliteit van de Wetsingersluis is goed sinds de renovatie in 2011, De sluis is compleet, maar niet meer geheel authentiek. De beleefde kwaliteit van de sluis is goed door zijn beeldbepalende ligging langs een fietspad. Het herinnert duidelijk aan de waterbeheersing in het gebied.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xxx
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 2.500,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Driewegsluis Groningen

ID	232	Situering	tussen het Damsterdiep, het Van Starckenborghkanaal en het Eemskanaal
Naam	Driewegsluis Groningen	Gemeente	Groningen
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	sluis	x-coördinaat	53,22523457044
Oorspronkelijke functie	sluis	y-coördinaat	6,59658255692843
Huidige functie	geen	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0232 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	onbekend		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	schutsluis	Lengte (m)	45,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	13,0
Materiaal	metselwerk	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	nee	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

De sluis is met name gebouwd om het schutten van het Van Starckenborghkanaal naar het Damsterdiep te beperken tot eenmaal. Zou er een tweetal conventionele sluisen zijn met twee deuren, dan moest er eerst - komende van het Van Starckenborghkanaal - worden gesloten naar het Eemskanaal en vandaar naar het Damsterdiep.

De inhoudelijke kwaliteit van de Driewegsluis ontstaat door zijn zeldzaamheid. Het is één van de weinige driewegsluizen in Nederland en de enige in beheer van waterschap Noorderzijlvest. De sluis is de verbinding tussen het Van Starckenborghkanaal, het Damsterdiep en het Eemskanaal sinds de voltooiing van het Van Starckenborghkanaal in 1938. Het is beperkt representatief, omdat de uitgang richting het Damsterdiep tegenwoordig op een doodlopend stuk water uitkomt en de sluis sinds de jaren '90 buiten gebruik is genomen. De ontbrekende watergang zorgt ook dat de ensemblewaarde vermindert, omdat juist de unieke derde uitgang niet meer verbindt.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xxx
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	slecht	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	renovatie	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 500.000,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Goliath dichtlaatsluis

ID	233	Situering	nabij de molen Goliath aan het Goliathspad
Naam	Goliath dichtlaatsluis	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	sluis	x-coördinaat	53,447669041968
Oorspronkelijke functie	spuisluis	y-coördinaat	6,78487067672989
Huidige functie	niet functioneel object	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	rijksmonument 527124	Afbeelding	Fotos\0233 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	1852		
Verbouwingen	1932 & 1950-59		
Opdrachtgever	Eemspolder		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	spuisluis	Lengte (m)	9+12
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	4,0
Materiaal	metselwerk	Hoogte/Diepte (m)	3,5
Functionerend mechaniek	nee	Aantal	-

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

OMSCHRIJVING UITWATERINGSSLUIS Inleiding De poldermolen 'Goliath' wordt vergezeld van een UITWATERINGSSLUIS, die in 1876 is gebouwd in opdracht van het Waterschap de Eemspolder. De sluis is een in de zeewering de Eemspolderdijk geplaatste, gemetselde uitwateringssluis met vloed- en ebdeur. Het polderwater werd tot de bedijking van de Emmapolder door deze sluis naar de Waddenzee afgevoerd. De oorspronkelijk met puntdeuren toegeruste sluis is verbouwd in 1932 en heeft sindsdien schuifdeuren. In de jaren 1950 zijn de sluisbaden aan de noordzijde van de dijk met elkaar verbonden door betonnen liggers. Omschrijving De uitwateringssluis heeft aan de molenzijde drie kademuren van schone baksteen. De twee zuidelijke einden van de in de stroomrichting staande kademuren zijn rondgemetseld en voorzien van een betonnen rand. De houten schuifdeur wordt bediend door middel van een draaimechanisme, dat is verbonden met twee staande hengelstangen met tandingen, waaraan de deur is bevestigd. De meeste ijzeren onderdelen van de sluis staan op de hoger opgaande dwarse kademuur boven de sluisdoorgang en maken deel uit van een schuifgeleidingsconstructie. In de kademuur boven de sluisdoorgang staan twee stichtings/herinneringsstenen van grijze hardsteen met onder meer het bouwjaar 1876. De noordzijde van de sluis bestaat onder meer uit geknikte kademuren van schone baksteen met een betonnen rand. De kademuren zijn door middel van betonnen liggers met elkaar verbonden. Op de plaats waar zich voorheen een tuimelklep bevond, bevindt zich een niet meer dienst doend stormschot. Waardering De sluis is van algemeen belang vanwege de grote cultuurhistorische en de ensemblewaarde: - als een bijzondere uitdrukking van een landschappelijke ontwikkeling en als een belangrijk overblijfsel van de geschiedenis van de inpoldering van Noord-Groningen; - vanwege de bijzondere situering in de dijk, vanwege de nauwe ruimtelijk-visuele en de functionele samenhang met de molen en de molenaarswoning en omdat de sluis onlosmakelijk is verbonden met het omringende polderlandschap; - vanwege de herkenbaarheid en vanwege de ruime mate van gaafheid.

De inhoudelijke kwaliteit van de dichtlaatsluis wordt bepaald door voornamelijk de ensemblewaarde met de ligging in de dijk bij de molen Goliath, met bijbehorend molenwachterswoning, die het water richting de sluis pompt. Het kanaal is ook nog steeds aanwezig. Dergelijke spuisluizen zijn zeldzaam in de provincie Groningen. De fysieke kwaliteit van het object is hoog door de authentieke staat en de volledigheid van het object. Alhoewel deze in zeer slechte staat verkeren. De beleefde kwaliteit is matig Het object is zichtbaar bij de molen maar is niet individueel zichtbaar in het landschap. Het object herinnert nog aan de voormalige kering toen de sluis spuide op zee en de Emmapolder nog niet bestond.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xx
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	xxx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	xxx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	x
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	slecht	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	renovatie	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 500.000,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Grondzijl (Leeuwenborg)

ID	234	Situering	Rijksweg 100 bij het Damsterdiep
Naam	Grondzijl (Leeuwenborg)	Gemeente	Groningen
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	huisjes	x-coördinaat	53,2300043072399
Oorspronkelijke functie	gemaal	y-coördinaat	6,61360910421861
Huidige functie	opslag	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0234 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	1879		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	poldergemaal	Lengte (m)	16,0
Capaciteit van het object	74 m3/min	Breedte (m)	8,0
Materiaal	metselwerk	Hoogte/Diepte (m)	3,0
Functionerend mechaniek	nee	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Niet beschikbaar.

De inhoudelijke kwaliteit van het gemaal Grondzijlsterpolder betreft zich voornamelijk om de ombouwing, want het gemaal is niet meer in functie als gemaal. Het gebouw dient als opslag en moderne bemaling geschied onder de grond. De informatiewaarde is zeer beperkt, omdat het gebouw enkel de digitale aansturing van het gemaal bevat. Het gemaal is ook niet zeldzaam. De ensemblewaarde van het object is zeer beperkt, omdat het ingebouwd is tussen woon- en verkeersfuncties. Het gebouw is vanwege het ontbreken van het oorspronkelijke gemaal niet representatief. De fysieke kwaliteit van het gemaal is goed. Naast goede staat van onderhoud is het huisje authentiek met een mooie gemetselde brug aan de voorzijde van het gemaal. Het ontbreken van functionerend authentiek mechaniek beperkt de compleetheid van het object. De beleefde waarde van het gemaal is zeer beperkt, doordat het achter een hek ligt en schuilgaat achter een grote boom. De vraag is hoeveel mensen vanaf de grote weg aandacht schenken aan het object dat ingebouwd is tussen andere woningen. Wanneer iemand voor het gemaal staat is vanaf de linkerzijde de functie absoluut niet duidelijk, vanaf de rechterzijde is het bruggetje en de krooshapper beter zichtbaar en herinnert het aan het gemaal.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	x
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 1.156,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Sluis III Veenhuizen

ID	235	Situering	In de Kolonievaart, brug van de N919
Naam	Sluis III Veenhuizen	Gemeente	Noordenveld
Categorie	Monumenten	Provincie	Drenthe
Bundel	sluis	x-coördinaat	53,0375
Oorspronkelijke functie	sluis	y-coördinaat	6,372583
Huidige functie	stuw	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	rijksmonument nr. 469403	Afbeelding	Fotos\0235 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	rond 1900		
Verbouwingen	1991		
Opdrachtgever	Rijkswaterstaat		
Ontwerper	J. Strootman		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	schutsluis	Lengte (m)	32,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	8,0
Materiaal	gemetseld basalt	Hoogte/Diepte (m)	1,5
Functionerend mechaniek	nee	Aantal	2 kades, 4 deuren

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Inleiding schutsluis aangelegd rond 1900 ter verbetering van de in 1823 gegraven Kolonievaart en de aansluiting op de Friese wateren. De plannen zijn vermoedelijk ontwikkeld door de Hoofdingenieur van Rijkswaterstaat J. Strootman. De inmiddels vrijwel verdwenen giet- en smeedijzeren bewegingswerken zijn vervaardigd door ijzergieterij G.J. Wispelwey & Co. uit Zwolle. De schutsluis is thans in gebruik als stuw. Het betonnen element dat daartoe in de kolk is aangebracht valt buiten de bescherming. De nabij gelegen dubbele sluiswachterswoning is al afgebroken. Omschrijving Sober en functioneel uitgevoerde schutsluis met ovale kolk. De sluiswanden en de aanhechting met de wal zijn opgetrokken uit basaltblokken en, evenals de sluishoofden, afgezet met natuurstenen dekplaten. De bakstenen sluishoofden met schotbalkspinningen boden plaats aan de gieten smeedijzeren bewegingswerken en de plaatijzeren sluisdeuren. Aan weerskanten van de sluis waren remmingswerken aangebracht. Waardering Schutsluis, ondanks het ontbreken van een deel van de bewegingswerken, van architectuurhistorisch, typologisch, waterstaatkundig en stedenbouwkundig belang, alsmede van belang voor de geschiedenis van de Rijkswerkinrichting Veenhuizen. Tevens functioneel onderdeel van het uitzonderlijk waardevolle gebied Veenhuizen.

De inhoudelijke kwaliteit van Sluis III bij Veenhuizen schuilt in de ensemble waarde in combinatie met de overige sluisen in de Kolonivaart en de landschapsgeschiedenis van Veenhuizen waarin de vaart een essentiële rol speelde. Dit is nog altijd terug te zien in het rechte landschapspatroom. De sluis is niet zeldzaam. Het representeert de cultuurhistorie van Veenhuizen. De fysieke kwaliteit van de sluis is goed, de sluis is onlangs (2011) gerestaureerd. De sluis is authentiek, en compleet. De beleefde waarde van de sluis is goed. De sluis is goed zichtbaar vanaf de weg, en herinnert aan de complexiteit van het waterbeheer in de veenontginningen.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	x
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	xxx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 2.500,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Wachter met vloeddeurtjes

ID	236	Situering	Dijkweg nabij nr. 89
Naam	Wachter met vloeddeurtjes	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	sluis	x-coördinaat	53,4327163460416
Oorspronkelijke functie	wachter	y-coördinaat	6,81927865945778
Huidige functie	doorlaat (waterpeil)	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0236 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	midden 19e eeuw		
Verbouwingen	beton stabilisatie		
Opdrachtgever	waterschap Oostpolder		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	klein	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	2,0
Materiaal	steen (rood en geel), ijzer, beton, hout	Hoogte/Diepte (m)	1,0
Functionerend mechaniek	ja	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Buitendijks: gemetselde boogvormige doorlaat van friesche gele steentjes*), de opbouw tot aan de boog, de zijwanden en rollagen van rode baksteen. De zijwanden (vleugelmuren) lopen waaivormig uit en worden tussen de wanden gestabiliseerd door horizontaal geplaatste ijzeren trekstangen en betonnen balken van latere datum. De gemetselde boog heeft aan de bovenzijde een betonnen latei. Voor de boog twee naar buiten draaiende deurtjes, waarvan goed te zien is, dat de deurtjes met een kruk van de wanden (de vleugelmuren) worden gehouden. (zie in dit verband: het wel/niet afhouden van de deuren van de wanden ook objectnummer 35, er moet dan een minimale hoek ten opzichte van sluisas zijn van 15°, wil het vloedwater de deuren automatisch kunnen dichtdrukken). Binnendijks: gemetselde boogvormige doorlaat van friesche gele steentjes, de opbouw van rode baksteen, de zijwanden zijn opgebouwd uit niet -originele- betonnen elementen en lopen waaivormig uit en worden op hun plaats gehouden door een latere toevoeging van 2 niet -originele- horizontale betonnen balken, die op de wanden bevestigd zijn. *)Het is niet zeker of de boog met friesche gele steentjes in haar geheel is doorgezet.

De inhoudelijke kwaliteit van de wachter komt voort uit de zeldzaamheid van een gemetselde rondboog van de wachter. Ook de deurtjes met beweegbare krukken zijn uniek. De ensemblewaarde is zeer beperkt. De informatiewaarde en representativiteit is ook beperkt, hoewel de ligging in de slaperdijk iets verteld over de vroegere waterhuishouding van het gebied. De fysieke kwaliteit van de wachter of klief is goed, en de wachter is nog redelijk ga en authentiek. De beleefde waarde van de wachter is beperkt vanwege beperkte zichtbaarheid.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xxx
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xx
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 400,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Zwaaikom bij Loppersum

ID	237	Situering	Loppersumse Wijmers, bij kruising Wijmersweg en Fivelstraat
Naam	Zwaaikom bij Loppersum	Gemeente	Loppersum
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	water	x-coördinaat	53,3278944023378
Oorspronkelijke functie	water	y-coördinaat	6,74702951063458
Huidige functie	water	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0237 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	onbekend		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	waterloop - 4a	Lengte (m)	19,0
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	12,5
Materiaal	grond	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Niet beschikbaar.

De inhoudelijke kwaliteit van de zwaaiikom bij Loppersum volgt uit haar zeldzaamheid. Het is een van de weinig zwaaikommen in beheer van het waterschap. In de zwaaiikom konden boten elkaar eenvoudig passeren. De zwaaiikom maakt geen deel uit van een ensemble, anders de ligging aan de Loppersumse Wijmers. De fysieke kwaliteit van de zwaaiikom is matig. De zwaaiikom is wel authentiek en compleet. De beleefde kwaliteit van de zwaaiikom is beperkt. De zwaaiikom is wel zichtbaar vanaf de weg, maar herinnert niet duidelijk aan haar functie.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xxx
	Informatiewaarde	x
	Ensemblewaarde	x
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	xxx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	kosten onderhoud waterloop	Oorzaak kosten	verandering waterstand
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Kunstwerk gemaal Noordpolderzijl

ID	238	Situering	Aan de muur in het gemaal Noordpolderzijl
Naam	Kunstwerk gemaal Noordpolderzijl	Gemeente	Hogeland
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	kunstuiting	x-coördinaat	53,432446
Oorspronkelijke functie	kunstuiting	y-coördinaat	6,582053
Huidige functie	kunstuiting	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0238 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	onbekend		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	kunstwerk - glasmozaïek	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	1,0
Materiaal	geschilderde scherven glas op panelen	Hoogte/Diepte (m)	1,0
Functionerend mechaniek	n.v.t.	Aantal	3

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Niet beschikbaar.

De inhoudelijke kwaliteit van het kunstwerk in het gemaal Noordpolderzijl wordt laag gewaardeerd. Een vergelijkbaar kunstwerk hangt in de Spijksterpompen en is dus niet zeldzaam. Bovendien staat de uiting van het kunstwerk los van de functie van het gemaal en biedt het geen duidelijke verwijzing naar de historie van omgeving. De fysieke kwaliteit is nog in goede staat. Het kunstwerk is nog compleet, zoals het oorspronkelijk gemaakt is. De beleefde kwaliteit van het kunstwerk is ook laag. Dit is een direct gevolg van de positionering van het kunstwerk in het gemaal, waardoor het niet zichtbaar is voor de omgeving.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xx
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	x
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xx
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	x
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	nee
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	onderdeel reguliere schoonmaakkosten	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Sluis Derde Verlaat te Diepswal

ID	239	Situering	in Leeksterhoofddiep nabij Diepswal 24
Naam	Sluis Derde Verlaat te Diepswal	Gemeente	Westerkwartier
Categorie	Monumenten	Provincie	Groningen
Bundel	sluis	x-coördinaat	53,149857
Oorspronkelijke functie	sluis	y-coördinaat	6,369556
Huidige functie	stuw	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	gemeentelijk monument	Afbeelding	Fotos\0239 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	1924		
Verbouwingen	1950		
Opdrachtgever	gemeente		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	sluis	Lengte (m)	33
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	17
Materiaal	beton, hout, metaal	Hoogte/Diepte (m)	onbekend
Functionerend mechaniek	ja	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

De huidige sluis stamt uit 1924, maar wordt voorafgegaan door vele andere sluisjes in het Leeksterhoofddiep. In 1924 worden de voorgangers van de huidige sluis bij Diepswal, het middelste en bovenste verlaat, opgeruimd. Bij de oplevering van de aangebrachte vernieuwingen die het diep weer bruikbaar moesten maken, voldeed de 'opgevaardeerde' scheepvaartweg al niet meer. Nu is de 'sluis' voor het waterschap Noorderzijlvest een attribuut in de waterhuishouding. Als voormalige 'bovenste' sluis op Diepswal is het bouwwerk 'verminkt'. De schuifdeur aan de brugkant, in 1980 al in vergevorderde staat van ontbinding, is geheel verdwenen. Aan de Zevenhuister kant zijn de puntdeuren vervangen door een betonnen waterkering. Toch behoort deze sluis, met de sluisresten uit 1896 van het 'middelste verlaat' wat verder noordwaarts en de veenkoloniale klapbrug bij de Kromme Kolk, tot de enige overgebleven kunstwerken in het Leekster Hoofddiep.

De inhoudelijke kwaliteit van de sluis volgt uit de zeldzaamheid. Het is de enige overgebleven verlaat (sluis) in het Leeksterhoofddiep die nog zichtbaar is. De ensemblewaarde beperkt zich dus enkel tot het nog bestaande Hoofddiep. De sluis representeert het waterbeheer uit de vroeger 20e eeuw. De informatiewaarde van het object is beperkt. De fysieke kwaliteit van het object is slecht, de sluis is aan groot onderhoud toe en staat 's zomers vol met waterplanten en kroos. De beleefde kwaliteit hoog vanwege de zichtbaarheid in het beeldbeplande Hoofddiep. De herinnerbaarheid van het object aan vroeger waterbeheer is zeer beperkt.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xx
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	x
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	x
	Authenticiteit	x
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	slecht	Eigendom waterschap	gedeeltelijk
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	renovatie	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	EUR 500.000,-	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Oliepomp Grondzijl

ID	240	Situering	In opslag gemaal Grondzijl
Naam	Oliepomp Grondzijl	Gemeente	Groningen
Categorie	Collecties	Provincie	Groningen
Bundel	object	x-coördinaat	53,2300043072399
Oorspronkelijke functie	oliepomp	y-coördinaat	6,61360910421861
Huidige functie	oliepomp	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0240 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	nee		
Bouwjaar	onbekend		
Verbouwingen	n.v.t.		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	object	Lengte (m)	-
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	-
Materiaal	ijzer, hout	Hoogte/Diepte (m)	-
Functionerend mechaniek	ja	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

niet beschikbaar

De cultuurhistorische waardstelling van de historische oliepomp is nog nader te bepalen.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	n.t.b.
	Informatiewaarde	n.t.b.
	Ensemblewaarde	n.t.b.
	Representativiteit	n.t.b.
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	n.t.b.
	Authenticiteit	n.t.b.
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	x
	Herinnerbaarheid	n.t.b.

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	goed	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	nee
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	ja
Te verwachten kosten	n.t.b.	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Dijkcoupure en schotbolkhuisje Electraweg-Zuid

ID	241	Situering	Langs de Electraweg ten zuiden van het Reitdiep
Naam	Dijkcoupure en schotbolkhuisje Electraweg-Zuid	Gemeente	Westerkwartier
Categorie	Landschap	Provincie	Groningen
Bundel	object	x-coördinaat	53,312553
Oorspronkelijke functie	waterkering	y-coördinaat	6,362371
Huidige functie	geen	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0241 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	onbekend		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	kade	Lengte (m)	3
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	0,3
Materiaal	beton, hout	Hoogte/Diepte (m)	1
Functionerend mechaniek	ja	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Een coupure bestaat uit twee betonnen of gemetselde wanden met in het midden twee schotbalkspinningen. Bij de meeste coupures staat een schotbolkhuisje. Een Dijkcoupure is van algemeen belang vanwege cultuurhistorische waarde - vanwege de historische betekenis - vanwege de ruimtelijke en functionele relatie met de overige onderdelen van het complex - vanwege de markante ligging in het open landschap. Bijlage VII bevat een GIS-kaart met overzicht van de dijkcoupures in Noorderzijvest, waarvan er drie in bezit zijn van Waterschap Noorderzijvest.

De inhoudelijke kwaliteit van de dijkcoupure en schotbalkhuisje langs de Electraweg ten zuiden van het Reitdiep is goed. Dit volgt uit de volledigheid van het ensemble dijkcoupure en schotbalkhuisje. De informatiewaarde die hieruit volgt met betrekking tot de representatie van de bescherming tegen hoogwater wordt hierdoor goed duidelijk. Een dijkcoupure is niet zeldzaam in dit gebied, maar het complete ensemble en de eigendom van het waterschap komen niet vaak voor.

De fysieke kwaliteit van de coupure en het schotbalkhuisje zijn matig. Het ensemble is wel compleet en authentiek.

De beleefde kwaliteit van het ensemble is goed vanwege de zichtbaarheid langs de weg. Dit herinnert aan de strijd tegen hoogwater in het gebied.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xx
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	xxx
	Representativiteit	xx
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	xxx
	Authenticiteit	xxx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	xxx
	Herinnerbaarheid	xx

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	matig.	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	EUR 625,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Witteveen+Bos		

Gegevens

Dijkcoupure weiland Warffum

ID	242	Situering	In weiland bij kolk tussen Warffumermaar en Noordpolderkanaal
Naam	Dijkcoupure weiland Warffum	Gemeente	Hogeland
Categorie	Landschap	Provincie	Groningen
Bundel	object	x-coördinaat	53,407009
Oorspronkelijke functie	waterkering	y-coördinaat	6,559135
Huidige functie	geen	Google Maps link	https://www.google.com/
Beleidsstatus	geen	Afbeelding	Fotos\0242 (1).jpg
Opengesteld voor publiek	ja		
Bouwjaar	onbekend		
Verbouwingen	onbekend		
Opdrachtgever	onbekend		
Ontwerper	onbekend		

Eigenschappen en afmetingen

Type object	kade	Lengte (m)	4
Capaciteit van het object	n.v.t.	Breedte (m)	0,3
Materiaal	beton	Hoogte/Diepte (m)	1
Functionerend mechaniek	ja	Aantal	1

Beschrijving (o.a. RCE en inventarisatie 2006)

Een coupure bestaat uit twee betonnen of gemetselde wanden met in het midden twee schotbalkspinningen. Bij de meeste coupures staat een schotbalkhuisje. Een Dijkcoupure is van algemeen belang vanwege cultuurhistorische waarde - vanwege de historische betekenis - vanwege de ruimtelijke en functionele relatie met de overige onderdelen van het complex - vanwege de markante ligging in het open landschap. Bijlage VII bevat een GIS-kaart met overzicht van de dijkcoupures in Noorderzijlvest, waarvan er drie in bezit zijn van Waterschap Noorderzijlvest.

De inhoudelijke kwaliteit van de dijkcoupure in het weiland nabij de Warffumermaar is niet zeldzaam, ook het ensemble met schotbalkhuisje ontbreekt. De informatiewaarde van deze dijkcoupure is niet anders dan andere beter toegankelijke dijkcoupures. De coupure representeert de hoogwaterbescherming van het gebied.

De fysieke kwaliteit van de coupure is matig, de coupure is niet compleet, de schotbalken ontbreken, de coupure is wel authentiek.

De beleefde kwaliteit is beperkt door de slechte bereikbaarheid, hoewel de coupure wel zichtbaar is vanaf de weg. De coupure heeft beperkte herinneringswaarde.

Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	xx
	Informatiewaarde	xx
	Ensemblewaarde	x
	Representativiteit	x
Fysieke kwaliteit	Compleetheid/Gaafheid	x
	Authenticiteit	xx
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid	x
	Herinnerbaarheid	x

Globale kosten

Staat van onderhoud:

Huidig	matig	Eigendom waterschap	ja
Gewenst	goed	Waterbeheerfunctie	ja
Onderhoud	regulier	Erfgoedkosten	nee
Te verwachten kosten	EUR 625,--	Oorzaak kosten	slijtage
Geraamd door	Witteveen+Bos		

BIJLAGE: ARCHEOLOGISCHE MONUMENTEN EN GROEN ERFGOED

Tabel II.1 Archeologische objecten

ID	Naam	Categorie	Bundel	Archeologisch monumentnummer	Inventarisatie
1	Wierderesten en resten kapel bij Menkeweer	Archeologie	relict	296	compleet
2	Restanten klooster Feldwerd	Archeologie	relict	364 (RM nr. 45588)	compleet
6	Borgterrein Spijk	Archeologie	relict	5761	compleet
14	Overslagplaats Onderdendam	Archeologie	dorpsgezicht	15208	compleet
15	Dijkdorp Garrelsweer	Archeologie	relict	15239	compleet
18	Dorp Kommerzijl	Archeologie	dorpsgezicht	15204	compleet
19	Dorp Enumatil	Archeologie	dorpsgezicht	15217	compleet
20	Dorp Niezijl	Archeologie	dorpsgezicht	15228	compleet
21	Dorp Ten Post	Archeologie	dorpsgezicht	15311	compleet
22	Dorp Schouwerzijl	Archeologie	dorpsgezicht	15314	compleet
23	Hunebed Schaphalstertocht	Archeologie	relict	geen	compleet
24	Omslootte wierde Westerwijtwerd	Archeologie	waterloop	886	compleet
25	Grachten en singel borgterrein 'Huis Harsens'	Archeologie	waterloop	1194 en 1195	compleet
28	Deels afgegraven wierde en Boterdiep dwarsdoor gegraven, Kantens	Archeologie	wierde	5264	compleet
30	Dorpswierde Losdorp	Archeologie	wierde	5616	compleet
34	Omgrachtte huiswierde Rasquert	Archeologie	wierde	6741	compleet
35	Omgrachte huiswierde op kwelderwal bij Ulrum	Archeologie	wierde	7240	compleet
44	Elementen dijkverzwaren Delfzijl-Eemshaven	Archeologie	dijk	gem. beleidskaart	compleet
3	Terrein met verschillende lagen, wierden en borgen, Sauwerd	Archeologie	relict	8769	enkel bezocht
4	Neolithische woonplaats aan water nabij Lieveren	Archeologie	relict	2021	enkel bezocht

ID	Naam	Categorie	Bundel	Archeologisch monumentnummer	Inventarisatie
5	Oude stadskern Appingedam	Archeologie	dorpsgezicht	5618	enkel bezocht
7	Restanten kloostervoorwerk Zuidwende	Archeologie	relict	6728	enkel bezocht
8	Vindplaats voorwerpen Neolithische bewoning Lieveren	Archeologie	relict	8742	enkel bezocht
9	Terrein bewoningssporen verschillende bevolkingslagen Langelo	Archeologie	relict	8743	enkel bezocht
10	Stadskern Groningen	Archeologie	dorpsgezicht	8789	enkel bezocht
11	Dorpswierde Toornwerd	Archeologie	relict	11665	enkel bezocht
12	Haven Pieterburen	Archeologie	relict	15179	enkel bezocht
13	Sporen van bewoning Winsummerdiep	Archeologie	relict	15207	enkel bezocht
16	Terrein onder Steentil Aduard	Archeologie	relict	16918	enkel bezocht
17	Meso- en neolithische bewoningslagen bij Zuidvelde	Archeologie	relict	8875	enkel bezocht
27	Sporen van Wierde opgenomen in huidige dijk nabij Panser	Archeologie	wierde	5209	enkel bezocht
29	Grotendeels onbebouwde en gave dorpswierde, Mensingeweer	Archeologie	wierde	5409	enkel bezocht
31	Wierde op oeverwal bij Garweer	Archeologie	wierde	5611	enkel bezocht
32	Omvangrijke huiswierde met ringsloot bij Nijenklooster	Archeologie	wierde	5799	enkel bezocht
33	Huiswierde bij Krewerd	Archeologie	wierde	5802	enkel bezocht
36	Huiswierde met restanten bewoning bij Niekerk	Archeologie	wierde	7249	enkel bezocht
37	Sporen omgrachte huiswierde	Archeologie	wierde	7253	enkel bezocht
38	Huiswierde aan de gracht Slaperstil	Archeologie	wierde	11829	enkel bezocht
39	Wierde Enzelens	Archeologie	wierde	7013	enkel bezocht
	Dorpswierde Marsum	Archeologie	wierde	180	geïnventariseerd
	Wierde bij Ten Post	Archeologie	wierde	317	geïnventariseerd
	Wierde aan Uiteinderweg	Archeologie	wierde	362	geïnventariseerd
	Twee terpen en overblijfselen klooster	Archeologie	relict	366	geïnventariseerd
	deels afgegraven onbebouwde wierde	Archeologie	wierde	461	geïnventariseerd
	Wierde bij Appeningendam	Archeologie	wierde	495	geïnventariseerd

ID	Naam	Categorie	Bundel	Archeologisch monumentnummer	Inventarisatie
	Huiswierde met akkercomplex bij Marsum	Archeologie	wierde	758	geïntariseerd
	Wierde langs Selwerderdiepje	Archeologie	wierde	792	geïntariseerd
	Resten Steen- en pannenbakkerij	Archeologie	relict	793	geïntariseerd
	Overblijfselen borg Ulgersma	Archeologie	relict	795	geïntariseerd
	Verhoogde woonplaats bij Wirdum	Archeologie	wierde	880	geïntariseerd
	Verhoogde woonplaats langs Damsterdiep	Archeologie	wierde	882	geïntariseerd
	Verhoogde woonplaats langs Damsterdiep	Archeologie	wierde	883	geïntariseerd
	deels afgegraven dorpswierde Toornwerd	Archeologie	wierde	884	geïntariseerd
	Wierde Huizinge	Archeologie	wierde	890	geïntariseerd
	Huisterp	Archeologie	wierde	895	geïntariseerd
	Overblijfselen van een borg bij Startenhuizen	Archeologie	relict	902	geïntariseerd
	Overblijfselen borg of fort	Archeologie	relict	903	geïntariseerd
	Dorpswierde van Leermens	Archeologie	wierde	908	geïntariseerd
	Omtadaburgh	Archeologie	relict	912	geïntariseerd
	Terrein met borg Scharfborg	Archeologie	relict	913	geïntariseerd
	Borgterrein nabij 't Zandt	Archeologie	relict	914	geïntariseerd
	Verhoogde woonplaats bij Schaphalsterzijl	Archeologie	wierde	1181	geïntariseerd
	Wierde ten noorden van Winsum	Archeologie	wierde	1190	geïntariseerd
	Dorpswierde met kerkhof en kloostervoorwerk nabij Winsum	Archeologie	relict	1191	geïntariseerd
	Singelresten en gracht verhoogde woonplaats bij Winsum	Archeologie	relict	1192	geïntariseerd
	Omgrachtte verhoogde woonplaats	Archeologie	water	1200	geïntariseerd
	Wierde bij Adorp	Archeologie	wierde	1201	geïntariseerd
	Wierde met grafveld nabij Adorp	Archeologie	wierde	1202	geïntariseerd
	Mogelijk dubbele wierde	Archeologie	wierde	1205	geïntariseerd
	Restanten Borg bij Hiornhuizen	Archeologie	relict	5058	geïntariseerd
	Wierde met resten Benedictijnenklooster Sint Julianus bij Rottum	Archeologie	relict	5063	geïntariseerd

ID	Naam	Categorie	Bundel	Archeologisch monumentnummer	Inventarisatie
	Wierde bij Den Andel	Archeologie	wierde	5064	geïnteriseerd
	Huiswierde Oldenzijl	Archeologie	wierde	5181	geïnteriseerd
	Sporen van wierde aan Houwerzijlstervaart en Weemsterpad	Archeologie	relict	5189	geïnteriseerd
	Sporen van wierde en Steenhuis aan Ewer/ Hayemaheerd	Archeologie	relict	5206	geïnteriseerd
	Huiswierde aan Oude Weersterweg	Archeologie	wierde	5248	geïnteriseerd
	Sporen van een wierde met resten diverse bewoningslagen, Stitswerd	Archeologie	relict	5260	geïnteriseerd
	Wierde en mogelijk oud borgterrein Krakenborg	Archeologie	relict	5266	geïnteriseerd
	Restant wierde bij Adorp	Archeologie	wierde	5270	geïnteriseerd
	Woonplaats met resten kapel bij Lutjewolde	Archeologie	relict	5273	geïnteriseerd
	Huiswierde en vindplaats kogelpotaardewerk bij Groot Wetsinge	Archeologie	wierde	5275	geïnteriseerd
	Sporen van een wierde nabij Adorp	Archeologie	wierde	5276	geïnteriseerd
	Sporen wierde op kwelderrug bij Bedum	Archeologie	wierde	5284	geïnteriseerd
	Huiswierde met steenbakkerij, Onderdendam	Archeologie	wierde	5286	geïnteriseerd
	Borgterrein Blauwborg Winsum	Archeologie	relict	5304	geïnteriseerd
	Huiswierde nabij Warffum	Archeologie	wierde	5305	geïnteriseerd
	Dorpswierde van Ezinge	Archeologie	wierde	5312	geïnteriseerd
	Sporen van wierde, Baflo	Archeologie	wierde	5315	geïnteriseerd
	Wierdenreeks Slaperstil	Archeologie	Wierde	5349	geïnteriseerd
	Restanten Borg Feringa bij Grootegast	Archeologie	relict	5363	geïnteriseerd
	Sporen van Borg, Saaksum	Archeologie	relict	5377	geïnteriseerd
	Borgterrein nabij Wehe den Hoorn	Archeologie	relict	5400	geïnteriseerd
	Overslibde nederzetting bij Eenum	Archeologie	relict	5440	geïnteriseerd
	Resten van steenpannenbakkerij op verhoogde ligging, Oranjewijk	Archeologie	relict	5455	geïnteriseerd
	Verhoogde (onbehuisde) woonplaats	Archeologie	wierde	5543	geïnteriseerd
	Sporen van wierde (onbehuisd), Westerenden	Archeologie	wierde	5544	geïnteriseerd

ID	Naam	Categorie	Bundel	Archeologisch monumentnummer	Inventarisatie
	restanten wierdebij Westeremden	Archeologie	wierde	5550	geïntariseerd
	Sporen van Wierde, Holwierde	Archeologie	wierde	5588	geïntariseerd
	Wierde bij Oldenklooster	Archeologie	wierde	5592	geïntariseerd
	Sporen van wierde nabij Middelstum	Archeologie	wierde	5594	geïntariseerd
	Sporen van wierde en borg bij Lellens	Archeologie	relict	5607	geïntariseerd
	Sporen huiswierde bij Jukwerd	Archeologie	wierde	5614	geïntariseerd
	Sporen van klooster Ten Boer	Archeologie	relict	5763	geïntariseerd
	Onbehuide wierde, Winneweer	Archeologie	wierde	5793	geïntariseerd
	Sporen wierde bij n46 nabij Stedum	Archeologie	wierde	5797	geïntariseerd
	Huiswierde bij Holwierde	Archeologie	wierde	5801	geïntariseerd
	Huiswierde bij Appingedam	Archeologie	wierde	5809	geïntariseerd
	Dorpswierde Holwierde	Archeologie	wierde	5821	geïntariseerd
	Restanten Dominicaner monnikenklooster met begraafplaats	Archeologie	relict	6245	geïntariseerd
	Bebouwde dorpswierde met uitloper Wehe den Hoorn	Archeologie	wierde	6249	geïntariseerd
	Oude woonplaats bij Roodehaan	Archeologie	relict	6266	geïntariseerd
	Restant van wierde bij Leens	Archeologie	Wierde	6317	geïntariseerd
	Mogelijke wierde bij Leens	Archeologie	wierde	6329	geïntariseerd
	Dorpswierde, Warffum	Archeologie	wierde	6601	geïntariseerd
	Dorpswierde, Bedum	Archeologie	wierde	6731	geïntariseerd
	Wierde en borgterrein Rondeel	Archeologie	wierde	6734	geïntariseerd
	Sporen van huiswierde nabij Rottum	Archeologie	wierde	6736	geïntariseerd
	Sporen huiswierdebij Toronwerd	Archeologie	wierde	6742	geïntariseerd
	Dorpswierde Winsum	Archeologie	wierde	6747	geïntariseerd
	Wierde bij De Palen	Archeologie	wierde	6750	geïntariseerd
	Dorpswierde met sporen Romeinse tijd Vierhuizen	Archeologie	wierde	6756	geïntariseerd
	Reeks huiswieren of dijk	Archeologie	wierde	6758	geïntariseerd
	Wierde bij Bedum	Archeologie	wierde	6849	geïntariseerd

ID	Naam	Categorie	Bundel	Archeologisch monumentnummer	Inventarisatie
	Huiswierde met restant bijbehorende kerk Westerdijkshorn	Archeologie	wierde	6858	geïntariseerd
	Huiswierde op kwelderwaal en vindplaats Romeinse Scherven, Adorp	Archeologie	wierde	6867	geïntariseerd
	Huiswierde op kwelderwal klein Wetsinge	Archeologie	wierde	6875	geïntariseerd
	Huiswierde tussen Sauwerd en Adorp	Archeologie	wierde	6877	geïntariseerd
	Huiswierde en vindplaats kogelpotaardewerk Stitswerd	Archeologie	wierde	6888	geïntariseerd
	Overslibde nederzetting bij Winsum	Archeologie	relict	6901	geïntariseerd
	Wierde bij Eppenuizen	Archeologie	wierde	6932	geïntariseerd
	Borgterrein Wirdum	Archeologie	relict	6933	geïntariseerd
	restanten steenhuis 'Lwemasteenhuis'	Archeologie	relict	6960	geïntariseerd
	Celtic field Amerika	Archeologie	relict	6963	geïntariseerd
	Borgterrein Fraam	Archeologie	relict	6970	geïntariseerd
	Restanten wierde Woltersum	Archeologie	wierde	6980	geïntariseerd
	Afgegraven wierde Ten Post	Archeologie	wierde	6981	geïntariseerd
	Sporen van een huiswierde bij Woltersum	Archeologie	wierde	6985	geïntariseerd
	Afgegraven wierdeStedum	Archeologie	wierde	6988	geïntariseerd
	Sporen van een wierde bij Stedum	Archeologie	wierde	6991	geïntariseerd
	Overslibde nederzetting bij Godlinze	Archeologie	relict	7011	geïntariseerd
	Wierde bij startenhuizen	Archeologie	wierde	7018	geïntariseerd
	Verlaten huisterp met singels bij Ten Post	Archeologie	wierde	7024	geïntariseerd
	Sporen van huiswierdeWesteremden	Archeologie	wierde	7026	geïntariseerd
	Sporen van huiswierde Huizinge	Archeologie	wierde	7029	geïntariseerd
	Borgterrein Beijum	Archeologie	relict	7121	geïntariseerd
	Verdwenen huiswierde Vinkhuizen	Archeologie	wierde	7159	geïntariseerd
	Restanten borg met schathuis Winsum	Archeologie	relict	7422	geïntariseerd
	Voormalig omgractte wierde Spijk	Archeologie	relict	7467	geïntariseerd

ID	Naam	Categorie	Bundel	Archeologisch monumentnummer	Inventarisatie
	Wierde en mogelijk Middeleeuws dijktracé Oldenzijl	Archeologie	wierde	7482	geïnterviewd
	Geëgaliseerde wierden en vindplaats bolpotscherven Oldenzijl	Archeologie	wierde	7485	geïnterviewd
	Huisplaatsen en veenterpen nabij Roderwolde	Archeologie	relict	8697	geïnterviewd
	Middeleeuwse huisplaats nabij Roderwolde	Archeologie	relict	8699	geïnterviewd
	Celtic field Westervelde	Archeologie	relict	8745	geïnterviewd
	Wierde Menkeweer	Archeologie	wierde	8768	geïnterviewd
	Huiswierde het Reidland	Archeologie	wierde	8770	geïnterviewd
	Verhoogde woonplaats bij Wirdum deels afgegraven	Archeologie	wierde	8850	geïnterviewd
	Meso- en neolitische bewoningslagen bij Zuidvelde	Archeologie	relict	8878	geïnterviewd
	Celtic Field bij Huis ter Heide	Archeologie	relict	8893	geïnterviewd
	Celtic field bij Amerika	Archeologie	relict	9885	geïnterviewd
	Mogelijke veenterpen	Archeologie	wierde	10280	geïnterviewd
	Dorpswierde Warffum	Archeologie	wierde	11611	geïnterviewd
	Wierde Eppenuizen	Archeologie	wierde	11614	geïnterviewd
	Dorpswierde bij Feerwerd	Archeologie	wierde	11645	geïnterviewd
	Grotendeels afgegraven wierde. Feerwerd	Archeologie	wierde	11646	geïnterviewd
	deels afgegraven dorpswierde Toornwerd	Archeologie	wierde	11662	geïnterviewd
	Overblijfselen borg Ewsum	Archeologie	relict	11667	geïnterviewd
	Overblijfselen nonnenabdij Germania bij Thesinge	Archeologie	relict	11672	geïnterviewd
	Dorpswierde Westeremden	Archeologie	wierde	11713	geïnterviewd
	Borgterrein 't Zand	Archeologie	relict	11723	geïnterviewd
	Huisterp bij Zeerijp	Archeologie	wierde	11732	geïnterviewd
	Huisterp Eenum	Archeologie	wierde	11748	geïnterviewd
	Dorpswierde, Oosterwijtwerd	Archeologie	wierde	11750	geïnterviewd
	Middeleeuwse huisterp nabij Eekwerd	Archeologie	wierde	11754	geïnterviewd
	Wierde en heerden, nabij Krewerd	Archeologie	wierde	11773	geïnterviewd
	Kloostervoorwerk Lippenhuizen	Archeologie	wierde	11793	geïnterviewd
	Borgterrein Selwerd	Archeologie	relict	11833	geïnterviewd

ID	Naam	Categorie	Bundel	Archeologisch monumentnummer	Inventarisatie
	Restanten kerk en kerkhof Roderwolde	Archeologie	relict	13976	geïntariseerd
	Sporen van activiteiten uit verschillende perioden bij Zeijen	Archeologie	relict	14024	geïntariseerd
	Sporen van bewoning IJzertijd bij Vries	Archeologie	relict	14035	geïntariseerd
	Esdorp Yde	Archeologie	relict	14037	geïntariseerd
	Sporen van celtic field en bewoning IJzertijd bij Ubbena	Archeologie	relict	14039	geïntariseerd
	Sporen bewoning Neolithicum en bronstijd bij Yde	Archeologie	relict	14095	geïntariseerd
	Sporen celtic field en bewoningslagen bij Zeijen	Archeologie	relict	14109	geïntariseerd
	Veenontginningsdorp Sandebuurt	Archeologie	relict	14412	geïntariseerd
	Middeleeuws grafveld Ulrum	Archeologie	relict	14697	geïntariseerd
	Wierde bij Jukwerd	Archeologie	wierde	14919	geïntariseerd
	Sporen van Mesolitische bevolking op glaciale rug bij Leek	Archeologie	relict	14924	geïntariseerd
	Sporen huiswierde Eekwerd	Archeologie	wierde	14925	geïntariseerd
	Sporen bewoning dorp Den Hoorn	Archeologie	relict	15196	geïntariseerd
	Twee wierden van Ulrum	Archeologie	wierde	15200	geïntariseerd
	Wierde Westewijtwerd	Archeologie	wierde	15210	geïntariseerd
	Dorp Thesinge	Archeologie	relict	15212	geïntariseerd
	Dorpskern Aduard	Archeologie	relict	15216	geïntariseerd
	Sporen van bewoning Oostwold	Archeologie	relict	15223	geïntariseerd
	Stad Delfzijl	Archeologie	relict	15266	geïntariseerd
	Terp en heerd Maarhuizen	Archeologie	relict	15283	geïntariseerd
	Dorp Zijldijk	Archeologie	relict	15288	geïntariseerd

Landschappelijke objecten: hoe verhoudt dit zich tot tabel 2.1.

Tabel II.2 Landschappelijke objecten

ID	Naam	Categorie	Bundel	Beleidsstatus	Inventarisatie
49	Langeweesterweg bij Aduard	Landschap	dijk	cultuurhistorische waarde	compleet
53	Schaphalsterzijdijk	Landschap	dijk	cultuurhistorische waarde	compleet
55	Dijk langs Reitdiep Tussen overzijde Zoutkamp en Electra	Landschap	dijk	cultuurhistorische waarde	compleet
58	Middendijk van Zoutkamp tot Nieuwstad	Landschap	dijk	cultuurhistorische waarde	compleet
59	Ommelander Zeedijk	Landschap	dijk	cultuurhistorische waarde	compleet
60	Oostpolderbermkanaal/Binnenbermsloot	Landschap	water	cultuurhistorische waarde	compleet
61	Eemspolderdijk	Landschap	dijk	cultuurhistorische waarde	compleet
64	Nuis en Marum e.o.	Landschap	groen	kansrijk groen erfgoed	compleet
80	Peest en Peestermaden	Landschap	groen	kansrijk groen erfgoed	compleet
92	Het Rundeveen	Landschap	groen	kansrijk groen erfgoed	compleet
99	Brinkstuk, Zeijermaden	Landschap	groen	groen erfgoed	compleet
102	Broekland, Lieverseweg	Landschap	groen	groen erfgoed	compleet
105	Bomenrij ten noorden van Westernieland	Landschap	groen	geen	compleet
107	Knotwilgen Ten Boer tot Oosterdijkshorn	Landschap	groen	geen	compleet
108	Dijkcoupures Electraweg-Noord	Landschap	object	geen	compleet
109	Treepad Appingedam	Landschap	weg	geen	compleet
110	Leekster Hoofddiep	Landschap	waterloop	geen	compleet
111	Jonkersvaart	Landschap	waterloop	geen	compleet
112	Van Starckenborghkanaal incl. bomen	Landschap	waterloop	geen	compleet
113	Eemskanaal incl. windvangers/bomen	Landschap	waterloop	geen	compleet
114	Oosterwiltwerdermaar	Landschap	waterloop	geen	compleet
115	Aduarderdiep	Landschap	waterloop	geen	compleet
117	Rietdiep/Oude diep getijderivier en inversierug	Landschap	waterloop	geen	compleet
120	Kwelders bij Hornhuizen	Landschap	groen	Natura 2000	compleet
121	Kwelders bij Noordpolderzijl	Landschap	groen	Natura 2000	compleet

ID	Naam	Categorie	Bundel	Beleidsstatus	Inventarisatie
124	Waterlopen Middag en Humsterland	Landschap	waterloop	cultuurhistorische waarde	compleet
125	Kolonievaart en kleinere vaart bij Veenhuizen	Landschap	waterloop	geen	compleet
126	Trekvaart bij Ulrum	Landschap	waterloop	geen	compleet
127	Oude Ae tussen Bedum en Winsum	Landschap	waterloop	geen	compleet
128	Marumerlage	Landschap	waterloop	Nederlands Natuur Netwerk	compleet
129	Maren Noord-Groningen	Landschap	waterloop	geen	compleet
130	Damsterdiep richting Appingedam	Landschap	waterloop	geen	compleet
131	Kommerzjilserijt	Landschap	waterloop	geen	compleet
45	Hoornsedijk	Landschap	dijk	cultuurhistorische waarde	enkel bezocht
46	Leidijk bij Marum	Landschap	dijk	cultuurhistorische waarde	enkel bezocht
47	Dijkweg bij Boerakker	Landschap	dijk	cultuurhistorische waarde	enkel bezocht
48	Hogeweg Den Horn (inclusief Spanjaardsdijk noord)	Landschap	dijk	cultuurhistorische waarde	enkel bezocht
50	Nieuwbrugsterweg langs Aduarderdiep	Landschap	dijk	cultuurhistorische waarde	enkel bezocht
51	Reitdiepdijk	Landschap	dijk	cultuurhistorische waarde	enkel bezocht
52	Oldijk bij Ezinge	Landschap	dijk	cultuurhistorische waarde	enkel bezocht
54	Dijk Electraweg bij Zoutkamp	Landschap	dijk	cultuurhistorische waarde	enkel bezocht
56	Dijk Gaaikemaweg	Landschap	dijk	cultuurhistorische waarde	enkel bezocht
57	Hogeweg bij Kommerzjil	Landschap	dijk	cultuurhistorische waarde	enkel bezocht
62	Wolddijk langs Westerwijtwerdermaar	Landschap	dijk	cultuurhistorische waarde	enkel bezocht
63	Grootegast e.o.	Landschap	groen	kansrijk groen erfgoed	enkel bezocht
65	De Wilp e.o.	Landschap	groen	kansrijk groen erfgoed	enkel bezocht
66	Marum e.o.	Landschap	groen	kansrijk groen erfgoed	enkel bezocht
67	Midwolde e.o.	Landschap	groen	kansrijk groen erfgoed	enkel bezocht
68	Noordwijk e.o.	Landschap	groen	kansrijk groen erfgoed	enkel bezocht
69	Leutingewolde, Nietap	Landschap	groen	groen erfgoed	enkel bezocht
70	Nietap, De leek	Landschap	groen	groen erfgoed	enkel bezocht

ID	Naam	Categorie	Bundel	Beleidstatus	Inventarisatie
71	De Kleibosch	Landschap	groen	groen erfgoed	enkel bezocht
72	Noordbroekstukken	Landschap	groen	kansrijk groen erfgoed	enkel bezocht
73	Elsburgeronland, Kluivinghsbosch	Landschap	groen	kansrijk groen erfgoed	enkel bezocht
74	Meerstukken, Borgstukken, Zuurstukken	Landschap	groen	kansrijk groen erfgoed	enkel bezocht
75	Oosterveld, Oostermaden	Landschap	groen	kansrijk groen erfgoed	enkel bezocht
76	Kibbelslaglaan	Landschap	groen	kansrijk groen erfgoed	enkel bezocht
77	Mensingebosch	Landschap	groen	kansrijk groen erfgoed	enkel bezocht
78	Roderesch	Landschap	groen	kansrijk groen erfgoed	enkel bezocht
79	De Drif, Zuidesch	Landschap	groen	groen erfgoed	enkel bezocht
81	Tonckensbosch	Landschap	groen	kansrijk groen erfgoed	enkel bezocht
82	Tussen Bruggen, Nijmaden	Landschap	groen	kansrijk groen erfgoed	enkel bezocht
83	Peester Maden	Landschap	groen	kansrijk groen erfgoed	enkel bezocht
84	De Brul, Tempelstukken	Landschap	groen	groen erfgoed	enkel bezocht
85	Eenerbrug, De Slokkert	Landschap	groen	groen erfgoed	enkel bezocht
86	Tolkerbosch	Landschap	groen	groen erfgoed	enkel bezocht
87	Buiningskampen, Veldkampen	Landschap	groen	kansrijk groen erfgoed	enkel bezocht
88	Tolhuis, Foxwolde	Landschap	groen	groen erfgoed	enkel bezocht
89	Broekstukken, Beelestukken	Landschap	groen	kansrijk groen erfgoed	enkel bezocht
90	Holtesch, Nieuwland	Landschap	groen	kansrijk groen erfgoed	enkel bezocht
91	Zuursche Landen	Landschap	groen	kansrijk groen erfgoed	enkel bezocht
93	Elsbroeken	Landschap	groen	kansrijk groen erfgoed	enkel bezocht
94	Hooghout	Landschap	groen	groen erfgoed	enkel bezocht
95	Veenekamp	Landschap	groen	kansrijk groen erfgoed	enkel bezocht
96	Holtveen, Weltenberg	Landschap	groen	kansrijk groen erfgoed	enkel bezocht
97	Doezermieden-zuid	Landschap	groen	kansrijk groen erfgoed	enkel bezocht
98	Nietap	Landschap	groen	kansrijk groen erfgoed	enkel bezocht
100	Maatlanden	Landschap	groen	groen erfgoed	enkel bezocht
101	Lieverderbosch, Noordsch, Weehorst	Landschap	groen	groen erfgoed	enkel bezocht

ID	Naam	Categorie	Bundel	Beleidstatus	Inventarisatie
103	Zeyerstrubben, Noorderesch	Landschap	groen	groen erfgoed	enkel bezocht
104	Noorsche Veld	Landschap	groen	groen erfgoed	enkel bezocht
116	Jaagpad langs Reitdiep	Landschap	waterloop	geen	enkel bezocht
118	Pingoruine nabij Strandheem	Landschap	groen	cultuurhistorische waarde	enkel bezocht
119	Pingoruine bij Sebaldeburen	Landschap	groen	cultuurhistorische waarde	enkel bezocht
122	Schipsloot	Landschap	groen	kansrijk groen erfgoed	enkel bezocht
241	Dijkcoupure en schotbalkhuisje Electraweg-Zuid	Landschap	object	geen	compleet
242	Dijkcoupure weiland Warffum	Landschap	object	geen	enkele beschreven

BIJLAGE: INVENTARISATIE 2015 KUNST EN ANTIK NOORDERZIJLVEST

Inventarisatierapport van de voorwerpen van kunst en antiek van het

Waterschap Noorderzijlvest

Opdracht en doel

Het doel van dit project is het verkrijgen van een overzicht van de voorwerpen van Kunst, antiek en andere objecten van het Waterschap Noorderzijlvest. Vanuit het bestuur / management kwam de vraag dit te inventariseren, omdat er na diverse fusies veel zaken ingebracht zijn en er tot nu toe geen totale inventarisatie heeft plaats gevonden. Een optie is om de te verzekeren waarde opnieuw vast te stellen.

Het betreft de objecten in het waterschapshuis in Groningen en de werkplaatsen, zuiveringen, gemalen en dijkmagazijnen. Er zijn enkele opvallende en waardevolle Kunstobjecten bij, zoals schilderijen van Johan Dijkstra, Jan Altink, Jannes de Vries, alle drie lid van DE PLOEG, een kunstenaarscollectief dat in 1918 in de stad Groningen is opgericht. Verder o.a. schilderijen van Maja Wildevuur en Geert Busscher de Waddenschilder.

De objecten zijn geïnventariseerd, gefotografeerd en gedocumenteerd. Daarna vastgelegd in een digitaal bestand. In dit bestand kunnen er aanvullingen aangebracht worden. Indien nodig kunnen er afdrukken van het rapport worden gemaakt.

Inhoudsopgave:

Kaarten (K)	Pag. 5 t/m 12
Schilderijen (S)	Pag. 13 t/m 32
Bodebussen (B)	Pag. 33 t/m 42
Stembussen (St)	Pag. 43 t/m 46
Portretten en foto's (P / F)	Pag. 47 t/m 57
Wapendiploma's (WD)	Pag. 58 t/m 59
Museale objecten (M)	Pag. 60 t/m 63
Varia (V)	Pag. 64 t/m 84

Kaarten

K 1. Tabula Frisiae, Groningae et Territory. (kamer 104)

K 2. Beckeringkaart. (wand archief)

K 3. 'Episcopatus Ultraiectinus' auctore Balthazar Florentius a Berkenrode - I. Janssonius.
(magazijn 112)

K 4. Dominii Groningae nec non maximae partis Drentiae novissima delineatio per Carolum Allard. (magazijn 112)

K 5. Coenderskaart. (wand archief)

K 6. Winsumer en Schaphalsterzijlvest. (wand archief)

K 7. Groeninga Dominium - Bartholdo Wicheringe. (wand archief)

K 8. Groningæ et Omlandiaë dominium - Ludolf Tjaarda van Starckenborgh. (wand archief)

K 9. Kaart van de provincie Groningen met een gedeelte van Drenthe en Vriesland – Jappé 1835. (wand archief)

K 10. Kaart Bevaarbare vaarten en kanalen in de Provincie Groningen - L. Kater. (wand archief)

K 11. Waterschappen en polders in de Provincie Groningen. (wand archief)

K 11A. De hoofdwaterschappen en polders detailkaart. (wand archief)

K 12. Kaart van Delft. (magazijn 112)

K 13. Kaart Zuivering Glimmen. (zuivering Garmerwolde)

K 14. Groningæ et Omlandiaë Dominium vulgo De Provincie van Stadt en Lande - Ludolf Tjaarda van Starckenburg. (kamer 206)

Mr. C.C. Geertsema. De Zeeweringen, Waterschappen en Polders in de Provincie Groningen. (archiefbewaarpplaats NZV)

K 15

K 16

K 17

K 18

K 19

K 20

K 21

K 22

K 23

K 24

K 25

K 26. Kaart van de Molenpolders in het Westerkwartier der Provincie Groningen en de daardoor uitwaterende in de Provincie Drenthe. (archiefbewaarplaats NZV)

Schilderijen

S 1. Uitwaterende zijl te Delfzijl. (kamer 330)

S 2. Termunterzijl - J.A. van Royen (2 gang)

S 3. Termunten - J.A van Royen. (2 gang)

S 4. Ontwerp schets voor twee reliëfs voor de deuren van het gemaal De Drie Delfzijlen - C. Piek. (kamer 221)

S 6. Tjalkje Boterdiep - J. de Vries. (3 gang)

S 7. Delfzijl mei 1814 - Arkema 1952. (1 gang)

S 11. Winterlandschap met huis en molens. (kamer 330)

S 13. Arenlezers - J. Dijkstra. (2 gang)

S 15. Lilac - Bob Gésinus Visser. (1 gang)

S 17. Dina - A.M Höfte. (atrium)

S 18. Noordpolderzijl - M. Krijgsman. (atrium)

S 19 en S 20. Prooi en gebaar - A.T. van Ravenswaay (atrium)

S 21. Rode bloemen - M. Wildevuur. (kamer 337)

S 22. Bloementuin 1. (magazijn 112)

S 24. Bloementuin 3. (magazijn 112)

Maja Wildevuur - Bloementuin 1, 2 en 3

S 23. Bloementuin 2. (magazijn 112)

S 25. Lofvers Jachtpartij. (1 gang)

S 26. Dijk bij Fiemel - J.B.M. Abeling. (kamer 231)

S 28. De Waterwolf - Geert Busscher. (kamer 237)

S 29. Bieuwketil - J. Altink. (kamer 103)

S 30. J. Altink - Noordpoldermude. (kamer 221)

S 31. Wolkenstudie - Jan Bijster. (3 gang)

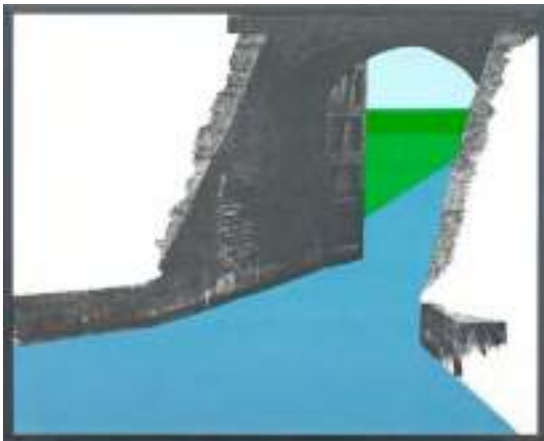
S 34. Bosch in april - M. Dagnelie. (archiefbewaarplaats NZV)

S 35. Boerderij bij San Gimignano - C. Weber. (magazijn 112)

S 36. Zuid Frankrijk - G.H.J. Sluiter. (magazijn 112)

S 37. Het Klief - F. Hesseling 1988. (magazijn 112)

S 41. Ven - Van Dulmen Krumpelman. (1 gang)

S 42. Steentil - R. Prins. (1 gang)

S 43. Winsumerdiep - R. Prins (1 gang)

S 44. Waterstromen - Ceryl Lixenberg. (kamer 233)

S 45. De Waterwolf - Geurt Busscher. (2 gang)

S 46. Reitdiep bij Electra 1964 - J. Dijkstra. (2 gang)

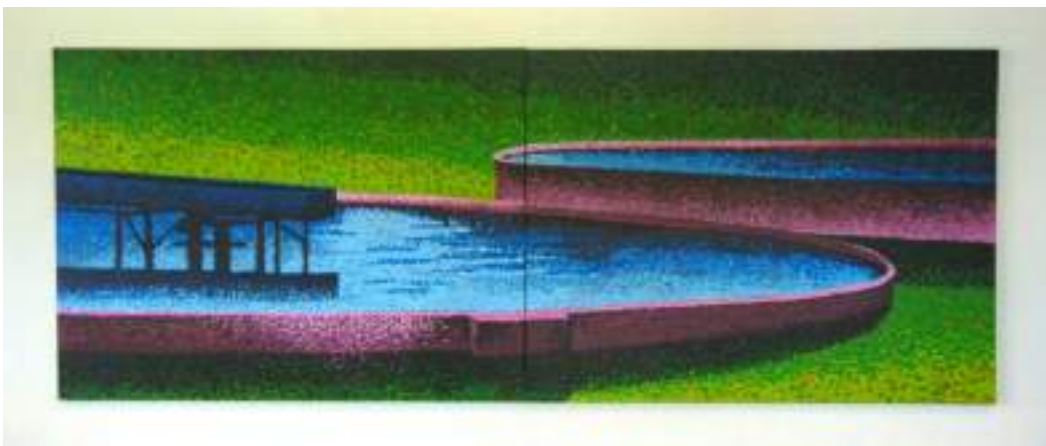
S 49. Terp bij Eenum - J. de Vries 1976. (kamer 229)

S 50. Open veld - J. de Vries 1978. (kamer 229)

S 53. Spuisluizen bij Lauwersoog - Geert Busscher. (kamer 237)

S 54. Zuiveringsbasins - Janny Nel, Reny Hogendorp, Hennie Middel en Petra Schuil.
(zuivering Garmerwolde)

S 55. 't Wit Meulentje - H. Schut 1925.
(bibliotheek)

S 56. De Hollandsche Molen - 1940.
(bibliotheek)

S 57. Waterpartij. (archiefbewaarplaats NZV)

S 58. Schaphalsterzijl. (archiefbewaarplaats NZV)

S 59. De Waterwolf - Koppermaandagprent. (kamer 339)

S 60. Aduarderzyl - Sjouke Heins.
(kamer 339)

S 61. The Paddington Packet boat. (mag. 112)

S 62

S 63

Hand in actie - Onbekend. (magazijn 112)

S 64

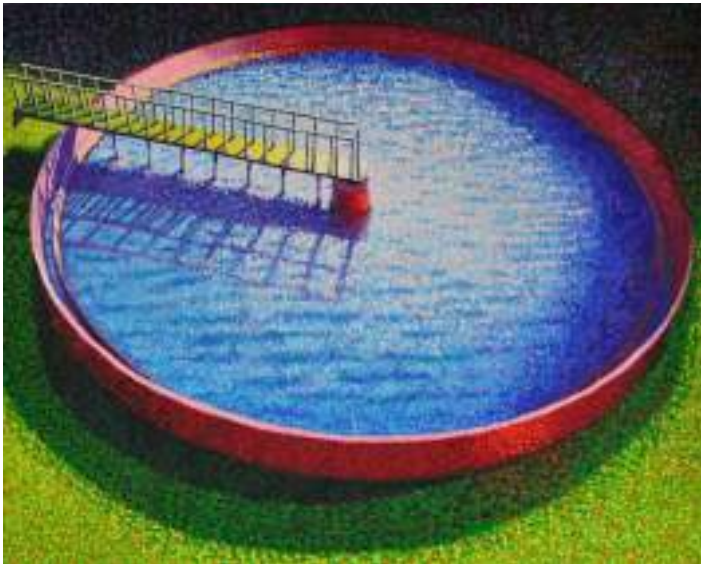
S 65. De Waterwolf Electra. (kamer 103)

S 66. Houtsneden - Tim Blauw. (3 gang)

S 67. Aquarel. (kamer 339)

S 68. Agua purganda - Frank Hutchinson. (4 gang)

S 69. Gorbio II - Bertus de Meij. (kantine Onderdendam)

S 70. Gros de Cagne - Bertus de Meij. (kantine Onderdendam)

S 71. Zee en lucht - Mar 93. (kantine Onderdendam)

S 72. Koppermaandagprint. (gemaal Electra)

S 73. Bloemen - Maja Wildevuur. (kamer 106)

S 74. Litho WOPG - Minno Banning. (kamer 239)

S 75. Gemaal Duurswold - Onbekend. (kamer 109 / 218)

S 76. Afsluiting met Caissons - onbekend. (kamer 110)

S 77. Poster "Danmark juli" - Ole Kortzau. (kamer 337)

S 78. Portret. (dijkmagazijn Negenboerenpolder)

S 79. Russisch landschap met sticker op achterzijde. (archiefbewaarpplaats NZV)

S 80. Rapsody in Green. (zuivering Eelde)

Bodebussen

Vitrine hangkast

B 1

B 2

B 3

B 4

B 5

B 6

B 7

B 8

B 9

B 10

B 11

B 12

B 13

B 14

B 15

Staande vitrine in archiefbewaarplaats

KROON
Groningen, 1840, L. van Hiltse
versierde zilver, aarlen
In het medallion is een bronzenminne
schier geplaatst boven een klein met
gepeld veldwolk.
Afschrift van het Generaal Eijvoet der
Orde Deifal 1840.
(met op. Koning)

B 16, B 17, B 18

B 19

B 20

B 21

Bij B 21

B 22

B 22 A

B 22 B

B 22 C

B 22 D

B 22 E

B 22 F

B 22 G

B 22 H

B 22 I

B 22 J

B 22 K

B 22 L

B 22 M

B 22 N

B 22 O

B 22 P

B 22 Q

B 22 R

B 22 S

B 22 T

B 22 U

B 22 V

Stembussen

Archiefbewaarplaats NZV.

St 1

St 2

St 3

St 4

St 5

St 6

St 7

St 8

St 9

St 10

St 11

St 12

St 13

St 14

St 15

St 16

St 17

St 18

St 19

St 20

St 21

St 22

St 23

Portretten en foto's

P 1. Portretten Koninginnen. (magazijn 112)

P 2

P 3

Portretten Koningin Beatrix en Prins Claus. (magazijn 112)

P 4

P 5. Hoofd Bestuur met voorzitter R.P. Dojes. (magazijn 112)

P 6. H. bestuur met voorzitter R.J. Clevering.
(magazijn 112)

P 7. H. bestuur met voorzitter H. Elema.
(magazijn 112)

P 8. Mr. A.J. van Royen

P 9. J.W. E. Rooda

Foto's voorzitters (magazijn 112)

P 10. J. Doornbosch

P 11. R.P. Dojes

P 12. H. Westers

P 13. R. J. Clevering

Foto's voorzitters. (magazijn 112)

P 14. H. Elema

P 15. H.E. Clevering

P 16. Model portret. (magazijn 112)

F 1. Molen Leutingewolde. (werkplaats Leek)

F 2. Ondertekening convenant Z-Wkwart.
(werkplaats Leek)

F 3. Klapbrug Kolonievaart Huis ter Heide / Veenhuizen. (werkplaats Leek)

F 4. Slibverwerking oud en nieuw - Garmerwolde. (zuivering Garmerwolde)

F 5. Detail Zuivering. (kamer 103)

F 6. Waterschapshuis Onderdendam.
(magazijn 112)

F 7. Luchtfoto's Hoogwater januari 2012 - H.E. de Boer. (atrium)

F 8. Laag tij - John Stoel. (grote zaal)

F 9. Talud - John Stoel. (grote zaal)

F 10. Geploegd land - John Stoel. (grote zaal)

F 11. Onderwaterfoto's - M. Kolvoort. (computerruimte)

F 12. Eemspolder 1876. (wand archief)

F 13. Eemspolder 1876. (wand archief)

F 14. Detail Zuivering. (wand archief)

F 15. Detail Zuivering. (wand archief)

F 16. Foto kikkervisjes - Onbekend. (kamer 125)

F17 en F 18. Afstudeeropdracht studentes Academie Minerva. (kamer 334)

Wapendiploma's

WD 1. Winsumer en Schaph.zijlvest. (wand archief) WD 2. Hunsingo. (wand archief)

WD 3. Electra. (wand archief)

WD 4. Ommelanderzeedijk. (wand archief)

WD 5. Noorderzijvest. (wand archief)

WD 6. Fivelingo. (wand archief)

WD 7. Noordenveld. (wand archief)

Museale objecten

M 2. Houten mal voor sluisdeur Delfzijl. (kamer 212)

M 3. Houten mal voor sluisdeur Delfzijl. (kamer 110)

M 7. Kist 9^e onderdeel Hunsingo. (magazijn 112)

M 8. Kist watermolen Zuidwolde. (magazijn 112)

M 9. Buste M.A. van Royen. (atrium)

M 10. Staande klok. (2 gang)

M 12 t/m M 16. Roemers. 2x M15 (archiefbewaarplaats NZV)

M 18. Stoeltjesklok. (atrium)

M 19. Stoeltjesklok. (1 gang)

M 20. Barometer - J. Stopanni 1800. (2 gang)

M 21. Vissen. (1/2 gang)

M 22. Mallen voor sluisdeuren. (gemaal De drie Delfzijlen)

Varia

V 1. Karaf Waterschappen. (magazijn 112)

V 3. Makkumer bord. (kamer 119)

V 5. Kast. (atrium)

V 6. Twee schapen. (atrium)

V 7. Oorkonde Mij van Landbouw.
(magazijn 112)

V 8. Oorkonde personeel aan Hoofdbestuur.
(magazijn 112)

V 9. Kunstwerk Willem Bouter. (Onderdendam)

V 10. Afsluiter. (gemaal Damsterdiep)

V 11. Twee schalen - M Schedler. (atrium)

V 12. Rutger Kopland. (atrium)

V 13. Vier vitrines, t.b.v. expositie “Archivalia” met voorzittershamer en twee tabakspotten. (atrium)

V 14. Prijzenkast. (atrium)

V 15. Domme kracht. (ingang achter)

V 16. Zonnewijzer. (gang)

V 17. Glasmozaïeken - P. Snel. (gemaal Noordpolder)

V 18. Glasmozaïeken - P.Snel. (gemaal Spijksterpompen)

V 19. Tablet Wapen Hunsingo.
(magazijn 112)

V 20. Tegel wapen Hunsingo.
(magazijn 112)

V 21. Gietstalen tablet wapen Hunsingo.
(magazijn 112)

V 22. Tablet van der Veen / Dijkstra.
(magazijn 112)

V 23. Plaket R.P. Dojes. (gemaal Electra)

V 24. Maquette oud interieur gemaal. (gemaal Electra)

V 25. Koperen klok. (gemaal Electra)

V 26. Bestuur stoel. (kamer 409)

V 27. Peilschaal Fivelingo. (archiefbewaarpplaats NZV)

V 28. Peilschaal Hunsingo. (archiefbewaarpplaats NZV)

V 29. Peilschaal W.kwartier. (archiefbewaarplaats NZV)

V 30. Sluisornamenten. (werkplaats Farmsum)

V 31. Oude vijzelpomp. (werkplaats Farmsum)

V 32. Wapen met naam. (gemaal De Drie Delfzijlen)

V 33. Kleine toegangsdeur gemaal. (gemaal De Drie Delfzijlen)

V 34. Grote toegangsdeur gemaal. (gemaal De Drie Delfzijlen)

V 35. Oude Listerpomp. (gemaal De Drie Delfzijlen)

V 36. Stenen pijpen set. (kamer 305)

V 37. Kompas. (archiefbewaarplaats NZV)

V 38. Heiblok. (werkplaats Onderdendam)

V 39. Ijsteker. (werkplaats Onderdendam)

V 40. A Breekijzer.

V 41. B Duikerschoners.

V42. C Boomkeerders.

(werkplaats Onderdendam)

V 43. Maaimessenset. (werkplaats Onderdendam)

V 44. Wapen Hunsingo (Gietijzer). (werkplaats Onderdendam)

V 45. Kraantjespot (koffie) met landschap.
(archiefbewaarplaats NZV)

V 46. Kraantjespot (koffie) met bloemmotief.
(archiefbewaarplaats NZV)

V 47. Glazen Westerkwartier. (archiefbewaarplaats NZV)

V 48. Brievenopener. (archiefbewaarplaats NZV)

V 49. Vijf voorzittershamers. (archiefbewaarplaats NZV)

V 50. Twee houten kaarsenstanders.
(archiefbewaarplaats NZV)

V 51. Koperen kijker. (archiefbewaarplaats NZV)

V 52. Stempel. (archiefbewaarplaats NZV)

V 53. Dubbele inktpot set. (archiefbewaarplaats NZV)

V 54. Twee papierklemmen. (archiefbewaarplaats NZV)

V 55. Twee hoge kaarsenstanders. (archiefbewaarplaats NZV)

V 56. Doos met diverse spullen, zie onder. (archiefbewaarplaats NZV)

V 56. Hierboven de spullen uit doos (archiefbewaarpplaats NZV)

V 57. Bokaal Schouwerzijlvest. (archiefbewaarpplaats NZV)

V 58. Zilveren troffel Westerkwartier. (archiefbewaarpplaats NZV)

V 59. Zegelstempel Winsumerzijlvest.

V 60. Zegelstempel Schaphalsterzijlvest.

(V59 en V60 beide in archiefbewaarplaats NZV)

V 61. Wandbord Hunsingo 1864-1964.

V 62. Beker sloepenrace 1992.

(V61 en V62 beide in archiefbewaarplaats NZV)

V 63. Zilveren bord Waterschappen.

V 64. Zilveren bord Gron. Watersch.bond.

(V63 en V64 beide in archiefbewaarplaats NZV)

V 65. Zilveren bord Hunsingo.

V 66 / 67. Twee zilveren dienbladen.

(V 65 en V66 / 67 alle drie in archiefbewaarpplaats NZV)

V68. Sculptuur Eeuwig Water. (zuivering Weiwerd)

V 69. Silo. (zuivering Weiwerd)

V 70. Kunstwerk dijk reliëf, Jan van Loon, Zwiggelte 1986. (op dijk Noordpolder)

V 71. Kunstwerk Cleveringsluizen.

V 72. Uitstroom Julianapolder. (dijkmagazijn Negenboerenpolder)

V 73. Houten bank. (1 gang)

NB. De archiefbewaarpplaats NZV bevindt zich op de 1^e etage van het waterschapskantoor. Het archief wordt ook vaak 'archief' of 'kluis' genoemd.

IV

BIJLAGE: INVENTARISATIE 2015 MUSEUM NOORDPOLDERZIJL

**Inventarisatie objecten museum Noordpolderzijl
(in oprichting)
Noorderzijlvest 2015**

Opdracht en doel

Het doel van dit project is het verkrijgen van een overzicht van de voorwerpen die betrekking hebben op Noordpolderzijl, de Kustpolders, de kwelders en het Wad. De objecten zijn in de loop der jaren verzameld door en in eigendom bij J. Schoonveld, dijkkantonnier te Noordpolderzijl. Vanuit het bestuur /management kwam de vraag dit te inventariseren en vervolgens te overwegen om hier een soort van museum voor in te richten aldaar.

Het betreft diverse objecten zoals, oude gereedschappen voor dijkherstel, rapporten, verslagen, kaarten, boeken e.d. De meeste voorwerpen bevinden zich bij hem thuis en enkele (vermeld) in het dijkmagazijn Noordpolderzijl.

De objecten zijn geïnventariseerd, gefotografeerd en gedocumenteerd en gerapporteerd. Daarna vastgelegd in een digitaal bestand. In dit bestand kunnen er aanvullingen aangebracht worden. Indien nodig kunnen er afdrucken van het rapport worden gemaakt.

Noordpolderzijl, archief van J. Schoonveld

Doos met diverse attributen: o.a. stickers, stempels, bode insignes, schouwbord

Wapen Landaanwinning

Luchtfoto Noordpolderzijl

Schoolplaat: Landbouw in het Noorden van Groningen

Schoolplaat: Het Groninger Wad + info boekjes

Schoolplaat: Het Groninger Wad (bij J. Schoonveld)

Schoolplaat: Het Groninger Wad (in dijkmagazijn)

Sluis Noordpolderzijl (in dijkmagazijn)

Schoolplaat: Landbouw aan de Noordkust van Groningen (Wolters)

Land-Drost-Ambt van Groningen: indijking van enige buitendijks aangespoelde landen, 1809 (aankondiging inpoldering Noordpolder)

Oostelijke Waddenzee en Eems-Dollard, Rijswaterstaat directie Groningen.

Waarschuwingbord Militair gebied (tweede wereldoorlog)

Oude kaart van Noord Oost Nederland. Rechtsonder staat: Rome 1558

Portret Koningin Wilhelmina (uit Zielhoes, daarvoor van Waterschap Noordpolder)

Kaart van het Waterschap Hunsingo, J en H Wind, 1887

Kaart met: Bezinkvelden, Kwelders en Zomerpolders, Huidige kustlijn en Kustlijn omstreeks 1500.

Diverse dijkgereedschappen. Eerste drainagebuizen Groot Zeewijk van Geert Reinders

Diverse dijkgereedschappen (zie details)

Twee peilschalen: Hunsingo en NZV

Divers gereedschap (zie details)

Wapen Hunsingo

Kruiwagens

Bebording / Reddingsboei e.d.

Stormlantaarns

Kwelderkraan landaanwinningswerken Van der Stoel

Pet Dijkkantonier

Diverse objecten

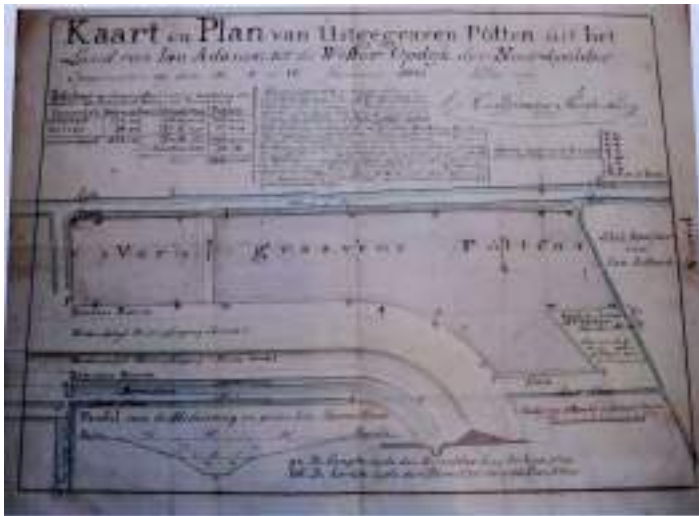
Diverse objecten + dia's van J. Frieling, districtsopzichter Waterschap Hunsingo

Diverse plannen indijking / Personeelsvereniging / Waterspiegels

Plan van Indijking der Kwelderlanden achter Usquert, Warffum, Den Andel en een gedeelte van het Westernieland.

Kaart en Plan van Uitgraven Putten uit het land van Ian Adams tot de Wester Opdijk der Noordpolder.

BESTEK EN VOORWAARDEN MET TEEKENING IN TWEE BLADEN wegens het bedijken van de kweldervan het Waterschap Thomas van Seeratt (onder de gemeente Kloosterburen).

Provinciale boezemkaart

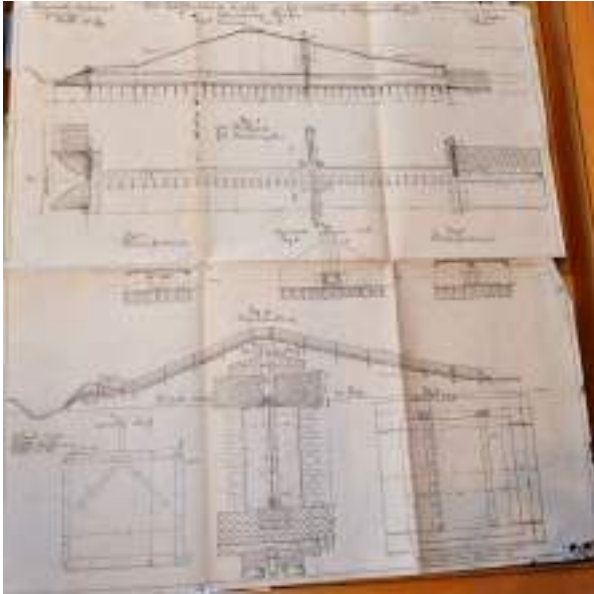
Kaart van Waterschappen die bijzondere belangen behartigen. Schaal 1:600.000

Kapmessen voor het kappen van hout in de bossen van Groningen en Friesland. Dit hout werd gebruikt door RWS op het Wad voor rijdsdammen.

Grote Jager, gevonden in de Lauwerpolder op 3 nov 2006 na de storm.

Het bedijken van de kwelder van het Waterschap Thomas van Seeratt, Uitwateringsduiker.

Aquarel, haven Noordpolderzijl - Geert Busscher

Luchtfoto van de kwelder

Eigenaren kaart omgeving zuid van Warffum.

Diverse tekeningen en landkaarten

DVD's en CD's over het Wad en de dijk

Kwelderwerken

Kwelder graafwerkzaamheden

Kweldergeulen voor afwatering

Vervoer van rijshout op de kwelder

Aanleg van rijdsdammen

Naamplaat Noorderzijlvest

Naamplaat Ommelanderzeedijk

Naamplaat Staatsbosbeheer eiland Rottum

Planken gebruikt voor kruiwagens bij dijkaanleg

Voorhamer

Bietentang

Naamplaat Noorderdijk

Topografische kaart

Handzaag

Hijsblok

Val voor ongedierte

Peilschaal

Beugel voor baggeren sluis

Draadspanner op rijshout

Zeepokkenschrapper voor sluisdeuren

Baggerbeugels

Zeissteel

Bot (vis) prikker

Graszodensnijder

Graszodenschep

Graszodenprikker

Graszodenklopper

Thomas van Seeratt polder stempel

Prikstokken voor vastzetten stromatten op zeedijk

Verwijder materieel voor stromatten

Werpanker en pin voor vastzetten dekkleden bij beschadiging zeedijk. Later werden stromatten gebruikt

Val voor ongedierte

Naamplaatje Telegraaf- en Telefoonstation op Noordpolderzijl en kabel Noordpolderzijl - Rottumeroog

Graszodenschep

Buizerd

O.a: Vissenatlas Groningen en Drenthe. Vismigratie. Visintrek. From Sea to Source en krantenknipsels Noordpolder

O.a: Doos met krantenknipsels betreffende het Waterschap. Veldgids. Visie Noordpolderzijl. Ondergronds Rijk. C.O.L.N. Groningen. Grote Bosatlas. Het Gouden Reuze-boek van de Aardrijkskunde. De grote VARA gezinsatlas. De Grote geïllustreerde Wereldatlas. de Atlas van Kooper

O.a: Mit de wereld mit. Zeedijken in het Noorden. Works of Art en Kunstwerken. Waterschapspeilingen. Waterschap Westerkwartier 1864-1994. Toelichting Historische Atlas Provincie Groningen. Polders en dijken. Geschiedenis van het Waterschap Oldambt. Water en ruimtelijke ontwikkeling in Nederland: De Diagnose. Omgaan met erfgoed in actuele Wateropgaven. Graslandbeheer op zeedijken. Tussen Water en Wind. Termunterzijl. Waterschappen in Groningen. De Johannes kerkhoven polder. Meester Van De Zee. Dynamische polders. Inventaris van archieven van Zijlvesten en Dijkrechten. Zee en IJsselmeerwerende Waterschappen in Friesland. De Dollard. De Dijken. Wotter. Leven met water in het laaggelegen gebied van Hunze en Aa's. Oostelijk Flevoland. Waterplan Eemsmond

O.a: Geertsema. Lauwerszee verslagen. Inventaris Archief Ommelanderzeedijk / Eigendomsrecht. Fockema. Andreae. Kooper. Het eerste offensief. Dijkrechten en Zijlvesten. Groninger dijken op deltahoogte. Grondregelement voor de Waterschappen in de Provincie Groningen. Catalogus archieven voormalige Zijlvestenijen en Dijkrechten in de Provincie Groningen. Dijk en Waterschapsrecht in Groningen. De strijd tegen het water. De Bodebus in het Noorden.

Boeken over het Wad. O.a: Ach Lieve Tijd. Het Wad. Leven op het Wad. De Wolkenfabriek. De Waddenwereld tussen eb en vloed. Golden Raand. Duurzaam Groningen. Wadden in beweging. Stemmen van Groninger dijken. Waddenzee / natuurgebied van Nederland. Duitsland en Denemarken.

Diverse streekboeken. O.a: Het Engwierumer polderhuisje en zijn bewoners. Tied vlugt as 'n schaar verbie. Historia Agriculturae. Man en Peerd. De Postiljon van de Cocksdorp. De hel van Jipsinghuizen. De Wolden en het water. De Havens van de Waddenkust. Langs de Ommelanden. Groningen – Stad, Land en Letteren.

Over Kwelders en baggerplan. De Groninger kwelders. Zielhoes. Noord Friesland buitendijks. Deichacht Norden. Kwelderplan. Ecologische onderbouwing Kwelderherstelplan Groningen 2007. Waterbeheersprogramma 2016-2021. Baggeren Zijlriet. Dijkverhoging Delfzijl '14. Noordpolderzijl. Inspectie zeedijk

Reglementen en verslagen Ommelanderzeedijk. Aanleg havenkade 1978 en diverse polders. Van dorp tot Wad deel 1 en 2. Storm 1-11-2006

Boerderijen en streekboeken: Boerderijen in het Halfambt. Dijkrijk. Boerderijenboek Middelstum-Kantens. Geschiedenis van Uithuizen. Zoutkamp. Uithuizerpolders in woord en beeld. Warffum en Breede. De Westpolder. Meij 650. Zeehondenjacht in Nederland.

O.a: Tussen de coulissen. Gedenkboek Nijverheid 1991 deel 1 en 2. Groninger molenhistorie. Hoop Vertrouwen Moed. Van dou en nou op 't Hogelaand. Historie van Usquert. Stads en dorpskroniek van Groningen. Bodemdaling Waterschap Elektra. Lindhorsthomanpolder. Klutenplas. Rottumeroog. Toetsing zeekering. Archief Kustpolders

Kwelderherstel. Lauwerpolder. Van Farmsum t/m Duitsland. Bouw gemaal Noordpolder 1980. Storm 5 dec 2013. Storm 2009. Spijksterpompen-Delfzijl. Noordpolderzijl 2011,2012, 2013. Dijkverzwareing. Noordpolderzijl 2009, 2010. Noordpolderzijl 2004 t/m 2008. Noordpolderzijl 1977 t/m 2004. Oude foto's Noordpolderzijl + 1977 sluis en 1979 sneeuw.

Verslagen Stowa (Stormwaarschuwing)

Krab of kweldergoot

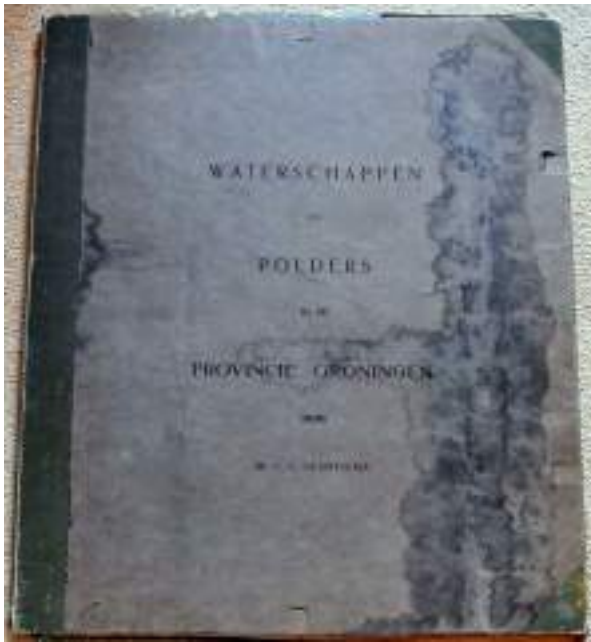
Schut- en Uitwateringssluis ten Westen van de Nieuw Statenzijl 1907(8 stuks)

Zijlvesten en dijkrechten 1809: publicatie

Dijkverbetering Delfzijl 1810: publicatie

Waterschappen en Polders in de Provincie Groningen - Mr. C.C. Geertsema

Naamplaat Waterschap Hunsingo

Naamplaat Waterschap Hunsingo

Fragment van potvisbot

Schreebord (schraapbord) voor egaliseren van een nieuwe dijk

Draadhaspel

Draadhaspel

Heiblok, gebruikt in de Lauwerpolder

Naamplaat Lauwerpolder

Slijpsteen

Bankschroef

Voorhamer

BIJLAGE: LIJST MET ARCHIEVEN NOORDERZIJLVEST

Lijst van archieven waterschap Noorderzijlvest en rechtsvoorgangers

Onze statische archieven van onze rechtsvoorgangers zijn elders ondergebracht. Het grootste gedeelte statische archieven zijn ondergebracht bij de RHC Groninger Archieven. De Groninger Archieven beschikken over goede studiefaciliteiten, zodat bezoekers elke dag onze oude waterschapsarchieven kunnen raadplegen. Ook dragen de Groninger Archieven bij aan de toegankelijkheid. De archieven zijn voor iedereen toegankelijk via de website 'Archieven.nl'.

Een klein deel van onze statisch waterschapsarchieven zijn te vinden bij waterschap Hunze en Aa's te Veendam. Dat zijn de archieven van Fivelingo en Eemzijlvest (1986-1999, waarin gebied Fivelingo is opgenomen).

De semi-statische en dynamische archieven zijn geplaatst in de archiefbewaarplaats van Noorderzijlvest op de 1^e verdieping. De dynamische archieven zijn grotendeels digitaal en vanaf 2014 volledig digitaal beschikbaar. In de archiefperiode 2014-2019 zijn dossiers met een langere bewaartermijn dan 20 jaar ook op 'papier' beschikbaar.

I STATISCHE ARCHIEVEN

1) 17 Zijlvesten en Dijkrechten, (1337) 1408-1875

Toegang: Klassieke archiefinventaris uit 1994 en Archieven.nl

Omvang: 12,875 m. (103 dozen).

Status: Overgebracht conform Aw 1995, door DB-besluit d.d. 24 februari 2010.

- Winsumer- en Schaphalsterzijlvest.
 - *Aanwinsten:* Ja, zie Aanwinsten 2010.
- Houwerzijlvest.
 - *Aanwinsten:* Ja, zie Aanwinsten 2010.
- Schouwerzijlvest.
- Wetsingerzijlvest.
- Dijkrecht van Den Andel.
- Dijkrecht van (Hornhuizen en) Kloosterburen.
- (Dijkrecht van) Klein-Garnwerd.
- Dijkrecht van Maarslag.
- Dijkrecht van (Eenrum) Pieterburen, Westernieland en Wierhuizen.
- Dijkrecht van Schilligeham c.a.
- Dijkrecht van de oude dijk van Uithuizen en Uithuizermeeden en van de nieuwe dijk van Uithuizen.
- Dijkrecht van de kadijk van Uithuizermeeden.
- Dijkrecht van Usquert.
- Dijkrecht van de Vierburen.
- Dijkrecht van de kadijk van Warffum en Breede.
- Dijkrecht van Wierum en de Hooge en Lage Paddepoelen.
- Dijkrecht van 't Zandt.

- 2) **Waterschap Hunsingo (1823) 1856-1955 (1991)**
Toegang: Klassieke archiefinventaris uit 2009 en Archieven.nl
Omvang: 24,75 m. en 4 rollen (190 dozen, 8 plano dozen en 4 rollen).
Status: Overgebracht conform Aw 1995, door DB-besluit d.d. 24 februari 2010.
- 3) **Waterschap Hunsingo (1884) 1956-1979 (2000).**
Toegang: Klassieke archiefinventaris uit 2012 en Archieven.nl
Omvang: 13 m. (104 dozen en 1 plano doos).
Status: Overgebracht conform Aw 1995, DB- besluit 28 okt 2014
- 4) **Waterschap Hunsingo 1980-1989**
Staat: wordt opgeschoond en bewerkt door *Groninger archieven*
Toegang: Concept klassieke archiefinventaris is in bewerking bij Groninger archieven en geplaatst in Maisflex
Omvang: 26 m. (208 dozen voor de opschoning).
- 5) **Waterschap Hunsingo 1990-1994**
Staat: Niet geschoond, in bewerking bij Groninger archieven. NB. Er is een voorlopig inventaris sinds 2017.
Toegang: Was op archiefcode, wordt bewerkt
Omvang: 33 m. (264 dozen).
- 6) **Waterschap Westerkwartier, (1810) 1863-1994 (2005).**
Toegang: Klassieke archiefinventaris uit 2010 en en Archieven.nl
Omvang: 25,875 m. (207 dozen en 4 plano dozen).
Status: Overgebracht conform Aw 1995, door DB-besluit d.d. 24 februari 2010.
Aanwinsten: Ja, zie Aanwinsten 2010 en Aanwinsten 2011--???
- 7) **Waterschap Electra, (1896) 1913-1994 (1998)**
Toegang: Klassieke archiefinventaris uit 2009 en Archieven.nl
Omvang: 5,5 m. (40 dozen en ½ plano doos).
Status: Overgebracht conform Aw 1995, door DB-besluit d.d. 24 februari 2010.
Aanwinsten: Ja, zie Aanwinsten 2010 en Aanwinsten 2011--???
- 8) **Waterschap Noordenveld (1948) 1956-1994 (2007)**
Toegang: Klassieke archiefinventaris uit 2009 en en Archieven.nl
Omvang: 13 m. (96 dozen en 4 plano dozen).
Status: Overgebracht conform Aw 1995, door DB-besluit d.d. 24 februari 2010.
Aanwinsten: Ja, zie Aanwinsten 2010.
- 9) **Inliggende waterschappen in het waterschap Noordenveld, (1853) 1863-1984 (1986).**
Toegang: Klassieke archiefinventaris uit 2009 en en Archieven.nl
Omvang: 5,375 m. (31 dozen en 6 plano dozen).
Status: Overgebracht conform Aw 1995, door DB-besluit d.d. 24 februari 2010.
- Bestaande uit de waterschappen:
- Roderwolde (1853) 1863-1934.
 - i. *Aanwinsten:* Ja, zie Aanwinsten 2010.
 - Leutingewolde (1856) 1866-1967.
 - i. *Rechtsvoorganger:* Polder van Leutingewolde, Foxwolde en Sandebuurt 1857-1866.

- De Zuidermaden 1914-1967.
- De Weehorst (1916) 1917-1967.
- De Matsloot 1926-1934.
- De Peizer- en Eeldermeden 1928-1984 (1986).
- Matsloot-Roderwolde 1933-1984.
 - *Aanwinsten*: Ja, zie Aanwinsten 2010.
- De Kooipolder.

10) Waterschap Ommelanderzeedijk, (1875) 1967-1994 (1997).

Toegang: Klassieke archiefinventaris uit 2011 en en Archieven.nl

Omvang: 8,25 m. (66 dozen en 2 plano stukken).

Status: overgebracht conform Aw 1995, DB besluit 28 okt 2014

11) 48 Bemalingswaterschappen ('molen- en pomppolders') in Hunsingo

NB De namen van de molenpolders, die geen waterschappen zijn geworden, zijn *cursief* geschreven.

Toegang: Klassieke archiefinventaris uit 2010 en en Archieven.nl

Omvang: 7,5 m. en ½ plano doos (60 dozen en ½ plano doos).

Status: Overgebracht conform Aw 1995, door DB-besluit d.d. 24 februari 2010.

- Alma (1790) 1933-1968 (1969).
 - Rechtsvoorgangers: Polder Zandvoort en Westerdijkshorn 1790-1811; waterschap Zantvoort 1819-1933 (1935) en waterschap De Zuidwestelijke Polder 1874-1933 (1934).
- Anderwereld 1877-1969.
- De Barnheemsterpolder 1868-1971.
- Bouwlust 1907-1972.
- De Breeken (1854) 1898-1970.
- Bult-Krangeweer 1868-1947.
 - Rechtsvoorgangers: waterschap De Bult 1868-1948; Westerkrangeweesterpolder; Krangeweesterpolder 1867-1947; De Oosterkrangeweesterpolder).
 - Geen archivalia van de Ooster- en Westerkrangeweesterpolder.
- Engeweer 1878-1971.
- Geweide-Klunder (1882) 1929-1970.
 - Rechtsvoorgangers: waterschap de Geweidsterpolder 1886-1929; waterschap De Klunder (1882) 1883-1929; waterschap De Kievitspolder 1913-1962 (1965).
- De Kloostermolenpolder en de Docterspolder (1818) 1870-1970.
- De Koningslaagte (1877) 1878-1968 (1969).
- Kooi (1876) 1877-1969.
- De Lagepolder & de Dijksterhuis- of Hondegatspolder 1968-1970.
- Lagewegster(molen)polder 1863-1968.
- Lange Bovenrijgsterpolder (1881) 1952-1970 (1971).
 - Rechtsvoorgangers: waterschap De Langelandstermolenpolder en De Bovenrijgsterpolder).
- De Lichtenvoortsterpolder 1913-1970.
- Menkeweer (1876) 1877-1969.
- De Moeshorner- en Uilennester(molen)polder (1864) 1865-1969.
- Het Noorden (1872) 1875-1969 (1977).
- De Noorderpolder (1835) 1865-1976.

- Onderwierum (1856) 1867-1968 (1969).
- De Oostelijke Bedumerpolder 1862-1970.
- De Oostpolder (1808) 1877-1969.
- De Oudezijlster(molen)polder (1877) 1878-1971.
- De Palen 1877-1971.
- De Pompsterpolder 1968-1970.
- Pijpstermolenpolder (1816) 1869-1968 (1969).
- De Stitswerderwoldpolder 1912-1968.
- Stuurwolderpolder (1859) 1955-1970.
- De Swieringa'spolder 1911-1971.
- De Thesingerpolder (1854) 1894-1970.
- Tichellandsterpolder.
- De Vereeniging 1870-1968 (1969).
- De Westerdijkshornerpolder 1865-1971.
- Westpolder (1811) 1863-1968 (1969).
- Winsumer- en Bellingeweestermeeden 1917-1943.
- Winsumermeeden (1940) 1941-1971.
- Het Witte Lam (1821) 1919-1968 (1969).
- Zuiderpolder 1913-1972.
- Varia: Aantekeningen over overige polders en waterschappen, die in het gebied van Hunsingo hebben bestaan.

12) 64 Bemalingswaterschappen ('molen- en pomppolders') in Westerkwartier

Toegang: Klassieke archiefinventaris uit 2010 en Archieven.nl

Omvang: 17,5 m. (140 dozen en 2 plano dozen).

Status: Overgebracht conform Aw 1995, door DB-besluit d.d. 24 februari 2010.

Opmerking:

- Allersma (1907) 1910-1973.
- Balmahuisterrijte 1925-1980.
- Het Besheersdiep (1911) 1913.
- De Besheerspolder (1871) 1872-1985.
- Bombay 1878-1986.
- De Bouwerderpolder (1890) 1891-1975.
- De Dijken 1960-1974.
- Doezum en Opende 1861-1987.
- De Drie Polders (1909) 1917-1975.
- Eelderwolderpolder (intervinciaal) (1916) 1917-1986 (1988).
- De Eendracht 1874-1985.
- De Fanerpolder (1807) 1881-1973.
- Fransummerpolder (1930) 1935-1975.
- De Fransummer-Wierummerpolder (1821) 1869-1935.
- De Groenepolder 1876-1964.
- Grootegast (1926) 1930-1987.
- De Grootgegastermolenpolder (1847) 1874-1987.
- De Haarstervaart 1912-1965.
- De Hilmahuistermolenpolder 1868-1987.
- De Hoop en Verwachting 1882-1973.
- Joeswerd 1873-1975.
- De Jonge Held (1828) 1869-1975.
- De Juursemakluft (1813) 1869-1978.

- De Kale weg 1916-1987.
- De Kleine Eendracht (1829) 1864-1978.
- Korhorn 1878-1974.
- De Kriegsman (1810) 1869-1970.
- De Lagemeeden (1809) 1867-1985.
- De Lauwers (Grootegast) 1917-1985.
- De Lauwers (Grijpskerk) 1870-1987.
- Lutjegastermolenpolder 1884-1987.
- De Martinuspolder 1917-1922.
- Medenertilsterpolder 1880-1983.
- De Nieuwe Ruigzandsterpolder.
- Nijlandsterpolder 1935-1978.
- Noordwijkerpolder 1913-1958.
- De Oldehoofsterpolder 1866-1986.
- Ons Behoud 1870-1975.
- De Oude Held (1807) 1873-1978.
- De Oude Leij 1877-1984.
- Oude Riet 1951-1980.
- Oude Ruigzandsterpolder (1794) 1919-1987.
- De Oxwerdermolenpolder 1896-1975.
- Polmapolder 1918-1959.
- De Saaksummerpolder 1864-1973.
- De Sebaldebuurstermolenpolder (1801) 1870-1986.
- Tienboerenpolder (1860) 1917-1975.
- Tolberterpetten (1929) 1949-1978.
- De Twee Provinciën.
- De Verbetering (1798) 1872-1978.
- De Vereeniging (Vereniging Grijpskerk) 1871-1987.
- Vredewold 1886-1975.
- De Waardsterpolder (1790) 1865-1987.
- Wemerpolder (1957) 1958-1975.
- Westerdeel-Langewold 1958-1987.
- De Westerhorner(molen)polder (te Grijpskerk en Grootegast) (1813) 1869-1977.
- De Westzandemermolenpolder (1818) 1870-1987.
- Wierumerpolder 1949-1975.
- *Polder* Zuiderham (Aduard) 1824-1910.
- De Zuiderpolder.
- Zuidhorner Zuiderpolder (1839) 1935-1978.
- De Zuidpolder 1881-1958 (1959).
- De Zuidwending 1930-1985.
- De Zwakkenburger- en Ellersvelderpolders 1866-1975.

13) 28 'Kust'waterschappen in Hunsingo en het waterschap Reitdiep

Toegang: Klassieke archiefinventaris uit 2010 en Archieven.nl

Omvang: 21 m. (168 dozen) en 5 plano dozen.

Status: Overgebracht conform Aw 1995, door DB-besluit d.d. 24 augustus 2011.

*Opmerking:*¹

- De Eemspolder, 1875-1977.
 - Rechtsvoorganger: Kwelderbezitters, 1853-1875.
- Emmapolder, 1959-1977.
 - Rechtsvoorganger: Kwelderbezitters, 1925-1956 (1967).
- De Kerkvoogdijpolder, 1926-1931.
- De Lauwerpolder, 1880-1972.
 - Rechtsvoorganger: Kwelderbezitters, 1877-1880.
- De Lauwerzeemolenpolder, 1906-1987.
- De Negenboerenpolder, 1872-1974.
- Noordpolder, 1805-1972.
 - Rechtsvoorganger: De Noordpolder, 1805-1856.
 - *Aanwinsten:* Ja, zie Aanwinsten 201--????.
- De Oostpolder (Uithuizermeeden), 1856-1977.
 - Rechtsvoorgangers: Volmachten uit de kweldergebruikers van Uithuizermeeden, 't Zand en Spijk, 1829-1839 en De Oostpolder, 1839-1853.
- De Oude Zuurdijkster Uiterdijkspolder, 1911-1987.
- De Panserpolder, (1889) 1890-1977.
- Polderopwegen, 1956-1977.
- Reitdiep, 1913-1987.
- De Slikken / Linthorst Homanpolder, 1919 / 1941-1987.
- Ten Dijke, 1911-1941.
- Thomas van Seeratt, (1858) 1919-1974.
 - Rechtsvoorgangers: Bokumer-Ikema en Feddemapolder, 1858-1919 (1925); De Zevenboerenpolder, (1884) 1908-1919 (1921) en De Julianapolder, (1917) 1918-1919.
- De Uithuizerpolder, (1826) 1863-1977.
 - Rechtsvoorganger: De Uithuizerpolder, 1826-1853.
- Vierburen, 1869-1977.
- De Westpolder (Ulrum), 1873-1990

14) 41 Wegwaterschappen

Toegang: Klassieke archiefinventaris uit 2010 en Archieven.nl

Omvang: 6 m. en ½ plano doos (48 dozen).

Status: Overgebracht conform Aw 1995, door DB-besluit d.d. 24 februari 2010.

- Aalsum-de Nieuwe Eewer 1920-1926.
- Albertsweg 1934-1995.
- Bruining's weg 1916-1987.
- De Carolieweg (1917) 1928-1947.
- De Derde Bellingeweesterweg (1871) 1930-1995.
- Ellerhuizerwegen (1872) 1922-1967.
- Hekkumerweg 1933-1964

¹ De waterschappen Lauwerzeemolenpolder, Oude Zuurdijkster Uiterdijkspolder, Polderopwegen, Emmapolder en Reitdiep hadden geen taken betreffende het onderhoud van zeedijken; het waterschap Reitdiep lag ingeklemd tussen Westerkwartier en Hunsingo. Het waterschap Polderopwegen was een *wegwaterschap*, dat in personele unie met de omringende waterschappen was verbonden; het is tegelijkertijd in 1977 opgeheven. Overzicht archieven waterschap Noorderzijlvest, stand juli 2019

- De Hoornsche Dijk (1926) 1930-1972 (1976).
- Jonkersweg 1918-1930.
- De Kerspellen van Visvliet en Pieterzijl (1611) 1911-1989 (1996).
- Het Langpad 1923-1943 (1949).
- Lauwerzijl-Electra (1920) 1921-1924.
- Lindsterlaan-Keuningswijk (1932) 1935-1975.
- Meedenerlaan (1924) 1925-1980.
- Menneweersterweg 1932-1988.
- De Mieden.
- Munsterweg en Netlaan (1924) 1925-1983.
- De Noorderweg (1927) 1930-1959.
- Oude Dijk 1913-1992.
- De Paddepoel 1906-1995.
- Pebosch 1928-1945 (1949).²
 - *Aanwinsten*: Ja, zie Aanwinsten 201--????.
- De Roode weg en langs de Oude AE 1929-1964.
- Schilligehamsterweg (1866) 1920-1995.
- Toppinga's weg 1915-1985.
- De Toptil (1877) 1932-1999,
- De Vennen Grintweg 1923-1966.
- Verbindingsweg Twee Provinciën 1926-1961.
- Verharde wegen Eenrum-Lutke Saaxum-Saaxumhuizen (1867) 1926-1973.
- Verharde weg Kaakhorn-Provinciale opweg Den Andel 1927-1952.
- De Vier wegen (1913) 1919-1962.
- Vliedorpsterweg, 1938-1986.
- Voslaan 1938-1971.
- Wiersumsweg 1921-1964.
- Winsummerweg 1915.
- De Zwarte weg (1930) 1931-1977.
- Onderhoudsplichtigen van:
 - Bovenrijgsterweg te Thesinge 1853-1962.
 - Kloosterweg (Warffum) 1912-1970.
 - Lageweg (Thesinge) 1869-1989.
 - Sintelweg (Noordpolder) 1919-1966.
 - Zeeburgsweg en -til 1926-1988.
- De Vereniging De Grootegastertochtweg 1932-1962.

15) Bond van Groninger Kustwaterschappen (1916) 1923-1970 (1986).

Toegang: Klassieke archiefinventaris uit 2009 en Archieven.nl

Omvang: 0,75 m. (6 dozen) en 0,0125 (0,5 doos)

Status: Overgebracht conform Aw 1995, door DB-besluiten d.d. 24 februari 2010 en 24 augustus 2011.

Aanwinsten: Ja, zie Aanwinsten 2010.

16) Groninger Waterschapsbond (1922) 1925-1999.

Toegang: Klassieke archiefinventaris uit 2009 en Archieven.nl

Omvang: 3,75 m. (26 dozen en ½ plano doos).

Status: Overgebracht conform Aw 1995, door DB-besluit d.d. 24 februari 2010.

Aanwinsten: Ja, zie Aanwinsten 2010 en Aanwinsten 2011-????.

² Een gedeelte van het archief berust bij de gemeente Grootegast.
Overzicht archieven waterschap Noorderzijlvest, stand juli 2019

- 17) Archief van de Vereniging van Delimitanten, 1958-1971.**
Toegang: Klassieke archiefinventaris uit 2009 (gedeponeerd archief) Opgenomen in :A.L. Hempenius, *Verzamelinventaris van de archieven van De Vereeniging c.q. Bond van Groninger Kustwaterschappen (1916) 1923-1970 (1986) en de Groninger Waterschapsbond (1922) 1925-1999*. Laurentius Archief & Geschiedenis VIII en Archieftoegangen waterschap Noorderzijlvest III (Groningen 2009) en Archieven.nl
Omvang: 0,125 m. (1 doos).
Status: Overgebracht conform Aw 1995, door DB-besluit d.d. 24 februari 2010.
- 18) Molenstichtingen in Westerkwartier, Fivelingo en Hunsingo.**
Staat: Niet geschoond, niet bewerkt. Gaat Groninger Archieven bewerken en inventariseren
Toegang: Geen.
Omvang: circa 12 meter
Status: Nog niet overgebracht conform Aw 1995.
- 19) Verzameling R.E. Siemens.**
 Betreffende (de landeigenaren in) de Emmapolder (= de afwikkeling van de laatste 'kwelderkwesitie') en o.a. brieven van dr. ir. Johan van Veen te Voorburg over de plannen tot aanleg van de Eemshaven.
Toegang: Klassieke archiefinventaris uit 2009 (gedeponeerd archief). Opgenomen in: A.L. Hempenius, *Verzamelinventaris van de archieven van De Vereeniging c.q. Bond van Groninger Kustwaterschappen (1916) 1923-1970 (1986) en de Groninger Waterschapsbond (1922) 1925-1999*. Laurentius Archief & Geschiedenis VIII en Archieftoegangen waterschap Noorderzijlvest III (Groningen 2009) en Archieven.nl
Omvang: 0,125m. (1 doos).
Status: Overgebracht conform Aw 1995, door DB-besluit d.d. 24 februari 2010.
- 20) Verzameling prof. mr. I.B. Cohen.**
- Correspondentie van en aan prof. mr. I.B. Cohen als adviseur van de Vereeniging van Groninger Kustwaterschappen met betrekking tot de eigendomskwestie van aangewonnen land in de provincie Groningen ('kwelderkwesitie' & delimitatie-contract), 1927-1935; met gedrukte artikelen in diverse bladen de kwestie betreffende, 1900-1938. 1 omslag³
 - *Toegang:* Klassieke archiefinventaris uit 2009 (gedeponeerd archief).⁴ Opgenomen in A.L. Hempenius, *Verzamelinventaris van de archieven van De Vereeniging c.q. Bond van Groninger Kustwaterschappen (1916) 1923-1970 (1986) en de Groninger Waterschapsbond (1922) 1925-1999*. Laurentius Archief & Geschiedenis VIII en Archieftoegangen waterschap Noorderzijlvest III (Groningen 2009) en Archieven.nl
 - *Omvang:* 1 omslag.
 - *Status:* Overgebracht conform Aw 1995, door DB-besluit d.d. 24 februari 2010.

Prof. mr. I.B. Cohen (1867-1954) te Groningen, prof. mr. F.G. Scheltema te Amsterdam en B. Keijer, notaris te Warffum, zijn de opstellers van het rapport betreffende de eigendom van de kwelders en de aanwas; gedrukt in het *Groninger Landbouwblad* van 26 oktober en 2 november 1929.

Hempenius, *Verzamelinventaris van de archieven van De Vereeniging c.q. Bond van Groninger Kustwaterschappen en de Groninger Waterschapsbond*.

- 21) Verzameling van stukken van de opzichters van het waterschap Hunsingo: G. Dusseldorp, W.K. Dusseldorp en H. Wind, 1824-1915.**
Omvang: 1,125 m. (9 dozen).
Toegang: Klassieke archiefinventaris uit 2009 (gedeponeerd archief).⁵ Opgenomen in archief Hunsingo en Archieven.nl
Status: Overgebracht conform Aw 1995, door DB-besluit d.d. 24 februari 2010.
- 22) Verzameling van stukken van afkomstig van mevr. drs. E. van Dijk, 1913-1997.**
Toegang: Klassieke archiefinventaris uit 2011.⁶ Engbers, K.A.M., *Verzamelinventaris van aanwinsten c.q. aanvullingen van archiefbescheiden van diverse dijkrechten, zijlvesten, waterschappen en verzamelingen beschreven in 2010 die berusten bij het waterschap Noorderzijlvest*. Laurentius Archief & Geschiedenis XIX. Archieftoegangen waterschap Noorderzijlvest XI (Groningen 2011) en Archieven.nl
Omvang: 0,25 m. (2 dozen).
Status: Overgebracht conform Aw 1995, door DB-besluit d.d. 24 augustus 2011.
- 23) Stichting verbetering afwatering Noord Groningen (de waterschappen De Eemspolder, Emmapolder, De Lauwerpolder (1962/1963), De Oostpolder, De Uithuizerpolder en Vierburen, 1962-1977.**
Toegang: Klassieke archiefinventaris uit 2010 (gedeponeerd archief). Engbers en Hempenius, *Verzamelinventaris archieven 'Kust'waterschappen inliggend in het waterschap Hunsingo en het waterschap Reitdiep* *Omvang:* 0,125 m. (1 archiefdoos) en Archieven.nl
Status: Overgebracht conform Aw 1995, door DB-besluit d.d. 24 augustus 2011.
- 24) Archief Stichting Stormschade Linthorst Homanpolder, 1956-1969.**
Toegang: Klassieke archiefinventaris uit 2010 (gedeponeerd archief). Opgenomen in Engbers en Hempenius, *Verzamelinventaris archieven 'Kust'waterschappen inliggend in het waterschap Hunsingo en het waterschap Reitdiep* en Archieven.nl
Omvang: 0,125 m. (½ archiefdoos).
Status: Overgebracht conform Aw 1995, door DB-besluit d.d. 24 augustus 2011.
- 25) Archief Vereeniging van waterschapsambtenaren in de provincie Groningen, 1914.**
Toegang: Klassieke archiefinventaris uit 2011 (gedeponeerd archief). Engbers, *Verzamelinventaris aanwinsten archivalia 2010 Wp NZV* en Archieven.nl.
Omvang: 0,125 m.
Status: Overgebracht conform Aw 1995, door DB-besluit d.d. 24 augustus 2011.
- 26) Archief van de waterschapsarchivaris van de waterschappen Hunsingo en Noorderzijlvest, drs. A.L. Hempenius, 1973-2008.**
Toegang: Klassieke archiefinventaris uit 2011 (gedeponeerd archief). Engbers, *Verzamelinventaris aanwinsten archivalia 2010 Wp NZV* en Archieven.nl
Omvang: 1,5 m.
Status: Overgebracht conform Aw 1995, door DB-besluit d.d. 24 augustus 2011.

⁵ Hempenius, *Inventaris archief waterschap Hunsingo*.

⁶ Engbers, K.A.M., *Verzamelinventaris van aanwinsten c.q. aanvullingen van archiefbescheiden van diverse dijkrechten, zijlvesten, waterschappen en verzamelingen beschreven in 2010 die berusten bij het waterschap Noorderzijlvest*. Laurentius Archief & Geschiedenis XIX. Archieftoegangen waterschap Noorderzijlvest XI (Groningen 2011).

- 27) Stichting Intwis-Beheer, (1998) 1999-2007 (2010).**
Toegang: Klassieke archiefinventaris uit 2011. Engbers, *Verzamelinventaris aanwinsten archivalia 2010 Wp NZV.* en Archieven.nl
Omvang: 1,125 m.
Status: Overgebracht conform Aw 1995, door DB-besluit d.d. 24 augustus 2011.
- 28) Personeelsvereniging TOGO van het waterschap Westerkwartier 1967-1994 (1995).**
Toegang: Klassieke archiefinventaris uit 2010 (gedeponeerd archief). In: Engbers en Hempenius, *Inventaris archief waterschap Westerkwartier* en Archieven.nl.
Omvang: 0,125 m (1 doos).
Status: Overgebracht conform Aw 1995, door DB-besluit d.d. 24 augustus 2011.
- 29) Medezeggenschapscommissie van het waterschap Westerkwartier 1991-1994.**
Toegang: Klassieke archiefinventaris uit 2010 (gedeponeerd archief). Engbers en Hempenius, *Inventaris archief waterschap Westerkwartier* en Archieven.nl.
Omvang: ½ archiefdoos.
Status: Overgebracht conform Aw 1995, door DB-besluit d.d. 24 augustus 2011.
- 30) Medezeggenschapcommissie waterschap Hunsingo 1991-1994 (2012).**
Toegang: Klassieke archiefinventaris bij archief Wp Hunsingo 1990-1994.
Omvang: 0,125 m.
Status: Nog niet overgebracht conform Aw 1995.
- 31) Vereniging van Oevereigenaren en Gebruikers, 1979.**
Toegang: Klassieke archiefinventaris bij archief Wp Hunsingo 1990-1994
Omvang: 0,125 m. (1 omslag).
Status: Nog niet overgebracht conform Aw 1995.
- 32) Archief R.J. Clevering 1717-2013**
Toegang: Concept klassieke archiefinventaris, in bewerking Groninger Archieven
Omvang: 0,125 m. (1 doos).
Status: Nog niet overgebracht conform Aw 1995.
- 33) Aanwinsten 2010**
Toegang: Klassieke archiefinventaris uit 2011 en Archieven.nl [navragen bij GA]
Omvang: 4 m. (28 archiefdozen, 1 plano doos en 1 lade kaartenberging).
Status: Overgebracht conform Aw 1995, door DB-besluit d.d. 24 augustus 2011.
- Algemene archivalia, 1627-1992.
 - Archief van het waterschap Brug Eendracht, 1952-1956.
 - Archief van het waterschap Electra, 1920-1994 (1996).
 - Archief van het waterschap Grondzijlster(molen)polder, 1871-1957.⁷
 - Archief Groninger Waterschapsbond, 1927-1996.
 - Archief van het waterschap Heidema, 1884.
 - Archief van het Houwerzijlvest, 1806-1807.
 - Archief van het waterschap Matsloot-Roderwolde, 1975.
 - Archief van het waterschap Noordenveld, 1963-1994 (1995).
 - Archief van het waterschap Roderwolde, 1885.
 - Archief van het waterschap Westerkwartier, 1976-1993.

⁷ Het waterschap is in 1871 opgericht en vallend onder het Wp Hunsingo. Vana 1878 vallend onder Wp Fivelingo. Archief berust bij Wp Hunze en Aa's, behalve drie stukken hier.
 Overzicht archieven waterschap Noorderzijlvest, stand juli 2019

- Archief van het Winsumer- en Schaphalsterzijlvest, 1831.
- Particuliere archieven, zie aldaar:
 - Archief Bond van Groninger Kustwaterschappen, 1934-1974.
 - Verzameling mevr. drs. E. van Dijk, 1913-1997.
 - Archief Stichting Intwis-Beheer (1998) 1999-2007 (2010).
 - Archief Vereeniging waterschapsambtenaren in de provincie Groningen, 1914.
 - Archief waterschapsarchivaris waterschappen Hunsingo en Noorderzijlvest, 1973-2008.

34) Aanwinsten 2011-2013??

Staat: Geselecteerd, geïnventariseerd en materieel bewerkt. **In bewerking!!**

Toegang: Concept klassieke archiefinventaris uit 2011-2013???????

Omvang: 1,5 m. (12 dozen; 1 plano doos en 1 plano stuk)

Status: Nog niet overgebracht conform Aw 1995.

- Algemene archivalia,
- Archief waterschap Electra, 1950-1973.
- Archief waterschap Noordpolder, z.j. [1969].
- Archief waterschap Pebosch, (1926) 1928-1942
- Archief waterschap Westerkwartier, 1985-1992.
- Particuliere archieven, zie aldaar:
 - Archief Groninger Waterschapsbond 1974-1997.
 - Archief R.J. Clevering 1717-2013.

35) Kaarten- en tekeningenarchieven rechtsvoorgangers

Staat: Geselecteerd, geïnventariseerd en materieel bewerkt. Daarnaast nog niet bewerkt, moeten nog deels worden gevlakt en materieel bewerkt worden. **In Bewerking!!**

Toegang: Concept Klassieke archiefinventaris uit 2011.

Omvang: ???? bladen. Niet bewerkt: ca. 10 m.

Status: Nog niet overgebracht conform Aw 1995.

Bestaande uit:

- Algemeen, 1976-1982. 45 bladen
- Waterschap De Drie Polders, z.j. 1 blad
- Waterschap Hunsingo, 1887-1956. 5 bladen
- Waterschap Noorderzijlvest I, 1997. 1 blad
- Waterschap Noorderzijlvest II, 2002. 1 blad
- Waterschap Westerkwartier, 1953. 1 blad

II STATISCHE ARCHIEVEN - HUNZE EN AA'S

36) Waterschap Fivelingo 1871- 1987

Toegang: geen, navragen bij H&A

Vindplaats: Geplaatst bij waterschap Hunze & Aa's

37) Waterschap Eemszijlvest 1986-1990

Toegang: Dossierinventaris

Vindplaats: Geplaatst bij waterschap Hunze & Aa's

III STATISCHE ARCHIEVEN – LANGDURIGE BRUIKLEEN

38) Langdurige bruiklenen – geplaatst in archiefbewaarplaats Noorderzijlvest

- Zuiveringsschap Drenthe
 - Technische gegevens van de rioolwaterzuiveringsinstallatie te Eelde en de bijbehorende rioolgemalen en persleidingen.
 - Omvang: 62 archiefdozen.
 - Toegang: Inventaris.
 - Periode bruikleen: Onbekend.⁸
- Provincie Groningen, Archief Zuiveringsbeheer (ZPG)
 - Delen van het in 1996 geïnventariseerd archief.
 - Het zogenoemde 'werk'archief van lopende technische zaken, dat na verloop van tijd vernietigbaar is.
- Provincie Groningen.
 - Betreffende vergunningen met bijlagen tot het onttrekken van grondwater aan de bodem.
 - Omvang: 4 archiefdozen (voorlopige stand van zaken).

⁸ Het geheel wordt na afloop van de bruikleenperiode in dezelfde samenstelling opgenomen in het archief van het Zuiveringsschap.

IV SEMI-STATISCHE ARCHIEVEN

- 39) Waterschap Noorderzijlvest te Onderdendam, 1995-1999.**
- *Staat:* Niet geschoond, niet bewerkt.
 - *Toegang:* Decos - postboek Hunsingo/Noorderzijlvest en dossierinventaris.
 - *Omvang:* 41 m. (268 genummerde dozen + extra losse dozen + los archief)
- 40) Ondernemingsraad Wp Noorderzijlvest, 1995-1999.**
- Staat:* Niet geschoond, niet bewerkt.
Toegang: Geen.
Omvang: 0,37 m. (3 dozen)
Status: Nog niet overgebracht conform Aw 1995.
- 41) Personeelsvereniging Wp Noorderzijlvest, 1995-1999.**
- Staat:* Niet geschoond, niet bewerkt.
Toegang: Geen.
Omvang: 0,25 m. (3 ordners).
Status: Nog niet overgebracht conform Aw 1995.
- 42) Archief Fusie Noorderzijlvest 1995.**
- *Staat:* Niet geschoond, niet bewerkt.
 - *Toegang:* Dossierinventaris.
 - *Omvang:* 0,625 m. (5 dozen).
- 43) Archief Fusie Noorderzijlvest 2000.**
- *Staat:* Niet geschoond, niet bewerkt.
 - *Toegang:* Dossierinventaris.
 - *Omvang:* 2,125 m. (17 dozen).
- 44) Waterschap Noorderzijlvest te Groningen, 2000-2016.**
- *Staat:* Niet geschoond, niet bewerkt.
 - *Toegang:* Decos.
 - *Archiefblok 2000-2003:* 38,75 m. (310 dozen).
 - Bestuursarchief: 8,25 m. (66 dozen, resp. AB, DB en MT: 13, 35 en 18 dozen).
 - Keurontheffingen: 7,875 m. (63 dozen, K53-K115).
 - Nog te bewerken dossierarchief: 18 m. (145 dozen).
 - Nog te bewerken achterstand (stelling 21): 4,5 m. (36 dozen).
 - *Archiefblok 2004-2011:* Deels in archiefruimte en deels dynamisch: 61,75 m.
 - Bestuursarchief: 16,625 m. (133 dozen, resp. AB, DB, MT/DT: 35, 80 en 18 dozen).
 - Keurontheffingen, 2004-2011: 11,125 m. (89 dozen, K001-K52 en K116-153).
 - Waterwet-vergunning, 2011: 2,75 m. (22 dozen, WV001-WV022).
 - Nog te bewerken dossierarchief (paternoster): 28 m.
 - *Archiefblok 2012-2016:* circa 20 meter
Te bewaren archief
 - Bestuursarchief: circa 4 meter, 38 dozen AB, DB, DT
 - Waterwet-vergunningen, 2012-12/2015: circa 12 m. (97 dozen, WV0022-WV0119)
 - Dossierarchief: circa 8,5 m., 67 dozen

- 45) **Fotoarchieven van de rechtsvoorgangers van het waterschap Noorderzijlvest,**
- *Staat:* Niet geschoond, niet bewerkt, deels geselecteerd.
 - *Toegang:* Geen.
 - *Omvang:* ca. 10.000 stuks.
- 46) **Personeelsdossiers waterschap Noorderzijlvest, 2000-2011.**
- *Staat:* Geheel bewerkt en wegezet op VVV-jaartal
 - *Toegang:* Decos
 - *Omvang:* 7,875 m. (63 dozen).
 - **VVV in: 2013-2058.**
- 47) **Personeelsdossiers, rechtvoorgangers waterschap Noorderzijlvest, vóór 2000.**
- *Staat:* Geheel bewerkt en wegezet op VVV-jaartal
 - *Toegang:* Decos
 - *Omvang:* 7,25 m. (58 dozen).
 - *VVV in:* 2013-2052.
- 48) **Personeelsvereniging waterschap Hunsingo 1966-1994 (2012).**
- Toegang:* Klassieke archiefinventaris bij archief Wp Hunsingo 1990-1994.
Omvang: 0,25 m.
Status: Nog niet overgebracht conform Aw 1995.
- 49) **Zakenarchief waterschap Noorderzijlvest dec. 2015- heden**
- Staat:* Afgeronde zaken. Volledig digitaal beschikbaar en tevens zakendossiers fysiek aanwezig bij bewaartermijn 20 jaar en langer.
Toegang: Join (Decos)
Omvang: circa 120 dozen
Status: dynamisch
- Zaken Vergunning & Handhaving - dec. 2015 – nov. 2016
Omvang: 2 dozen
 - Zaken geheel Noorderzijlvest - nov. 2016 – heden
Omvang: circa 115 dozen

V DYNAMISCHE ARCHIEVEN

- 50) **Zakenarchief waterschap Noorderzijlvest nov. 2016- heden**
- Staat:* Lopende zaken. Volledig digitaal. Indien langere bewaartermijn 20 jaar ook fysiek aanwezig.
Toegang: Join (Decos)
Omvang: 5 ladekasten met fysieke dossiers
Status: dynamisch
Vindplaats: Join en DIB kamer 303.
- Zaken Noorderzijlvest - nov. 2016 – heden

VI

BIJLAGE: KAART ARCHEOLOGISCHE ELEMENTEN DIJKVERBETERING EEMSHAVEN - DELFIJL

Archeologisch onderzoek dijkverbetering Eemshaven-Delfzijl

Bureauonderzoek

GRONTMIJ ARCHEOLOGISCHE RAPPORTEN 1552

Definitief

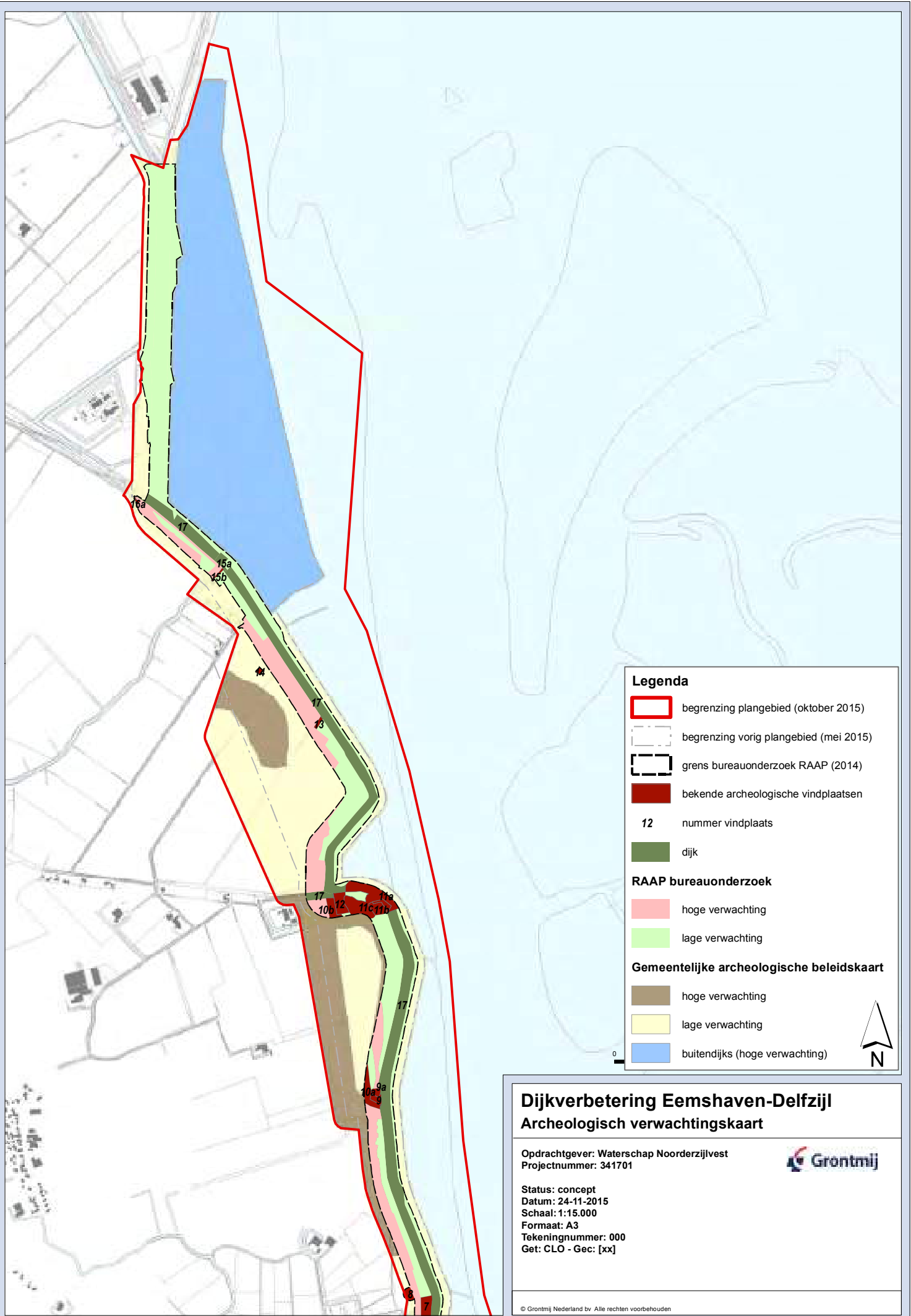
ISSN 1573-5710

Opdrachtgever:
Waterschap Noorderzijlvest

Grontmij Nederland B.V.
Groningen, 23 november 2015

Bijlage 2

Archeologische Basiskaarten

Legenda

- begrenzing plangebied (oktober 2015)
- begrenzing vorig plangebied (mei 2015)
- grens bureauonderzoek RAAP (2014)
- bekende archeologische vindplaatsen
- 12 nummer vindplaats
- dijk

RAAP bureauonderzoek

- hoge verwachting
- lage verwachting

Gemeentelijke archeologische beleidskaart

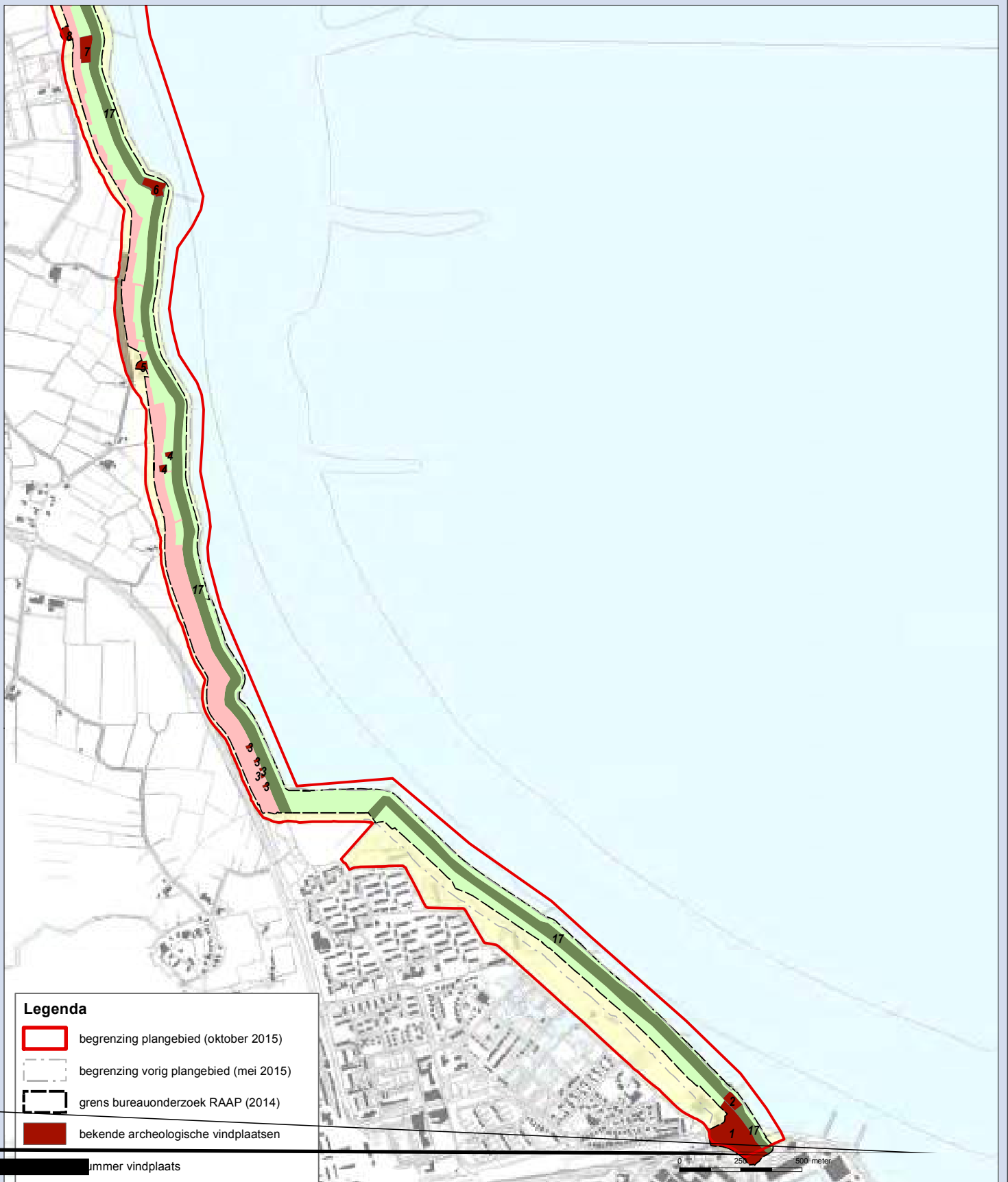
- hoge verwachting
- lage verwachting
- buitendijks (hoge verwachting)

Dijkverbetering Eemshaven-Delfzijl Archeologisch verwachtingskaart

Opdrachtgever: Waterschap Noorderzijlvest
Projectnummer: 341701

Status: concept
Datum: 24-11-2015
Schaal: 1:15.000
Formaat: A3
Tekeningnummer: 000
Get: CLO - Gec: [xx]

Legenda

- begrenzing plangebied (oktober 2015)
- begrenzing vorig plangebied (mei 2015)
- grens bureauonderzoek RAAP (2014)
- bekende archeologische vindplaatsen

onbekende vindplaats

dijk

RAAP bureauonderzoek

- hoge verwachting
- lage verwachting

Gemeentelijke archeologische beleidskaart

- hoge verwachting
- lage verwachting
- buitendijks (hoge verwachting)

**Dijkverbetering Eemshaven-Delfzijl
Archeologisch verwachtingskaart**

Opdrachtgever: Waterschap Noorderzijlvest
Projectnummer: 341701

Status: concept
Datum: 24-11-2015
Schaal: 1:15.000
Formaat: A3
Tekeningnummer: 000
Get: CLO - Gec: [xx]

Bijlage 3

Catalogus bekende archeologische vindplaatsen

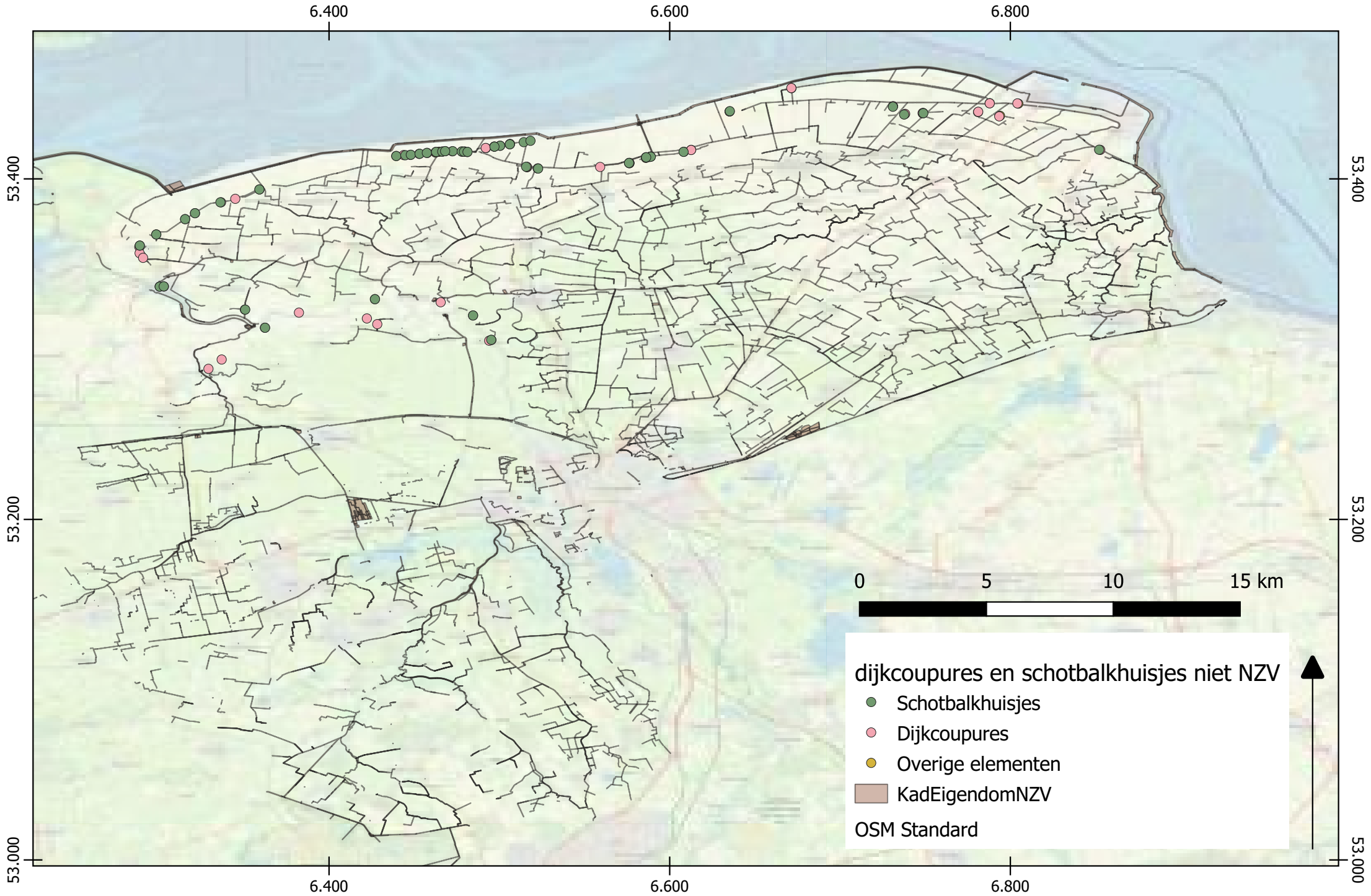
Cat.nr RAAP	Aanduiding op gem. beleidskaart	Toponiem	Type vindplaats	Datering	Verwachte aard resten	Vervolgonderzoek
1	Terrein hoge verwachting	Holwierder bastion	Verdedigingswerk	16 ^e -19 ^e eeuw	Gracht, wal; vondsten van keramiek, metaal, glas, organische resten	Begeleiding
2	Borgterrein	Noordbatterij	Verdedigingswerk (redoute, kustbatterij)	18 ^e -19 ^e eeuw	Wal, houten of stenen constructies/bouwwerken; vondsten van metaal, keramiek, glas, leer, bouwmetaal	Begeleiding
3	Puntlocaties minuut 1830	Naterij	Nederzetting (gehucht met 5 huisplaatsen)	19 ^e -20 ^e eeuw	Fundamentresten, sporen en vondstconcentraties (aardewerk, metaal, glas, organische resten)	Booronderzoek
4	Puntlocaties minuut 1830	Lutjeburen	2 huisplaatsen	18 ^e -19 ^e eeuw	Fundamentresten, sporen en vondstconcentraties (aardewerk, metaal, glas, organische resten)	Booronderzoek
5	Puntlocaties minuut 1830		Erf met huisplaats	18 ^e /19 ^e -20 ^e eeuw	Fundamentresten, sporen en vondstconcentraties (aardewerk, metaal, glas, organische resten)	Booronderzoek
6	Borgterrein (?)	Hooghalle	Verdedigingswerk (schans, kustbatterij)	17 ^e -19 ^e eeuw	Wal, stenen of houten constructies/bouwwerken; vondsten van keramiek, metaal, glas, organische resten	Begeleiding
7	n.v.t.		Huisplaats	18 ^e -19 ^e eeuw. 1825	Fundamentresten, sporen en vondstconcentraties (aardewerk, metaal, glas, organische resten)	Booronderzoek
8	n.v.t.		Verdedigingswerk (tankgracht)	WOII	Sporen gracht	Begeleiding
9	Puntlocaties minuut 1830	Laagwatum	Erf met huisplaats	18 ^e -19 ^e eeuw	Fundamentresten, sporen en vondstconcentraties (aardewerk, metaal, glas, organische resten)	Booronderzoek
9a	Puntlocaties minuut 1830	Laagwatum	Visvijver (viskenij)	18 ^e -19 ^e eeuw	resten van visvijver	Booronderzoek
10a/10b	n.v.t.	Slaperdijk	Dijk	18 ^e eeuw	De dijk is afgegraven; locatie is in huidige percelering herkenbaar	Begeleiding
11a	puntlocaties minuut 1830	Hoogwatum	Verdedigingswerk (kustbatterij)	Late middeleeuwen- 19 ^e eeuw	16 ^e –eeuwse schans diende tot 1874 als kustbatterij; Wal, houten of stenen constructies/bouwwerken; vondsten van metaal, keramiek, glas, leer, bouwmetaal	Begeleiding
11b	Puntlocaties minuut 1830	Hoogwatum	Nederzetting (huisplaats)	18 ^e -19 ^e eeuw	Fundamentresten, sporen en vondstconcentraties (aardewerk, metaal, glas, organische resten)	Booronderzoek
11c	n.v.t.	Hoogwatum	Wierde	Late Iuzertijd/Romein se tijd; Late Middeleeuwen/ Nieuwe tijd	wierde met huisplaats (huis is rond 1963 gesloopt) en kerkelijk bouwwerk met kerkhof. Wierde ligt waarschijnlijk nog deels onder de huidige zeedijk en klein deel (kerkhof) is in 1969 in noodopgraving onderzocht.	Booronderzoek
12	Puntlocaties minuut 1830	Hoogwatum	Erf met huisplaats	18 ^e -19 ^e eeuw	Fundamentresten, sporen en vondstconcentraties (aardewerk, metaal, glas, organische resten)	Booronderzoek
13	Puntlocaties minuut 1830		Huisplaats	18e-19 ^e eeuw	Fundamentresten, sporen en vondstconcentraties (aardewerk, metaal, glas, organische resten)	Booronderzoek
14	Puntlocaties minuut 1830		Huisplaats	18 ^e -19 ^e eeuw	Fundamentresten, sporen en vondstconcentraties (aardewerk, metaal, glas, organische resten)	Booronderzoek
15a	n.v.t.	Groote Pomp	Sluiscomplex	17 ^e -19 ^e eeuw	Stenen en/of houten constructies met sporen van ingraven/ophogingen	Begeleiding
15b	n.v.t.	Nieuwstad	Dijk		Klei- of plaggelagen, gevlochten matten, hout	Begeleiding
16/16a	Puntlocaties minuut 1830		Erf met huisplaats en viskenij	18 ^e -19 ^e eeuw	Fundamentresten, sporen en vondstconcentraties (aardewerk, metaal, glas, organische resten); resten van visvijver	Booronderzoek
17	n.v.t.	Zeedijk	Dijk	13 ^e -21 ^e eeuw	Resten van stenen en/of houten constructies	Begeleiding
18*	n.v.t.	Nansum	Verdedigingswerk (batterij/bunkercomplex)	WOII	2 bunkers staan nog dicht bij de zeedijk; overige constructies zijn gesloopt	Geen onderzoek d.m.v. planinpassing

* cat.nr. 18 is niet opgenomen in de catalogus van vindplaatsen in het RAAP-rapport

VII

BIJLAGE: KAART DIJKCOUPURES IN BEHEERGEBIED NOORDERZIJLVEST

Dijkcoupures en schotbalkhuisjes

VIII

BIJLAGE: WATERLOPEN MIDDAG-HUMSTERLAND

UITVOERINGSPROGRAMMA

NATIONAAL LANDSCHAP

MIDDAG-HUMSTERLAND

2007-2013

**Vastgesteld door
Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen
op 3 juli 2007**

